
فهرست نسخه های
خطی آستانه مقدسه قم

بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست نسخه های خطی آستانه مقدسه قم

نویسنده:

حسن نقیبی

ناشر چاپی:

زائر

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست نسخه های خطی کتابخانه آستان مقدس حضرت معصومه (علیها السلام)

مشخصات کتاب

سرشناسه : آستانه مقدسه قم کتابخانه عنوان و نام پدیدآور : فهرست نسخه های خطی کتابخانه آستان مقدس حضرت معصومه ع / نگارش و تحقیق حسن نقیبی مشخصات نشر : قم زائر، - ۱۳۷۵.

مشخصات ظاهری : ج نمونه (بخشی رنگی

وضعیت فهرست نویسی : فهرستنویسی قبلی یادداشت : پدید آور جلد دوم علی صدرائی خویی است.

یادداشت : کتابنامه موضوع : نسخه های خطی -- ایران -- قم -- فهرستها

موضوع : نسخه های خطی فارسی -- فهرستها

موضوع : نسخه های خطی عربی -- فهرستها

شناسه افزوده : نقیبی حسن ۱۳۱۵ - ، گردآورنده رده بندی کنگره : Z۶۶۲۱ /آ۵۵ ف ۹۳

رده بندی دیویی : ۰۱۱/۳۱

شماره کتابشناسی ملی : م ۷۵-۱۱۱۳۳

مقدمه

فی الْأَمالی بِاِسْنادِهِ عَنْ سَعیدِ بْنِ جُبَیْر عَنْ اِبْنِ عَبّاس عَنِ النَّبی(صلی الله علیه وآله وسلم)قالَ:

اِنَّ حَلَقَهَ بابِ الْجَنَّهِ مِنْ یاقُوْتَه حَمْراءَ عَلی صَفائِحِ الذَّهَبِ، فَاِذا دُقَّتِ الْحَلَقَهُ عَلَی الصَّفْحَهِ طَنَّتْ وَ قالَتْ: یا عَلِیُّ!!

بحار ج ۳۹ ص ۲۳۵ ح ۱۸، امالی صدوق ص ۳۵۱.

پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) فرمود:

براستی حلقه در بهشت از یاقوتی است سرخ، بر صفحه هائی زرّین، آنگاه که حلقه بر صفحه (زرّین) کوبیده شود صدائی برخیزد که طنین صدا یاعلی گوید.

ای امیرمؤمنان این حدیث را که قطره ای از اقیانوس بی کران فضیلت تو است چون حلقه ای بر صفحه کتاب نواختم، باشد که نام مقدّس و زیبایت بر لوح دلم تا رستاخیز بماند.

بوی گل خود به چمن راهنما شد ورنه

مرغ مسکین چه خبر داشت که گلزار کجاست

اهداء به

روح بزرگ بانوی اسلام، مهین دخت حضرت امام موسی بن جعفر(علیه السلام)، کریمه اهل بیت عصمت و طهارت حضرت معصومه(علیها السلام).

زهی سعادت و سربلندی که گر قبول آستان مقدسش واقع شود سر بر آسمان سایم.

بنام آنکه جان را فکرت آموخت

چراغ دل به نور جان برافروخت

الحمدللّه، و لا اله الاّ اللّه، و لا حول و لا قوه الاّ باللّه، والصّلاه و السّلام علی محمّد خیر خلق اللّه، و آله المنتجبین.

یکی از ارزشمندترین مواریث فرهنگی هر ملّت کتاب و فرآورده های علمی و ذخایر گرانبهای دانش آن ملّت است.

بدین جهت از دیرباز دانشمندان بویژه علمای اسلام باین امر مهم همّت گماشته و در تألیف و تصنیف و جمع آوری و استنساخ و استکتاب کتب و رسائل تلاش فراوان نموده و گنجینه های سودمندی فراهم آورده اند که از آنهمه اندکی به زیور طبع آراسته شده و بسیاری به صورت خطی

باقی مانده است.

بهره برداری از این بخش نیازمند فهرست نویسی دقیق و مفیدی است تا محقّقان را در پژوهش بکار آید.

کتابخانه آستان مقدس حضرت معصومه(علیها السلام)

(با همه تحوّلات و صدمه هائی که در طول تاریخ دیده) از این قاعده مستثنی نیست.

اواخر نیمه قرن حاضر فهرستی از نسخ خطّی موجود بکوشش استاد محمّد تقی دانش پژوه نگارش یافته، و چاپ شده است.

پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران برهبری قائد اعظم امام راحل کتب جدید خطّی و چاپی دیگری خریداری شد که قهراً نیاز به شناسائی و فهرست نویسی داشت.

آستان مقدّس قم افتخار تدوین فهرست نسخه های خطّی خریداری شده اخیر را به نگارنده ارزانی داشت.

(قدس سره)

و اینجانب نیز در انجام این خدمت نخست چندین فهرست کتب خطّی را به دقت مورد مطالعه قرار داده و با یکدیگر سنجیدم تا بهترین و مفیدترین روش را از میان آنها برگزینم.

سرانجام شیوه «فهرست نسخه های خطّی کتابخانه عمومی مرحوم آیه اللّه نجفی مرعشی

(رحمه الله)

» بنظر سودمندتر آمد و همان اسلوب را بکار گرفتم که در ذیل توضیح داده می شود:

مشخصات هر کتاب در دو بخش خواهد آمد: بخش اوّل کتابشناسی با حروف درشت، بخش دوّم نسخه شناسی با حروف ریز و سطرهای کوتاه تر، بدین تفصیل

(بخش اوّل)

۱ شماره کتاب وسط سطر که با همین شماره می توان کتاب را از کتابخانه دریافت نمود.

۲ نام کامل کتاب و لغت و موضوع آن.

۳ نام کامل مؤلف و لقب مشهور وی با تاریخ درگذشت یا عصر وی با رمز حرف «ق».

۴ خصوصیّات کتاب و اینکه در چند فصل یا باب می باشد و به کدام شخصیّتی اهداء شده و جز اینها که در شناخت کتاب اهمّیّت دارد.

۵ مختصری از آغاز و انجام کتاب.

۶ چنانچه کتابی در فهرست معرّفی شده، از تکرار توصیف خودداری و به شماره پیشین ارجاع شده است.

(بخش دوّم)

۱ نوع خط (نسخ، نستعلیق، شکسته نستعلیق و غیره).

۲ نام کاتب.

۳ تاریخ کتابت.

۴ آرایش کتاب، حواشی، بلاغ، تملّک و جز آنها که در نسخه دیده می شود.

۵ نوع جلد و رنگ آن.

۶ شماره برگها به رمز «گ» و شماره سطرها به رمز «س» و درازا و پهنای صفحه کتاب به رمز «سم».

در پایان، فهرست مفصل کتابهای توصیف شده، مؤلّفان، کاتبان، جایها با شماره صفحه ها آمده است.

طبیعت کار بگونه ای است که از لغزش و خطا گزیری نیست، از بزرگان علم و ادب و پژوهشگران و محققان پیشاپیش پوزش خواسته و انتظار داریم با بزرگواری اشتباهاتمان را یادآور شوند.

در خاتمه بحکم آنکه:

نشان ناشناسی ناسپاسی است

شناسائی حق در حق شناسی است

به خدمت آقایان بزرگوار که در ذیل نامشان آمده و هر یک بگونه ای در پدید آمدن این اثر سهمی داشتند تشکر و امتنان قلبی خود را تقدیم می دارم.

۱ حضرت استاد معظّم، دانشمند محترم آقای حاج سید احمد حسینی «اشکوری» که همواره با خلق نیک پاسخگوی مشکلاتم بودند.

۲ حضرت آیه اللّه مسعودی خمینی دام عزّه العالی (مقام محترم تولیت آستانه مقدّسه) که با

سعه صدر هزینه این اثر را پذیرفتند.

۳ جناب آقای حاج حسین فقیه میرزائی معاونت محترم مالی اداری آستانه.

۴ برادر گرانقدر حجّه الاسلام سید جعفر حجت کشفی مسئول پیشین کتابخانه که مرا بدین کار دعوت نمود.

۵ برادران محترم حجّه الاسلام آقایان غلامعلی عباسی فردوئی مسئول فرهنگی آستانه و محمّدرضا احمدیان فردوئی مسئول کتابخانه.

و ما توفیقی الاّ باللّه علیه توکلت

و هو حسبی و نعم الوکیل

سیّد حسن نقیبی همدانی

تابستان ۱۳۷۴

بخش اول

کنز اللّغه

(لغت فارسی)از : محمّد بن عبدالخالق بن معروف (ق ۹)فرهنگ لغات عربی است به فارسی که آن را بنام سلطان محمّد (۸۸۳) و ولیعهد و فرزندش سلطان میرزا علی در بیست و هشت کتاب به عدد حروف تهجی، و هر کتاب بر چندین باب نگاشته : (در ترتیب کتاب به سبک کهن حروف اوّل و آخر کلمه ملاحظه شده). در آغاز کتاب ۱۷ فایده به عنوان مقدمه آورده است. در هر باب نخست مصادر و سپس افعال مجرد، و پس از آن افعال مزید، بعد از آن غیر مصادر را بیان می کند.آغاز : «جواهر کنوز لغات حمد و ستایش نثار بارگاه حضرت متکلمی که زبان اصناف آدمیان را کلید گنج سخن گردانید».انجام : «یزنیّ نیزه منسوب بذوالیزن که پادشاه حمیر بوده است، یلی نزدیک می شود و آن فعل مضارع است از ولی. یأیی جمع یؤیؤ است.نستعلیق، محمد حسن بن امیر علی اکبر عراقی الاصل قائینی المسکن، روز یکشنبه هفتم رجب، در سن ۲۲ سالگی، در مدرسه رود، سال ۱۲۹۵، عناوین و نشان شنگرف. جلد تیماج قهوه ای.۱۶۵ گ، ۲۵ ۲۴ س، ۲۲×۵/۳۴ سم.ذریعه ۱۸/۱۶۴ ، آقا نجفی ۲/۱۵۷.

تاریخ معصومین(علیهم السلام)

(تاریخ فارسی)از : ؟در اوایل کتاب درباره زند، زنادقه، قوم موسی، معنای نصاری و سایر ادیان و مذاهب بحث کرده است، و سپس در زندگانی پیامبر اکرم

(صلی الله علیه وآله وسلم)

، برخی از عناوین بدین قرار است:فصل بیست و هشتم در بیان عدد اولاد و ازواج آن حضرت است، آن حضرت را هشت اولاد: چهار پسر قاسم و ابراهیم و طیب و طاهر

(علیهم السلام)

و ایشان در حال حیات آن حضرت وفات

کردنـد ... فصـل بیسـت و نهـم در بیـان اختلاـف امّـیت بعـد از آن حضـرت. بعـد از وفـات آن حضـرت، امّت هفتـاد و دو فرقه شدند.اوراق کتاب کلاًّ به هم ریخته، و بطور اجمال در تاریخ معصومین(علیهم السلام)

است، در قرن اخیر نگارش یافته است، از خصوصیات کتاب: قاصر گوید، قاصر گوید

می باشد.پس از کتاب چند برگ افسانه است که احتمالاً از داسـتان امیر حمزه صاحبقران باشد.نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد. جلد تیماج مشگی.۲۱۱ گ، ۲۲ س، ۲۴×۵/۳۷ سم.

المطوّل (فی شرخ تلخیص المفتاح)

(بلاـغت عربی)از : سـعدالدین مسـعود بن عمر تفتـازانی (۷۹۳)شـرح مزجی مفصـلی است بر کتـاب «تلخیص المفتـاح» خطیب دمشـقی. این شرح را به نام سلطان معزّالدین ابوالحسین محمد کرت نوشته است.در جرجان خوارزم بتاریخ دوشنبه دوم رمضان ۷۴۲ شـروع نموده و در هرات بتاریخ چهارشنبه ۱۱ صفر ۷۴۸ به پایان برده است.این کتاب در گذشـته جزو کتب درسی حوزه هـای علمیّه به شـمار می رفت.آغـاز : «الحمـدللّه الّـذی الهمنا حقایق المعانی و دقائق البیان، و خصصـنا ببـدایع الایادی و روایع الاحسـان».انجـام : «هـذا مـا اردنـا جمعه من الفوائـد و نظمه من الفرائـد، مع توزع البـال و تشـتت الأحوال».نسـخ، محمـد هاشم، پنجشنبه ۱۴ شوّال ۱۲۳۷ در جهرم جهت فرزندش عبدالجواد که در شیراز مشغول تحصیل بوده استنساخ نموده است. نشان متن شنگرف، حاشیه نویسی دارد پشت برگ اوّل تملك و مهر بیضوی «علی بن رضی الموسوی» و پائین صفحه پایانی مهر بیضوی «ادرکنی یا محمـد الجواد» و مهر مربّع «المتوکل علی الله عبده عبد الجواد» دیده می شود. جلد تیماج مشـگی.۱۵۳ گ، ۲۴ س، ۵/۲۱×۳۴ سم.معجم المطبوعات ۱/۶۳۷، آقا نجفی ۲/۱۷۹

الرّوضه البهیه فی شرح اللّمعه الدّمشیقّیه

(فقـه عربی)از : شـهید دوّم زیـن الـدین بن علی عـاملی (۹۶۶)شـرح مزجی مختصـریست بر کتاب «اللّمعه الدّمشـقیه» شهید اوّل (۷۸۶)، در این شرح عبارتها و مطالب مشکل توضیح داده شده، و گاهی بطور مختصر اشاره به ادله نیز می کند، قرنها است که یکی از متون درسـی حـوزه هـای علمیـه شـیعه واقع شـده است. در شب شـنبه ۲۱ جمـادی الأـول ۹۵۸ تـألیفش بپایان رسـیده است.نسخه حاضر جلد دوّم کتاب است و از کتاب اجاره شروع و به دیات آخرین کتاب پایان می یابد.آغاز کتاب : «الحمدللّه الّذی شرح صدورنا بلمعه من شرایع الاسلام

... و بعد فهذه تعليقه لطيفه و فوائد خفيفه اضفتها».آغاز نسخه : «کتاب الاجاره، و هی العقد علی تملک المنفقه المعلومه بعوض معلوم، فالعقد بمنزله الجنس یشمل سایر العقود».انجام : «وعفی عن سیّئاته و زلّاته، بجوده و کرمه. علی ضیق المجال و تراکم الأهوال الموجبه لتشویش البال».نسخ، قنبر علی ساروی، روز یکشنبه ۱۲۶۲، نشان متن مشگی جلد تیماج قهوه ای سیر، ضربی۱۶۴ گ، سطور مختلف، ۲۱×۵/۳۳ سم.ریحانه ۳/۲۸۰، آقا نجفی ۱/۳۶۱، اعیان الشیعه ۷/۱۴۳

روضه الصّفا فی سیره الأنبیاء والملوک و الخلفاء

(تاریخ فارسی)از : میرخواند محمد بن خاوند شاه بن محمود خوارزمشاه (۹۰۳)تاریخ عمومی مفصلی است از آغاز آفرینش جهان تا عصر مؤلف، بقلم فصیح و شیوا بنام امیر علی شیرنوائی وزیر سلطان حسین میرزا بایقرا (۸۷۵ ۹۱۱ ه) نگاشته است.بنا بوده در یک مقدمه و هفت جلد و یک خاتمه باشد، ولی موفق بنوشتن جلد هفتم نشد و نوه او (فرزند دخترش) خواند میر: غیاث الدین بن همام الدین (۹۴۲) آن را بپایان برد. نسخه حاضر جلد چهارم و از حکومت طلحه بن طاهر در سال ۲۰۹، تا مصاهرت ملک زاده پیر محمد با امیر تیمور گورکانی در سال (۷۷۸) می باشد.آغاز : «فهرست نسخه سعادت ابدی، و دیباچه کرامات سرمدی ثنای کریمی راست، که از وجود بی غایت».انجام : «همیشه چمن امید از رشحات کوثر انعامش به یاسمین مراد شکفته باد بالنون و الصّاد».نستعلیق خوش، اوّل ذیقعده ۱۸۱؟، در تبریز، دارای سر صفحه گل و بوته طلائی، لاجورد، شنگرف، عناوین نسخ زیبا، شنگرف صفحات مجدول بشنگرف و طلائی. پشت صفحه پایانی تاریخ تحویل جلد چهارم به کتابخانه شاهزاده بهمن میرزا صفر ۱۲۴۸ آمده است مهر مربع نستعلیق خوش «یگانه گوهر دریای

خسروی بهمن» بر فراز صفحه آغازین و پایانی دیده می شود. پشت صفحه نخستین: در عهد دولت ... فتحعلی شاه قاجار ... بعرض کتابخانه نواب ... شاهزاده بهمن میرزا فرزند ... عباس میرزا ... رسید. پشت اولین برگ عبارتی ترکی آمده که معنای آن چنین است «روز ۱۶ محرّم سال ۱۱۶۴ تاریخ ارتحال پیر حاج مصطفی پاشا از دار فنا بدار بقا».برگ ۱۱۸ مهر مربع «نایب السلطنه بهمن ابن عباس میرزا قاجار» بچشم می خورد. جلد دو رو تیماج رو مشگی، داخل حنائی روغنی.۲۲۷ گ، ۲۷ س، ۲۰×۵/۳۱ سم.ریحانه ۵/۵۴ و ۲/۱۸۶، آقا نجفی ۷/۴، ذریعه ۱۱/۲۹۶

مغنی اللبیب عن کتب الأعاریب

(نحو عربی)از : جمال الدّین، عبداللّه بن یوسف معروف به ابن هشام انصاری نحوی (۷۶۲)قواعد نحوی را به روشی مفصّل و با ترتیبی زیبا و جالب در هشت باب گرد آورده، و در مکّه ماه ذیقعده ۷۵۶ به پایان رسانیده است. ابن هشام در سال ۷۴۹ در مکه کتابی در نحو تألیف می کند، هنگام بازگشت به مصر آن را از دست می دهد، سپس این کتاب را تألیف می نماید، انگیزه تألیف این بوده که کتاب «الاعراب عن قواعد الاعراب» وی مورد توجه و پذیرش طلّاب و خردمندان واقع می گردد، مغنی نیز مورد نظر دانشمندان قرار گرفته و در هر عصری شروح و حواشی بسیار بر آن نگاشته و آن را تدریس می نمودند.آغاز : «امّا بعد حمداللّه علی افضاله، و الصّلواه و السّلام علی سیّدنا محمّد و آله، فانّ اولی ما تقترحه القرایح».انجام : «و هذا آخر ما تیسّر ایراده فی هذا التألیف، فاسئل اللّه الّذی منّ علیّ بانشائه و اتمامه فی البلد الحرام فی ذی القعده».نسخ عبدالمهدی بن قاسم نجفی عظاوی، ۲۲

ذیقعده ۱۱۰۰ در نجف اشرف، جلد تیماج حنایی روغنی، ضربی، عنوان و نشان شنگرف، بر فراز صفحه نخستین مهر بیضوی «محمد تقی» مکرّر بعکس یکدیگر، دو مهر بیضوی دیگر «جواد بن مرتضی الحسنی الحسینی» و «بهاءالدین الطباطبائی» در چند جای کتاب بچشم می خورد. پشت برگ اوّل: مالکیت شیخ علی بن شیخ دخیل و شیخ عبداللّه عظاوی و حیدر بن محمد بن سید فضل اللّه عاملی حسینی عیثانی نجفی دیده می شود. همچنین مالکیّت بهاءالدین الطباطبائی با مهر وی رؤیت می شود، حاشیه نویسی دارد، خصوصاً نیمه اوّل کتاب، برگ اوّل دو عدد مهر هشت ضلعی وصالی ناخوانا دیده می شود. چهار برگ پیش از کتاب فوائد نحوی و برگی پس از پایان: دعا و حرز چهارپایان آمده است.۱۹۲ گ، ۲۵ س، ۵/۱۵×۵/۲۷ سم.معجم المطبوعات ۱/۲۷۵، آقا نجفی ۶/۱۷۹* * *

مدارک الأحکام فی شرح شرایع الاسلام

(فقه عربی)از : سیّد محمد بن علی موسوی عاملی (۱۰۰۹)شرح مفصل مشهوری است بر کتاب «شرایع الاسلام» محقق حلّی (۶۷۶) و بنا به گفته الذریعه ۲۰/۲۳۹ تا آخر کتاب حج و در سه جلد تألیف شده، و روز پنجشنبه ۲۵ ذیحجه ۹۹۸ به پایان رسانده است، و حواشی بسیاری بر آن نگاشته اند.نسخه حاضر جلد سوّم از اوّل زکوه تا پایان حج است.آغاز نسخه : «کتاب الزّکوه، الزّکوه لغه الطهاره و الزّیاده و النّمو، قال فی المعتبر: و فی الشرع اسم لحقّ یجب فی المال یعتبر فی وجوبه النّصاب».انجام : «فقال: یا زراره! بیت یحج قبل آدم بالفی عام ترید ان تفنی مسائله فی (اربعین یوما) و الحمدللّه ربّ العالمین».نسخ خوش، محمد کاظم، عناوین و نشان متن شنگرف، صفحات مجدول به مشگی و طلایی، پشت برگ اوّل مالکیت عبدالوهّاب

فرزنـد ملاّ محمـد حسـین گیلانی با مهر دایره ای «عبـدالوهّاب» و بر صـفحه اوّل مهر بیضوی «ابو تراب بن حسـین» و مالکیت و مهری که در اثر موریانه خوردگی ناخوانا است بچشم می خورد. جلد: تیماج سوخته ای، روغنی، ضربی آراسته بطلایی، با لب گردان حنایی مزیّن بطلایی.۲۷۵ گ، ۲۶ س، ۱۶×۲۷ سم.ذریعه ۲۰/۲۳۹، آقا نجفی ۱۰/۳۳۵.

المطوّل فی شرح تلخیص المفتاح

(بلاغت عربی)از : سـعدالدّین مسـعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳)به شماره (۳) رجوع شود.نسـتعلیق، سه چهار سطر آخر در تاریخ ۱۲۲۱ نو نویسـی شـده عناوین و نشان شـنگرف. در صـفحه اوّل دو عـدد مهر مسـتطیل: «عبده کاظم بن حسـین موسوی» که در یکی سال ۱۲۷۸ و در دیگری سـال ۱۳۳۰ قید شده آمده است. حاشـیه نویسـی دارد. جلد تیماج قهوه ای، روغنی، ضـربی.۲۱۶ گ، ۲۳ س، ۱۵×۵/۲۵ سم.

المبسوط

(فقه عربی)از : شـیخ الطایفه، محمّـد بن الحسن طوسـی(۴۶۰)کتاب فقهی بسـیار مفصّـلی است در حدود ۷۰ کتـاب، مؤلف در مقدمه کتابش فرموده که سـعی می شود با لفظی مختصـر تا آنجا که امکان داشـته باشد مسائل را بیاورم، و بر فقه اکتفا خواهم کرد، ادعیه و آداب را نمی آورم، بیشتر فروعی را که مخـالفین ذکر کرده انـد بیـان می کنم، و آنچه مقتضای مـذهب ما اسـت ذکر می نمایم.نسـخه حاضـر جزء سوّم از کتـاب مساقـاه تا پایان کتاب الرجعه یعنی از ص ۳۱۱۲۰۷ جلّـد سوّم چاپ جدید می باشـد.آغاز نسـخه : «هـو ان یـدفع الانسـان نخلـه الی غیره علی ان یلقّحه و یصـرّف الجریـد، و یصـلح الأجـاجین تحت النّخـل و یسـقیها».انجـام : «فـان مـات قبل ان یبین حکم فی الثالثه بالطلاق، و اسـتخرجت واحـده من الثنتین بالقرعه، و قـد مرّت هـذه فی کتـاب الطلاـق بحمـدالله و منّه».نسـخ، محمـد صالـح بن ملاّـ قـاسم شـهم زادی، اوائل ذیحجه ۱۰۵۷ عنـوان و نشـان و فهرسـت شنگرف، مالکیت محمـد امین کاشانی با مهر «انّی لکم رسول امین» و مهر بیضوی دیگر «محمـد باقر بن محمـد تقی الموسوی» پشت برگ اوّل. و پیش از برگ کتاب مهر بیضی شکل «عبده الرّاجی حسینعلی بن الجواد» و بر

صفحه پایانی تملک سیّد محمّـد مهدی سدهی دیده می شود. جلد تیماج حنایی، روغنی ضربی، زرّین.۲۹۶ گ، ۲۱ س، ۱۸×۵/۲۵ سم.ذریعه ۱۹/۵۴، آقا نجفی ۱/۳۰۴

الاحتجاج علی اهل اللّجاج

(حدیث عربی)از : شیخ ابو منصور احمد بن علی بن ابی طالب طبرسی (ق ۶)گفتگوهای دینی است «بگونه استدلال» که پیامبر اکرم

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و امامان

(علیهم السلام)

و برخی از دانشمندان بزرگ شیعه، و بعضی از یاران پیامبر

(علیهم السلام)

در مسائل اعتقادی با دیگران نموده اند، در این کتاب گردآوری شده است.گروهی از دانشمندان این کتاب را از فضل بن حسن طبرسی صاحب «مجمع البیان» دانسته اند. امّا این نسبت نادرست است.آغاز : «الحمدللّه المتعالی عن صفات المخلوقین، المنزّه عن نعوت الناعتین، المبرّأ ممّا لا یلیق بوحدانیّته».انجام : «قطعنا هذا الکلام علی کلام السید علم الهدی قدّس اللّه روحه، و الحمدلله ربّ العالمین، و الصلواه و السّلام علی محمّد و آله ...»نسخ ملّا صادق بروجردی بن محمد باقر، یازدهم ربیع الأوّل ۱۰۹۰، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده مهر بیضوی «لا اله الاّ الله الملک الحقّ المبین عبده ۱۱۴» پشت برگ اوّل و آخر، و مالکیّت محمد پشت برگ آغازین دیده می شود. جلد دو رو تیماج رو مشگی، روغنی، داخل حنایی، مرمّت شده فرسوده.۲۴۵ گ، ۲۱ س، ۵/۱۶×۲۰ سم.ذریعه ۱/۲۸۱، آقا نجفی ۱/۱۴۴، ریحانه ۴/۳۵.

نزهه الناظر و تنبیه الخواطر (مجموعه ورام)

(متفرقه عربی)از : شیخ ابوالحسین، ورّام بن ابی فراس بن حمدان«از فرزندان مالک اشتر» (۶۰۵)مجموعه ایست در پند و اندرز و نصیحت هایی که در روایات پیامبر

(صلی الله علیه وآله وسلم) و امامان

(علیهم السلام) آمده، و همچنین از گفته ها و کلمات حکما و فلاسفه پیش از اسلام و پس از آن و پیغمبران گذشته، و کتابهای آسمانی نقل می نماید.آغاز : «الحمدللّه الأوّل بلا ابتداء، والآخر بلا انتهاء، والظاهر الغایب عن نواقد الأبصار، والباطن المدرک بوجود الآثار».انجام : «و لیس بتقوی اللّه طول عباده، و لکنّما

التقوی مجانبه السّیّئه».نسخ خوش، ۱۷۵؟ عناوین در حاشیه و نشان شنگرف حاشیه نویسی مختصری دارد، از اواخر باب الکنی و الاسماء و الألقاب تا اواخر باب ذکر الاشرار افتاده است.مالکیت ابوالحسن بن علی نقی با مهر مربع شنگرف «یا ابوالحسن ادرکنی» روی برگ اوّل، و مهر مستطیل ناخوانا در برگ پایانی دیده می شود. جلد تیماج لیمویی.۲۶۴ گ، ۲۱ س، ۱۶×۵/۲۴ سم.ذریعه ۲۴/۱۳۰، آقا نجفی ۲/۱۷۱.

شرح حکمه العین

(فلسفه عربی)از : شمس الدین محمّد بن مبارکشاه بخاری، مشهور به میرک(ق ۸)شرح مزجی است بر کتاب «حکمه العین» نجم الدین علی بن محمد دبیران کاتبی قزوینی (۶۷۵). در این شرح همه حاشیه های قطب الدین محمود بن مسعود شیرازی را که بر حکمت العین است آورده، و به بسیاری از آراء وی پاسخ گفته. کتاب را بدو بخش: حکمت الهی و حکمت طبیعی قسمت نموده است.بخش اوّل در پنج مقاله و هر مقاله دارای مباحثی است.بخش دوم نیز دارای مقالاتی است.آغاز : «امّا بعد حمداللّه فاطر ذوات العقول النوریه، و مظهر خفیّات الأسرار الرّبوبیّه».انجام افتاده : «و یمکن ان یزال عنه النظر بانه لا موافقه و لا ممانعه من تأثیراته ... و اذا لم یحس القاسه المتحول به کان وجوده کعدمه بالنسبه الیه ...».نستعلیق، ۸۲۵، عنوان و نشان متن شنگرف یا مشگی حاشیه نویسی تا پایان کتاب دارد، پشت برگ آغازین مهر مربع کوچک «سعد الله» دیده می شود، جلد شمیز، عطف و گوشه ها تیماج حنایی سیر.۱۷۳ گ، ۲۳ س، ۱۲×۵/۲۳ سم.معجم المطبوعات ۲/۱۶۳۲، آقا نجفی ۴/۷۳

بخش دوم

جنگ

(متفرقه فارسی)از : شکرالله بن لطف الله لواسانی (زنده در ۱۳۱۷)محاسبات و ازدواج هایی که عقد آنها را جاری کرده، وصیت نامه های خود در طی سالها و مصالحه همه دارائی در رمضان ۱۳۱۷ به فرزندش شیخ عیسی که در بیشتر وصیت نامه هایش وصی وی بوده و به هر یک از ورثه سفارش مبلغی پول که نامبرده بدهد، و اشعاری از خود و دیگران و روایاتی چند را گرد آورده است.۱۶ ربیع الثانی ۱۲۸۴ به جهت آمدن وبا به دارالخلافه تجدید وصیت نموده است.نستعلیق، شکرالله، جلد شمیز زمینه سبز با رنگ مشگی

پوست ماری عطف و گوشه ها گالینگور. برگهای سفید دارد. پایان وصیتنامه آخری مهر بیضوی «الراجی الی الله عبده شکرالله» دیده می شود.۱۷۵ گ، سطور مختلف، ۱۷×۲۲ سم.

تذکره دولتشاهی

(تراجم عربی)از : امیر دولتشاه بن علاءالدّوله بختیشاه سمرقندی (ق ۹)بیوگرافی گروهی از شعرا و سخنوران نامی را با نمونه هایی از شعر آنان در یک مقدمه و هفت طبقه موافق طبقات آسمان با انشایی ادیبانه و دلنشین نگاشته است.مقدمه در فضل شعر و شعراءطبقه اوّل شرح حال بیست شاعر نامی عرب.شش طبقه دیگر شعرای فارسی زبان خاتمه بیوگرافی شعرای عصر مؤلف و فتوحات سلطان حسین بهادر خان تا سال ۸۸۵ در ۹ مصاف.کتاب را بنام امیر علی شیرنوایی وزیر سلطان حسین نگاشته و به سال ۸۹۲ به پایان برده است.آغاز افتاده : «ظلال سلطنته وشیدار کان مملکته، پس از حمد دادار نعت نبی است * پس از وی دعائی که فرض است چیست؟».انجام نسخه افتاده: «حق سبحانه و تعالی بنظر لطف برداشته که بحمایت عدل و رأفت این خسرو شریف در پناه داده».نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، عناوین شنگرف صفحه ها مجدول بشنگرف، جلد، تیماج سوخته ای.۲۸۷ گ، ۱۷ س، ۱۳×۲۲ سم.ذریعه ۴/۳۲، آقا نجفی ۲۰/۱۹۶.

مجموعه۱

المعجم فی آثار ملوک العجم(۱پ ۱۶۸ پ)

(تاریخ فارسی)از : شرف الدین فضل الله بن عبدالّله حسینی قزوینی (نزدیک ۷۴۰)تاریخ ایران باستان از پیشدادیان تا پایان سلطنت ساسانیان با عباراتی مسجّع و مغلق و صنایع لفظی، و از دید تاریخی کم محتوی.بنام اتابک نصرت الدّین احمد بن یوسف شاه (۷۳۳) از اتابکان لرستان نگاشته و از پادشاهی کیومرث شروع و به پادشاهی انوشیروان پایان برده است. در این کتاب آیات قرآن و احادیث و اشعاری بفارسی و عربی بکار رفته است.آغاز : «انّ اوّل (احق) ما یفتتح به الکلام و ینحج به المرام، حمدالّله الملک العلاّم ...

صانعی که بقلم قدرت و لوح فطرت نقوش موجودات».آغاز نسخه : «گلستان ارم روحانیان عالم قدس است، و جنت سرای مقرّبان عالم انس».انجام افتاده : «که قومی خود که بر گردون رئیسند* بزر بر لوح گردون می نویسند».

۲ جامع الکتاب (۱۶۹ پ ۲۴۴ پ)

(اخلاق فارسی)از : حاج عباسقلی خان همایونی خمینی کمره ای (زنده در ۱۳۴۲)کلمات بزرگانی همانند لقمان حکیم، بوذرجمهر، ذیمقراطیس، بقراط، فیثاغورث، افلاطون، خطبه همّام حضرت علیٌ

(علیه السلام)

و اشعاری از میر رضوانی، سعدی، ایرج میرزا، وحید اصفهانی، ادیب الممالک، شهاب، ضیاء حضور، حسین ضیاء لشکر و جز آنان را گرد آورده و جامع الکتاب نامیده است (پایان کتاب).آغاز : «امیر رضوانی کشوری را که ز هر سو خطر اندر خطر است * آتش افروخته است و شرر اندر شرر است».انجام : «هرگز دل موری مخراش، ار بخراشی * اوّل بکف آور سپر تیر مکافات».

۳ دیوان حکیم سوری (۲۴۶ ر ۲۵۷ پ)

(ادب فارسی)از : ضیاء لشگر، میرزا تقی خان بن میرزا حسین دانش، وزیر تفریشی(۱۳۲۶ ش)داستان شکمباره ایست به نظم آمیخته به طنز که شاعر با وی محشور گشته که تنها خوراک ده نفر را می خورده، و لقمه همکاسه به قهر می ربوده است و به سال ۱۳۱۹ این اشعار را به پایان برده است.آغاز : «بسم اللّه الرزاق المنعم الّذی عمت نعماؤه ...این گفته سوری که گرفته است جهان را * سر مشق بود طایفه سور چران را».انجام : «نامه چو انجام یافت از پی تاریخ آن * بگفت کای سوریان صاف کنید اشتها».نستعلیق، عربی نسخ، حاج عباسقلی خان همایونی خمینی کمره یی کتاب اوّل در شب ۲۲ رمضان ۱۳۴۲ قمری، تصویر هر یک از

پادشاهان در آغاز تاریخشان با قلم مشگی کشیده شده است. پیش از دیوان سوری تقریظی است از شیخ الرئیس قاجار بر آن و در پایان اشعاری از وحید اصفهانی، اعتمادالشعرا، گلپایگانی، قصیده بهاریه میرزا سحاب شیرازی، مناجات حضرت سجاد(علیه السلام حالات خضر(علیه السلام) از مجمع البحرین و فواید دیگری آمده است. کاتب (همایونی) مجموعه را آنگاه که برای معالجه امراض خود با عیال و فرزندش حسینقلی خان هشت ماه در اصفهان بوده نوشته است.۲۷۲ گ، سطور مختلف، ۱۳×۲۱ سم.گنج بخش ۴/۲۰۶۰، ذریعه ۳/۲۸۷، آقا نجفی ۱۵/۶۶مؤلفین مشار۴/۸۶۲(المعجم) ذریعه ۹/۲۶۲ (دیوان سوری).

مجموعه

۱ تذکره الأولیاء (۱ پ ۲۴۳ ر)

(تصوّف فارسی)از : فریدالدّین محمد بن ابراهیم عطار نیشابوری (۶۲۷)در تصوّف و عرفان در ۹۶ باب، و در هر باب بیوگرافی و سپس پند و اندرز حکیمانه یکی از بزرگان، و برای تیمن و تبرّک بحضرت صادق(علیه السلام) آغاز کرده، و بشیخ ابو علی دقاق کتاب را پایان برده است.آغاز : «نقدّسک اللهمّ یا من تجلّی لخلقه بخلقه، و ظهر لقلوبهم بحجّته، و فطّرهم علی توحیده بفطرته، ورشّ علیهم من نوره بقدرته».انجام : «و تسلیم صفت ابراهیم

(علیه السلام)

و تفویض صفت پیغمبر(صلی الله علیه وآله وسلم) و علی آله و اصحابه الطیبین الطاهرین المعصومین».

۲ رساله ای در باب طریق سالکان الی اللّه

(۲۴۳ پ ۲۵۰ پ)

(عرفان فارسی)از : ابوالقاسم بن محمّد نبی ذهبی شیرازی مشهور به میرزا بابا (۱۲۸۶)مختصریست در آداب سلوک که: صمت، جوع،سهر، عزلت را توضیح داده و آنها را باعث تخلیه و دباغی ظاهر و باطن و ذکر را باعث تحلیه و آرایش باطن سالک می داند.آغاز : «ای دوستدار سلوک سبیل حضرت ربّ العالمین! آگاه باش که شرایع

انبیاء که در حقیقت نظام نشأتین صورتا و معنی بر آن است».انجام : «ولیکن این است مجملی از طریقه رضویه مرتضویه

(علیه السلام)

که بطن اوّل از بطون شریعت مقدّسه ختمیه است صلّی اللّه ...».نسخ خوش علی رضابن حسین شیرازی، شعبان۱۲۵۳ عناوین و نشانها شنگرف. کتاب اوّل دارای فهرست و برگهای اولی وصالی شده، در برگ ۳۳ مهرهای ناخوانا. جلد تیماج حنایی.۲۵۱ گ، ۲۴ س، ۵/۱۴×۵/۲۱ سم.گنج بخش ۴/۲۰۹۴، ذریعه ۴/۲۹، ریحانه ۳/۱۴۵ (تذکره)معجم المؤلفین ۸/۱۲۴، ریحانه ۵/۱۸۴ (میرزا بابا).

مجموعه

۱ خلاصه الحساب (۱ پ ۸ پ)

(ریاضیّات عربی)از : شیخ بهاءالدین محمد عاملی (۱۰۳۱)مختصریست در مسائل مهمّ ریاضیّات، نخست قاعده را و سپس مثالی چند جهت توضیح می آورد، در یک مقدمه و ده باب که مقدمه در تعریف علم حساب و بیان موضوع آن می باشد.آغاز : «نحمدک یا من لا یحیط بجمیع نعمه عدد، و لا ینتهی تضاعف قسمته الی امد».انجام افتاده: «فخارج القسمه ۱۸۴۱۰ من الصحاح، واحد عشره جزء من ثلثه و خمسین اذا فرض واحدا».

۲ تنبیه المبتدی (۹ ر ۱۹پ)

(تقویم فارسی)از : محمد مهدی ساروی مختصریست در معرفت تقویم شمسی و قمری برای برادر اعزّ ... همنام امام هشتم(علیه السلام) در ۱۲ فصل و یک مسئله نگاشته بدینقرارفصل اوّل در حساب جمل. فصل دوّم در معرفت ایام هفته.فصل سوم در بیان تواریخ چهارگانه: عرب، جلالی، قدیم، رومی.فصل چهارم در بیان ماه ترکی. فصل پنجم در بیان بروج. فصل ششم در تقسیم بروج به چهار عناصر. فصل هفتم در منقلب و ثابت. فصل هشتم در فصول اربعه. فصل نهم در طلوع و غروب برج. فصل دهم در بیان نظرات کواکب.فصل یازدهم در تعریف نظرات کواکب

سبعه.فصل دوازدهم در بیان بست.آغاز : «حمد و ثنا و ستایش بی قیاس مر خداوندی را سزاوار است که آفریننده نیرین است».انجام : «و استدعای دیگر آنستکه هر کس به این کتاب من منتفع شود ... که این حقیر بسیار زحمت کشیده».

۳ منشآت (۲۱ پ ۷۴ ر)

(ادب فارسی)از : میرزا مهدی بن محمد نصیر استرابادی (ق ۱۲)نوشته هایی است از میرزا مهدی خان وقایع نگار نادرشاه افشار (۱۱۶۰)، در موضوع عقدنامه ها، وقفنامه ها، نامه ها، فرمان ها و وثیقه ها و بنام امام قلی میرزا نگاشته است.آغاز : «حبّذا این بیاض دل آرا که تذر و رنگین پر و بالی است از جلد نگارین شهپر پر نقش و نگار گشوده».انجام : «و هم سدّ راه نجات فراریان آن طایفه خذلان نمود باد، بربّ العباد».

۴ تقویم (۸۴ پ ۹۷ ر)

(تقویم فارسی)از : ؟احکام متفرقه تقویم: بست موجه و مستوی، معرفت بروج منقلبه و ثابته، در برجهای بهاری و تابستانی، نر و ماده، در معرفت کواکب، حالات قمر، خصوصیات کواکب، اسماء، الوان، سعد و نحس، املاک، اقالیم، ابنیه، ادوار، غایب شدن انسان یا حیوان در ایام هفته، اصطلاحات تقویمی، قیافه شناسی (۹۲ ر) دایره منبرالمحبه ارسطاطالیس و جز اینها.آغاز : «بدانکه بست در تقویم که ذکر است دو نوع است، یکی بست موجه موسوم است».انجام : «برای سهولت تمام درجات مظلمه و نیره و سعادت افزا و مذکر و مؤنث و متممه و خالیه در جدولها نوشته شد».کتاب اوّل نستعلیق نازیبا، جدولهای ریاضیّات شنگرف، دوّم نستعلیق ملّا محمد رضا بابل کناری بن ملّا عبدالله، در سن ۱۲ سالگی، چهارشنبه ۱۲۵۴، عنوان و نشان شنگرف، پس از برگی اشعار و

چاپیِ ناقص کلثوم نه نه آقا جمال خوانساری آمده. سوّم نسخ و نستعلیق ملا حسینعلی آشتیانی، شکیکی، ۱۹ شعبان روز شنبه ۱۲۶۴، عناوین سرخ سیر متمایل به سیاهی. چهارم خطوط مختلف و پس از کتاب، چاپیِ «اختیارات الأیام» ملّا محمّد باقر مجلسی (۱۱۱۱) آمده. جلد تیماج قهوه ای روشن، عطف تیماج، مرمّت شده.۱۵۷ گ، سطور مختلف، ۱۷×۵/۲۱ سم.ذریعه ۲۳/۴۰، بامداد ۶/۱۷۱، آقا نجفی ۱/۵۴

دعا

(دعا عربی)از : محمد عل؟دعاهایی است که به دستور ضیاءالسلطنه آنها را نگاشته و هدیه خازن الدّوله نموده است.آغاز : «دعای حجب که در هر شب جمعه بخوانند: اللّهمّ انّی اسئلك یا من احتجب بشعاع نوره عن نواظر خلقه».انجام : «ما خاب من تمسّك بك و أمن من لجاء الیك، السلام علیکم و رحمه اللّه و برکاته».نسخ بسیار زیبا، محمد عل؟ ماه رمضان ۱۲۴۰؟ دارای سر صفحه لاجورد، طلائی، سرخ، صفحه اوّل و دوّم سایه طلایی، حاشیه نویسی دارد، سطور و صفحه ها مجدول و آراسته برخی از صفحه ها ترجمه زیرنویس نستعلیق خوش بشنگرف دارد، عنوان و نشان شنگرف، برفراز صفحه آغازین مهری ناخوانا، جلد تیماج حنایی.۵۲ گ، ۸ ، ۷ س، ۱۳×۲۱ سم.

منهاج الهدایه الی احکام الشریعه

(فقه عربی)از : حاج محمد ابراهیم بن محمّد حسن کرباسی، اصفهانی (۱۲۶۲)فقه فتوایی است با مختصر اشاره به ادله در برخی مسائل در چهاربخش: عبادات، عقود ایقاعات و احکام، و هر بخش دارای چند کتاب و هر کتاب چند منهج و هر منهج دارای چند هدایه است.این کتاب در دو مجلد است و نسخه حاضر جلد اوّل می باشد که به طهارت آغاز و تا پایان کتاب الهبه ادامه دارد، و بتاریخ دهه آخر ربیع الاول ۱۲۴۰ به پایان برده است.آغاز : «الحمدللّه الذّی هدانا الی معالم الاسلام، و ارشدناا الی قوانین شرایع الدّین و قواعد الأحکام».انجام : «لکن یستحب التّسویه بین الاولاد فی العطاء من غیر فرق بین الذکر و الأنثی ...».نسخ خوانا عبدالهادی بن علی اکبر بروجردی، ۱۱ شعبان ۱۲۵۸، عناوین و نشان شنگرف، جلد مقوّا، عطف تیماج مشگی.۱۳۳ گ، ۲۱ س، ۱۵×۲۱ سم.ذریعه ۲۳/۱۷، آقا نجفی ۶/۳۵۹

جنگ

(حدیث عربی)از : ؟روایات و حکایات عقیدتی و اخلاقی را از کتابهای مختلف گرد آورده به عنوان مجلس یا بی عنوان نگاشته است. نام برخی از مآخذ چنین است.عدّه الداعی، روضه الصفا، کافی، تفسیر عیّاشی، امالی طوسی، قصص الانبیاء، امالی صدوق، محاسن برقی، علل الشرایع، عیون، تفسیر امام(علیه السلام) ، تفسیرقمی، الدّرّالمنثور، جامع الاخبار، روضه الواعظین، نوادر راوندی، فقه الرضا، فلاح السائل، کشف الغمه، الاحتجاج و جز اینها. گاهی یادداشت به فارسی آمده است.آغاز : «مجلس فی القضاء و القدر. قال اللّه تعالی: و لو شاء ربک لآمن من فی الأرض کلّهم جمیعا ... تفسیر لو شاء مشیّه حتمیه لآمن».انجام : «او چون نظر کرد تمام ریگها را جواهر آبدار یافت».نستعلیق، جلد تیماج مشگی بدون مقوا، پهنا کمتر

از کتاب ۱۶۰ گ، ۱۹ س، ۵/۱۵×۵/۲۱ سم.

فضائل و مناقب امیرالمؤمنین(علیه السلام)

(عقاید فارسی)

از : ؟

روایات و حکایاتی است در فضائل و معجزات امامان

(علیهم السلام)

به ویژه حضرت علی(علیه السلام) و اشعاری مناسب موضوع، بیشتر بدون آوردن مأخذ، و از نظر علمی کم محتوی.

آغاز : «هذا مدح و مناقب شاه ولایت مآب جناب امیرالمؤمنین

(علیه السلام)

انجام : «و بی توبه از دنیا رحلت کند خدایتعالی او را به نزدیک قوم لوط برد، تا با ایشان باشد، و حشرش با ایشان بیاورند».

نستعلیق، عنوان و نشان شنگرف، جلد تیماج مشگی، روی برگ اوّل و پس از پایان مهر بیضوی «عبده شکرالله» و خط حسینعلی بن مشهدی کاظم مسگر، و کربلای شکرالله بن کربلای محمّد قلی طاحونه ساز اردبیلی، به تاریخ یوم پنجشنبه، دوازدهم جمادی الثانی، سال ۱۲۹۹ دیده می شود.

۲۰۲ گ، سطور مختلف، ۵/۱۰×۵/۱۷ سم

عدّه الدّاعی و نجاح السّاعی

(دعاء عربی)

از : ابوالعبّاس احمد بن محمد بن فهد حلّی اسدی (۸۴۱)

در موضوع دعاء و شرائط آن و اخلاق به استناد روایات امامان

(علیهم السلام)

در یک مقدمه و شش باب و در نوع خود جالب نگاشته و شب دوشنبه ۱۶ جمادی الأول، سال ۸۰۱ به پایان برده است.

آغاز افتاده : «روی فیمن قال یا ربّاه یا ربّاه عشرا، و مثله یا ربّ یا ربّ، یا سیداه یا سیداه».

انجام افتاده : «و انّه لا يقبل كلّ الكلام، بل انّما يقبل ما كان مطابقا لما».

نسخ خوانا، جلد گالینگور مشگی، صفحات اولیه مجدول به مشگی و طلائی، عنوان و نشان شنگرف.

۱۴۹ گ، ۱۵ س، ۱۱×۵/۱۸ سم

ذریعه ۱۵/۲۲۸، آقا نجفی ۱/۴۷

جنگ

(حدیث عربی)

از : ؟

روایات را به گونه مطالب منبری در بخشهائی آورده است، موضوع: اخلاق، تفسیر، تاریخ معصومین

(علیهم السلام)

و جز آنها می باشد. برخی از مطالب چنین است:

۱ بسمله، اعلم انّ الاختيار هو علم العبد بانّ له قوّه صالحه للفعل والترك الممكنتين.

۲ بسمله؛ فی الحديث القدسی: عبدی اطعنی حتی اجعلك مثلی. فی المجمع العباده الخضوع و التذلل للّه.

آغاز : «فی الأنعام، و هذا كتاب انزلناه مبارك فاتّبعوه و اتّقوا لعلّكم ترحمون».

انجام : «و هذه مريم ابنه عمران، و هی خديجه بنت خويلد، و هی هاجر، و هی ساره».

نستعلیق، جلد تیماج، حنائی، روغنی، کاغذ کاهی، بخشی از برگها کوچك تر از اصل.

۱۱۳ گ، سطور مختلف، ۱۲×۵/۱۸ سم

سراج منیر

(اخلاق فارسی)

از : قاضی محمد شریف بن محمّد، کاشف شیرازی (۱۰۶۰)

در آداب و اخلاق اسلامی به روش ادبی و عباراتی شیرین و شیوا در بیست لمعه، و پایان هر لمعه حکایتی مناسب آورده، و

روز جمعه اواخر ربیع الاول ۱۰۳۲ به پایان برده است. عناوین لمعه ها بدینقرار است:

لمعه اوّل: در شرایط ادب.

لمعه دوّم: در آداب حیا.

لمعه سوّم: در فوائد حلم.

لمعه چهارم: در مناقب عدل.

لمعه پنجم: در محامد احسان.

لمعه ششم: در حلاوت صبر.

لمعه هفتم: در عذوبت عشق.

لمعه هشتم: در چاشنی محبّت.

لمعه نهم: در مکارم سخاوت.

لمعه دهم: در محاسن شجاعت.

لمعه یازدهم: در مراعات صحبت.

لمعه دوازدهم: در مراعات ادبار.

لمعه سیزدهم: در نتایج خاموشی.

لمعه چهاردهم: در عزت قناعت.

لمعه پانزدهم: در ذلّ طمع.

لمعه شانزدهم: در ثمره فتوّت.

لمعه هفدهم: در حسن تدبیر.

لمعه هیجدهم: در شآمت ظلم.

لمعه نوزدهم: در مذمّت خدعه.

لمعه بیستم: در ملامت حسد.

آغاز : «ستایش کریمی را سزاست که حلیه خلّتش زیوریست زیبنده، و رشحه محبّتش گوهریست ارزنده».

آغاز نسخه افتاده : «تعالی شأنه و جلّ

احسانه، این چه تفضّلیست که اهل معصیت را بخوان مغفرت صلا آورده».

انجام : «چون حضرت سلیمان آن واقعه را مشاهده فرمود گفت: پسر از آن تست. و در تصرّف مادرش داد، و این حکایت یادگار ماند.

نستعلیق خوب، زین العابدین ولد آقا علی ناظر، **۱۲۳۳**. جلد تیماج بدون مقوا، لیموئی، روغنی، ضربی، عطف فرسوده. عنوان و نشان شنگرف. در حاشیه صفحه های نخستین: اشعاری از حکیم عمر خیام. در برگ سوّم فهرست به شنگرف.

۷۰ گ، ۱۴ س، ۱۰/۵×۱۶ سم

ذریعه ۱۲/۱۶۱، آقا نجفی ۸/۹

مجموعه ۱ خوابنامه (۱ ر ۵۲ پ)

(خواب گزاری فارسی)

از : ملّا محمد باقر بن محمّد تقی (ق ۱۱)

در موضوع تعبیر خواب (کم محتوی) در شصت باب

برخی این کتاب را به علاّمه مجلسی متوفای ۱۱۱۱ نسبت داده اند، ولی ثابت نیست، برخی دیگر آن را نوشته محمد باقر بن محمد تقی لاهیجی می دانند که با مرحوم مجلسی همنام و هم عصر بوده، و در نام پدر نیز مشترک، و علّت اشتباه همین مشترکات بوده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین، والصّلواه و السلام علی خیر خلقه محمّد و آله الطاهرین ... بدانکه این چند کلمه ایست در بیان معرفت خواب».

انجام : «بیست و هفتم و بیست و هشتم از آن خواب محروم است، بیست و نهم و سیّم ماه صحیح است، زودتر تأثیر میکند».

۲ محرّمنامه (۵۲ پ ۵۴ ر)

(متفرقه فارسی)

از : ؟

مختصریست در اینکه اوّل محرّم در هر یک از روزهای هفته واقع شود آن سال چه حکمی دارد؟

آغاز : «بسمله، حمدله، امّا بعد، از حضرت صادق

(علیه السلام)

منقول است که آن حضرت فرمود: که در کتاب دانیال نوشته شده است که هرگاه اوّل محرّم شنبه باشد».

انجام

: «و در ناحیه مغرب نرخها گران شود، و بعضی درختان را آفت برسد، و اهل روم را بر فرس غلبه عظیم حاصل شود».

۳ احکام بانگ کردن مرغ(۵۴ ر ۵۵ ر)

(متفرقه فارسی)

از : ؟

در اینکه اگر مرغی چون خروس بانگ کند در هر یک از روزهای هفته چه حکمی دارد؟

آغاز : «بسمله، هرگاه روز شنبه بانگ کند باعث دولت و نیکوئی صاحب باشد، هرگاه آن مرغ را ذبح نمایند باعث خرابی خانه و برگشت دولت است».

انجام : «اگر روز جمعه بانگ کند برآمدن دولت است، و برطرف شدن نکبت و غم باشد، اگر پیش از ظهر باشد اندکی نقصان دارد»

۴ اختلاجات اعضاء (۵۴ ر ۵۵ پ)

(متفرقه فارسی)

از : ؟

اگر یکی از اعضاء بدن جستن کند و بیشتر از سه بار نباشد چه حکمی دارد؟

آغاز : «و آن اختلاجات عبارت است از جستن اعضای آدمی بناگهان، و گفته اند: زیاده از سه مرتبه هرگاه جست باد است».

انجام : «جمله اندام اندوه بوی رسد، و اگر مکرّر اعضاء بپرد مقدمه فالج و رخوه و سکته است».

۵ بانگ دادن کلاغ (۵۶ ر ۵۶ ر)

(متفرقه فارسی)

از : ؟

چنانچه کلاغی در یکی از روزهای هفته قارقار کند چه حکمی خواهد داشت؟

آغاز : «اگر روز شنبه پیش از نماز بانگ کند شادی بود، بعد از نماز روزی فراخ بود».

انجام : «روز جمعه قبل از نماز بانگ کند روزی وی فراخ شود، و بعد از نماز خبری رسد، و هر که بانگ کلاغ را بشنود

بگوید: اللهمّ خیرلنا، و شرّ من اعدائنا».

نستعلیق، بهاءالدین ملّقب به آقا کوچک بن حیدر علی عاملی روز پنجشنبه ۹ جمادی الآخر،

سال ۱۲۸۶. جلد شـمیز، تازه مرمّت، عطف گالینگور سفید، مهر بیضوی و مالکیت «بهاءالدین عاملی»: نویسنده، پشت برگ ۵۳ دیده می شود.

در پایان مجموعه احکام سر تراشیدن در ایام هفته، و بودن روح در ایام ماه در کدامیک از اعضای بدن، و طریقه نماز آیات و دعاهای متفرقه دیگر آمده است.

۶۱ گ، ۱۲ س، ۵/۱۱×۵/۱۷ سم

ذریعه ۴/۲۰۷، کتابشناسی مجلسی ۱۹۵

مجموعه

۱ اسرارالتوحید (۱ پ ۴۹ پ)

(عرفان فارسی)

از : عبدالوحید بن نعمه الله بن یحیی گیلانی استرابادی (پس از ۱۰۲۵)

در شـرح اسم اعظم و شـرح هویت آن بروش عرفانی و مطالب ذوقی با اسـتناد به آیات قرآنی، و با عناوین «نور ، نور» و «سـرّ ، سرّ» مؤلف از شاگردان شیخ بهاء می باشد، و دارای تألیفات فراوان، ر، ک بریاض العلماء ۳/۲۸۴.

آغاز : «بسم اللّه الأعظم الاقدس الأکرم المقدّس، الّذی هو سبحانه هو، و لا یقدر احد ان یخبر عنه الاّ هو».

انجام : «فانّ الخوض غمره الأسـرارالالهیّه خطیر، و استکشاف الأنوار الالهیه وراء الحجب البشریّه عسیر غیر یسیر، والحمد لواهب العقل بلا نهایه، والصّلواه علی رسوله و آله بلا غایه».

۲ تهذیب المنطق (۵۰ پ ۵۷ پ)

(منطق عربی)

از : سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲)

متـن مختصـر و مهمی است در منطـق، در اصـل دارای دو بخش می باشـد، کلاـم و منطـق، و دانشـمندان بر هر یـک شـروح و حواشی فراوان نگاشته اند، به ویژه منطق که تا کنون جزو کتب درسی حوزه های علمی می باشد.

آغاز : «الحمدللّه الذی هدانا سواء الطریق، و جعل لنا التوفیق خیر رفیق».

انجام : «و البرهان ای الطریق الی الوقوف علی الحق و العمل به و هذا بالمقاصد اشبه».

کتاب اوّل نستعلیق خوش، ۱۲۵؟ صفحه آغازین

مجدول به شنگرف، لاجورد: مشگی، طلائی، عنوان سرصفحه نانوشته بقیّه صفحه ها مجدول به مشگی، عناوین طلائی کمرنگ.

کتاب دوّم: نسخ خوانا، سید حیدر علی به جهت سید محمّد باقر بن محمد علی حسینی، محرم الحرام ۱۲۵؟ جلد تیماج مشگی، ضربی طلا کوب، فرسوده.

۵۷ گ، سطور مختلف، ۵/۱۱×۱۹ سم

ذریعه ۲/۴۳، (اسرار) آقا نجفی ۲/۱۲۶ (تهذیب)

شرح قطرالندا

(نحو عربی)

از : جمال الدین، عبدالله بن یوسف بن هشام نحوی (۷۶۱)

شرح مختصر و مهمی است که بر کتاب خودش «قطرالندا و بلّ الصّدا» با عنوانهای (ص، ش) یعنی اصل، شرح نگاشته است.

آغاز : «الحمدللّه رافع الدرجات لمن انخفض لجلاله، و فاتح البرکات لمن انتصب لشکر افضاله، و الصلواه و السلام علی من مدّت علیه الفصاحه رواقها».

انجام : «و هذا آخر ما اردت باملائه علی هذه المقدّمه، و قد جاء بحمداللّه مهذّب المبانی مشیّد المعانی ... و ان لا یفضحنا یوم التّناد، بمنّه و کرمه، انّه الکریم الجواد».

نسخ، دهم ذیحجه، ۱۲۵۸، برخی از عناوین و ص، ش شنگرف برگهای نخستین وصالی شده، حاشیه نویسی دارد، جلد تیماج مشگی.

۱۳۸ گ، ۱۵ س، ۱۲×۱۸ سم

معجم المطبوعات ۱/۲۷۳، آقا نجفی ۱/۶۴

مجموعه

۱ سی فصل (۱ پ ۲۶ ر)

(تقویم فارسی)

از : خواجه نصیرالدین، محمد بن محمد بن الحسن طوسی (۶۷۲)

قواعد استخراج تقویم را خواجه طوسی در این سی فصل بطور اختصار گرد آورده است برخی از فصلها چنین است:

فصل اوّل در حساب جمل.

فصل دوّم در ایام جمعات.

فصل سوّم در تاریخ عربی.

فصل چهارم در تاریخ رومی.

فصل پنجم در تاریخی پارسی.

فصل ششم در تاریخ ملکی.

آغاز : «بسمله، این مختصریست در معرفت تقویم، مشتمل بر سی فصل، فصل اوّل در حساب جمل».

انجام : «امّا در بیع منصرف از سعد، و امّا در شری متّصل به سعد، و برین قیاس، و ما در این مختصر بر اینقدر اختصار کنیم».

۲ بیست باب (۲۶ پ ۵۲ ر)

(تقویم فارسی)

از : نظام الدین عبدالعلی بن محمّد بیرجندی **(۹۳۴)**

قواعد و اصطلاحات تقویم را در بیست باب نگاشته که بابهای نخستین آن بدین قرار است.

۱ در حساب

جمل.

۲ در معرفت ایّام اسابیع.

۳ در معرفت بروج و کواکب.

۴ در معرفت سیر کواکب.

۵ در معرفت میل آفتاب و عروض کواکب.

آغاز : «این مختصریست در معرفت تقویم مشتمل بر بیست باب، باب اوّل: در معرفت حساب جمل; اهل نجوم اعداد را جهت سهولت به ارقام حروف بیست و هشتگانه لغت عرب».

انجام افتاده : «و همچنین اگر دو کوکب بکوکب ثالث متّصل بمنزله اتّصال کوکب اوّل باشد».

۳ معرفت تقویم (۵۴ ر ۶۳ ر)

(تقویم فارسی)

از : نظام الدین عبدالقادر بن حسن رویانی لاهیجی (ق ۹)

مختصریست در شناخت تقویم در یک مقدّمه و دو باب و یک خاتمه.

مقدمه: در علامات تقویم.

باب اوّل: در بیان علاماتی که تعلّق به حروف جمل دارد در چهارفصل.

باب دوم : در علامتی که تعلّق به حروف کواکب دارد، در دو فصل.

خاتمه : در بیان آنچه مدار احکام بر آن میباشد، در هفت فصل.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین، و الصلواه و السّلام علی رسوله خیرالمرسلین و آله، و ... این مختصریست در معرفت تقویم، خالی از اطناب».

انجام : «و قمر باذنب و کبد میان دو کس بطریقه محترقه و خالی السیر، و خاصه که از نحس منصرف باشد، هیچ کاری نشاید کردن».

۴ نصاب الصّبیان (۶۹ پ ۹۸ پ)

(لغت فارسی)

از : ابو نصر مسعود بن ابی بکر فراهی (۶۴۰)

منظومه ایست در دویست بیت در لغت عربی به فارسی، با تطبیق ابیات به بحرها و وزنهای شعری، و سرآغاز با نثری شیوا.

بعضی از قواعد هیئت و نجوم و دانشهای دیگر را نیز در بر دارد، پیش از افتتاح مدارس جدید یکی از کتب درسی مکتب ها بود.

گویند در این منظومه ۱۲۲۲ واژه ترجمه شده است.

این کتاب در

طول تاریخ دگرگونیها و تغییرات زیادی به وسیله شاعران، ناسخان، شرح کنندگان و غیره به خود دیده است، ولی ارزش علمی او به حال خود باقی است.

آغاز :

«همی گوید ابو نصر فراهی

کتاب من بخوان گر علم خواهی».

انجام :

«باد اندر جوار رحمت حق

پدر و مادر و معلّم ما».

۵ امثله (۱۰۱ ر ۱۱۴ ر)

(صرف فارسی)

از : میر سید شریف علی بن محمد گرگانی (۸۱۶)

مختصریست در صرف، آغاز جامع المقدّمات: نخستین کتاب درسی دانشجویان علوم حوزه که به طور گذرا صیغه های ماضی، مستقبل، اسم فاعل، اسم مفعول، امر، نهی، جحد، نفی، استفهام را بر شمرده است.

آغاز : «بدانکه مصدر اصل کلام است، و از وی نه وجه باز می گردد».

انجام : «و آن دو که حکایت نفس متکلّم را بود: هل اضرب، هل نضرب».

کتاب اوّل نسخ، ملاّ علی رضای طالقانی، برای هاشم بن ابوالقاسم حسینی تنکابنی که آن را برای پسر عمویش میرزا آقا نویسانده به عنوان عاریه پیش وی باشد، جمادی آخر، ۱۲۶۵.

کتاب دوّم: نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، عنوان و نشان شنگرف. سوّم نسخ، پنجشنبه ۵ محرّم، ۱۲۶۸، پس از این کتاب ۶ برگ در: طریق معرفت قمر در عقرب، اخلاط اربعه، شرف کواکب، ماه در کدام منزل از منازل هشتگانه است، حالات ماه و مطالب متفرقه دیگر آمده. چهارم و پنجم: نسخ و نستعلیق، سید هاشم بن ابوالقاسم، سه شنبه، ربیع الثانی، ۱۲۶۱، در مدرسه آخوند ملاّ عباس در پایان دو برگ از شرح امثله میر سید شریف آمده. مجموعه جلد ندارد.

۱۲۲ گ، سطور مختلف، ۵/۱۱×۵/۱۶ سم

آقا نجفی ۱/۵۵ (سی فصل) و ۲/۲۴۲ (بیست باب) و ۲/۲۹۱ (رساله). ذریعه ۲۴/۱۶۵ و آقا نجفی ۷/۵۴ (نصاب)

۱ الدّرّه النجفیّه (۱ پ ۸۵ پ)

(فقه عربی)

از : سید محمّد مهدی ابن مرتضی بحرالعلوم (۱۲۱۲)

ارجوزه ایست در فقه که فقط کتاب طهارت و صلواه تا نماز طواف را بنظم کشیده، و شروع در نظم آن بسال ۱۲۰۵ بوده است. ناظم آن را الدّره نامیده، گاهی الدّرّه المنظومه نیز می نامند چنانچه در ذریعه نامیده.

آغاز :

«افتتح المقال بعد البسمله

بحمد خیر منعم و الشکرله

مصلّیاً علی نبیّ الرّحمه

و آله الأطهار اهل العصمه»

انجام :

«و ادع عقیب الفرض بالمأثور

من الدّعاء الموجز المشهور»

۲ الدّرر البهیّه (۸۶ ر ۸۹ پ)

(اصول عربی)

از : ؟

ارجوزه مختصریست در اصول فقه منسوب به سید بحرالعلوم، بنا به گفته ذریعه ج ۸، ص ۹۲: «معلوم نیست این نیز منظومه سید باشد».

آغاز :

«احمده شکرا علی نواله

مصلّیاً علی النّبی و آله

و بعد هذی درر بهیّه

اصول فقهنا بها محویّه»

انجام :

«و خرق اجماع مرکّب کشف

عمّا مضی امنع ثمّ اجماع السّلف

نقلاً الینا خبرا عالی السّند

ولو طوینا عنه باب العلم سدّ».

نسخ خوب، ابو تراب موسوی، بیستم ربیع المولود، سال ۱۲۸۴، جلد تیماج نیلی، ضربی، عناوین شنگرف..

۸۹ گ، ۱۴ س، ۵/۱۰×۵/۱۷ سم

ذریعه ۸/۹۲ (دوّم) و ۸/۱۰۹ و آقا نجفی ۷/۳۵۸ (کتاب اوّل)

مجموعه

۱ رساله فقهی (۱ ر ۸ ر)

(فقه فارسی)

از : ؟

بنا به گفته خود مسائلی از رساله حاج سید محمد باقر رشتی (۱۲۶۰) از مقدمات نماز جز طهارت به طور فشرده نگاشته است. گویا از تحفه الأبرار که در ذریعه ۳/۴۰۳ آمده برگزیده است..

فروع دین، محرمات نماز، واجبات نماز، مبطلات وضو، واجبات غسل، نجاسات، مطهرات و تا آخر شکیات را در بر دارد.

آغاز : «بدانکه فروع دین شش است: اوّل نماز. دوّم روزه. سوّم زکوه. چهارم خمس،

پنجم حج. ششم جهاد».

انجام : «امّا بنحویکه زیاده و کم را درست نماید، بنوعیکه در رساله حاج سید محمد باقر رشتی سلّمه اللّه قلمی شد، و در این رساله بیان شد».

۲ مجمع الکلمات (۹ پ ۴۸ پ)

(دعاء فارسی)

از : ؟

رساله مختصریست در ادعیه و تعقیبات نماز که از کتابهای: اربعین شهید، نهایه علاّمه، جوامع طبرسی، نفلیه شهید، نهج البلاغه سید رضی و جز آنها فراهم آورده است. عنوان مجمع الکلمات بر فراز صفحه نخستین آمده.

آغاز : «در بیان آنچه سزاوار است گفته شود بعد از نماز واجب، و آن اینست لااله الاّاللّه الها واحدا ...»

انجام : «در احوال رجال الغیب؛ در ایّام ماه رجال الغیب در کدام طرفند؟ بیست و نهم در مشرق است، سیّم در شمال است».

۳ مولود نامه (۴۹ پ ۵۹ ر)

(حدیث فارسی)

از : ؟

مختصریست در آفرینش نور رسول گرامی اسلام

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و روایات اخلاقی. پس از پایان خطبه عقدنامه و ازدواج به عربی و فارسی به طور مختصر نگاشته شده است.

آغاز : «نبود آدم و عالم که نور احمد بود *

ز آفرینش عالم غرض محمّد بود».

انجام : «و روزی می دهد او را از جائی بی گمان، که گمان روزی ندارد، چنانچه حق تعالی فرموده: و من یتق اللّه ... یعنی هر که از خدا بترسد».

۴ تحفه شاهی (۶۱ ر ۸۹ پ)

(تجوید فارسی)

از : عمادالدین علی بن علی شریف قاری استرابادی (ق ۱۰)

رساله ایست در مخارج حروف و قواعد تجوید، و اختلافات قاریان ده گانه در فاتحه و اخلاص در یک مقدمه و دوازده باب و یک خاتمه که به نام شاه طهماسب صفوی (۹۸۴) نگاشته است بدین

قرار:

باب اوّل: در مخارج حروف.

باب دوّم: در صفات حروف.

باب سوّم: در بعضی از احکام تجویدی.

باب چهارم: در هاء کنایه.

باب پنجم: در مدّ و قصر.

باب ششم: در ادغام.

باب هفتم: در احکام تنوین و نون ساکنه.

باب هشتم: در وقف.

باب نهم: در استعاذه.

باب دهم: در بسمله.

باب یازدهم: در اختلافات قرّاء عشره در سوره فاتحه.

باب دوازدهم: در اختلافات قرّاء عشره در سوره اخلاص.

خاتمه: در لحن.

آغاز : «چنین گوید اضعف عبادالله الهادی ... که نزد ارباب بصیرت و اصحاب خبرت واضح و لایح و هویدا است».

انجام : «و لحن خفی آنست که حروف از مخرج ادا نشود ... و قرآن ایشان را لعنت کند، و هذا آخر ما اردنا ذکره، و الحمدللّه علی اتمامه، الصّلواه و السلام علی رسوله محمّد و آله».

۵ تنبیه الغافلین (۹۰ پ ۱۱۲ ر)

(اخلاق فارسی)

از : ؟

مختصریست در پند و اندرز از زبان لقمان به فرزندش، و از قول خدای عزّ و جل به بندگان، تحت عناوین خدای عزّ و جل می فرماید: ای فرزند آدم، که ظاهرا احادیث قدسی باشد.

برخی از رؤس مطالب به قرار ذیل است:

خدای عزّ و جل می فرماید که: ای فرزند آدم! عجب دارم از کسی که عالم به زبانست و جاهل به دل.

خدای عزّ و جل می فرماید که: نیست خدائی به غیر از من، و یگانه و بی شریکم، و گواهی می دهد نفس من بر من.

خدای عزّ و جل می فرماید که: ای فرزند آدم! هر کس قانع باشد بآنچه از من به آن رسد مستغنی خواهد بود.

خدای عزّ و جل می فرماید که: ای فرزند آدم! مباش از آن جماعتی که توبه را به عقب می اندازند.

عنوان «تنبیه الغافلین» بر فراز

صفحه آغازین آمده است.

آغاز : «بسمله، لقمان حکیم پسر خود را وصیت کرده است به این کلمات که هر که این کلمات را یاد گیرد، و بدان کار کند، خردمند و زیرک گردد».

انجام : «و سخت تر باشد عذاب ایشان در روز قیامت از عذاب دیگران، و زیاده گردد عذاب ایشان بر بالای عذاب».

۶ مباحثه النّفس (۱۱۴ پ ۱۲۲ ر)

(عرفان فارسی)

از : ملاّ محمّد طاهر بن محمّد حسین شیرازی قمی (۱۰۹۸)

پند و اندرزهائی که خطاب به نفس امّاره نموده، او را از عذاب رستاخیز بیم می دهد و از پرداختن به لذّت های دنیا و لهو و لعب وی را سرزنش می کند، تشویق به عبادت و پرستش و زنهار از معصیت و آلودگی برایش زمزمه می نماید.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین ... چون محتاج به رحمت اللّه قادر، محمّد طاهر دید که اکثر (اهل) زمان، در قافله گاه جهان رحل اقامت افکنده اند».

انجام افتاده : «و از قلیل و کثیر و از فقیر (ظ حقیر) و قطمیر سؤال نمایند، آیا بکدام پا خواهی ایستاد، و بکدام دل فهم توانی کرد؟».

کتاب اوّل نستعلیق، دوّم نسخ و نستعلیق، سوّم نسخ، چهارم نستعلیق به خط حاج محمّد ابراهیم بن آقا عبدالرّحیم کرمانی، در نیمه روز جمعه، ۱۶ ربیع الأوّل، ۱۲۵۶، پس از این کتاب سه صفحه در انواع وقف به نظم و رموز وقف، و وکالتنامه طلاق به نثر آمده است.

کتاب پنجم و ششم نستعلیق، پیش از ششم: رجز جناب سیّدالشّهدا

(علیه السلام)

در کربلا، مدّت عمر و امامت و تاریخ شهادت امامان

(علیهم السلام)

را از خواجه نصیر طوسی آورده. متفرقاتی در سه بخش، ۱ (۱۲۲ ر ۱۶۹ ر) مسافرت حضرت امیرمؤمنان و امام حسن

و امام حسین

(علیهم السلام)

و سلمان و ... به وسیله ابر که ظاهرا ترجمه حدیث غمامه باشد حدیث سلمان و سخن گفتن مرده ای با وی در قبرستان، وصیت نامه حاج محمد ابراهیم بن آقا عبدالرّحیم بن حاج پیر محمّد به فرزندان: غلامرضا و میرزا عبدالرّحیم در بیست و دوّم ربیع الاول ۱۲۵۸ در حاشیه کتاب و احادیث و روایات متفرقه دیگر.

بخش ۲ (۱۷۰ ر ۲۰۶ ر) نماز جعفر طیّار، ثواب الحمد، صفات زن و شوهر، روز محشر، صفات بهشت، دوزخ، کُشتی گرفتن پیغمبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

با ابوجهل.

بخش ۳ (۲۰۷ ر ۳۱۱ ر) اشعاری در ستایش پروردگار، مدح، مصیبت، دانستن غرّه هر ماه، آداب عقیقه، سر تراشیدن، تولد حضرت امیر مؤمنان

(علیه السلام)

از «طوفان البکاء» و اشعار و مطالب منبری، چهار برگ جدا مسائل زکوه. در پایان: بخشیدن محمدباقر حسینی تبریزی کتاب را به فرزندش سید محمد آقا، و مطالعه وی همه کتاب را، جلد تیماج مشگی.

۳۱۱ گ، سطور مختلف، ۵/۱۰×۵/۱۵ سم

آقا نجفی ۵/۳۵۵ (تحفه) و ۲/۱۳۱ (مباحثه).

دفتر ثبت شرعیّات (ششم)

(متفرقه فارسی)

از : شیخ عیسی لواسانی (ق ۱۴)

یادداشت ها و ثبت اسناد دفترخانه نامبرده است که در تهران بوده، سند املاک مصالحه، ازدواج، طلاق، قرض، وصیت، وکالت، شراکت و جز اینها، با مهرهای صاحبان اسناد در آن ثبت شده است.

لواسانی دفترهای دیگری داشته و این شماره ششم می باشد، و از تاریخ اوّل شعبان ۱۳۴۷ قمری مطابق با ۱۳۰۷ هجری خورشید تا اوّل ربیع الثانی ۱۳۶۱، است.

نستعلیق، عیسی لواسانی، دارای مهرهای گوناگون صاحبان اسناد، و از دید تاریخی دارای اهمیّت می باشد، رئیس دفتر مهری داشته: «المتوکل علی اللّه عیسی» که در بسیاری از جاها دیده می شود. جلد مقوا.

۸۳ گ، سطور

مختلف، ۲۱×۵/۳۴ سم

الرّوضه البهیه فی شرح اللّمعه الدّمشقیه

(فقه عربی)

از : شهید دوّم زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

به شماره (۴) مراجعه شود. نسخه حاضر جلد اوّل و دوّم می باشد.

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، عناوین و نشان های متن شنگرف، جلد تیماج، دارچینی، ضربی، برگ آغازین پاره شده، حاشیه از: احمد، جعفر، جمال و ... دارد.

۲۷۷ گ، ۲۶ س، ۲۱×۳۰ سم

شرایع الاسلام

(فقه عربی)

از : محقق حلّی جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید (۶۷۶)

کتاب فقهی بسیار مهّمی است در چهار قسم: عبادات، عقود، ایقاعات، احکام، و هر بخش دارای چند کتاب که مجموع آنها پنجاه و هفت کتاب می باشد.

این کتاب از کتب درسی به روش قدیم می باشد، و حواشی و شروح و ترجمه های فراوان بر وی نگاشته اند، (ر، ک، الذریعه، ج ۱۳، ص ۴۸)، و گویند محقق اولین کسی است که فقه را به این روش علمی و نظم و ترتیب جالب درآورده است.

آغاز : «اللهمّ انّی احمدک حمداً یقلّ فی انتشاره حمد کلّ حامد ... بعد فانّ رعایه الایمان توجب قضاء حقّ الاخوان، و الرّغبه فی الثواب تبعث علی مقابله السؤال بالجواب».

انجام : «ولو قیل یعقل عصبته المسلمون کان حسنا، لأنّ میراثه لهم علی الأصح، و حیث اتینا بما قصدناه، و وفینا بما وعدناه فلنحمد اللّه ...».

نسخ، فضل اللّه بن نظام بن محمّد امین شریفی، ظهر چهارشنبه ۲۹ شعبان، سال ۱۰۸۸ هجری، عناوین و نشانها شنگرف در پایان مهر بیضوی: «ذلک فضل اللّه یؤتیه من یشاء» حاشیه نویسی دارد. خط از زیبایی برخوردار است، در آخر ۹ برگ روایات و نوادر قضایا و احکام به خط نستعلیق زیبا، و دو برگ پیش از کتاب: اصطلاحات فقه در مقام فتوی، روایات، نکات ادبی

نگاشته شده، جلد تیماج دو رو، رو سوخته ای سیر روغنی، ضربی، پشت قهوه ای عطف تیماج مشگی.

۲۸۷ گ، ۱۹ س، ۵/۱۹×۲۹ سم

ذریعه ۱۳/۴۷، آقا نجفی ۱/۲۳۲

مجموعه

۱ حدوث العالم (۱ پ ۴ ر)

(فلسفه عربی)

از : محقق داماد میر محمّد باقر بن محمد حسینی استرابادی اصفهانی (۱۰۴۰)

نقدی است بر فارابی که جمع بین رأی ارسطو و افلاطون کرده، و میرداماد مانند ارسطو معتقد است به حدوث عالم ذاتا و قدم آن زمانا، این رساله به سال ۱۰۲۰ نگاشته شده است.

آغاز : «الحمداللّه ربّی فوق حمدالحامدین کما یلیق بکرم وجهه ... ثمّ اقول: المشهور لدی العلماء و الحکماء انّ القول بانّ العالم باسره متعلّق الصّنع ...».

انجام : «و قد بسطنا تعلیمها و تتمیمها و تصحیحها و تقویمها فی کتبنا و صحفنا و مقالاتنا، و معلّقاتنا. ذلک فضل اللّه یؤتیه من یشاء و اللّه ذوالفضل العظیم.

پیش از کتاب یک برگ مطالب متفرّقه اخلاقی و حدیث آفرینش ابلیس نگاشته شده است.

۲ القبسات (۳ پ ۱۱۳ ر)

(فلسفه عربی)

از : محقق داماد میر محمّد باقر بن محمّد حسینی استرابادی اصفهانی

یک دوره فلسفه راجع به اثبات قدیم و ازلی و سرمدی بودن خداوند متعال، و مسأله دهر و حدوث دهری، و حدوث جهان در این کتاب مورد بحث قرار گرفته است.

روز ولادت پیغامبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

(۱۷ ربیع الاول) سال ۱۰۳۴ شروع نموده، و روز ششم شعبان همان سال به پایان رسانده (کوکب الحق وامض) ماده تاریخ آن

است.

این کتاب از چند قبس و هر قبسی از چند ومضه و ومیض تشکیل یافته.

آغاز : «الحمدللّه الواحد الأحد الصمد المصمود، مهیمن کل وجود، و جاعل کلّ موجود».

انجام : «فان شئت و

رّخ علی لمح وامض *

و ان شئت قل کوکب الحقّ وامض

... والحمدللّه ربّ العالمین».

نسخ، ابوالقاسم علی بن عنایت اللّه تبریزی بن غیب اللّه بن علی کلجاهی، در زمان تدریس در روضه مطهره حضرت امام رضا، در ۲۰ ربیع الاول سال ۱۰۴۳ شروع به استنساخ نموده و ظهر چهارشنبه آخر شوّال ۱۰۴۴ به اتمام رسانده، نسخه دارای بلاغ می باشد، همه برگها وصالی شده، عناوین شنگرف، جلد تیماج، نیلی، روغنی روی برگ اوّل اشعاری از میرداماد و غیره، وقف ملاّ محمد باقر گیلانی کتاب حاضر را، و تملک محمد نصیر بن محمّد علی کواسرانی رانکوهی، و تاریخ ولادت مصنف (۹۶۹) قید شده، همچنین بر فراز صفحه اوّل تملک محمد نصیر با مهر بیضوی «نقطه از قطره چو زد در ضمیر، کرد بعالم ظهور اسم محمّد نصیر» دیده می شود.

(علیه السلام)

۱۱۳ گ، ۲۷ س، ۲۰/۵×۲۹ سم.

ذریعه ۶/۲۹۴ و ۱۷/۳۲، آقا نجفی ۱۸/۲۱۱ و ۱/۱۲۳. ریحانه ۶/۵۶.

الرّوضه البهیّه فی شرح اللّمعه الدّمشقیّه

(فقه عربی)

از : شهید دوّم زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

به شماره (۴) مراجعه شود. نسخه حاضر جلد اوّل و تا پایان وصایا از جلد دوّم است.

نسخ محمد قاسم یزدی بن امراللّه، تاریخ کتابت ندارد. عناوین و نشانهای متن شنگرف، جلد دو رو تیماج، رو قهوه ای سیر متمایل به حنایی، ضربی، روغنی، پشت دارچینی، عطف مرمّت شده، حاشیه نویسی دارد.

۱۹۲ گ، سطور مختلف، ۱۶/۵×۲۹/۵ سم

نزهه القلوب

(جغرافیا فارسی)

از : حمداللّه بن ابی بکر مستوفی قزوینی (۷۵۰)

در شرح عالم علوی و عناصر سفلی و اقلیمهای هفت گانه، عرض و طول کشورها، معادن، نباتات، حیوانات صحرائی، دریائی، اعضاء و جوارح انسان، نیروهای ظاهری و باطنی، خلقیّات فاضله و پست، اماکن مقدّسه و قبور امامان(علیهم السلام)

. مؤلف حرّ ریاحی را ستایش نموده و جدّ هیجدهمین خود می داند.

برخی از شهرهای معروف را نام برده کوهها و رودهای آنها را بیان می کند. از وجود نفت در باکو و موصل گزارش داده است.

کتاب را در یک فاتحه که شامل مقدمه و دیباچه است و سه مقاله و یک خاتمه قرار داده و آن را به سال ۷۴۰ به پایان برده است.

فهرست کتاب به گونه گسترده (۴ ر ۵ پ) آمده است.

آغاز افتاده : «بحر اهالی معالی به معاونت بسم الله مجریها روان کرد ملّاح تقریر اوست. و اشراق انوار تحصیل مفتاح بیان در شرح کشف هر معضل و مجمل ...».

انجام افتاده: «ارزقنا راحه القلب و صفاء العیش ما دمنا فی عالم الترکیب ...».

نستعلیق، محبّ علی بن شیخ شاهقلی، روز شنبه، جمادی الأول در اثر مرمّت سال ناخوانا، عناوین و نشان شنگرف، به جهت مطالعه آقا عین علی. بر فراز برگ

اوّل: از موقوفه آقا شیخ عبدالحسین آمده است. برگهائی پیش و پس از کتاب سفید، جلد تیماج قهوه ای.

۲۳۸ گ، ۲۰ س، ۵/۱۸×۵/۲۸ سم

ذریعه ۲۴/۱۲۰، آقا نجفی ۱۱/۲۸۲

تجزیه الأمصار و تزجیه الأعصار

(تاریخ فارسی)

از : وصاف الحضره، شهاب الدّین عبداللّه بن فضل اللّه بن عبداللّه یزدی شیرازی (۷۳۰)

تاریخ گسترده ایست در پنج جلد معروف به «تاریخ وصّاف» دنباله تاریخ جهانگشای جوینی که آن را به نام وزیر عطا ملک جوینی و در تاریخ مغول از چنگیز خان تا غازان خان برادر شاه خدابنده : سلطان محمد غیاث الدّین هشتمین حکمران ملوک ایلخانی (۷۰۳ ۷۱۶) ساخته است.

این تاریخ دارای نثری ادبی پیچیده و مطالبی در نهایت اتقان با اشعاری از خود یا دیگران می باشد.

جلد اوّل را اواخر شعبان ۶۹۹، جلد پنجم را شعبان ۷۱۱ به پایان برده است.

همچنانکه خود در اوّل جلد دوّم همین کتاب گفته مقصد اصلی او اظهار قدرت و مهارت انشاء، و ذکر لطائف نظمی و نثری می باشد، و تاریخ بالتبع منظور او بوده، همچنانکه فضل اللّه بن عبدالله یزدی؟ در کتاب معجم خود همین روش را پیموده است.

نسخه حاضر جلد اوّل می باشد.

آغاز : «حمد و ستایشی که انوار اخلاصش آفاق و انفس را چون فاتحه صبح صادق متلألئ شده، و شکر و سپاس که در مواقع شایستگی ...».

انجام : «چون روزگار کس ندهد پند آدمی *

خواهی که پند گیری از روزگار گیر، واللّه یجعل عواقب احوالنا مقرونه بحسن العواقب ... و قمر منیر و علی آله».

اوائل شکسته نستعلیق، از برگ ۲۴ خط دیگری است به نستعلیق زیباتر، علی همّت، ۲۰ جمادی الثانی ۱۲۶۱ پیش و پس از کتاب دو صفحه اشعار و مطالب متفرقه آمده در برخی از صفحه ها سطور مجدول به شنگرف، حاشیه

نویسی دارد. جلد تیماج مشگی، عطف فرسوده.

۱۰۹ گ، ۱۸ س، ۱۸×۵/۲۸ سم

ذریعه ۳/۳۵۸، ریحانه ۶/۳۱۸، الاعلام ۴/۱۱۲

آقا نجفی ۸/۲۰۲، معجم المؤلفین ۶/۱۰۲ فهرست کتابهای مشار ۱/۱۱۸۵.

مجموعه

۱ شرح الفوائد الأصولیه (۱ پ ۲۰۰ ر)

(اصول عربی)

از : ؟

شرح گسترده ایست بر کتاب «الفوائد الاصولیه» سید مهدی بن مرتضی بحرالعلوم نجفی (۱۲۱۲) گویا تقریرات بحث خارج کتاب مزبور باشد.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین ... امّا بعد فاعلم انه قدجرت عاده الأصولیین بتعریف اصول الفقه بکلا معنییه الأضافی و العلمی».

انجام ناتمام: «والثالث لایناسب مذهب الخصم من تعلّق الأحکام بالافراد وکون الحسن والقبح بالاعتبارات، فان قلت: لعلّ من مانعی اجتماع الامر و النهی من یقول».

۲ العام والخاص (۲۱ پ ۲۲۴ پ)

(اصول عربی)

از : ؟

مباحث عام و خاص را در چند مقام، و چندین مطلب و مسئله به تفصیل مورد بحث قرار داده است که برخی از عناوین بدینقرار است:

المقام الأول: فیما یتعلّق بمادّه العام.

المقام الثانی: فی انّه هل للعمومات صیغه تخصه ام لا؟.

المقام الثالث: فی اثبات العموم بالتفصیل فی بعض المصادیق بعینه.

آغاز : «باب العام و الخاص و فیه مقامات، المقام الاول فیما یتعلق بماده العام قد بیّنوا فیه مطلبین».

انجام افتاده: «فانّ فی المجموع نقضا للیقین السابق بالیقین لا بالشکّ، فیکون ذلک خارجا من مورد الخبر الناهی من اوّل الأمر».

۳ اجتماع الأمر والنهی (۲۲۵ پ ۲۳۳ ر)

(اصول عربی)

از : ؟

مباحث این بخش را در شش مقام نگاشته است این چنین:

۱ فی تحریر محلّ النزاع.

۲ فی بیان الثمره.

۳ فی بیان تأسیس الأصل.

۴ هل متعلّق الأوامر و النواهی هو الطبایع او الأفراد؟

۵ فی بیان ما تمسّک به الفریقان.

۶ فی الأصل فی المسئله.

در پایان بحث را به عنوان «اصل»

در دلالت نهی بر فساد ادامه داده (۲۳۳ ر ۲۴۷ پ). و پس از آن مطالب متفرقه ای در وضع الفاظ، کیفیّت و اقسام وضع، مبهمات و غیره بیان داشته است (۲۴۸ ر ۲۷۴ پ).

آغاز : «اختلف العلماء فی جواز اجتماع الأمر والنهی فی شئ واحد، و تحقیق الحق یستدعی طیّ مقامات».

انجام افتاده : «وجه الدلاله انّ المعصوم

(علیه السلام)

قد علّل عدم فساد النکاح بقوله: امّا العبد لم یعص اللّه، بل انما عصی سیّده».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج قهوه ای

۲۷۴ گ، سطور مختلف، ۵/۱۷×۳۰ سم

الآداب الدّینیه للخزانه المعینیّه

(حدیث عربی)

از : امین الاسلام ابو علی، فضل بن حسن بن فضل طبرسی (۵۴۸)

ادعیه و دستورها و آداب دینی است که با استناد به احادیث معصومین

(علیهم السلام)

گرد آورده، و آن را به نام سلطان معین الدین خواجه اتابک ابونصر احمد بن فضل بن محمود تألیف کرده در چهارده فصل به قرار ذیل:

الفصل الأول الملابس

الفصل ۲ الحمام

الفصل ۳ تسریح الشعر

الفصل ۴ اخذ الأطراف

الفصل ۵ السّواک

الفصل ۶ النظر

الفصل ۷ السّمع

الفصل ۸ الأکل و الشرب

الفصل ۹ التجاره

الفصل ۱۰ المناکحه

الفصل ۱۱ المولود

الفصل ۱۲ النوم

الفصل ۱۳ السفر

الفصل ۱۴ ما یختم به الکتاب

فرزند مؤلف (شیخ رضی الدین حسن بن فضل) در تألیف مکارم الأخلاقش از فوائد این کتاب بهره برده، و در حقیقت مکارم تکمله این کتاب است، همچنانکه فرزند صاحب مکارم الأخلاق در اوّل مشکوه الأنوارش آن را تکمله مکارم می داند.

ناسخ پیش از آغاز کتاب مقدمه ای ادیبانه و شیوا آورده است و از حضرت علی

(علیه السلام) با عظمت نام می برد.

آغاز : «الحمدللّه و سلام علی عباده الذین اصطفی محمّد و آله الطاهرین».

انجام : «قال فکان لا یری احدا من محبّی آل محمّد علیهم

السلام الاّ وضع خدّه له ... و اللّه تعالی یوفّق مولانا للعمل بمضمونه ... وسعه جوده و فضله».

نستعلیق زیبا، کاتب و تاریخ کتابت ندارد، عناوین و نشان شنگرف، جلد گالینگور، عطف پارچه.

۱۷ گ، سطور مختلف، ۱۷/۵×۲۳ سم

ذریعه: ج ۱ ص ۱۸

حاشیه المکاسب

(فقه عربی)

از : سید محمد کاظم بن سید عبدالعظیم طباطبائی یزدی (۱۳۳۷ ه ق)

حاشیه محققانه و مفصلی است که هنگام بحث و تدریس مکاسب مرتضی بن محمّد امین انصاری (۱۲۸۱) از آغاز مکاسب محرّمه تا پایان خیارات بر آن نگاشته، و هم اکنون مورد استفاده دانشجویان دینی و فضلاء اساتید می باشد. نسخه حاضر در سه بخش است: مکاسب محرّمه، بیع، خیارات..

آغاز نسخه: «قوله روی فی الوسائل، اقول: الموجود فی کتاب تحف العقول مشتمل علی زیادات علی المنقول فیهما، لکن لایتغیر بها المعنی المراد.»

انجام : «لکنه فرع عدم العموم الأزمانی فی دلیل القاعده و الاّ فهو مقدم علی الاستصحاب کما حققناه».

شکسته نستعلیق تحریری زیبا، محمد حسن بن محمد علی زنجانی، روز سه شنبه سوّم ذیحجه، سال ۱۳۱۴، جلد تیماج حنائی روغنی. روی برگ اوّل مالکیت حیدر بن شیخ حسین بن شیخ محمد حسن آل قبیسی عاملی مورخه ۱۴۱۰ قمری دیده می شود، در حاشیه تصحیح شده.

۲۶۲ گ، ۲۱ س، ۱۷/۵×۲۳ سم

ذریعه ۶/۲۲۰

المباحث الأصولیه؟

(اصول فقه عربی)

از : ؟

کتابی است که مسائل اصولی را بعنوان: «غوصٌ ، غوصٌ» و مقامات مورد بحث قرار داده اقوال دیگران را آورده نقض و ابرام

می کند، بیشترین مباحث آن را بحث الفاظ تشکیل می دهد، نسخه حاضر نخستین جلد نمی باشد، و عناوین مهم آن بدینقرار است:

غوصٌ : هل یجوز استعمال اللفظ فی معناه الحقیقی و المجازی ام لا؟

غوصٌ : فی الاسماء المشتقه، فی مقدّمه و ثلاث مسائل

غوصٌ : فیما یتعلق بالأوامر

المطلب الثالث: فی العموم و الخصوص و فیه اغواص

فی الاجماع، الشّهره

غوصٌ : فی الأجماع المرکب فی مقامین: فی تعریفه و فی حجیّته

فی حجّیه الخبر فی مقامات. که در این بخش به طور

گسترده بحث کرده، مباحث حجّیه ظن، شرایط عمل بخبر واحد، عدالت، گناهان کبیره، جرح و تعدیل، القاب اخبار و غیره را آورده است.

آغاز : «بسمله، و ثالثها کون الأصل فی الاستعمال الحقیقه، بمعنی ان الظّنّ من مقتضی الوضع استعمال اللفظ فی الموضوع له».

انجام : «فیدلّ قوله

(علیه السلام)

من بلغه الخ علی استحباب غسل الجمعه بخصوصه وقت ورود اغسل للجمعه والجنابه بطریق ضعیف فتدبر».

شکسته نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، احیانا در حاشیه تصحیح شده، جلد تیماج قهوه ای روشن، بدون مقوّا، ضربی.

۱۹۱ گ، ۱۹ س، ۵/۱۷×۲۲ سم

رياض المسائل فی تحقیق الأحکام بالدّلائل(الشرح الکبیر)

(فقه عربی)

از : میر سید علی بن محمد علی طباطبائی (۱۲۳۱)

شرح مزجی مفصل و مشهوری است بر کتاب «المختصر النافع» محقّق حلّی (۶۷۶) و چون شارح شرح کوتاه دیگری بر همین کتاب دارد این شرح به نام «الشرح الکبیر» نیز مشهور شده است. نسخه حاضر کتاب الشهادات تا مواریث می باشد.

آغاز : «الشهادات جمع الشهاده و هی لغه امّا من شهد بمعنی حضر و منه قوله سبحانه فمن شهد منکم الشهر الآیه، او من شهد بمعنی علم، و علی ذلک سمی تعال شهیدا ای علیما».

انجام : «کما لو عملت فی الفریضه الثانی (کذا) مع الأوّل، و هکذا لومات رابع و خامس و مازاد، والعمل واحد، و جمیع ما تقدم فیما سبق من الافرادآت هنا ایضا، الحمدللّه».

نسخ، حسن بن ابی الحسن حسینی تنکابنی برسنی(ظ) در دارالسلطنه قزوین، سال ۱۲۵۳، حاشیه نویسی دارد، نشان متن مشگی، عناوین متن نانوشته، جلد تیماج مشگی بدون مقوّا.

۱۴۳ گ، سطور مختلف (۱۷ ۲۲)، ۵/۱۷×۲۲ سم

ذریعه ۱۴/۵۹، ۱۱/۳۳۶، آقا نجفی ۶/۲۸۱

لیلاوتی

(حساب و هندسه فارسی)

از : «شیخ ابوالفیض بن مبارک بن خضر فیضی (۹۵۴ ۱۰۰۴ ه)

اصل کتاب از حکیم: «بهاسکرا آچاریه (چارج) دکنی، زاده ۱۱۱۴ میلادی به زبان سانسکریت بوده، فیضی آن را در سال ۹۹۵ ه ق برای جلال الدین اکبر شاه هندی (۹۶۳ ۱۰۱۴) به فارسی ترجمه کرده، لیلاوتی نام دختر مؤلف بوده.

آغاز : «اوّل ز ثنای پادشاهی گویم *

وانگه ز ستایش خدائی گویم

... بنده کمترین درگاه سعادت و ذره خاک نشین ... فیضی ... بموجب حکم عالی کتاب لیلاوتی را که از عجایب و غرایب علم حساب و مساحت...».

انجام : «اکنون سخن در دعا دوام دولت جم

کرده میآید ... بر عالمیان همیشه فرخ بادا *

روزی نو و ماه نو و سال نو».

نستعلیق، روی برگ اوّل و پشت برگ پایانی دو عدد مهر مستطیل یکی «هوالقادر، ۱۲۶۱» و دیگری «قادرالدوله ۱۲۶۳» دیده می شود که احتمالا کاتب باشد، عناوین و نشان و رسمها شنگرف، برخی عناوین نانوشته، موریانه به برگها آسیب رسانده ولی قابل استفاده است، جلد کاغذ سیمانی.

۵۹ گ، سطور ۱۵، ۱۵×۵/۲۲ سم

ذریعه ۱۸/۳۹۰ (لیلاوتی) و ۹/۸۵۵ (فیضی). گنج بخش ۱/۱۵۲، فهرست کتابهای مشار ۴۴۱۳

تذکره الأئمه

(تاریخ فارسی)

از : ملا محمّد باقر بن ملا محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

در تاریخ ولادت و وفات و سایر حالات پیامبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و أئمه معصومین

(علیهم السلام)

در یک مقدمه و چهارده باب و یک خاتمه، و آن را به سال ۱۰۸۵ به پایان برده است

برخی از بزرگان این کتاب را از ملا محمد باقر بن ملا محمد تقی لاهیجی که هم نام و هم عصر مجلسی بوده می دانند. ولی در همین نسخه (۶ پ) مؤلف به بحارالأنوار خود حوالت داده است.

آغاز : «الحمدللّه الذی جعل النبیین لسان صدق فی الآخرین ... اما بعد چنین گوید خاک راه شیعیان محمد باقر ... که مقصد اصلی».

انجام : «و تا حال الحمدللّه جمعی از ایشان مؤمن و شیعه شدند، و الله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم».

نستعلیق، محمود بن عبداللّه اواخر ربیع الاول، سال ۱۲۴۲ عناوین و نشان شنگرف، جلد شمیز سفید، دو صفحه پیش و یک صفحه بعد از کتاب اشعاری از مثنوی و غیره آمده است پشت برگ پایانی مالکیت حاج عبدالصمد، و چندین مهر بیضوی

عبده محمد ابراهیم دیده می شود.

۱۲۱ گ، ۲۳ س، ۵/۱۶×۲۲ سم

ذریعه ۴/۲۶، ریحانه ۵/۱۲۳،

آقای نجفی ۱/۱۵۵ کتاب شناسی مجلسی ص ۱۷۵

الفرائد البهيّه فی شرح الفوائد الصّمديه

(نحو عربی)

از : سید صدرالدین علی خان بن احمد مدنی دشتکی شیرازی (۱۱۲۰)

شرح مزجی است بر کتاب «الفوائد الصمدیه» شیخ بهائی (۱۰۳۱) که با آوردن مثال و ادله قواعد نحوی، مطالب را توضیح داده است، و آن را شرح صغیر نیز می نامند. مؤلف شرح دیگری بر فوائد صمدیّه دارد بنام «الحدائق الندیه فی شرح الفوائد الصمدیه» که آن را شرح کبیر گویند، بگفته ریحانه شرح متوسط نیز دارد (ج ۲ ص ۹۲).

آغاز : «نحو جنابک المتعال صرف الوجوه الآمال، و بابک مورد کلّ سؤال و مصدر کلّ نوال».

انجام : «ای شرحنا صدرک، ام للاستفهام الحقیقی، للتصور نحو الم یقم زید ام بکر، او للتصدیق الم یرکب الأمیر، و قد سلکنا فی هذه الحدیقه و لا سیما نصفها الأخیر مسلک الاقتصار...»

نسخ، احمد، ۱۴ ذیحجه، سال ۱۲۶۸، عناوین و نشانها شنگرف، و برخی نانوشته، جلد تیماج مشگی، حاشیه نویسی دارد.

۱۶۸ گ، ۱۴س، ۱۷×۲۲ سم.

ذریعه ۱۶/۱۳۴. ریحانه ۲/۹۲

تحفه الأبرار، الملتقط من آثار الأئمّه الأطهار (عليهم السلام)

(فقه فارسی)

از : سیدمحمدباقربن محمدنقی موسوی رشتی مشهور به حجّه الاسلام اصفهانی(۱۲۶۰)

احکام نماز را به طور مفصل بیان کرده که غالباً ادله را نیز آورده، در یک مقدمه و سه باب و یک خاتمه، مقدمه در فضیلت نماز و مسائل اجتهاد و تقلید، باب اوّل در مقدّمات نماز، دوّم در افعال نماز. سوّم در خلل و احکام شکوک، و در هر یک از ابواب مباحث بسیاری است، از مبحث هفتم: موجبات سجده سهو (۲۷۰ ر) تا آخر عربی است.

آغاز : «الحمدللّه الذی توحد بالملک، فلاندّله فی ملکوت سلطانه، و تفرّد بالعزّ فلاضدّ له فی جبروت کبریائه».

انجام : «و الأقرب عندی وجوبهما لکلّ زیاده و نقصان... فعلی هذا یکون فی التذکره و

القواعد و الارشاد والتلخيص و المختلف ذلك، لتصريحه فی جميعها لوجوبهما لكل زياده و نقصان».

نسخ، نام كاتب ندارد، ولی روی برگ اوّل شروع به نوشتن جلد: (نسخه) پنجاه را بيستم ربيع الثانی ۱۲۵۴ و پايان برگ ۲۴۲ رجب ۱۲۵۴ قيد شده، روی برگ اوّل دخول در دارالكتب در دارالسعاده زنجان با دو جلد ديگر روز سه شنبه ۱۲۶۲ و مهر مربعی كه جز كلمه المحسن باقيمانده محو شده رويت می شود، در حاشيه تصحيح شده، جلد قهوه ای ضربی بدون مقوا.

۲۸۲ گ، ۲۵ س، ۱۵×۲۱ سم.

ذريعه: ۳/۴۰۴. آقانجفی ۲/۵۲.

مرشد العوام

(فقه فارسی)

از : ميرزا ابوالقاسم محمد بن الحسن گيلانی قمی (۱۲۳۱)

رساله عمليه فتوائی است در دو جلد، نسخه حاضر جلد اوّل می باشد كه احكام طهارت و اقسام نمازها، شكّ و سهو، آداب وضوء و غسل و تيمم و در پايان احكام جنائز به طور مفصل بيان شده است:

آغاز افتاده: «مسح جايز نيست، هم چنين هر حايلی كه برپا باشد مثل كفش و چكمه و غير آن مگر از برای تقيّه يا خوف سرما يا دزد... كه در اين صورتها جايز است مسح كردن بر چكمه».

انجام : «می فرمايد خدای تبارک وتعالی كه من روا داشتم شهادت شما را، و آمرزيدم برای او آنچه می دانم از جمله چيزهائی كه شما نمی دانيد، ... و نفع ببخشد به آن اين روسياه گناهكار را...».

نسخ، نام كاتب ندارد، سال ۱۲۲۶، چند جا مهر بيضوی كوچک «عبده رضاقلی» عناوين شنگرف، جلد مقوا دو لايه روسفيد برقی.

۱۲۲ گ، ۲۳ س، ۵/۱۵×۲۱ سم.

ذريعه ۲۰/۳۰۷، ايضاح المكنون ۴۶۷.

آرزوی زند

(رمان فارسی)

از : عباس؟ زنددوست (ق ۱۴)

آرزوی جوانی فعّال بنام زنـد را که ترقی و تعالی کشور و ریشه کن کردن فقر و تکدّی بوده به روش رمانتیک به رشـته تحریر کشـیده، جوان دارالصـناعه قالیبـافی، نسـاجی و غیره می سـازد و زنـان و مردان تنگـدست را به کـار می گمارد، ولی از آزار و اذیت رقیبان و حسودان بخصوص شخصـی بنام شاهرخ میرزا در امان نمی ماند، در پایان ادامه داسـتان را به جلد دوّم وعده می دهد.

برخی از عناوین رمان بـدین قرار است: فصل اوّل: قرائت خانه ۲ : محله خاموشان ۳ : خانه بزرگ وقفی، مرام زند «نیت مقدسه خیریه».

آغاز : «آرزوی زند: اگر یک شب زمستان را انسان بر

رویه حال دائمی فقرا تغییر به زندگانی عادی خود داده...».

انجام : «مستنطق آن مراسله را هم ضبط دو سیه کرده بقیّه محاکمه را بروز بعد وعده داده و بجلد دوّم کتاب بقیه حکایت را نیز وعده می دهیم، والسلام».

نستعلیق تحریری، ۱۰ آذر ۱۳۰۶، امضاء کاتب که همان مؤلف است ظاهراً «عباس» زنددوست، جلد شمیز عطف پارچه.

۸۷ گ، ۱۸ س، ۱۳/۵×۲۱ سم.

مجموعه

۱ مفتاح الجنان (۱ر ۴۶ پ)

(عقائد فارسی)

از : محمّد شفیع بن محمّد صالح

در احوال مرگ و آنچه پس از مرگ انسان مشاهده می کند از احوال عالم برزخ و قبر و روز قیامت و حساب و میزان و صراط و گردنه های آن جهان که به گفته مؤلف: در خواب پیغمبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

دستور تألیف را به وی فرموده اند.

مؤلف با استناد به آیات و روایات و احادیث شریفه مطالب را به رشته تحریر کشیده و آن را ملحق به روضه کتاب دیگر خود «مفتاح الجنان» نموده، نامی که گفته شد بر فراز صفحه آغازین آمده، ولی بنا به گفته الذریعه بنام «مجمع المعارف و مخزن العوارف» چاپ شده کتاب در دوازده عین می باشد که فهرست آنها بدین قرار است:

عین اوّل در مواعظ.

عین دوّم در رشحه ای از سکرات مرگ تا هنگام حشر.

عین سوّم در اعمالی که باعث آسانی قبض روح می باشد.

عین چهارم در فتنه های پیش از حشر.

عین پنجم در ذکر اوّل عقبات قیامت.

عین ششم در جمع شدن مردم در محشر.

عین هفتم در اعمالی که موجب ایمنی در محشر می شود و جمعی که بی حساب بهشت خواهند رفت.

عین هشتم در سرادقات حساب.

عین نهم درنامه های اعمال.

عین دهم میزان

و مواقف دوازده گانه.

عین یازدهم در ماجرای جسر جهنم.

عین دوازدهم در طیبات اهل نعیم و عقوبات اهل جهیم.

بعد از عین سوّم عناوین را به روضه تبدیل نموده و نسخه ظاهراً ناتمام است.

آغاز : «الحمد للّه الجواد الکریم ... امّا بعد خامه سیه نامه ناصح و خالف طالح محمد شفیع بن محمد صالح رحمهما اللّه بفضل الراجح الواضح (کذا) بر صحایف صفایح قلوب».

انجام : «بیک عنان نفس کشیدن بسر منزل سعادت چنین رسید که بیک چشم هوس پوشیدن از تابش آفتاب روز جزا خود را بسر منزل کرامتی چنین کشید».

۲ حسنیه (۴۷ ر ۸۶ ر)

(عقائد فارسی)

از : ابراهیم بن ولی اللّه گرگانی استرابادی (ق ۱۰)

رساله ای است منسوب به یکی از دختران شیعه به عنوان کنیز، که در دربار خلیفه عباسی هارون الرّشید (۱۹۳ ه) درباره امامت با دانشمندان مخالف بحث و مناظره صورت داده، و ابراهیم استرابادی به سال ۹۵۸ هنگامی که از مکه برمی گشته در دمشق به نسخه ای عربی نزد بعضی از شیعیان دست یافته، استنساخ کرده و در ایران آن را به فارسی ترجمه نموده است.

آغاز : «الحمد للّه الّذی منّ علینا بمعرفه الأنبیا و الأئمّه المعصومین... چنین گوید فقیر حقیر بی بضاعت ... ابراهیم استرابادی که چون این ذرّه بیمقدار...».

انجام : «الحمدللّه علی ولایه اهل البیت الذین هم شموس الهدایه و بدور الدّجی، و....».

۳ سراج القلوب (۸۷ پ ۱۳۳ پ)

از : عبداللّه حسینی مدنی

بعنوان سؤالهائی که یهود خیبر از پیامبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

پرسیده و پاسخ دریافت داشته اند در چهل و دو مسئله نگارش یافته. نامی که نوشته شد در مقدمه، کتاب را به آن نام گذاری

کرده و نام «چهل

مسئله» بر فراز صفحه آغازین است. عنوان برخی از مسائل بدین قرار است:

۱ خدا جهان را در چند روز آفرید؟

۲ اوّل چیزی که خدایتعالی آفرید چه بود؟

۳ صفت هفت طبقه آسمان چیست؟

۴ نامهای طبقات زمین چیست؟

۵ خدا بهشت را از چه آفرید؟

آغاز : «شکر و سپاس بیقیاس خداوندی را که منزه است از ادراک افهام، و مبرّا است از حوادث ایام و...».

انجام : «خدای عزّوجل جبرئیل را فرماید که او را از سر آن دار بزیر آورد، و در همانجا دفن کند قوله تعالی انّ اصحاب الأخدود النار ذات الوقود ...».

کتاب اوّل نستعلیق، دوّم نسخ عبدالمجید بن ملا محمد ناصرآبادی در قریه ناصرآباد، ۲۴ ذیحجه، ۱۲۵۶، سوّم نستعلیق آیات نسخ، در مجموعه قصه حضرت ایوب و مطالب متفرقه دیگری نیز هست، عنوان و نشان شنگرف، جلد تیماج مشکی ضربی.

۱۴۳ گ، سطور مختلف، ۱۵×۲۱ سم.

ذریعه: ۲۰/۴۵ و ۲۱/۳۲۴. آقانجفی ۱۷/۳۰، و ۱۲/۸۳. گنج بخش ۲/۵۰۰ و ریحانه ۲/۴۵.

مفاتیح الشرایع

(فقه عربی)

از : ملامحسن محمّد بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱)

مسائل فقهی را با عناوین «مفتاحٌ مفتاحٌ» و اشاره به بعضی از احادیث

و ادله، و اقوال برخی از علماء در دو جلد بیان کرده، جلد اوّل در فن عبادات

و سیاسات، جلد دوّم در فن عادات و معاملات، و هر کدام دارای شش کتاب

و یک خاتمه، و در هر کتاب مقدمه و ابوابی و در هر باب مفاتیحی است.

این کتاب مختصری است از «معتصم الشیعه» خود مؤلف. و به سال ۱۰۴۲ موافق جمله «اثنان اربعون الف» تألیفش را به پایان

برده است نسخه حاضر جلد اوّل می باشد.

آغاز : «الحمد للّه الّذی هدانا لدین الاسلام، و سنّ لنا الشرایع

و الأحکام».

انجام : «هذا آخر الکلام فی فنّ العبادات و السیاسات من مفاتیح الشرایع و یتلوه فن العادات و المعاملات انشاءاللّه، و الحمدللّه ربّ العالمین».

نسخ خوب، لطف اللّه لواسانی ابن محمد باقر، شنبه بیستم ذیقعده سال ۱۲۲۶. عناوین و جدول صفحه ها شنگرف، جلد تیماج قهوه ای سیربی مقوا، در حاشیه تصحیح شده. در صفحه آغازین و پایانی مهر بیضوی «عبده لطف اللّه» دیده می شود، حاشیه نویسی دارد.

۲۲۹ گ، ۱۵ س، ۵/۱۵×۲۱ سم.

ذریعه ۲۱/۳۰۳، آقانجفی ۱۲/۹۷

مجموعه

۱ مفتاح الخزائن (۱ ر ۳۰ ر)

(طب فارسی)

از : علی بن حسین انصاری معروف به حاج زین(الدین) عطار شیرازی (۸۰۶)

مختصری است در پزشکی (طب سنتی) شامل سه رساله: ادویه مفرده، ابدال آنها، مرکبات. در نسخه ها اختلاف هست، ذیقعده ۷۶۷ به پایان رسیده، در نسخه حاضر رساله سوّم ۱۶ باب می باشد.

آغاز افتاده: «اسهوط: اطماطست و اطموط نیز گویند و گفته بود. اطراص الکلب بسفایج است و گفته شود. اطمیشا: قیصومست و گفته شود».

انجام : «مرهم سوختن که جهه سوختن بغایت نیکو بود... و بمبالغه بساید، دیگر بار بشوید و استعمال کند نافع بود، و اللّه اعلم بالصواب».

۲ اختیارات بدیعی (۳۷ ر ۲۱۲ پ)

(طب فارسی)

از : علی بن حسین انصاری معروف به حاج زین (الدین) عطار شیرازی

این کتاب در دو مقاله تنظیم شده است: مقاله اوّل در ادویه مفرده به ترتیب حروف تهجی، مقاله دوّم در ادویه مرکبه، در سال ۷۷۰ و بنام شاهزاده بدیع الجمال یکی از زنان مبارزالدین محمّد بن مظفر تألیف کرده است.

آغاز: «امداد حمد بیعد و اعداد سپاس بیقیاس مبدعی را که از ابداع او بر هر ورقی... امّا بعد بر ارباب فطنت و اصحاب حکمت

مخفی نماند».

انجام افتاده: «معره: نوعی از طین است سرخ رنگ و بیونانی میلطوس خوانند و یرطیسقون گویند و بشیرازی گل سرخ گویند و نیکوترین آن».

نستعلیق، یعقوب، سال ۷۴۳ ؟ (۳۰ ر) نام مؤلف: علی بن حسن انصاری مشهور به حاج زین الدین عطّار شیرازی آمده (۳۸ ر) . پراکندگی مختصری در اوراق کتاب اوّل به چشم می خورد. جلد تیماج قهوه ای روشن، عناوین شنگرف، کتاب دوّم از وسط افتادگی دارد.

۲۱۲ گ، سطور مختلف، ۱۲/۵×۲۱ سم.

ذریعه ۲۱/۳۲۸ و گنج بخش ۱/۳۵۰ و آقانجفی: ۱۶/۳۰۶ (مفتاح الخزائن)، ذریعه ۱/۳۶۸ و آقانجفی ۲/۱۱۵، و گنج بخش ۱/۲۴۵، فهرست کتابهای مشار ۱/۱۹۰ (اختیارات بدیعی).

دفتر گزارشات مأمورین آستانه مقدسه

(تاریخ فارسی)

از : نورعلی صدری پاسبان شماره ۸۷

گزارش اتفاقات و تحویل و تحوّل مأمورین و سلاحهای گارد موزه آستانه مقدسه حضرت معصومه(علیها السلام)

است که از تاریخ ۲۱/۳/۲۴ تا روز پنجشنبه ۲۲/۵/۱۳ در آن مکان مقدس رخ داده، مأمور گارد موزه نورعلی صدری است. شاید از نظر تاریخی برای آستانه حائز اهمیت باشد، در بیشتر صفحات نیمه دوّم مهر مربع عبده محمد هاشم دیده می شود. ضمیمه آن گزارشی است از رئیس نظمیه ایالتی کرمان مبنی بر کشته شدن محمد چاه خو فرزند امراللّه در سعیدآباد کرمان به وسیله تاخت اسب و اصابت سر وی به دیوار، طبق راپرت نظمیه سیرجان.

نستعلیق اداری، نورعلی صدری، ۱۳۲۱، جلد شمیز بنفش سیر عطف پارچه، صفحه ها و گزارشات مجدول.

۷۲ گ، سطور ۱۳، ۱۷×۲۱/۵ سم.

حاشیه حاشیه میرزا جان حبیب اللّه باغنوی بر شرح عضدی

(اصول عربی)

از : آقا جمال الدّین محمّد بن آقاحسین بن آقا جمال الدّین خوانساری (۱۱۲۵)

حاشیه گسترده ایست بعنوان «قوله فی الحاشیه و قال الشارح» بر حاشیه میرزاجان حبیب اللّه باغنوی شیرازی (۹۹۴) بر شرح

قاضی عضدالدین عبدالرحمن بن احمد ایجی (۷۵۶) که شرح «مختصر شیخ جمال الدین ابوعمرو عثمان بن عمر معروف به ابن حاجب مالکی (۶۴۶) می باشد. نسخه حاضر جلد اوّل مباحث لغت و احکام و کتاب و سنت است جلد دوّم در اجماع می باشد.

و این جلد را مؤلف اواخر رجب سال ۱۰۷۰ به پایان برده (۱۶۱ پ).

آغاز : «الحمدللّه رب العالمین و الصلوه و السلام علی خیر خلقه محمّد و آله الطاهرین ... فی الحاشیه انما قیل بظاهره اه و ایضا علی تقدیر ان تکون کلمه من للتبعیض یحتمل ان یکون المراد».

انجام : «امّا فی صوره الجهل بالتاریخ... فلایکون فیه تعارض اصلا فلایلزم

نسخ فتامل و اللّه تعالی اعلم و رسوله».

شکسته نستعلیق، حسین بن محمد باقر، روز شنبه ۱۷ رمضان ۱۲۲۸، جلد تیماج مشگی، حاشیه از آقا جمال دارد، کاتب در صفحه پایانی گوید از روی نسخه ای که با نسخه مؤلف مقابله شده و در مجلس درس مصنف تصحیح گردیده استنساخ کردم. روی برگ اوّل مهر مستطیل «لااله الاّ اللّه الملك الحق المبین محمد حسین بن محمد باقر» و پشت برگ پایانی مالکیت سید محمد مهدی سدهی دیده می شود، عناوین نانوشته.

۲۱۴ گ، ۲۲ س، ۱۴/۵×۲۱ سم.

ذریعه ۶/۷۵ و ۱۳۰. فهرست مدرسه سپهسالار ۱/۵۶۴.

الاحتجاج علی اهل اللجاج

(حدیث عربی)

از : شیخ ابومنصور احمد بن علی بن ابی طالب طبرسی (ق ۶)

به شماره (۱۰) رجوع شود. در نسخه حاضر آغاز و انجام افتاده است.

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج مشگی

۲۳۹ گ، ۱۷ س، ۱۵×۲۰ سم.

مجموعه

۱ زبده الأصول (۱ پ ۳۴ پ)

(اصول عربی)

از : شیخ بهاءالدین محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

مختصری است در قواعد مهم اصول فقه در پنج منهج، و در هر منهج مطالبی است.

آغاز : «ابهی اصل یبتنی علیه الخطاب، و اولی قول فصل ینتمی الیه اولوالألباب».

انجام : «فاتبع منها الأقوی، و الزم ما هو اقرب الی التقوی، و الحمدللّه علی نعمائه و الصلوه علی سید انبیائه، و اشرف اولیائه».

۲ الباب الحادی عشر (۳۵ پ ۴۰ ر)

(کلام عربی)

از : علامه حلّی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

چون علامه حلّی «منهاج الصلاح فی اختیار المصباح را که در دعا است در ده باب به پایان برد باب یازدهمی بر آن افزود در اصول دین و مسائل مهم اعتقادی که دانستن آنها لازم است. این کتاب را گروهی از دانشمندان به صورت جداگانه نوشته و حواشی و شروحی بر آن نگاشتند.

آغاز : «الباب الحادی عشر فیما یجب علی عامّه المکلّفین من معرفه اصول الدّین».

انجام : «فانّ الأمر بالماضی و النهی عنه عبث. و تجویز التأثیر و الأمن من الضرر و الحمد...».

۳ النافع یوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر (۴۰ پ ۸۳ پ)

(کلام عربی)

از : فاضل مقداد بن عبداللّه سیوری حلّی (۸۲۶)

شرحی است مختصر بعنوان «قال اقول» بر باب حادی عشر علاّمه حلّی حسن بن یوسف بن المطهر.

آغاز : «الحمد للّه الّذی دلّ علی وجوب وجوده افتقار

الممکنات، و علی قدرته و علمه احکام المصنوعات».

انجام : «و یجبان بالقلب و اللسان و الیدین، و لا ینقل الی الأصعب مع انجاح الأسهل، فهذا ما تهیّأ لی تنمیقه... و صلی اللّه علی سیدنا محمد و آله اجمعین».

نسخ، ۱۲۱۵ (۳۴ پ) و سمیع نوری ۱۲۱۶ کتاب سوّم، عناوین و نشان شنگرف، کتاب اوّل و سوّم حاشیه نویسی دارند، جلد تیماج قهوه یی، ضربی.

۸۳ گ، سطور مختلف، ۱۵×۵/۲۰ سم.

آقا نجفی ۱/۵۹ و ۸۱ و ۲۱، ذریعه ۱۲/۱۹ و ۳ ص ۵ و ۶.

معالم الأصول

(اصول عربی)

از : شیخ حسن بن زین الدّین شهید ثانی (۱۰۱۱)

مقدمه اصولی استدلالی است که مؤلف بر کتاب خود «معالم الدین و ملاذالمجتهدین» در فقه نوشته، و از اصل جدا شده و یکی از کتابهای درسی حوزه های علمی واقع شده است، و دانشمندان شروح و حواشی فراوانی بر آن نگاشته اند. این کتاب دارای یک مقدمه در فضیلت علم از آیات و روایات معصومین

(علیهم السلام)

، و اصول و فصولی در مباحث علم اصول دارد.

آغاز : «الحمدللّه المتعالی فی عزّ جلاله عن مطارح الأفهام، فلایحیط بکنهه العارفون».

انجام : «الّا انّ احتمال التّقیّه علی ما هو المعلوم من احوال الأئمّه

(علیهم السلام)

اقرب و اظهر، و ذلک کاف فی الترجیح فکلام الشیخ عندی هو الحق».

نسخ، حاج ملّا محمّد فروشانی ابن محمد حسن، بیشتر عناوین نانوشته، جلد تیماج مشکی، روی برگ اوّل مالکیّت سید محمد علی و اجازه روایتی بنام سید محمد از کتب اربعه از شخصی که نامش محو شده دیده می شود.

۱۵۳ گ، سطور مختلف، ۱۴×۲۰ سم.

ذریعه: ۲۱/۱۹۸، آقا نجفی ۲/۲۷۰

جنگ

(حدیث فارسی و عربی)

از : ؟

منتخباتی است از اشعار، تفسیر، روایات اخلاقی، تاریخی که قسمت عمده آن را از تفسیر ملّا حسین کاشفی (۹۱۰) در سال ۱۲۳۷ نوشته است «۵۰ ر»

آغاز :

«ترکت الخلق کلافی رضاکا

و ایممت العیال لکی اراکا...

تا چند بهر طرف دویدن

جان کندن و حاصلی ندیدن».

انجام : «قوله تعالی لیس علیکم جناح ان تأکلوا جمیعا او... و یا اینکه تحرج می نمودند از با هم چیزی خوردن را از جهت اختلاف طبایع تا مرخص شدند باین آیه».

نستعلیق زیبا، سال ۱۲۳۷. جلد سلیفون آبی عطف تیماج سوخته ئی.

۶۲ گ، سطور مختلف، ۱۳/×۵/۲۱ سم.

کشف المحجّه لثمره المهجه

(اخلاق عربی)

از : رضی الدین ابوالقاسم سیّد علی بن موسی بن طاوس حلّی حسنی (۶۶۴)

فصول کوتاهی است در پند و اندرز به فرزندش محمّد، در توجه دادن به امور دینی و اعتقادی و روش زندگی و اینکه چه کتابهائی را بخواند. این کتاب را بسال ۶۴۹ هنگامی که شصت و یک ساله بوده و فرزندش محمّد هفت ساله بوده نگاشته، و از جنبه اخلاقی و توجه به امور معنوی و تاریخ زندگانی مؤلف پرارزش است.

آغاز افتاده: «التی هی فی صورتی، هل کان لها نصیب فی خلقی و فطرتی لوجدتها تشهد بالعجز و الافتقار».

انجام افتاده: «الفصل الاربعون و المأه ثم ما اوردناه باللّه جلّ جلاله من هذه الرساله ثم عرضنا قبول واهبه صاحب الجلاله و على نايبه صلى اللّه عليه».

نسخ خوب، نام كاتب و تاريخ كتابت ندارد، از وسطها افتادگى دارد، صفحه ها مجدول بشنگرف و مشگى، عناوين شنگرف، جلد تيماج حنائى.

۱۱۸ گ، ۱۷ س، ۵/۱۲×۲۰ سم.

ذريعه ۱۸/۵۸، آقانجفى ۹/۱۳۲.

روضه اطهار در قبور ابرار

(تاريخ فارسى)

از : «ملّا محمّد امين انصارى تبريزى متخلّص به حشرى (ق ۱۲)

تاريخ معصومين

(عليهم السلام)

و تذكره اولياء و عارفانى است كه در تبريز و اطراف آن دفن شده اند.

به سال (۱۰۱۱) موافق كلمه «روضه» در هشت باب نگاشته اين چنين:

باب اوّل: در مدفن أئمّه معصومين

(عليهم السلام)

باب دوّم: در ذكر چهارده معصوم

(عليهم السلام)

باب سوّم: در ذكر اصحاب كبار مدفون در آن ديار.

باب چهارم: در ذكر اولياء مدفون در تبريز.

باب پنجم: در اولياء و مشايخ مدفون در سرخاب.

باب ششم: در ذكر اولياء مدفون در مقابر كجيل.

باب هفتم: در ذکر اولیاء مدفون در چرنداب.

باب هشتم: در ذکر اولیاء مدفون در نواحی تبریز.

آغاز : «سپاس محمدت اساس; و ستایش بی حدّ و

قیاس صانعی را سزاست که انسان عظیم الشأن را».

انجام افتاده : «رحلت اخی فرج در شهر رجب سنه اربع و خمسین و اربعمأه واقع شده، مرقد منور قطب العرفاء و الأولیاء».

شکسته نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، بدون جلد.

۴۱ گ، سطور مختلف، ۱۶×۲۲ سم.

ذریعه ۱۱/۲۸۸، آقانجفی ۱۳/۲۷۵. ریحانه ۲/۴۷.

نیچریه

(فلسفه فارسی)

از : سید جمال الدین بن صفدرحسینی اسدآبادی همدانی معروف به افغانی(۱۳۱۶)

رساله ای است در رد بر مادیّها و منکرین خدا، سید اثبات می کند که مادیگری فساد فرهنگ و تمدن جامعه بشری است و بعکس اسلام جامعه را بسوی ترقی و تعالی و مدنیت رهبری می کند، و صوفیگری را از مظاهر مادیگری می داند در آغاز آن تقریظی است از سیّد محمد و اصل مدرّس ریاضیات در مدرسه اعزّه حیدرآباد دکن، مورخ ۱۹ محرم سال ۱۲۹۸ هجری.

آغاز : «ای دوست عزیز! نیچر عبارت است از طبیعت و طریقه نیجریه همان طریقه دهریه که در قرن رابع و ثالث قبل از میلاد مسیح در یونانستان ظهور نموده بودند».

انجام : «اینست مجمل آنچه می خواستم بیان کنم در مضار و مفاسد طریقه نیجریه در مدنیت و هیئت اجتماعیه، و منافع ادیان اسلام».

نستعلیق خوب، کوکب، ۲۴ ربیع الأول، اوّل برج حوت سال ۱۳۳۲، یک ساعت به غروب. جلد شمیز، عطف و زاویه ها گالینگور.

۶۰ گ، سطور مختلف، ۱۲/۵×۲۰ سم.

ذریعه ۲۴/۴۳۲، و ۱۰/۲۳۴.

مجموعه

۱ مباحث الألفاظ (اپ ۹۷ پ)

(اصول عربی)

از : ؟

رساله ایست در مباحث الفاظ با عناوین «مقصد، مبحث، مسئله» اقوال علمای دیگر را آورده نقض یا ابرام می کند. برخی از عناوین آغازین بدینقرار است:

مسئله فی مایذکر فی المبادی التصوریه لعلم الاصول معرفه موضوعه و غایته. مسئله فی اللغات. المبحث الاول فی الحقیقه. المبحث الثانی فی اقسامها (الحقیقه). المبحث الثالث فیما تثبت (الحقیقه) به.

آغاز : «الحمدللّه الأوّل بلا اوّل کان قبله، و الآخر بلا آخر یکون بعده و الصلوه... الفقه فی اللغه الفهم».

انجام افتاده: «ثالثها لو صحت لکان مجازا لکنه لیس بمجاز فلا یصح، امّا الملازمه فلانّ التخصیص».

۲ بحث الألفاظ (۹۸ ر

۱۳۸ ر)

(اصول عربی)

از : ؟

مختصری است در علم اصول با عناوین «فصل، فصل» که برخی از رؤس مطالب به قرار ذیل است: القول فی التخصیص و المخصص. تمهید مقال و دفع اشکال، قد تأتی الاّ للاستثناء. فصل: اذا تعقّب الاستثناء جملا متعاطفه.

آغاز افتاده: «اختلفوا فی انّ الالفاظ التی وضعت للخطاب کیا ایّها الناس و یا ایّها الذین آمنوا».

انجام افتاده: «ثم انه لافارق فی المقام بین ان یکون الموصوف مذکورا کقولک اکرم الرجل العالم اولا».

کتاب اوّل نستعلیق، دوّم نسخ نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج سوخته ای سیر، بدون مقوا

۱۳۸ گ، سطور مختلف، ۱۹×۵/۱۵ سم.

حاشیه حاشیه الجرجانی علی شرح الشمسیه

(منطق عربی)

از : عمادالدّین محمد بن یحیی فارسی (ق ۱۰)

حاشیه ایست با عنوان «قوله، قوله» بر حاشیه سید میرشریف گرگانی بر شرح شمسیه قطب الدین محمد بن محمد رازی (۷۶۶).

آغاز افتاده: «بانه کیف یلتفت بامثال هذالکلام، و لا ینبه العاقل الاّ علی هفوات الکرام لئلایقع فی متابعتهم اقوام بعد اقوام».

انجام افتاده: «قوله بل مقدمات الشروع فیه علی ما مرّ... و یرد بانه ایضا مردود بانّ الشیخ صرّح فی الشفاء بانه من المبادی التصدیقیه، نعم ان کان یعترض به علی».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج سوخته یی روغنی، ضربی، عناوین و نشانها شنگرف، در حاشیه صفحات نخستین اشعاری از گلشن راز شبستری نوشته شده است.

۲۰۹ گ، ۲۲ س، ۱۲×۵/۱۸ سم.

آقانجفی ۱/۸۱.

معالجه امراض؟

(طبّ فارسی)

از : ؟

مختصریست از گفته های طبیبان گذشته درباره معجونها و قرصها و شربتها، و روغنها و مرحم ها و شیافها و داروهای مجرّب همانند نسخه نویسی حکیم باشی های سابق که از جاهای مختلف گرد آورده است.

آغاز : «پس از سوره فاتحه خشخاس سفید، بوزیدان حلبی، اساورن شامی، قرقسه تیر سعد کوفی، لسان العصافیر، فلفل سیاه... (برای هر یک وزنی نوشته)».

انجام افتاده : «رمضان المبارک در تیغ جوهردار، شوّال در جامه رنگین، ذی القعده بر روی کودکان، ذی الحجه در روی خوبان».

خطوط مختلف، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج سوخته یی بی مقوا، فرسوده.

۷۷ گ، سطور مختلف، ۱۲×۱۹ سم.

نتایج الأفکار

(اصول عربی)

از : سید ابراهیم بن محمّد باقر قزوینی حائری (۱۲۶۲)

مؤلف کتابی بنام ضوابط الاصول در اصول فقه تألیف نموده بود، چون مفصل بود آن را در این کتاب اختصار نمود. این کتاب در یک مقدمه و ۱۵۰ اصل و یک خاتمه، با عناوین «اصل، اصل» تنظیم شده و در آخر رجب ۱۲۵۳ به پایان رسیده است.

آغاز : «الحمدللّه الذی هدانا بترتیب عوائد موائد الأیادی الی نهایه معارج الأفهام، و ارشدنا بتهذیب فرائد فوائد المبادی الی غایه مناهج الحلال و الحرام».

انجام : «قد تتعارض فیلاحظ فیها التعادل و الترجیع، فرجّح الاقوی فالأقوی، رجح اللّه حسناتنا علی سیّئاتنا».

نستعلیق، محمد نویر ابن محمد کصم «این نام با حروف ابجد پس از خطبه و فهرستی که بوسیله عبدالسمیع بن محمد علی بن احمد بن محمد بن سمیع یزدی (شاگرد مؤلف) نگارش یافته آمده است، و عبدالسمیع مزبور آقای حاج محمّد رحیم خان را خواهان چاپ کتاب، و خود را مباشر معرّفی می کند، گویا ناسخ از روی نسخه وی نوشته است. عناوین در

حاشیه و نشانها شنگرف، جلد تیماج قهوه ای بی مقوا چند برگ در اواخر نانوشته، پس از پایان، برگهای سفید.

۱۳۵ گ، ۱۵ س، ۵/۱۲×۵/۱۸ سم.

آقانجفی ۵/۱۸۶، معجم المؤلفین ۱/۱۰

کفایه مجاهد

(طب فارسی)

از : منصور بن محمّد بن احمد (ق ۹)

دارای دو فن; فنّ اوّل در طب نظری و علمی در یک مقدمه و چهار مقاله.

فنّ دوّم: در طبّ عملی در پنج مقاله، هر یک از مقاله ها چند باب و هر باب چند فصل دارد. مؤلف کتاب را بنام سلطان زین العابدین شاه شجاع مبارزالدّین محمّد (۷۸۶ ۷۹۳) نوشته، و پس از خطبه فهرست مفصلی آورده است.

آغاز : «شکر و سپاس مر خالقی را که در خلقت انسان حکمت او بی پایان است».

آغاز نسخه: «خلقت و لقد کرّمنا بنی آدم نواخته، و ترکیبش برامزجه مختلفه و کیفیّات متضاده آراسته».

انجام : «و کرمیه در کیاس اوطیوس چنین آورده است که دانکی نیم، و اللّه اعلم بالصواب».

نستعلیق، محمد زین الدین احمد، جمادی الاول ۱۱۳۳ عناوین شنگرف یا نانوشته، جلد تیماج مشگی بی مقوّا برگهای آخر وصالی شده اس

۱۷۸ گ، ۱۶ س، ۱۵×۱۹ سم.

ذریعه ۱۸/۹۸، آقانجفی ۷/۲۴۳.

حاشیه حاشیه الجرجانی علی شرح الشمسیّه

(منطق عربی)

از : قره داود

این حاشیه نسبتاً مفصل، که با عناوین «قوله، قوله» و گاهی «قال الشارح» می باشد گفته های میرسید شریف توضیح داده شده و گاهی رد و ایراد می نماید.

در کشف الظنون ۲/۱۰۶۳ گوید: این قره داود شاگرد سعدالدین تفتازانی و جز داود بن کمال قوجوی می باشد.

آغاز : «قال الشارح و رتبته علی مقدمه و ثلاث مقالات و خاتمه، اعلم انّ المصنف قال اشار الّی من سعد بلطف الحق الی آخر اوصافه».

انجام : «و یمکن ان یقال اشارره به الی الجواب و الایراد بقوله فالاولی ان یقال».

نستعلیق، علی بن رضی الدین بن احمد حسینی موسوی در مدرسه جهرم، شب دوشنبه، صفر ۱۲۱۵، جلد تیماج مشگی بدون مقوا، در چند جای کتاب مهر بیضوی

«علی بن رضی الدین الموسوی» که همان کاتب باشد رؤیت می شود برخی عناوین شنگرف، و بعضی نانوشته. پس از پایان برگی در خطبه ازدواج و دعای گوسفند تصدق.

۱۵۰ گ، ۱۴ س، ۱۱×۵/۱۶ سم.

آقانجفی ح ۲۱، ص ۲۳۳.

حاشیه شرح التجرید الجدید «قوشچی»

(کلام عربی)

از : ملامیرزاجان، حبیب اللّه باغنوی شیرازی (۹۹۴)

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» بر شرح تجرید علی بن محمّد قوشچی (۸۷۹) بر قسمت دوّم کتاب «المقصد الثانی فی الجواهر و الأعراض»

آغاز : «قوله فناسب ذلک اه حاصل وجه المناسبه انه لمّا کان وجود العرض متوقفا علی وجود الجوهر فکان الجوهر مقدما بالطبع علی العرض».

انجام : «بناء علی ان الحرکه و السکون مبهم الکون دون الحیّز».

نستعلیق، معصوم بن کربلای میرزا محمّد مازندرانی، روز شنبه صفر سال ۱۱۸۰، جلد تیماج مشکی، بر صفحه اوّل مالکیت محمد ولی ابن ملاّ مهدی و مهر مستطیل «المتوکل علی اللّه الغنی عبده محمد ولی» دیده می شود. عناوین مشکی یا نانوشته.

۶۴ گ، ۱۸ س، ۱۰/۵×۱۷ سم.

ریحانه ج ۶ ص ۶۳.

ترجمه تاریخ طبری

(تاریخ فارسی)

از : ابوعلی محمّد بن محمّد بلعمی، وزیر سامانی (۳۶۳)

ترجمه بسیار قدیمی است از تاریخ ابوجعفر محمد بن جریر طبری (۳۱۰) که به دستور ابوصالح منصور بن نوح سامانی از تازی بپارسی گردانیده شده، و رویدادهای پس از ۳۵۵ نیز به طور فشرده بر آن افزوده شده است، این جلد از آغاز کتاب تا تاریخ خلافت الناصرلدین اللّه در سال ۵۷۵ می باشد.

آغاز : «سپاس و آفرین مرخدای کامکار و کامران، و آفریننده زمین و آسمان، و آنکس نه همتا و نه انباز و نه دستور و نه یار و نه زن و نه فرزند».

انجام : «ذکر خلافت الناصر لـدین اللّه ابوالعبّاس احمد بن المستضـئ بامر اللّه غره ذی القعده سـنه خمس و سبعین و خمسـمأه بخلافت بنشست».

نستعلیق، نام کاتب وتاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج زرد مایل به حنائی ضـربی، کلیه صـفحات مجدول بشـنگرف و لاجورد و طلا

و مشکی، عناوین و نشان شنگرف. برگ ۲۲۳ مهر شش ضلعی «محمّد علی ۱۲۵۹» دیده می شود.

۵۹۰ گ، ۲۷ س، ۱۷×۲۹ سم.

کشف الظنون ج ۱/۲۹۷. ریحانه ج ۱/۲۸۰. آقا نجفی ج ۸/۱۷۹.

ذریعه ۴/۸۶ و ۳/۲۲۲.

عین البکاء

(تاریخ فارسی)

از : ملا محمّد تقی بن ملا احمد بروجردی (ق ۱۲)

مجالسی است مرتب در تاریخ شهادت معصومین

(علیهم السلام)

بویژه حضرت امام حسین

(علیه السلام)

، و یاران آن حضرت با اشعاری از خود مؤلف و دیگران برای هر مجلس مقدمه ای می آورد. این کتاب در کاشان بسال ۱۰۹۹ با عناوین «مجلس، مجلس» تألیف شده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... مقدمه در ثواب گریستن بسند موثق مرویست که روز حساب، جهنم را برای سوختن مجرمان پیش آرند».

انجام : «یا اللّه دست ما را از دامن حسین، کوتاه مگردان، و ما را به شفاعت او برسان بحق محمّد و آله الطاهرین».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، چند برگ از اوّل و برگی از آخر نونویسی شده، عناوین و نشان و جدول صفحه ها شنگرف، جلد تیماج قهوه ای متمایل به حنائی بی مقوا

۲۳۶ گ، ۲۰ س، ۱۹×۲۸ سم.

ذریعه ۱۵/۳۶۷. آقانجفی ۵/۳۶.

من لایحضره الفقیه

(حدیث عربی)

از : شیخ صدوق محمّد بن علی بن بابویه قمّی (۳۸۱)

یکی از چهار کتاب روایتی است که شیعه آنها را اصول نامیده و بروایتهایشان اهمیت فراوان می دهد، دارای (۵۹۶۳) حدیث مرسل و مسند در (۶۶۶) باب می باشد، و در پایان اسانید روایات بطور مفصل مذکور است. زمانی که مؤلف در بلخ بود با شریف ابوعبداللّه محمّد بن الحسن مشهور به نعمه ملاقات نموده شریف درخواست کرد کتابی در احکام فقه مانند کتاب «من لایحضره الطبیب» محمد بن زکریای رازی (۳۱۱) تألیف نماید، مؤلف این خواهش را پذیرفت و این کتاب را از منابع روایتی صحیح شیعه گرد آورد، و این نسخه شامل جزء سوّم و چهارم است بدون مشیخه.

آغاز : «اللهم انی احمدك و اشكرك و أومن بك

و اتوکل علیک و اقرّ بذنبی الیک».

آغاز نسخه : «ابواب القضایا و الاحکام، باب من یجوز التحاکم الیه و من لایجوز قال ابوجعفر... مصنف هذالکتاب... روی احمد بن عائذ».

انجام نسخه: «اللهم من کان له من انبیائک و رسلک ثقل و اهل بیت فعلیّ و فاطمه والحسن والحسین اهل بیتی و ثقلی فاذهب عنهم الرّجس و طهّرهم تطهیرا».

نسخ، قوام الدین بن میرابوالفضل رودباری، چهارشنبه ۱۱ صفر سال ۱۰۷۱ در مدرسه التفاتیه قزوین، جلد تیماج حنائی سیرر و غنی، ضربی، عطف مشکی عنوان و نشان شنگرف در برگ اوّل مهر بیضوی «عبده الراجی جلیل الحسینی» در برگ پایانی مهربیضوی «و لم یسرفوا و لم یقتروا و کان بین ذلک قواما» که مهر کاتب باشد دیده می شود.

۲۳۳ گ، ۱۷ س، ۵/۱۹×۲۵ سم.

ذریعه ۲۲/۲۳۲، آقانجفی ۱/۱۴۵.

الوافی

(حدیث عربی)

از : ملامحسن محمّد بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱)

احادیث و روایتهای کتب چهارگانه اصول: «کافی، من لایحضره الفقیه، تهذیب و استبصار» را در سه مقدمه و چهارده کتاب و یک خاتمه گرد آورده، در هر فصل اوّل آیات مناسب را آورده پس از آن احادیث را ذکر می کند، و از روایات آنچه ضرورت بشرح دارد بعنوان «بیان» شرح می دهد، تألیفش به سال ۱۰۶۸ به پایان رسیده.

فهرست موضوعات کتاب چنین است: مقدمه اوّل در دانستن علوم دینی، مقدمه دوّم در دانستن اسانید، مقدمه سوّم در بعضی اصطلاحات و قواعد ۱ کتاب العقل و الجهل و التوحید ۲ الحجه ۳ الایمان و الکفر ۴ الطهاره و الزّینه ۵ الصلواه و القرآن و الدعاء. ۶ الزکاه و الخمس و المیراث.

۷ الصوم و الاعتکاف و المعاهدات ۸ الحج و العمره و زیارات المشاهد. ۹ الأمر

بالمعروف و النهی عن المنکر و القضاء و الشهادات ۱۰ المعایش و المعاملات ۱۱ المطعم و المشرب و التجمل ۱۲ النکاح و الطلاق و الولاده ۱۳ الموت و الارث و الوصیه. ۱۴ الرّوضه، خاتمه در اسانید فقیه وتهذیب و استبصار. این کتاب حدود پنجاه هزار حدیث را در بر گرفته است، و این نسخه جزء ۱۲: «نکاح و طلاق و ولاده» است.

آغاز کتاب : «نحمدک اللّهم یا من هدانا بانوار القرآن و الحدیث لمعرفه الفرائض و السنن».

آغاز نسخه افتاده : «یقول لک زوّج جویبر ابنتک الدلفاء، فقال له زیاد انّ رسول اللّه ارسلک الیّ بهذا یا جویبر؟ فقال له: نعم».

انجام نسخه : «آخر ابواب الولادات، و بتمامها تمّ کتاب النکاح و الطلاق و الولادات... و یتلوه فی الجزء الثالث عشر کتاب الجنائز و الفرائض و الوصیّات».

نسخ، ابن حاجی علی اکبر علیارخسروشاهی، روز سه شنبه ۱۴ محرّم ۱۱۲۹، جلد دورو تیماج روقهوه ای سیر پشت قهوه ای روشن دارای لب گردان. در صفحه پایانی سه عدد مهر مربع کوچک «علیمردان بن علی» که ظاهراً همان کاتب باشد و یکعدد مهر مستطیل «و تلک حجتنا آتیناها ابراهیم» دیده می شود، عنوان و نشان شنگرف.

۲۳۶ گ، ۲۴ س، ۱۵×۲۵ سم.

ذریعه ۲۵/۱۳، ریحانه ۴/۳۶۹، آقانجفی ۱/۲۶۲.

مسالک الافهام فی شرح شرایع الاسلام

(فقه عربی)

از : شهید دوّم زین الدین بن علی بن احمد عاملی شامی (۹۶۶)

شرحی است بعنوان «قوله قوله» بر کتاب «شرایع الاسلام» محقق حلّی در قسمت عبادات مختصر بنحو حاشیه، و در قسمت معاملات مفصّل و با استدلال، این کتاب که در چند جلد است در تاریخ های مختلفی تألیف شده، و جلد ششم آن اوّل ماه ذی الحجه ۹۶۳ به پایان رسیده است. در ذریعه

۲۰/۳۷۸ از شیخ علی نباطی از پدرش نقل می کند که شهید این کتاب را در مدت ۹ ماه تألیف کرده است. نسخه حاضر جزء اوّل و مشتمل بر قسم عبادات می باشد.

آغاز : «الحمدللّه الذی اوضح مسالک الافهام الی تنقیح شرایع الاسلام، و شرح صدور من اختار هم من الأنام».

انجام : «تمّ القسم الأول من کتاب شرایع الاسلام و هو قسم العبادات و به تمّ الجزء الاول من هذا التعلیق... و فرغ منه یوم الاربعاء لیله النصف من شهر رمضان سنه ۹۵۱ ؟».

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، عناوین و نشان شنگرف جلد تیماج قهوه ای سیربی مقوا، بر برگ اوّل دو عدد مهر بیضوی «عز من قنع و ذل من طمع» دیده می شود.

۲۸۳ گ، ۲۱ س، ۱۷×۵/۲۴ سم.

ذریعه ۲۰/۳۷۸، آقانجفی ج ۳/۵

مجموعه

۱ شرح ایساغوجی (۱ ر ۲۹ پ)

(منطق عربی)

از : حسام الدین حسن کاتی (۷۶۰)

شرح مختصری است بعنوان «قال اقول» بر رساله «الایساغوجی» اثیرالدین مفضّل بن عمر ابهری (ق ۶).

آغاز : «الحمد للّه الواجب وجوده، الممتنع نظیره، الممکن سواه و غیره، الصادر باختیاره شرّه و خیره».

انجام : «و اعلم انّ ما علیه الاعتماد و التعویل من هذه القیاسات انما هو البرهان... هذا آخر ما کتبنا فی الاوراق لایضاح ما فی الکتاب الایساغوجی».

۲ حاشیه شرح الایساغوجی (۳۰ ر ۷۷ ر)

(منطق عربی)

از : محی الدّین تالشی

حاشیه ایست توضیحی و نسبتاً مفصل بر شرح ایساغوجی حسام الدین کاتی بعنوان «قال اقول».

آغاز : «حمدله، قال الحمدللّه اه اقول افتتح الکتاب بالحمد بعد الابتداء بالتسمیه لأنّ اداء الواجب من شکر نعمائه واجب».

انجام : «لأنّ موجود يدرک بالمشاهده و الحسّ فهو متحيّز، و الغرض من المغالطه

تغلیط والخصم و دفعه».

نسخ، سیدحسن بن سید عبدالصمدبن سید محمد، روز سه شنبه بعد از عصر ۱۲ ربیع الأول در کرکوك، مسجد احمد بیگ، خدمت استاد ملا مولود سال ۱۲۸۶ (پایان کتاب اوّل) بعد از عصر ماه ربیع الاول روز پنجشنبه ۱۲۸۶ (پایان کتاب دوّم).

عنوان و نشان شنگرف، پیش از کتاب تملك و مهر بیضوی «عبدالفتاح» دیده می شود. جلد تك لنگه گالینگور عطف تیماج مشکی.

۷۷ گ، سطور مختلف، ۱۶×۲۳ سم.

کشف الظنون ۱/۲۰۶، آقانجفی ۳/۱۷۹ خطی مجلس سنا ۱/۳۶۳.

وسائل الشیعه

(حدیث عربی)

از : شیخ محمّد بن حسن حرّ عاملی (۱۱۰۴)

این کتاب که نام اصلی آن «تفصیل وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه» می باشد یکی از کتابهای مهم حدیث است که دانشمندان و فقهاء بدان رجوع نموده و از آن حدیث نقل می نمایند.

این کتاب بروش کتب فقهی از کتاب طهارت شروع شده و به احکام دیات خاتمه می یابد و در آغاز سی و یک باب دارد بعنوان «ابواب مقدمه العبادات»، و در پایان دوازده فائده دارد در موضوعات حدیث و رجال.

کتاب بنابر تقسیم مؤلف در شش جلد بوده و سه مرحله را طی نموده است:

مرحله اوّل جمع و تألیف و کتاب نکاح که بسال ۱۰۷۲ این مرحله به پایان رسیده مرحله دوّم تهذیب و تنظیم و اضافه که به سال ۱۰۸۲ به پایان رسیده، مرحله سوّم: دقت در تصحیح و مقابله وتحقیق روایتها که بسال ۱۰۸۸ به پایان رسیده است.

نسخه حاضر جلد ششم و از کتاب فرائض و مواریث تا پایان دیات را دربر دارد و در نیمه رجب ۱۰۸۲ به پایان رسیده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین والصلوه علی محمّد و آله الطاهرین یقول الفقیر الی اللّه الغنی

محمد بن الحسن الحرّ العاملی».

انجام : «والصلوه و السلام علی محمّد و آله الّذین أوتوا الحکمه وفصل الخطاب و کان الفراغ من تألیفه فی منتصف رجب...».

نسخ، محمّد جعفر بروجنی فرزند کربلای خدابخش، روز دوشنبه ۶ جمادی الآخر سال ۱۲۲۶، عناوین و نشان شنگرف، جلد تیماج روغنی، قهوه ئی روشن، ضربی.

۲۲۸ گ، ۲۵ س، ۵/۱۵×۲۲ سم.

ذریعه ۴/۳۵۲، آقا نجفی ۳/۳۶۰.

التمهید فی شرح قواعد التوحید

(کلام عربی)

از : صائن الدین علی بن محمّد ترکه (۸۳۰)

شرحی است بعنوان «قال اقول» بر رساله توحید جدش شیخ ابوحامد محمّد بن حبیب اللّه اصفهانی از علمای قرن هشتم، به اضافه مقدمه ای در مقاصد اصل رساله و بیان مبادی و مسائل آن بطور اجمال، بنا به تصریح شارح چون جدش رساله را بر مبنای فلسفی عمیق نوشته و طریق استدلال و برهان را پیش گرفته بود بر آن شد که بعنوان شرح آنچه اهل کشف و شهود یافته اند بر آن بیفزاید و قواعد و مبانی آنها را نیز بیاورد.

آغاز : «الحمدللّه الذی جعل مکا من ظلال جلاله مجالی انوار جماله، تفصیلا لما اجمل من الاحکام».

انجام : «فلنکتف بهذا القدر فی هذه التعلیقات حامدین للّه ربّ العالمین و مصلّین علی محمّد و آله الطّیبین الطّاهرین».

نسخ خوب محمد بن عبدالعلی درجزینی، هنگام اشتغال بتحصیل فلسفه در تهران، روز دوشنبه چهارم شعبان، ۱۳۰۵، صفحات مجدول بمشکی و شنگرف، عنوان و نشان شنگرف، جلد تیماج قهوه ئی روشن، روغنی، ضربی، در حاشیه تصحیح شده بعضا حاشیه از میرزا محمدرضا دارد.

۱۱۰ گ، ۱۷ س، ۵/۱۵×۲۲ سم.

ذریعه ۴/۴۳۴، آقانجفی ۴/۳۲۹.

صراط النّجاه

(عقائد فارسی)

از : ملّا محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

در شرح حدیث اعرابی در جنگ جمل از حضرت علی

(علیه السلام)

از معنی «واحدٌ» و یگانگی خدای متعال پرسید. حضرت پاسخی داد که توحید و صفات جلال و جمال الهی را دربر گرفته است.

مسائلی چون قضا و قدر، جبر و اختیار، توبه، گناهان کبیره و جز اینها از مباحث کلامی آمده است. اثبات حقانیت مذهب اثناعشریه را زینت بخش قرار داده است.

آغاز : «الحمدللّه الواحد الفرد المبرّأ عن شائبه الاضداد

و الأنداد و الصّمد المنزه من تعلّق الازواج و الأولاد... و بعد چنين گويد... محمّد باقر بن محمّد تقى المجلسى الاصفهانى».

انجام : «خداوند عالميان همه مؤمنين و مؤمنات را از ميل كردن بباطل ومذاهب غيرحقه نگاهدارد بحقّ محمّد و آله...».

نستعليق، عبدالرحيم بن محمّد هريسى ارونقى ۱۷ شوّال سال ۱۲۰۹، جلد تيماج مشكى بى مقوا، نشان ها شنگرف.

۸۸ گ، ۱۶ س، ۱۵×۵/۲۱ سم.

ذريعه ۱۵/۳۷، كتابشناسى مجلسى ۲۵۹، ريحانه ۵/۱۹۱.

مجموعه

۱ زبده الأصول (۱ پ ۸۸ ر)

(اصول فقه عربى)

از : شيخ بهاءالدين محمد بن حسين عاملى (۱۰۳۱)

به شماره (۵۵) رجوع شود.

۲ رساله اى در صرف (۸۹ پ ۹۹ پ)

(صرف فارسى)

از : ؟

مختصريست در صرف همانند شرح امثله كه از مصدر و مشتقات آن بحث مى كند، گويا همان شرح امثله ميرسيد شريف (۸۱۶) باشد تغييراتى در آن داده شده است، و تا لاتضر با صيغه تثنيه مؤنثه مخاطبه از فعل نهى مى باشد.

آغاز : «بدان كه مصدر در لغت عرب بازگشتنگاه ابل و غنم را مى گويند و در اصطلاح علماء صرفيون المصدر ما يشتقّ عنه الفعل».

انجام افتاده: «لاتضر با صيغه تثنيه مؤنثه مخاطبه از نهى، صحيح و سالم.

۳ رساله اى در تجويد (۱۰۰ ر ۱۰۲ پ)

(تجويد فارسى)

از : ؟

رساله کوتاهی است در قواعد تجوید در سه فصل و چهار تنبیه

آغاز : «در بیان معنی وقف و اقسام و احکام آن و معنی اختلاس و روم و اشمام و رموز، مشتمل بر سه فصل و چهارتنبیه».

انجام : «و نیز مشتبه بمضاعف گردد، تنوین نون ساکن چون بحرف حلق برسد اظهار است».

۴ الوجیزه (۱۰۳ ر ۱۰۵ ر)

(درایه عربی)

از : شیخ بهاء الدین محمّد بن الحسین بن عبدالصمد

عاملی (۱۰۳۱)

قواعد علم درایه در این رساله خلاصه شده، مؤلف آن را بعنوان مقدمه کتاب «حبل المتین» خود قرار داده است، در یک مقدمه و شش فصل و یک خاتمه می باشد.

آغاز : «الحمدللّه علی نعمائه المتواتره (و) آلائه المستفیضه المتکاثره، و الصلواه و السلام علی اشرف اهل الدنیا و الآخره».

انجام : «و اسئل اللّه التوفیق لاتمامه و الفوز بسعاده اختتامه».

۵ رساله لغات مثلثه (۱۰۶ ر ۱۰۷ پ)

(لغت فارسی)

از : قطب الدین بن احمد بصری؟

مختصری است در بیان لغاتی که بحسب اختلاف حرکت فاء الفعل معنای مختلفی دارد.

آغاز : «این رساله ایست که قطب الدین بن احمد بصری رحمه اللّه جمع کرده در بیان لغاتی که هر یکی آنها سه معنی دارد».

انجام : «الرّغوه کف شیر و کف گوشت و کف دیگ و الرغوه والرغوه مثلها».

در پایان مجموعه سه صفحه مطالب مربوط به اجراء صیغه نکاح و طلاق از فتاوی سید محمّد باقر آمده است».

کتاب اوّل نسخ، سلطان بن مشهدی محمد سبزی دوشنبه ۱۲۲۵ کتاب دوّم نسخ و شکسته نستعلیق، سوّم و چهارم شکسته نستعلیق، پنجم نستعلیق، سال ۱۲۵۷، جلد مقوا و پارچه، عناوین اوّل تا سوّم نانوشته.

۱۰۹ گ، سطور مختلف، ۵/۱۶×۲۲ سم.

ذریعه ۲۵/۵۱، آقانجفی ۱/۳۹.

مجموعه

۱. لوایح القمر (۱ پ ۳۷ ر)

(نجوم فارسی)

از : ملاحسین بن علی بیهقی کاشفی سبزواری (۹۱۰)

قواعد نجوم و ستاره شناسی را بعد از تألیف شش رساله ۱ مواهب زحل، ۲ میامن المشتری ۳ قواطع المریخ ۴ لوامع الشمس ۵

مناهج الزهره ۶ مناهج عطارد در این کتاب پرداخته و همه را بنام «سبعه کاشفی» به سلطان مجدالدین محمّد تقدیم کرده است.
این کتاب دارای یک مقدمه و دو مقاله

و یک خاتمه است بدین ترتیب.

مقدمه: در تعریف اختیار موضوع و مبادی دارای سه فصل.

مقاله اوّل: در شرایط کلیه اختیارات، دارای سه فصل.

مقاله دوّم: در اختیارات جزئیه، دارای صد و پنجاه و سه اختیار.

خاتمه در اختیارات متفرقه دارای بیست فصل.

آغاز : «الحمد للّه الّذی بید حکمته ازمه الاختیار، و بقبضه قدرته اعنّه الأقتدار ... بعد از ادای ثنای قادر مختار جلت عظمته و علت کلمته».

انجام افتاده : «و باز هر نوعی شکار را علیحده شرطی چند است، آن را نیز مرعی باید دانست چنانکه یاد کرده می شود انشاءاللّه تعالی شأنه».

۲ خلاصه لطائف الکرام فی احکام الأعوام (۳۷ پ ۶۹ پ)

(نجوم فارسی)

از : محمد حسین بن محمد مؤمن نخعی آشتیانی قمی؟

اصل کتاب از : محمد بن الحسن معروف به سید منجم (ق ۹) می باشد که: بجهت ضبط کامل ستاره شناسان و منجمان مدلولات بروج و کواکب را به طور مفصل بیان نموده است، در نام کتاب و مؤلف در نسخه ها اختلاف هست و آنچه ذکر شد در نسخه حاضر دیده می شود. این کتاب در سالهای ۸۲۳ و ۸۲۴ تألیف شده است. تلخیص کننده، اصل نسخه را برای استنساخ از عزیزی بازیافته که در استرداد بسیار شتاب داشت، و بیش از سه روز نگهداشتن مرخص نمی فرمود، اجمال آن را استنساخ نمود.

آغاز خلاصه : «این خلاصه ایست از کتاب لطائف الکرام در احکام اعوام، کاتب این اوراق بنده مجرم جانی محمد حسین...».

آغاز اصل : «چنین گوید محرر این سواد و اضعف العباد محمد بن الحسن المدعوّ بسید المنجّم که این مسوده ایست در معرفت قانون نجوم».

انجام : «و اگر قران سعدین بود راحت و فراخی نعمت بود، و آسایش

در میان خلایق بهم رسد، و ایمنی رابها بود، و رونق دارالقضا بود، و اللّه اعلم».

نسخ، عبدالصـمد بن ملامحمّد از قریه قهپایه از نواحی اصـفهان پنجشـنبه، ۲۴ شعبان، ۱۲۳۲ (پایـان کتـاب دوّم) نشان و عنوان شنگرف یا نانوشـته، جلد تیماج مشکی بی مقوا، پشت برگ ۴۸ مهر بیضوی: «الواثق باللّه الغنی عبده عبدالصـمد، و برگ پیش از کتاب مهر مربع: «عبده الراجی محمد مؤمن النّخعی، و در برگ پایانی مهر بیضـی شـکل: «المؤمن حی فی الدارین» دیده می شود».

۶۹ گ، ۱۸ س، ۱۵×۲۱ سم.

ذریعه ۱۸/۳۷۴، آقانجفی ۷/۹۳ (لوایح القمر)

ذریعه ۱۸/۳۲۰ آقانجفی ۲/۲۰۲ (لطائف الکرام).

تعبیر الرّؤیا

(خواب گزاری عربی)

از : ابوبکر محمّد بن سیرین بصری (۱۰ هجرت)

رساله ایست منسوب به ابن سیرین در خواب گزاری در بیست و پنج باب که بابهای نخستین بدین ترتیب است.

الباب الأول فی آداب المعبر و تمییز الرؤیا و معرفه اصولها.

الباب الثانی فی تأویل رؤیه اللّه تعالی.

الباب الثالث فی تأویل رؤیه الملائکه و الانبیاء و الصالحین و...

الباب الرابع فی تأویل رؤیه السماء و الشمس و القمر و...

آغاز : «فهذا کتاب جلیل فی تعبیر الرؤیا ینسب الی الامام محمد بن سیرین رحمه اللّه تعالی مشتمل علی خمسه و عشرین بابا».

انجام : «و هذا آخر ما یسّر اللّه من جمیع المقول من الرؤیا الصحیحه عن سیدی الأمام محمد بن سیرین...».

نسخ، نام کاتب ندارد سال ۹۵؟ جلد شمیز سبز کوچکتر از کتاب. پیش از کتاب فهرست آمده است.

۴۵ گ، سطور مختلف، ۱۵×۲۱ سم.

ذریعه ۴/۲۰۸. ریحانه ۷/۵۸۰ معجم المطبوعات ۱/۱۲۶.

مجموعه

۱ دیوان مراثی (۱ پ ۳۴ ر)

(شعر عربی

از : شیخ احمد بن زین الدین بن ابراهیم احسائی بحرانی (۱۲۴۳)

اشعاری است در مصیبت امامان

(علیهم السلام)

بویژه حضرت ابی عبداللّه

(علیه السلام)

در ۱۲ قصیده، و تقریباً ۱۱۲۱ بیت را دربر گرفته است عنوانی که ذکر شد در دیوان نیست از «فهرست کتب مشایخ عظام ص ۲۵۲» استفاده شد.

آغاز :

«نعی النعی المصاب الهاشمینا

کأنّ عاشورا بالاحزان یعنینا

فقمت فی الحال عن تمییر رزئهم

بالحزن اذصدع الناعی به فینا».

انجام :

«و صلّ علی الأطهار آل محمّد

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و شیعتهم یا ذالجلال و سلّم».

۲ اشعار المقتل المنسوب الی ابی مخنف (۴۰ پ ۴۹ پ)

(تاریخ عربی)

از : محمد باقر ابن حافظ گنجی بیگ تبریزی؟

تلخیصی است از مقتل منسوب به ابومخنف (لوط بن یحیی ازدی، از اصحاب حضرت صادق

(علیه السلام)

(متوفا ۱۵۷ ه)، که بیشتر،

اشعار مورد نظرش بوده، و از نثر به آن اندازه که ارتباط بین وقایع حاصل شود اکتفا کرده است.

آغاز: «هذا ما روی من الابیات فی کتاب مقتل الحسین بن ابی طالب (کذا) ع مسندا الی ابی مخنف لوط بن یحیی الأزدی».

انجام : «و امّا علی روایه الکافی (کذا)؟ فرأس الحسین(ره) فی النجف الاشرف علی مشرّفها الف الف صلواه و سلام، و صلّی اللّه علی الحسین و...».

بعد از کتاب اوّل: مرثیه منسوب به ام کلثوم: مدینه جدنا لاتقبلینا و حدیث سهل بن ذبیان و قصیده حمیری: لام عمرو باللّوا مربع و چند حدیث و شعر، و بعد از کتاب دوّم سه برگ مطالب متفرقه.

کتاب اوّل نسخ، دوّم نسخ و نستعلیق، علی بن مشهدی رضا سال ۱۲۵۳، جلد تیماج مشکی بی مقوا.

۵۲ گ، سطور مختلف، ۱۹×۵/۲۱ سم.

معجم المؤلفین ۱/۲۲۸، ریحانه ۱/۷۸، کتب مشایخ عظام ۲۵۲.

شرح الشافیه

(صرف عربی)

از : فخرالدین احمد بن الحسن جاربردی (۷۴۶)

شرح مفصلی است بعنوان «قوله قوله» بر کتاب «الشافیه» ابن حاجب نحوی (۶۴۶)، این کتاب بنام وزیر محمد بن وزیر علی ساوی نوشته شده است.

آغاز افتاده: «بین الاکثار المملّ و الایجاز المخلّ، مسوقافیه الکلام علی وجه ینحلّ به المواضع المشکله من الشّرح المنسوب الی المصنّف».

آغاز اصل : «نحمدک یا من بیده الخیر و الجود، و لیس فی الحقیقه غیره بموجود و نصلی علی رسولک محمد طیب العرق و العود».

انجام : «و علی لقولهم علیک، و الی لقولهم الیک، و حتی حملا علیها لأنّها بمعناها فی الغایه و الانتهاء».

نسخ، نام کاتب ندارد، ۲۵ صفر سال ۱۲۵۱، جلد تیماج حنائی سیر بی مقوّا. عنوان و نشان شنگرف، متن بر فراز صفحه ها.

۲۳۶ گ، ۱۶ س، ۱۵×۵/۲۰

سم.

کشف الظنون ج ۲/۱۰۲۰. آقانجفی ج ۳/۱۱۵.

حدائق السّحر فی دقائق الشعر

(بلاغت فارسی)

از : رشیدالدین وطواط محمد بن محمد بن عبدالجلیل بلخی (۵۷۳)

در مقام معارضه با کتاب ترجمان البلاغه فرخی سیستانی تألیف و به سلطان ابوالمظفر علاءالدین اتسز بن محمد خوارزمشاه هندی (۵۵۱) هدیه کرده، دارای هشتاد و دو نوع از صنایع بدیعی با شواهدی از شعر فارسی و عربی باختصار می باشد.

آغاز : «الحمدللّه علی ما افاض علینا من نعمه المترعه الحیاض و مننه الممرعه الرّیاض».

انجام : «سهل و ممتنع شعری باشد که آسان نماید اما مثل آن دشوار نه بتوان گفتن... و من بر لفظ فرّخ کتاب را تمام کردم...».

شکسته نستعلیق، چهارشنبه ۱۵ رجب، ۱۲۷۵، عناوین و نشان شنگرف، جلد شمیز عطف و گوشه ها سبز، بعد از کتاب در دو صفحه شرح احوال وطواط آمده.

۶۴ گ، ۱۰ س، ۵/۱۳×۲۱ سم.

کشف الظنون ۱/۶۳۴، ذریعه ۶/۲۸۶، آقانجفی ۱۹/۱۰۰، ریحانه ۲/۳۱۰.

جواهر الکلام فی شرح «شرایع الاسلام»

(فقه عربی)

از : محمّد حسن بن شیخ باقر (۱۲۶۶)

شرح مزجی بسیار مفصلی است بر کتاب «شرایع الأسلام» محقق (۶۷۶) با نقل اقوال دیگران و استدلالهای فراوان با دقت نظر به نحوی که یکی از منابع بسیار مهم دانشمندان این علم شریف می باشد. به گفته الذریعه: ۵/۲۷۶ مدّت بیش از سی سال عمر شریف خود را در تألیف این کتاب بسر برده، و گوهرهای گرانبهائی را بیادگار گذاشته که نمونه آن در خزائن هیچیک از پادشاهان فراهم نشود.

آخرین جلد، کتاب جهاد تا آخر نهی از منکر بسال ۱۲۵۷ به پایان رسیده است.

نسخه حاضر کتابهای وصیت، صلح، شرکت، وکالت را دربر دارد.

آغاز : «کتاب الوصایا جمع وصـیه من اوصـی یوصـی او وصیّ یوصّی، قال فی الصحاح: اوصیت له بشئ و اوصیت الیه اذاجعلته وصیک».

انجام : «و ان علم

بانّ الوكيل قد قبض على جهه الوكاله فتأمل جيّدا فانّ المسئله لا يخلو من دقّه، و اللّه العالم».

نسخ، محمد بن الحسن المراغی، ۱۲۶۵، جلد تیماج حنائی سیر دارای ترنج های کوچک و بزرگ مذهّب، در حاشیه تصحیح شده عناوین و نشان ها شنگرف. روی برگ اوّل مالکیت نصراللّه بن عباس و محمد بن مهدی بن جعفر علی بن حسنعلی بن قربانعلی وحیدی دیده می شود.

۱۵۷ گ، سطور ۲۳۲۲، ۵/۱۵×۲۱ سم.

مجموعه

۱ خلاصه الأذكار و اطمينان القلوب (۱ پ ۷۵ پ)

(دعاء عربی)

از : ملامحسن محمّد بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱)

در اذکار و دعاهائی که در قرآن و روایات برای حالات مختلف آمده و شب و روز خوانده می شود، بر یک مقدمه و دوازده فصل و یک خاتمه ترتیب یافته و بسال ۱۰۳۳ تألیف شده، با توجه به اینکه تولد فیض بسال (۱۰۰۷) بوده هنگام تألیف این کتاب بیش از ۲۶ سال نداشته است. فهرست کتاب بدین قرار است:

المقدمه فی فضيله الذكر و اقسامه.

الفصل الاول: فيما يتعلق بما بين طلوع الفجر الى طلوع الشمس.

الفصل الثانی: فيما يتعلق بما بين طلوع الشمس الى الزوال.

الفصل الثالث: فيما يتعلق بما بين الزوال الى انتصاف الليل.

الفصل الرابع: فيما يتعلق بما بين انتصاف الليل الى طلوع الفجر.

الفصل الخامس: فيما يتعلق بالجمعه و سائر الحنفيات.

الفصل السادس: فيما يتعلق بالتزويج.

الفصل السابع: فيما يتعلق بالعادات.

الفصل الثامن: فيما يتعلق بالحوادث.

الفصل التاسع: فيما يتعلق بالمطالب.

الفصل العاشر: فيما يتعلق بالشهور و السنين.

الفصل الحاديعشر: فيما يتعلق بالسفر.

الفصل الثانى عشر: فيما يتعلق بالموتى.

الخاتمه: فى فوائد مهمّه.

آغـاز : «ربنـا لولاـ مـا ارسـلت علينـا من قبول امرک لنزّهنـاک عن ذکرنـا ايّاک و لولا ما نـدبتنا اليه من تمجيـدک و ثنائک، و تسبيحک و دعائک

لما جسرنا علی شئ من ذاک».

انجام : «و لیکن هذا آخر ما نذکره فی هذه الرساله... و جبّر بلطفه اختلاله و اختم بالباقیات الصّالحات اعماله بمحمّد و آله

(صلی الله علیه وآله وسلم)

۲ الدّعاء و الذّکر؟ (۷۷ پ ۸۶ پ)

(دعاء عربی)

از : ؟

اذکار و اوراد مختلفی است که از کتب متفرقه: عده الداعی، البلد الأمین، ثواب الأعمال، المجالس، المحاسن، جامع الأخبار و غیره گردآوری شده است.

آغاز : «قال الشیخ الجلیل و... فی کتابه المسمّی بعدّه الداعی و نجاح السائل: اعلم انه قد ورد فی الاخبار عن الأئمه الأطهار و القرآن العظیم ما یدل علی الترغیب فی الدّعاء».

انجام افتاده: «و عن الصادق

(علیه السلام)

من قال صبیحه یومه ثلاثا بسم اللّه الذی لایضرّ مع اسمه شئ فی الأرض و لا فی السماء... و عن دعوات الراوندی مثله».

نسخ، دهه دوّم محرم ۱۲۹۳، جلد تیماج سبز روشن ضربی، نشانها شنگرف، دارای مهر جدید وقف مرحوم حاج شیخ محمد حسین آل طاهر خمینی در چند جا، و مهر بیضی «ابوالقاسم الطباطبائی، ۱۳۳۵» ظاهراً برگ آخر دیده می شود.

۸۶ گ، سطور ۱۶، ۱۳/۵×۲۱ سم.

ذریعه ۷/۲۱۱، آقانجفی ۹/۲۷۷ (خلاصه).

مناهج الأحکام

(اصول فقه عربی)

از : ملاّ احمد بن محمد مهدی نراقی کاشانی (۱۲۴۵)

مؤلف پس از اینکه شرح «تجرید الأصول» را در هفت جلد نگاشت، و رسائلی چند در اصول فقه پرداخت بر آن شد کتابی مشتمل بر دقائق این فن تألیف کند، این کتاب را در دو مجلّد بطور گسترده تألیف کرد مجلد اوّل در مباحث الفاظ و دوّم در

ادله شرعیه نظیر «قوانین» و بهمان اندازه و در یک مقدمه و پنج مقصد دارای فصول و مناهج و یک خاتمه، و به روز

دوشنبه ۵ جمادی الثانی ۱۲۲۴ به پایان رسانید.

فهرست فشرده کتاب چنین است.

المقدمه: فی حدّ الاصول وموضوعه و مرتبته و ثمرته.

المقصد الأول: فیما یتعلق باحوال الألفاظ و اللغات.

المقصد الثانی: فی العام و الخاص و المطلق و المبین.

المقصد الثالث: فی نبذ مما یتعلق بالحکم.

المقصد الرابع: فی الأجماع.

المقصد الخامس: فی الاجتهاد و التقلید.

الخاتمه فی التعادل و الترجیح.

آغاز اصل : الحمدللّه بجمیع محامده و اشکره علی وافر عطائه و رافده و اصلی علی رسوله رافع اعلام الاسلام».

آغاز نسخه افتاده: «بها فقیها مع انّ الحاصل من الأدله لیس التصور و مدخلیتها فیه احیانا».

انجام اصل : «فالحمد له حمداً یلیق بحضرته و الصلواه علی سید خلیقته و خلیفته فی امته و...».

انجام نسخه افتاده : «فیقال کیف یکون حال الناس الذین یأتون بعد ذلک بل وقع کما فی قوله سیأتی زمان علی امّتی و ما ورد من نداء ابراهیم بعد بناء».

نسخ، عناوین و نشان شنگرف، جلد و کاتب و تاریخ کتابت ندارد.

۷۰ گ، ۲۶ س، ۵/۱۵×۵/۲۱ سم.

ذریعه ۲۲/۳۴۰، آقانجفی ۱۶/۱۳۲، ریحانه ۶/۱۶۰.

منشآت

(ادب فارسی)

از : ؟

نامه هائی است از اشخاص مختلف: میرزا سلمان وزیر خراسان، میرزا علی خان امین الدوله میرزا عبدالوهاب معتمدالدوله و دیگران، در پایان از کلمات بزرگان و مثلها و مواعظ و مطایباتی چند آورده است.

آغاز : «از جناب آقامیرزا سلمان وزیر خراسان بجناب بیگلربیگی گیلان: قربانت شوم از اینکه در وقت حرکت جناب عالی از دارالخلافه مطلّع نشدم».

انجام : «دیگر اینکه در جواب معروضات بعد از وقوع اصلاح و التیام که در میاندوآب نوشته خدمت سرکار ایشان فرستاده بودم، دیروز که پنجشنبه چهارم بود توصیه رسید که در انجام و اتمام آن امور اظهار مسرّت و رضامندی».

شکسته تحریری،

نام کاتب وتاریخ کتابت ندارد، جلد نیلی روشن روغنی، ضربی.

۱۵ گ، ۱۵ س، ۱۴×۲۱ سم.

مجموعه

۱ آداب المواقعه و دستورالمجامعه (۱ ر ۱۴ پ)

(حدیث فارسی)

از : ؟

روایاتی چند درباره آمیزش، حرمت زنا، لواط، مساحقه، قذف، فحاشی، نظر، آورده سپس اسامی پدران و مادران معصومین و پس از آن چیزهائی که موجب فقر و پریشانی می شود بیان کرده است.

آغاز : «الحمدللّه الّذی احلّ التزویج و النّکاح و حرّم الزّنا و السّفاح و الصلواه والسلام علی محمّد و عترته اهل الفوز و الفلاح».

انجام افتاده: «۶۶ در حال راه رفتن چیزی خوردن، ۶۷ روز یکشنبه ناخن گرفتن، ۶۸ حاجت مسلمان با قدرت بر نیاوردن».

۲ نامه نگاری (۱۵ ر ۵۰ پ)

(ادب فارسی)

از : ؟

صورت نگارش نامه های مختلف تسلیت، تبریک، مطالبه قرض، طلب، برات، دعوتنامه ها، گله، عذرخواهی، تقاضای پرداخت حقوق، قبول استخدام و غیره، و جواب نامه ها گردآوری شده است.

آغاز: «جواب کاغذ رسمی: فدایت شوم؛ مراسله رأفت مواصله سرکار مستطاب عالی به نهایت مسرّت و خوشدلی وارد، عالمی محظوظ شدم».

انجام : «فعلا جز اظهار تشکر و امتنان کاری از این بنده ساخته نیست، امیدوارم که خداوند توفیق تلافی و خدمتگذاری عنایت فرماید، روز جمعه ۲۸ ج ۱».

۳ دستور ابتدائی جلد اوّل (۵۱ پ ۷۹ پ)

(ادب فارسی)

از : ؟

مختصریست در آداب خواندن و نوشتن و فراگرفتن قرآن و ریاضیات و دینی که نونهالان نوآموز را بکار آید و در سال ۱۳۴۱ برای مدارس ابتدائی نوشته شده است.

آغاز: «. .. .. ، یکنقطه دو نقطه سه نقطه، معلّم بایـد خوانـدن و رسم نمودن نقطه را به نوآموزان تعلیم فرمایـد ا ب پ ت ث ج».

انجام

: «دعای دیگر، ربّ اغفرلی و لوالدی و ارحمهما کما ربیانی صغیرا، و اجزهما بالاحسان احسانا، و بالسّیّئات غفرانا، برحمتک یا ارحم الرّاحمین».

کتاب اوّل نسخ، دوّم نستعلیق تحریری حدود سال ۱۳۳۱ قمری سوّم نسخ و نستعلیق ۱۳۴۱. جلد شمیز مشکی بزرگتر از کتابها

۷۹ گ، سطور مختلف، ۱۳/۵×۲۱ سم.

نجاه العباد فی یوم المعاد

(فقه عربی)

از : محمّد حسن بن شیخ باقر «صاحب جواهر» (۱۲۶۶)

رساله عملیه فتوائی است که بدرخواست برخی آن را از کتاب جواهر بیرون آورده است. فقهاء پس از صاحب جواهر حواشی بسیاری بر آن نگاشته اند ومورد نظر آنها بوده است.

این نسخه کتابهای الزکواه، احکام الاموات، الطهاره و الصلواه (ناقص)، الصوم، الدماء الثلاثه، الخمس را دربر دارد، و بعضاً حواشی مرحوم شیخ مرتضی انصاری و دیگران در آن دیده می شود.

آغاز : «بسمله، حمد له، فیقول العبد العاثر محمد حسن بن المرحوم الشیخ باقر انه قد التمسنی بعض من لایسعنی مخالفته الی اختصار کتاب الزکواه و الخمس فاجبته».

انجام : «لو اتفق تسلط السلطان المزبور علی ما کان فی ید غیره من سلطان المخالفین، فیفعل به ما تقتضیه قواعد الشرع، و اللّه العالم و الموفق و الهادی، و الحمد للّه ربّ العالمین».

بعد از کتاب چند برگی از کتاب «حسنیه» به شماره (۴۹) مراجعه شود آمده است.

نسخ و نستعلیق، اسماعیل بن علی الطبیب الرشتی، در کربلا (۱۷۶ ر) روز چهارشنبه چهارم جمادی الأولی سال ۱۲۶۲، جلد تیماج حنائی سیر، دارای ترنجهای کوچک و بزرگ.

۲۰۱ گ، ۱۹ س، ۱۵×۲۱ سم.

ذریعه ۲۴/۵۹. آقانجفی ۲/۲۷۷.

مجموعه ۱ حاشیه حاشیه الخفری علی شرح التجرید (۶۵ پ ۱۰۶ پ)

(کلام عربی)

از : خلیفه سلطان سید حسین بن محمد مرعشی آملی (۱۰۶۴)

حاشیه مختصری است

بعنوان «قوله، قوله» بر حاشیه خفری بر شرح تجرید قوشچی.

آغاز : «الحمد للّه ربّ العالمین... و بعد فهذه تعلیقات کتبه (کذا) العبد الغریق فی بحر العصیان خلیفه سلطان غفر له الرّحیم الرّحمن».

انجام: «و حقیقتها مهیّه الجنس ای حیث یکون مهیّه الجنس او مهیّه النوع عین الوجود».

۲ الاثنا عشریه فی الصلواه (۱۰۷ پ ۱۴۸ پ)

(فقه عربی)

از : شیخ بهاءالدین محمّد بن الحسین العاملی (۱۰۳۰)

دوّمین اثناعشریات شیخ بهائی است که در احکام نماز گفتگو می کند، تمام آنچه را که در نماز معتبر است در دوازده نوع: افعال، تروک، هر یک یا مستحب یا واجب و هر یک از این ها یا زبانی است یا قلبی یا مربوط به اعضا و جوارح. برای هر نوع فصلی و در هر فصل دوازده چیز می آورد. روزتولد پیامبر بسال ۱۰۱۲ بپایان برده است.

آغاز: «الحمد للّه الّذی وفقنا للاهتداء بشریعه اشرف المرسلین و سید الأولین و الآخرین».

انجام : «و لا تکون قاعدا علی الارض، فتکون انما قعد بعضک علی بعض فلا تبصر (کذا) للتشهد و الدعاء».

۳ الأثنا عشریّه فی الصّوم (۱۴۹ پ ۱۶۶ پ)

(فقه عربی)

از : شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی

رساله چهارم از «اثناعشریات پنجگانه» بهائی است در هشت فصل و در هر فصلی دوازده چیز را بیان کرده، و در آخر خاتمه ای دارد که در آن دوازده مزیت از مزایای ماه مبارک رمضان را که در قرآن و احادیث آمده بیان داشته. آخر شعبان ۱۰۱۹ بپایان برده.

۴ الاثناعشریه فی الحجّ (۱۶۷ پ ۱۸۲ ر)

(فقه عربی)

از : شیخ بهاءالدین محمد بن الحسین عاملی

پنجمین از «اثناعشریات» است که احکام حج را به اسلوبی بدیع وترتیبی خاص که

هر قسمت دوازده چیز را دربر گیرد، نگارش کرده، بدلیل یا قول برخی از بزرگان فقهاء نیز اشاره دارد.

آغاز: «الحمدللّه علی آلائه و الصلواه علی اشرف انبیائه و اولیائه و بعد... هذه رساله اثناعشریه نتلو علیک مناسک حج التمتع».

انجام : «الثانی عشر: اکرام خدّام تلک البقعه المقدّسه و سدّتها (کذا) و تعظیمهم و اکرامهم، فانّ ذلک راجع الی تعظیم صاحب البقعه...».

پیش از کتاب رساله های چاپ سنگی آمده بدینقرار

۱ النافع یوم الحشر فی شرح باب الحادیعشر از مقداد بن عبداللّه سیوری (۷۷۱)

۲ اعتقادات صدوق از: ابوجعفر ابن بابویه قمی

۳ در حاشیه آن اعتقادات مجلسی

۴ سؤالات مأمون از حضرت امام رضا

(علیه السلام)

۵ در حاشیه شرح و بسط حدیث خلق اللّه الأشیاء بالمشیه و المشیه بنفسها.

۶ آداب المتعلمین از خواجه نصیر طوسی.

۷ در پایان تفسیر آیه ۳ سوره بقره و یقیمون الصلواه از تفسیر منسوب به حضرت امام حسن عسکری(علیه السلام) ، خطی آمده در ۶ برگ.

کتاب اوّل نستعلیق تحریری روز جمعه هیجدهم ذیجه ۱۱۹؟ بقیه کتابها نسخ، عناوین و نشان شنگرف، بعضاً حواشی دارد. سوّم حواشی بعنوان منه اطال اللّه بقاه دارد. جلد تیماج مشکی.

۱۸۸ گ، سطور مختلف. ۵/۱۲×۱۹ سم.

آقا نجفی ۱/۳۳، ۴۶، ۸۷ و ۱۲/۲۸۱. ذریعه ۱/۱۱۵، ۱۱۷ و ج ۶/۶۵.

اخلاق ناصری

(اخلاق فارسی)

از : خواجه نصیرالدین محمد بن محمد بن حسن طوسی (۶۷۲)

خواجه هنگامی که در قهستان زندانی بود این کتاب را بنا به درخواست حاکم آن سامان: ناصرالدین عبدالرّحیم تألیف نموده، چون در حال تقیه بوده مقدمه ای مناسب آن حال نوشته پس از مدّتی مقدمه را اینچنین که هست طبق دلخواه خویش تغییر داده است.

اساس این کتاب «طهاره الاعراق» ابن مسکویه است باضافه دو

بخش در تدبیر منزل و سیاست مدن. و در سه مقاله مشتمل بر سی فصل بنگارش آورده.

آغاز : «حمد بی عدّ و مدح بی حدّ لایق حضرت عزّت مالك الملکی باشد که همچنانکه در بدو فطرت اولی».

انجام : «و دیگر فصول این کتاب که بیان کیفیت معاشرت با اصناف خلق گفته آید بر تقاصد (چنین) این باب اطلاع تمام حاصل گردد انشاء اللّه تعالی».

نستعلیق خوش هنرمندانه، ۲۵ رجب ۱۰۶۹، مهر بیضی شکل «محمدقلی» در پایان که احتمالاً کاتب باشد، و مهر مربع «افوض امری الی اللّه عبده محمدقلی» در برگ نخستین دیده می شود. جلد تیماج قهوه ای بی مقوا عنوان و نشان شنگرف.

۱۶۵ گ، ۱۷ س، ۵/۹×۵/۱۸ سم.

ذریعه ۱/۳۸۰، آقانجفی ۵/۱۱۵.

صراط النّجاه

(عقائد فارسی)

از : ملّا محمّدباقر بن ملّا محمّدتقی مجلسی (۱۱۱۱)

بشماره (۷۶) مراجعه شود. کتاب بر چهار فهرست ترتیب یافته است.

نستعلیق، مصطفی حسینی در مشهد ثامن الأئمّه، عنوان و نشان شنگرف، عربی به نسخ، جلد تیماج حنائی سیر، روغنی ضربی، ترنجدار. تملك غلام حسین و اخیراً علی اکبر پروانه قاضی دادگستری در آغاز و پایان دیده می شود. در پایان برگهای سفید فراوانی دارد.

۸۰ گ، ۱۸ س، ۱۱×۱۸ سم.

مجموعه

۱ مناضله النّساج و الحلاج (۱ پ ۶ ر)

(اخلاق عربی)

از : سعید ؟

مختصریست در مباحثه بین بافنده و لحافدوز در موضوع: «برتری فقر و تنگدستی یا ثروت و بی نیازی» هر یک دلیل خود را از روایات و آیات می آورد و دیگری پاسخ می گوید. مؤلف در پایان میانه را برمی گزیند که خیر الأمور اوسطها.

آغاز : «باسمک ابتدأ یا فیّاض; قال سعید: تناضل النسّاج و الحلّاج فی الفقر و الغنی و ایّهما افضل للمرء و احری».

انجام: «لکیلا یضیق بالمعدم صبره و لا یتبیّغ بالفقیر فقره، و هو احکم الحاکمین، و اعدل العادلین، و الحمد للّه ربّ العالمین».

۲ ترجمه الطهاره (۷ ر ۱۹ ر)

(فقه فارسی)

از : ملّا محسن محمّد بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱)

رساله کوتاهی است در پاکیها که از قرآن و حدیث بیرون آورده و بنا به تقاضای فرزندش معین الدین احمد (الذریعه ۴/۱۱۵ محمد بجای احمد ثبت کرده) بنگارش درآورده. در هشت باب بعدد درهای بهشت بدینقرار:

۱ در فضیلت طهارت و اقسام آن.۲ در شکر نعمت آب و احکام آن.

۳ در تعداد خبث و کیفیت ازاله آن.۴ در تعداد تفث و کیفیت تنظیف بدن.

۵ در تعداد حدث و رافع آن.۶ در کیفیت وضو و آداب و

فوائد آن.

۷ در کیفیت غسل و آداب و فوائد آن.۸ در کیفیت تیمم و فوائد آن.

آغاز افتاده : «فقه طهاره موسوم بترجمه الطهاره که خادم علوم دینیه از قرآن و حدیث استخراج نموده».

انجام : «مستحب است که نماز را اعاده کند و اللّه الموفق المعین بانجام آمد کتاب ترجمه الطهاره».

۳ حقایق الایمان (۲۰ ر ۹۱ پ)

(عقائد عربی)

از : شهید دوّم: زین الدین بن علی بن احمد عاملی (۹۶۶)

مؤلف چون دید گفته ها در حقیقت ایمان مختلف و ادلّه در کتب اصول پراکنده است این رساله را در یک مقدمه و سه مقاله و یک خاتمه بنگارش درآورده، و آن را شب دوشنبه سوّم ذیقعده بسال ۹۵۴ به پایان برده و فهرست اجمالی آن چنین است:

مقدمه در نقل اقوال در حقیقت ایمان.

مقاله اوّل در ادلّه گفته ها.

مقاله دوّم در اینکه ایمان قابل زیاد و کمی هست، و حقیقت کفر و امکان کفر بعد از ایمان.

مقاله سوّم در حقیقت اسلام و عدم کفر مخالف و حکم مکلف در زمان تحری.

خاتمه در زمان تکلیف بمعارف و دلیلی که برای معرفت کافی است و تعیین معارف پنجگانه.

آغاز افتاده: «احببت ان اجمع منها جمله کافیه مع اضافه بعض ما ینبغی ذلک».

آغاز اصل : «الحمدللّه الذی شرح صدورنا للاسلام، و تفضّل علینا بحسن الاعلام».

انجام : «و رحم اللّه من نظر الی ما منّ اللّه سبحانه علینا بجمعه فی هذالکتاب بعین الحقیقه والانصاف و نکب بحقیقه علیه عن طریق الاعتساف...».

۴ التنبیهات العلیه علی وظایف الصلواه القلبیّه (۹۲ پ ۱۴۴ ر)

(فقه عربی)

از : شهید دوّم: زین الدین بن علی عاملی

چون شهید اوّل محمد بن مکی در واجبات نماز «الفیه» و در مستحبات نماز «نفلیّه» را

تألیف کرد شهید دوّم در اسرار نماز کتاب حاضر را نگارش و در روز شنبه ۹ ذیحجه بسال ۹۵۰ بپایان برد.

آغاز : «الحمدللّه مطلع من اختار من عباده الأبرار علی خفایا الاسرار».

انجام : «و هیهنا نقطع الکلام فی هذه الرساله حامدین للّه تعالی علی کل حال».

۵ مجرّبات شیخ ابوعلی سینا (۱۴۵ ر ۱۴۹ ر)

(نجوم عربی)

از : شیخ الرّئیس; حسین بن عبداللّه بن سینا (۴۲۷)

احکام و خواص دیدن برخی از ستارگان و یا بعضی از داروها را در ۱۱۳ بیت بنظم کشیده مثلًا دیدن ستاره سها را ایمنی از دزد و نیش عقرب می داند، زهره مار را برای انسان سالم کشنده و خوردن حبه ای از آن را نجات مارگزیده معرفی می کند.

آغاز :

«بسم اللّه فی نظم حسن (کذا)

اذکر ماجرّبت فی طول الزّمن

ما هو بالطبع و بالخواص

لکل عام و لکل خاص».

انجام :

«و آله العصابه الزّکیه

الأنجم الطاهره الذریه

و صحبه و التابعین اثرا

ما جاء قطر و اجاد دهرا».

کتاب اوّل تا چهارم نسخ پنجم نستعلیق، اوّل کاتب و تاریخ کتابت ندارد، دوّم، حسن بن علاءالدین محمد طیب ۲۶ رجب ۱۱۴۱، سوّم اوّل شعبان ۱۰۹۷، چهارم بخط علی بن محمد رضی تفرشی در تفرش از محال قم. جلد تیماج. قهوه ای بدون مقوا، در چهارم عناوین شنگرف و صفحه آخر نونویسی شده.

۱۴۹ گ، سطور مختلف، ۵/۱۱×۵/۱۷ سم.

ذریعه: ۴/۱۱۵ (ترجمه الطهاره). و ۷/۳۰ (حقایق الایمان) و ۲۰/۳ (مجربات). آقانجفی ۴/۲۸۲ (حقایق). ذریعه ۴/۴۵۲ (التنبیهات) و آقانجفی ۱/۴۴ و ریحانه ۷/۵۸۲ (مجرّبات).

بیاض دعا

از : ؟

منتخبی است از ادعیه شامل: دعای صباح، اعتصام خواجه نصیر طوسی، زیارت حضرت ابیعبداللّه

(علیه السلام)

، دعای علقمه، دعای مختص به شب جمعه، عهدنامه حضرت صاحب الامر، نادعلی کبیر، عدیله.

آغاز :

«اللّهم یا من دلع لسان الصباح بنطق تبلّجه».

انجام افتاده : دعای عدیله... و علی احیاء المؤمنین و المؤمنات باللّطف و الکرامه».

نسخ خوش، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، دارای سرصفحه تزیینی، همه صفحات مجدول، دندان موشی مطلا، عناوین شنگرف جلد کاغذ، ملکیت محمد حسین آل طاهر.

۲۷ گ، ۱۳ س، ۵/۱۲×۵/۱۸ سم.

زاد آخرت

(اخلاق فارسی)

از : ابوحامد، محمد بن محمّد غزالی (۵۰۵)

مؤلف پس از اینکه کتابهای: «احیاء علوم الدین» و «کیمیای سعادت» و «بدایه الهدایه» را تألیف کرد گروهی از عوام مؤمنین که نمی توانستند به کتاب اولی و دومی برسند (بفهمند) و بدایه تازی بود، ترجمه آن را از وی خواستند کتاب حاضر را نگارش کرد، و نخواست از فائده نوخالی بماند. اعتقادی را که ایمان بدان درست شود در این کتاب آورد.

فهرست مختصر آن چنین است:

دیباچه: آدمی در جهان مسافر است و از راه و زاد و بادیه غافل

فصل: دنیا رباطلیست.

فصل: زاد و بدرقه آخرت.

فصل: معنی کلمه لااله الاّ اللّه، صفت آخرت و نبوت.

فصل: چون از خواب بیدار شوی.

فصل: تقوی دو قسم باشد، قسم اوّل در طاعت، آداب وضو، غسل، تیمم، رفتن مسجد، آداب برآمدن افتاب تا زوال، آداب نمازها، امامت و اقتدا، روز آدینه، روزه، پیدا کردن معاصی.

فصل: حرکت و سکون تو باندامهای توست، پیدا کردن معصیت دل و حدیث معاذ.

فصل: صفاتیکه در این حدیث آمد بر پارسا و علم آموز غالب تر است، آداب صحبت با خالق و مخلوق، عالم، متعلم، فرزند با پدر و مادر، با مردمان، برادران و دوستان.

فصل: این جمله خصلت ها در یک تن جمع نشود، با هر کس به قدر خصلت او دوستی کن، آداب حقوق صحبت خلق، یاران، آشنایان،

دوست نما، عوام، غیر آشنا.

فصل: وصایای حکیم با شاگرد خویش

فصل: در اختتام رساله.

آغاز: الحمدللّه رب العالمین و العاقبه للمتقین، و لاعدوان الاّ على الظالمین، و الصلواه و السلام على رسوله محمد و آله و اصحابه اجمعین، بدان ای غافل مسکین که تو مسافری».

انجام: «و این کتاب نموداری است از ظاهر علم، تقوی، و تمامی این علم در دو کتاب دیگر باید جست...».

نستعلیق زیبا، نسخه بسیار کهن، در حال از بین رفتن، جلد حنائی مجدول دارای ترنجهای مذهب، عنوان و نشان شنگرف

۸۶ گ، ۱۱ س، ۱۱×۱۸ سم.

مشار: فهرست کتب چاپی ج ۲/۲۷۳۷.

تهذیب الوصول الى علم الأصول

(اصول عربی)

از : علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

مختصریست در اصول که به جهت فرزندش فخرالمحققین (محمد) در دوازده مقصد تألیف کرده است.

آغاز : «الحمدللّه رافع درجات العارفین الى ذروه العلا، و مهبط منازل الجاهلین الى اسفل درک الشقا».

انجام : «و من اراد التطویل فی هذا الفن فلیطلبه فی الکتاب المسمی بنهایه الوصول الى علم الأصول فانه قد بلغ الغایه و تجاوز النهایه...».

نسخ، محمد جعفر مدعوّ بغلامعلی ابن میرزا محمد نائینی در مدّت چهار روز و یک شب در حال مریضی، روز پنجشنبه ۱۲۷۳، عناوین و نشان شنگرف، جلد تیماج مشکی، حاشیه نویسی دارد.

۸۰ گ، ۱۴ س، ۱۱×۱۷ سم.

ذریعه ۴/۵۱۱، آقانجفی ۱/۱۴۳.

مجموعه

۱ التنبیهات العلیه علی وظائف الصلواه القلبیه (۱ پ ۴۹ پ)

(فقه عربی)

از : شهید دوّم; زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

به شماره (۹۲) مراجعه شود، در این نسخه تاریخ پایان: ۹۵۱ آمده است.

۲ شرح دو حدیث (۵۰ ر ۸۱ ر)

(حدیث عربی)

از : ؟

رساله ایست در شرح دو حدیث: ۱ حدیث محمد بن مسلم از امام محمّد باقر

(علیه السلام)

در کافی راجع به خلقت عقل، در چهار موضع بحث می کند: اوّل مفردات الفاظ حدیث ۲ اسرار و فوائدی که از حدیث استفاده می شود، تا هشت فائده می آورد ۳ دفع شبهه و جمع بین این حدیث و احادیث دیگر ۴ چرا عقل اشرف کمالات بلکه اشرف مخلوقات شد.

۲ در شرح حدیث ابی سعید خدری از پیامبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

در فضیلت لا اله الاّ اللّه، که نخست مفردات الفاظ حدیث را معنی کرده و سپس در هشت مقام و یک خاتمه

۱ در تحقیق لفظ اللّه

۲ در ترکیب و افاده توحید

۳ در

سرّ کلمه توحید.

۴ در اینکه لا اله الاّ اللّه بافضیلت ترین ذکرها است.

۵ ترتب ثواب بر لا اله الاّ اللّه مشروط بشروطی است.

۶ از جمله شروط اخلاص است

۷ از جمله شروط ولایت است

۸ از جمله شروط بر توحید مردن است

خاتمه: در ذکر آنچه بر مؤلف در باب توحید (هنگام مجاورت به مکه) پیش آمده است.

آغاز افتاده : «الحدیث الأول اخبرنا ابوجعفر محمد بن یعقوب... عن ابیجعفر

(علیه السلام)

قال: لمّا خلق اللّه العقل استنطقه ثم قال له اقبل فاقبل».

انجام : «و علی ذلک احیی و علیه اموت و علیه ابعث انشاءاللّه، و جمله ما ذکرناه قطره من هذالبحر العمیق و اللّه ولی التوفیق».

۳ تفسیر سوره فاتحه الکتاب (۸۲ پ ۱۰۲ ر)

(تفسیر عربی)

از : ؟

به جنبه های ادبی بیشتر پرداخته و گاهی روایت نیز می آورد.

آغاز : «فاتحه الکتاب مکیّه، عن ابن عباس و قتاده، و مدنیّه، عن مجاهد، و قیل نزلت مرّه بمکّه و مرّه بالمدینه. اسماؤها».

انجام : «فغضب اللّه علیه و لعنه، و اعدّ له الخزی المقیم و العذاب الألیم، اوشک فی واضح الدلیل فضلّ عن سواء السبیل، فقال: صراط الذین انعمت علیهم غیرالمغضوب علیهم و لا الضّالّین».

در آغاز و انجام مجموعه ۱۲ برگ شرح برخی از جملات دعای صباح حضرت امیرمؤمنان علی

(علیه السلام)

بخط نستعلیق و به زبان فارسی آمده است.

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، عناوین و نشان شنگرف جلد تیماج بی مقوا قهوه یی روشن، ضربی.

۱۱۰ گ، ۱۸ س، ۱۱×۱۷ سم.

مجموعه

۱ تهذیب المنطق و الکلام (۱ پ ۷ پ)

(منطق عربی)

از : سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲)

بشماره (۲۶) مراجعه شود.

۲ ایساغوجی (۷ پ ۱۲ پ)

(منطق عربی)

از : اثیرالدین: مفضل بن عمر

بن مفضل ابهری سمرقندی (حدود ۷۰۰)

ایساغوجی لفظی است یونانی بمعنی کلیات خمس، ولی در رساله حاضر مسائل لازم و ضروری منطق را که باید مبتدی به آنها حضور ذهن داشته باشد گردآوری شده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... فهذه رساله فی المنطق اوردنا فیها ما یجب استحضارها لمن یبتدی فی شیء من العلوم».

انجام : «و المغالطه قیاس مؤلف من مقدمات کاذبه شبیهه بالحق او بالمشهوره، او مقدّمات وهمیّه کاذبه، والعمده هو البرهان لاغیر، و لکن (کذا) هذا آخر الرّساله».

۳ شرح ایساغوجی (۱۲ پ ۳۰ پ)

(منطق عربی)

از : حسام الدّین حسن کاتی (۷۶۰)

بشماره (۷۳) مراجعه شود.

۴ حاشیه تحریرالقواعدالمنطقیه فی شرح الشمسیّه (۳۱ پ ۸۵ پ)

(منطق عربی)

از : امیرصدرالدین محمّد بن منصور دشتکی شیرازی (شهید در ۹۰۳)

حاشیه ایست بر «تحریر القواعد المنطقیه» قطب الدّین محمّد رازی (۷۶۶) با در نظر گرفتن مطالب حواشی میر سید شریف گرگانی بر همین کتاب.

نخست با اشاره عبارت هر یک را آورده و سپس مطالب خود را بیان می کند.

آغاز : «احق منطق یعرف (کذا) عما فی ضمایر الفضلا، و افصح قول شارح لما فیه (کذا) سرایر العرفاحمد من تفرد بوجوب الوجود».

انجام افتاده : «و انّما تصیر حقیقه الحیوان و طبیعته بشرط وجودها فی الخارج و صیرورتها جسما».

کتاب اوّل تا سوّم نسخ، حسین بن سرمست صوفی، ۲۶ صفر سال ۱۰۲۴، عناوین شنگرف، جلد تیماج مشگی، کتاب چهارم نستعلیق

۸۵ گ، سطور ۱۷ ۱۵، ۸×۵/۱۵ سم.

کشف الظنون ۱/۲۰۶، آقا نجفی ۳/۱۷۹ و ۱۰/۲۲۹، ذریعه ۶/۳۶

آتشکده آزر

(تراجم فارسی)

از : لطفعلی بن آقاخان آزربیگدلی (۱۱۹۵)

تذکره بسیار معروفی است برای شاعران ایران و هند و دیگر مناطق با آوردن نمونه های ممتاز از اشعار آنان دارای

دو مجمر، مجمر اوّل دارای یک شعله در شعرای پادشاهان و فرزندان آنان، و سه اخگر در شعرای ایران و توران و هند بترتیب حروف، و یک فروغ در بانوان شاعر، و مجمر دوّم دارای دو پرتو ۱ در شاعران معاصر مؤلف. ۲ در حالات و شعر خویش. مؤلف کتاب را بنام کریم خان زند (م ۱۱۹۳) تألیف کرده است.

آغاز :

«در طوف حرم دیدم دی مغبچه می گفت

کاین خانه بیرون خود آتشکده بایستی

فروغ آتشکده دل و بزبانه اخگر زبان سپاس بیقیاس قدیمی است بهر برهانه».

انجام :

«نهفته روی تو خورشید راضیا از چیست

تهی ز شخص تو ایوان فلک دوپا از چیست»

شکسته نستعلیق زیبا، بدون نام کاتب و تاریخ کتابت، دارای سرلوحه تزیینی برنگهای سرخ، طلائی، لاجورد، صفحه ها ستون بندی شده و مجدول بمشکی و طلا، عناوین و نشانها شنگرف. جلد دو رو تیماج، رو قهوه ای دارای گل و بوته و تذهیب، پشت مشکی با گل و بوته رنگین.

۱۸۷ گ، ۲۵ س، ۱۸×۲۸ سم.

ذریعه ۱/۴. آقانجفی ۷/۲۰۵. ریحانه ۱/۴۴.

مجموعه

۱ جنّه الأمان الواقیه و جنّه الایمان الباقیه (۱ پ ۳۰۷ پ)

(دعا عربی)

از : شیخ تقی الدّین ابراهیم بن علی کفعمی (۹۰۵)

کتابی است مفصّل و معروف به «مصباح کفعمی» در تعقیب نمازها و اوراد و ختومات و حرزها و مناجات و نمازها و ادعیه روزهای هفته و ماه و سال و مناسبات دیگر که از کتب مورد اعتماد در پنجاه فصل فراهم آورده، و در روز سه شنبه ۲۷ ذیقعده ۸۹۵ بپایان برده است، در پایان بعنوان فهرست مدارک نام ۲۳۸ کتاب را آورده است.

آغاز : «الحمدللّه الّذی جعل الّدعاء سلّما یرتقی به اعلی (کذا) مراتب الکمال».

انجام : «الحمدللّه

اهل الحمد و الشکر، و صلوته علی المخصوص بافضل الذکر محمد رسوله العالم الأعلم... و عظم و سلم و سلم».

۲ مهج الدّعوات و منهج العنایات (۲ پ ۳۶۹ ر: در حاشیه)

(دعا عربی)

از : جمال العارفین، سیّد رضی الدین علی بن موسی بن طاوس حلّی (۶۶۴)

حرزها، حجاب ها، دعاهای قنوت، تعقیبات نمازها، ادعیه حوائج و مهمّات، مناجات و غیره در این کتاب گرد آورده و آن را روز جمعه ۷ جمادی الاول سال ۶۶۲ به پایان رسانده است.

آغاز : «یقول مولانا الأفضل العالم... احمد الذی ابتدء بالاحسان و دعا عباده الی معرفته بلسان ذلک البرهان».

انجام : «و من صفات الداعی ان یکون فی یده خاتم عقیق... یقول مولانا افضل العالم... و هذا آخر ما اردناه... و الحمد للّه وحده و صلواته علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین».

۳ الکلم الطّیّب و الغیث الصّیّب (۳۰۷ پ ۳۱۴ ر)

(دعاء عربی)

از : سیّد صدرالدین علیخان بن نظام الدین احمد دشتکی شیرازی مدنی (۱۱۲۰)

مختصریست در دعاها و حرزهائیکه از پیغمبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و امامان دین

(علیهم السلام)

وارد شده است.

آغاز : «الحمدللّه الّذی الیه یصعد الکلم الطیب والعمل الصالح یرفعه، و من لدیه ینزل الغیث الصّیّب فیکشف الضرّ برحمته و یدفعه».

انجام : «و لا دخلت علی مریض فدعوت عنده بهذ الدعاء الاّ عوفی، و لا دعوت به فی غمّ الاّ فرّج اللّه عنّی غمی و قضی حاجتی».

۴ دفع آفات و رفع بلیّات (۳۱۴پ ۳۲۱ ر)

(دعاء فارسی)

از : ملامحسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱)

رساله ایست در ده باب مشتمل بر ادعیه و عوذاتی که از ائمه معصومین

(علیهم السلام)

و اکابر دین و حکماء پیشین نقل شده است، و باب دهم

از کتاب «قلع الآثار» محمد بن اسحاق کندی منقول است.

آغاز : «الحمدللّه و سلامه علی عباده الّذین اصطفی، اللّه خیر امّا یشرکون، بل اللّه خیر».

انجام : «رفع زعفران از جامه بنوره و صابون و آب گرم بشویند پاک شود».

۵ جواهر مکنونه (۳۲۱ ر ۳۵۲ پ)

(دعاء فارسی)

از : ملّا مصطفی بن ملّا محمّد خوئی (ق ۱۳)

اوراد و اذکار و ختمهائی را که در اوقات مختلف بجهت برآورده شدن حاجتها خوانده می شوند در یک مقدمه و ده فصل و یک خاتمه گردآورده است.

این کتاب که نام دیگر آن «لئالی مخزونه» است بنا به گفته الذریعه ۵/۲۸۲ به سال ۱۲۵۵ تألیف شده.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... امّا بعد بعضی از ختمهای سریع الاجابه و الأثر، و دعاهای معتبر که روایت شده است از ...»

انجام :«تا شود حاجتت همیشه روا *

بالنّبیّ و آله الأعلی».

۶ الجنّه الواقیه و الجنّه الباقیه (۳۵۳ ر ۳۷۳ پ)

(دعاء عربی)

از : شیخ تقی الدّین ابراهیم بن علی کفعمی

تعقیبات نمازها و دعاهای مختصری که در روزهای هفته و ماه و سال و حالتهای مختلف خوانده می شود در چهل فصل گرد آورده است.

در ذریعه ۵/۱۶۱ گوید: این نام، مختصر نام مصباح کبیر کفعمی است که «جنّه الأمان الواقیه و جنّه الأیمان الباقیه» نام دارد، همچنانکه این کتاب نیز مختصر همان کتاب است، مؤلف اصل و مختصر یک شخص است، و او شیخ تقی الدین ابراهیم کفعمی است... چون میرداماد مختصر را پسندید و نسخه ای از آن استنساخ کرد و امضاء نمود، بدون اینکه کتاب را به کسی نسبت دهد، چون آن نسخه را به خط و امضای وی دیدند به میرداماد نسبت دادند.

این کتاب روز

سه شنبه سه شب از ذیقعده ۸۹۵ مانده به پایان رسیده است.

آغاز: «الحمدللّه الّذی جعل الدّعاء سلّما یرتقی به الی اعلی مراتب الکمال، و وسیله الی اقتناء غرر المحامد».

انجام: «کتاب الحدقه الناظره، کتاب البلد الأمین، کتاب شریعه التمسک، کتاب الفردوس، کتاب الجواهر، کتاب التتمه».

نسخ بسیار زیبا، نام کاتب ندارد، دهم ربیع الأوّل سال ۱۲۷۴ (پایان) هر یک از کتابهای اوّل تا چهارم دارای سرصفحه رنگین و زیبا. حاشیه صفحه اوّل و دوّم گل و بوته طلائی، قرمز، لاجورد. صفحات مجدول و مذهب، عناوین به رنگهای مختلف و زیبا و دلپسند، کتاب اوّل دارای فهرست مفصل پیش از کتاب. جلد دورو شمیز روغنی، دارای ترنج، پشت حنائی گلدار، مجموعه نمونه ای از ذوق و هنر، گویا برای یکی از مقامات فراهم آمده است.

۳۷۳ گ، سطور مختلف، ۱۸×۵/۲۷ سم

مجموعه

۱ انیس الموحدین (۱ پ ۶۱ پ)

(عقائد فارسی

از: ملا مهدی بن ابی ذر نراقی (۱۲۰۹)

رساله ایست در اصول دین که در پنج باب آمده و فهرست آن چنین است:

باب اوّل: در اثبات صانع.

باب دوّم: در صفات باری تعالی در یک مقدمه و دو فصل.

باب سوّم: در نبوت مشتمل بر چهار فصل.

باب چهارم: در امامت مشتمل بر یک مقدمه و هفت فصل.

باب پنجم: در معاد.

آغاز: «انیس موحدین و جلیس مجرّدین سپاس بی قیاس و ستایش رفیع الأساس یگانه ایست جلّ شأنه».

انجام: «و جمع میان هر دو را سعادت یا شقاوت در باب تکلیف اتمّ و در وعد و وعید ادخل است».

۲ سیف الأمّه و برهان الملّه (۶۲ پ ۲۶۹ پ)

(عقائد فارسی و عربی)

از : ملّا احمد بن محمّد مهدی نراقی (۱۲۴۴

در ردّ پادری نصرانی «هنری مارتین»

و «فیلیب» در سه باب: ۱ در تقدیم فوائدی چند ۲ در اثبات نبوت خاتم انبیاء

(صلی الله علیه وآله وسلم)

۳ در ذکر کلمات پادری نصرانی و شبهات.

مؤلف این کتاب را بامر فتحعلی شاه قاجار (۱۲۵۰ هق) و باشاره نایب السلطنه وی عباس میرزا (۱۲۴۹ هق) تألیف کرده است، و آن را ظهر شنبه ۱۷ صفر ۱۲۳۳ به پایان برده.

آغاز : «الحمد للّه الّذی منّ علی عباده بارسال السّفراء المقرّبین، و نجاهم من الغباوه و الغوایه بارشاد الأنبیاء المکرمین».

انجام : «حواریّین که بعد از حضرت یحیی بودند باجمعهم مروّج شریعت و مبیّن آن بودند، پس بحضرت یحیی ختم نخواهد شد، ختم اللّه لنا بالحسنی... ربّ الأرض و السّماء».

۳ فهرست (۲۷۰ ر ۲۹۰ پ)

(لغت فارسی)

از : محمّد بن احمد بن محمّد مهدی نراقی (۱۲۹۷)

چون عبارات عبری کتاب «سیف الأمه» از کتب و اسفار انبیاء گذشته مأنوس بیشتر سود برندگان نبود به دستور والد مصنف به جهت ترجمه اعراب و حروف کلمات، این فهرست را فراهم آورد.

آغاز : «الحمدللّه رب العالمین و الصّلواه علی محمّد

(صلی الله علیه وآله وسلم)

سیّد الأنبیاء و خاتم المرسلین و علی آله و عترته معالم الهدی و امناء الدّین».

انجام افتاده: «داوارْ باشباع (و) مهمله و (و) مفتوحتین و سکون (ر) مهمله. لهشو بکسر (ل) و اشباع (ه) مفتوحه و (ش) منقوطه مکسوره و سکون واو، و لبنت بفتح (و) و اشباع (ل) مکسوره و سکون ب موحده».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد کتاب اوّل و دوّم دارای سرلوحه زیبا و صفحه اوّل و دوّم هر یک دندان موشی و تذهیب شده و حاشیه نقاشی گل و برگ، عناوین و نشان شنگرف،

کلیه صفحات مجموعه مجدول. جلد ندارد. شیرازه شده.

۲۹۰ گ، ۱۵ س، ۱۸×۵/۲۷ سم.

ذریعه ۲/۴۶۶ و ۱۲/۲۸۶

شرح النّقایه مختصر الوقایه

(فقه عربی)

از : سید علی بن سید محمّد بخاری؟

شرحی است مزجی بر کتاب: «النقایه، مختصر الوقایه: وقایه الروایه فی مسائل الهدایه» صدر الشریعه عبیداللّه بن مسعود حنفی (۷۴۵) در فقه حنفی که شارح به گفته خود: با یاری جستن از کتب معتبر... مشکلات آن را حلّ کرده است. از کتاب طهارت تا پایان وصیت می باشد.

آغاز : «الحمدللّه الّذی اذهب عنا الحزن، و وهب لنا التوفیق علی الوجه الحسن».

انجام : «و لو کانت المیته مساویه مع المذبوحه لم یؤکل، و امّا فی حاله الاضطرار تحرّی و أکل، سؤاء کان المذبوحه (کذا) اکثر او أقل».

نستعلیق، نام کاتب ندارد، تاریخ کتابت ۱۲۹۸، نشان و عنوان شنگرف، بعضاً حاشیه نویسی دارد، جلد قهوه یی تیماج، بعد از کتاب سه صفحه از ابن عباس راجع به رحلت پیامبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

مطالبی است.

۳۵۸ گ، ۱۱ س، ۲۱×۵/۲۶.

کشف الظنون ۲/۲۰۲۰ «وقایه الروایه» و ۱۹۷۱ «النقایه، مختصر الوقایه».

شرح مختصر الوقایه

(فقه عربی)

از : ؟

شرحی است مفصّل و مزجی بر کتاب «مختصرالوقایه: (النقایه فی مختصر الوقایه) صدر الشریعه الثانی، عبیداللّه بن مسعود تاج

الشریعه (۷۴۵) با اضافه کردن روایات مختلف و مباحث مهمّ مناسب.

آغاز : «اجناس الحمدللّه العزیز الکافی المحیط علمه الوافی بالاسرار و المضمرات، المستغنی عن العدّه و الذّخیره فی الوقایه عن النوازل و کفایه المهمات».

انجام افتاده: «و انّما شرط ان یکون اقل لأنّ الغلبه بضدّ الاباحه... لو لم یکن کذلک لدفع (کذا، الظاهر لوقع) الناس فی الحرج و لهذا حلّ التناول».

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج یشمی روغنی دارای ترنج، عطف تیماج قرمز فرسوده.

۴۱۰ گ، ۲۴ س، ۲۰×۲۶ سم.

مسالک الافهام فی شرح شرایع الاسلام

(فقه عربی)

از : شهید دوّم، زین الدّین بن علی عاملی (۹۶۶)

بشماره (۷۲) مراجعه شود.

نسخه حاضر جلد سوم و چهارم و شامل کتابهای: الوقوف والصدقات، السکنی و التحبیس، الهبات، النکاح می باشد.

نسخ، محسن بن حیدر علی خان رکنابادی، جلد دو رو تیماج، رو حنائی روغنی ضربی، پشت زرشکی روشن با لبه گردان، عنوان قوله شنگرف، پشت برگ اول مالکیت محمد شیخ با مهر بیضوی وی و مالکیّت ابوالقاسم با مهر بیضوی «افوّض امری الی اللّه عبده ابوالقاسم» و تاریخ انتقال ۱۱۸۸ دیده می شود.

۳۵۸ گ، ۲۲ س، ۲۰×۵/۲۴ سم.

دیوان انوری

(شعر فارسی)

از : اوحدالدّین علی بن اسحاق ابیوردی خاورانی انوری (۵۵۲)

نامبرده مداح سلطان سنجر و وزیران وی بوده نسخه حاضر نزدیک پنج هزار بیت است که شامل قصاید، غزلیات، رباعیات، و هزلیاتی که از چنین حکیمِ فرزانه بعید به نظر می رسد.

آغاز

«باز این چه جوانی و جمال است جهان را

وین حال که نو گشت زمین را و زمان را

مقدار شب از روز فزون بود بدل شد

زاید همه این راشد و ناقص همه آن را».

انجام :

«دشمنانت تا بروز حشر سنگ انداز عمر

دوستانت تا به روز عید سنگ انداز می». شکسته نستعلیق خوش، محمد هادی ابن شمسعلی همدانی، روز دوشنبه ۲۴ ربیع المولود، ۱۲۵۶، دارای سرلوحه رنگین، صفحات مجدول بمشکی و طلائی، جلد دو رو شمیز روطلائی دارای گل و بوته زیبا، پشت قهوه یی سیر دارای گل، عطف تیماج. پشت برگ اول دو عدد مهر: بیضی و مربع که هر دو را محو کرده اند، عناوین شنگرف.

۳۰۰ گ، ۱۶ س، ۱۴×۲۵ سم.

الذریعه ۹/۱۰۹، آقا نجفی ۱۰/۳۶۴، ریحانه ۱/۱۹۷

شرح الکافیه

(نحو عربی)

از : نجم الائمه محمد بن الحسن استرآبادی مشهور به رضی الدّین (۶۸۶)

شرح بسیار مفصل و تحقیقی است بعنوان: «قوله قوله» بر رساله «الکافیه» ابن حاجب نحوی (۶۴۶)، اوّل متن را آورده و سپس به عنوان قوله پاره ای از همان متن را ذکر می کند توضیح یا تحقیق خود را بیان می نماید، مؤلف آن را در شوال ۶۸۳ در نجف اشرف به پایان برده است. نسخه حاضر از نظر قدمت دارای ارزش است، زیرا تاریخ کتابت آن دو سال پس از وفات مؤلف می باشد.

آغاز : «الحمدللّه الّذی جلّت آلاؤه ان تحاط بعدّ، و تعالت کبریاؤه عن ان تشتمل بحدّ».

انجام :

«و لا یلی هذه الزّیاده هاء السکت بخلاف الانکار، لأن هذه انما یراد اذا لم یقصد الوقف، و اللّه اعلم».

شکسته نستعلیق، ربیع الآخر سال ۶۸۸، عناوین و نشان شنگرف، عناوین و متن نسخ، جلد فرسوده دو رو تیماج رو سبز سیر، پشت صورتی هر دو رو دارای ترنج، و مهر «عمل ظریف محمد صحاف ۱۲۱۷»، دیده می شود.

۵۳۸ گ، ۱۷ س، ۵/۱۵×۵/۲۴ سم.

الذریعه ۱۴/۳۰، آقانجفی ۵/۵۴.

حاشیه حاشیه الخفری علی شرح التجرید

(کلام عربی)

از : میرزا محمّد ابراهیم بن محمّد صدرالدّین شیرازی (۱۰۷۰) ؟

حاشیه مختصریست بر شرح قوشچی بر «تجرید الاعتقاد» و حاشیه شمس الدّین خفری بر آن.

آغاز افتاده: «ذکره المحشی اشاره الی ما ذکرناه قوله حتی لایلزم الاهمال فی البیان و توافق النظیران، قد عرفت ان لیس المقصود بیان هذه الأمور تفصیلا».

انجام افتاده: «قوله فی الحاشیه نعم یمکن ان یقول الشارح لما کان اه لایخفی ان السؤال عما صدق علیه المفهوم لایستلزم ان یکون جوابه سیّما بالنسبه الی المفهوم اذ یمکن ان یجاب».

نسخ خوانا، نام کاتب وتاریخ کتابت ندارد، جلد کالینگور مشگی عطف تیماج قهوه یی سیر، عناوین و نشانها شنگرف.

۱۴۴ گ، ۲۷ س، ۱۶×۵/۲۴ سم.

آقا نجفی ۱۲/۲۰۷

زادالمعاد

(دعا فارسی)

از : ملامحمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

منتخبی است از ادعیه بحارالأنوار خود در اعمال سال و فضائل ایام و لیالی شریفه و اعمال آنها که در چهارده باب و یک خاتمه گرد آورده و بنام شاه سلطان حسین صفوی (مقتول ۱۱۴۰) نگاشته، و بسال ۱۱۰۷ به پایان برده است. و در آخر مسائل مهم زکواه، خمس، اعتکاف کفارات را بیان نموده است.

آغاز : «الحمدللّه الذی جعل العباده وسیله لنیل السّعاده فی الآخره و الأولی».

انجام : «این شکسته را به دعای رحمت و مغفرت این مستحق دعا را یاد کند».

نسخ، ترجمه ادعیه نستعلیق، عناوین وترجمه زیرنویس همه ادعیه به شنگرف، دارای سرلوحه زیبا، همه صفحات مجدول به لاجوردی و مشکی و طلا، کلیه سطور مجدول، جلد قهوه یی روشن، در ۲۶ ذیحجه ۱۳۱۷ این کتاب را یحیی گلپایگانی به حشمت الدوله تقدیم نموده، دو عدد مهر بیضوی بنام «یحیی» و «الراجی یحیی» پشت برگ پایانی دیده می شود.

گ، ۲۸ س، ۵/۱۵×۵/۲۳ سم.

آقانجفی ۱/۴۱. الذریعه ۱۲/۱۱.

زبده الاصول

(اصول عربی)

از : شیخ بهاءالدّین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

بشماره (۵۵) مراجعه شود.

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، حاشیه نویسی دارد جلد تیماج مشگی، بی مقوا.

۴۸ گ، ۱۱ س، ۱۴×۵/۲۲ سم.

جامع عبّاسی

(فقه فارسی)

از : نظام الدّین محمد بن حسین تفریشی ساوجی (پس از ۱۰۳۸)

فقه فتوائی مهمّی است که مسائل مورد نیاز مردم را با عبارتی ساده دربر دارد. شیخ بهاءالدّین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱) به دستور شاه عباس صفوی (۱۰۳۸) نگارش آن را آغاز نمود، و بنا بود همه احکام فقهی در بیست باب آید پس از نوشتن فقط پنج باب در طهارت و نمازها و زکوه و روزه و حج درگذشت، پس از وی شاگردش ساوجی به دستور همو بقیه بابها را تکمیل کرد، نسخه حاضر از باب ششم تا بیستم می باشد بدین قرار:

باب ششم: در وقف، صدقه، قرض.

باب هفتم: در زیارت معصومین

(علیهم السلام)

باب هشتم: در نذر، عهد، کفاره.

باب نهم: در بیع، تجارت، کسب.

باب دهم: در اجاره، عاریه، غصب.

باب یازدهم: در نکاح، تحلیل، ملک یمین.

باب دوازدهم: در طلاق، ایلاء، ظهار، لعان.

باب سیزدهم: در شکار.

باب چهاردهم: در ذبح حیوانات، حلال و حرام آنها.

باب پانزدهم: در طعام خوردن، آب نوشیدن، رخت پوشیدن.

باب شانزدهم: در قضا.

باب هفدهم: در اقرار، وصیّت.

باب هیجدهم: در تقسیم ترکه و میراث.

باب نوزدهم: در حدود.

باب بیستم: در خونبهای انسان و...

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... امّا بعد بدانکه همگی همّت عالی نهمت بندگان همایون».

انجام افتاده: «بخلاف حدّ، چه بعضی از آنها ساقط نیست داخل تخییر در تعزیر بحسب انواع تعزیر بخلاف که در آنها».

نسستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد شمیز آبی عطف تیماج نیلی.

۹۶ گ، سطور مختلف، ۱۸×۲۲ سم.

ذریعه ۳/۳۴۰، آقا

نجفی ۱۳/۲۵۶.

معمّا(معما فارسی)

از : ؟

رساله ایست در استخراج انواع معماها، آغاز در تعریف معمّا است، سپس یک بیت آورده چگونگی استخراج اسم را از آن بیت بیان می کند، از کتاب «حلیه الحلل» و از «حلل» نیز مطالبی نقل می کند.

آغاز افتاده: «وقوع یابد که موجب عدم... حروف باقی گردد، چنانکه فاضل مذکور بر آن رفته، و شاید بر وجهی تحقق پذیرد که تقاضای اعتبار باقی حروف کند».

انجام افتاده : «اعمال تذییل شش است: تحریک و تسکین، تشدید و تخفیف، مد و قصر اظهار و اسرار، معروف و مجهول، تعریب و تفخیم».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج مشکی فرسوده، عناوین در حاشیه شنگرف.

۹۱ گ، ۲۳ س، ۱۳×۵/۲۲ سم.

مجموعه

۱ مبادی الوصول الی علم الأصول (۱ پ ۷ پ)

(اصول عربی)

از : علاّمه حلّی، حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

مختصر متنی است در مباحث مهم و ضروری اصول فقه بر دوازده فصل و هر فصل بر چند مبحث ترتیب یافته است. مؤلف بنا به تقاضای تقی الدّین ابراهیم بن محمد بصری کتاب را نگاشته است.

آغاز : «الحمدللّه المتفرّد بالأزلیه و الدّوام، المتوحد بالجلال والاکرام، المتفضل بسوابغ الانعام».

انجام افتاده: «الفصل الرّابع فی العموم و الخصوص و فیه مباحث... و المطلق، و هو اللفظ الدال علی الحقیقه من حیث هی هی من غیر ان یکون فیه دلاله».

۲ کتاب الطهاره (۸ پ ۳۳ پ)

(فقه عربی)

از : ؟

رساله مختصریست در احکام وضو، تخلّی، غسل، تیمّم با اشاره مختصر به اقوال دیگران، بدون آوردن دلیل، بگونه رساله های عملی.

آغاز : «الحمـدللّه رب العالمین والصـلوه و السـلام علی خیر خلقه محمد و آله الطیّبین الطاهرین المعصومین، کتاب الطهاره باب ما یجب الوضوء

له و يستحب، تجب الوضو للصلواه الواجبه».

انجام افتاده: «و امّا اذا علم بزوال العذر فی الوقت او ظن به او شک فيه ففی صحه».

۳ معين الخواص (۳۴ پ ۶۵ پ)

(فقه عربی)

از : ميرزا ابوالقاسم بن حسن گيلانی قمی (۱۲۳۱)

رساله عملی عربی است که به جهت عمل مقلـدين عرب پس از تأليف رساله فارسيش: «مرشد العوام» نگاشـته و گاهی به ادله احکام اشاره دارد، نسخه حاضر تا قسمتی از کتاب صلواه می باشد.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمين ... امّا بعد فانی لما کتبت مرشد العوام للأعاجم».

انجام افتاده: «و يکره المرور قدامه لغير ايضا (کذا) و تأکيدها فی المکّه اقل لأجل ازدحام فيها».

کتاب اول و سوّم نسخ، دوم نستعليق، عناوين و نشانها شنگرف يا نانوشته، جلد تيماج مشکی.

۶۵ گ، سطور مختلف، ۱۶×۲۱ سم.

ذريعه ۱۹/۴۳ و آقانجفی ۱/۱۹ (مبادی الوصول).

و ذريعه ۲۱/۲۸۴ و آقانجفی ۱/۳۰ (معين الخواص).

منشآت

(ادبيات فارسی)

از : ميرزا مهدی بن محمّد نصير استرابادی (ق ۱۲)

بشماره (۱۷) مراجعه شود.

شکسته نستعليق، صفر ۱۲۵۷، جلد تيماج جگری، بيشتر عنوان ها نانوشته.

۱۵۰ گ، ۱۵ س، ۱۴×۲۲ سم.

الجامع لأحکام الشّرايع

(فقه عربی)

از : حاج کریم خان بن ابراهیم کرمانی (۱۲۸۸)

فقه فتوائی مختصریست که از متون اخبار و احادیث برگرفته و به قواعد اصولی اهمیّتی نمی دهد.

یک مقدمه و چهل و پنج کتاب دربر دارد که آن را از سال ۱۲۶۰ پس از درگذشت سیّد کاظم رشتی(۱۲۵۹) تا سال ۱۲۸۶ به تدریج نگاشته است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... انّ ماحدانی الی تصنیف هذالکتاب انّ جماعه من الاخوان صانهم اللّه عن طوارق الحدثان».

انجام : «یستحب مسح رأس الیتیم عند خوف قساوه القلب، و للترحم له و الملاطفه، یستحبّ اسکات الیتیم عن بکائه».

نسخ، احمد بن امینا چترودی، جمادی الثانی سال ۱۲۹۰، جلدّ تیماج قهوه یی، برخی عناوین شنگرف.

۱۶۶ گ، ۲۰ س، ۵/۱۵×۲۲ سم.

آقانجفی ۲۱/۶۵، فهرست کتب مشایخ ص ۴۰۶.

مجموعه

۱ رساله فی الوضع (۱ ر ۳ ر)

(بلاغت عربی)

از : ؟

مختصریست در کیفیت و اقسام وضع و در پایان خاتمه ایست در تعریف مشترک معنوی و لفظی.

آغاز : «الحمدللّه الّذی دلّ علی وجوب وجوده استحالّه الدّور، و امتناع تأثیر الأثر اللاحق فی مؤثّره السّابق».

انجام : «و المترادف عکسه، و هو لفظ متعدّد لمعنی واحد جزئیا کعمرو و ابی حفص او کلیّا کلیث و اسد».

۲ بنیان البیان بهدایه الرّحمن (۳ ر ۵ پ)

(بیان عربی)

از : ؟

رساله کوتاهی است در تعریف علم بیان و اینکه موضوع آن چهار چیز است: تشبیه، مجاز، کنایه، تعریض و سپس اقسام هر یک از این چهار موضوع بخصوص تشبیه را بیان نموده است.

آغاز : «الحمدلمن لیس ابتداء الهیّته ایسا، و الشّکر لمن ایس انتها الوهیته لیسا و السّلام علی من عمّت بعثته جنّا و انسا و علی آله و اصحابه الطاهرین قلبا و

نفسا».

انجام : «کقولک لمن اذاک : اذ تأتینی فستعرف جزاء الایذاء، و انت ترید المخاطب و غیره لکنّ المخاطب مراد من نفس اللفظ ، و غیره من سوقه و خارج من الکلام».

۳.شرح سعد اللّه (۵ پ ۴۵ ر)

(نحو عربی)

از : ؟

«شرحی است با نقل اقوال و رد و ایراد به عنوان (قوله قوله) بر کتاب شرح عوامل شیخ عبدالقاهر بن عبدالرّحمن جرجانی (۴۷۱)، نام بالا در پایان کتاب آمده است.

آغاز : «بسم اللّه الرحمن الرحیم و به نستعین ای باستعانه اسم اللّه، اشارالشارح رحمه اللّه تعالی الی انّ المختار عنده کون الباء للاستعانه».

انجام : «وما قرّره الشارح فی توجیه وقوعه موقع الاسم مقبول ایضا عند اولی العقول... صلاتا و سلاما دائمین بدوام الملک العلاّم»

۴ المطالع السّعیده فی شرح الفریده (۴۶ پ ۱۸۴ پ)

(نحو عربی)

از : جلال الدّین عبدالرّحمن بن ابی بکر سیوطی(۹۱۰)

شرحی است به عنوان: «ص، ش یعنی اصل، شرح» بر الفیه «الفریده» که خود شارح آن را در قواعد نحو سروده است، این شرح را روز شنبه ۱۱ جمادی الثانی ۸۹۵ به پایان برده است. بر یک مقدمه و هفت باب ترتیب یافته است.

آغاز : «... امّا بعد حمداللّه علی نعمه المزیده والصّلوه والسلام علی سیّدنا محمّد الّذی نولی نصره و تأییده».

انجام : «و الخترالغدر و فی التنزیل و ما یجحد بآیاتنا الاّ کلّ ختّارکفور، و هذا آخر ما تیسّر املاؤه من هذالشرح».

نسخ، کتاب سوّم به خط سید مصطفی حسینی خانقاهی الاصل، روز سه شنبه جمادی الآخر ل ۱۲۹۴، به دستور استاد مشفق ملاّ عبدالمجید در مسجد واروغی نوشته شده، کتاب چهارم به خط عبدالرحمن ۱۳ شعبان سال ۱۳۰۳، جلد تیماج

مشکی ضربی دارای ترنج.

۱۸۴ گ، سطور مختلف، ۱۷×۵/۲۱ سم.

آقا نجفی ۲/۳۷۶ (المطالع السعیده)، ریحانه ۳/۱۵۱ (سیوطی).

صحیفه سجّادیّه

(دعا عربی)

از : حضرت سجّاد، علی بن الحسین بن علی بن ابیطالب

(علیهم السلام)

(شهادت ۹۵)

پنجاه و چهار دعا و مناجات است که عمیر بن متوکل از پدرش متوکل بن هارون از یحیی بن زید بن علی روایت می کند، گاهی از آن به اخت القرآن، انجیل اهل بیت، زبور آل محمّد تعبیر آورده اند، صحیفه کامله نیز گویند، حضرت امام زین العابدین، در اوقات مختلف تلاوت می فرموده است. در بیشتر نسخه ها از جمله نسخه حاضر چند دعا و مناجات به عنوان ملحقات دارد.

آغاز : «حدثنا السید الاجل نجم الدّین بهاءالشرف ابوالحسن محمّد بن الحسن بن احمد بن علی بن محمد بن عمر بن یحیی العلوی الحسینی رحمه اللّه».

انجام : «و نجّنی من مضلّات الفتن برحمتک یا ارحم الرّاحمین، و صلّی اللّه علی سیّدنا محمّد رسول اللّه المصطفی و علی آله الطاهرین».

انجام ملحقات نسخه: «و اخرج حبّ الدّنیا من قلوبنا کما فعلت بالصالحین من صفوتک و الأبرار من خاصّتک، برحمتک یا ارحم الرّاحمین و یا اکرم الأکرمین».

نسخ زیبا، اصل، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، عناوین شنگرف. دعاهای ایام هفته و مناجات خمسه عشر به خط قاسم حاج ملابابا فرزند شیخ باقر به دستور حاج شیخ اسماعیل دیزجی زنجانی در تاریخ ۱۳۷۷ هجری قمری و ۲/۱۱/۱۳۳۶ نوشته شده است. جلد تیماج مشگی ضربی ترنج دار.

۱۹۰ گ، ۱۲ س، ۵/۱۲×۵/۲۱ سم.

ذریعه ۱۵/۱۸. آقا نجفی ۱/۲۰.

الفوائد الحائريه القديمه

(اصول عربی)

از : مولی محمّد باقر بن محمّد اکمل مشهور به: «وحید بهبهانی» (۱۲۰۶)

فوائد مختلفی است که بعضـی از موضوعات اصول فقه را به طور اسـتدلالی مختصـر شـرح می دهد. فائده اول در اهمیت فقه و آخرین در شرائط اجتهاد است، در ذریعه ۱۶/۳۳۱ گوید: کتاب

روز جمعه دوّم ربیع الثانی سال ۱۱۸۰ به پایان رسیده، ولی در نسخه حاضر تاریخ پایان، نیامده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... فانه لمّا بعد العهد عن زمان الأئمّه

(علیه السلام)

خفی امارات الفقه و الأدله علی ما کان المقرر عند الفقهاء».

انجام : «مع انّ تهذیب الاخلاق من اوجب الأشیاء، کما لایخفی، و اللّه هو الهادی الی طریقه، و لا یحصل الهدایه الاّ بارشاده و توفیقه».

نستعلیق، چهارم شعبان، ۱۲۵۲، عناوین نانوشته، جلد تیماج مشکی بدون مقوّا، روی برگ آغازین چند مهر بیضوی: «عبده الراجی رجبعلی» و مهر دیگری ناخوانا دیده می شود

۶۰ گ، ۱۷ س، ۱۵×۲۱ سم.

ذریعه ۱۶/۳۳۰. آقانجفی ۲/۶۰.

اخلاق محسنی

(اخلاق فارسی)

از : مولی حسین بن علی کاشفی بیهقی (۹۱۰)

در اخلاق و آداب و «دستورالعمل اولاد سلاطین، و ابناء خواقین» مترتب بر چهل باب و در هر باب صفتی از صفات بیان شده و روایات و حکایات مناسب آورده شده است. مؤلف این کتاب را به نام شاه سلطان حسین میرزا بن بایقرا خراسانی و فرزندش محسن میرزا به نگارش درآورده و به سال ۹۰۷ به پایان برده است.

آغاز : «حضرت پادشاه علی الاطلاق عزّت کلمته، و جلّت عظمته منشور دولت سلطان المرسلین و متمم اخلاق المحسنین محمّد النبی

(صلی الله علیه وآله وسلم)

انجام :

«با خامه گفتم ای که ز سر ساختی قدم

وز مقدم تو چشم سخن یافت روشنی

اخلاق محسنی به تمامی نوشته شد

تاریخ هم نویس ز اخلاق محسنی».

نستعلیق، زین العابدین حسینی بن میرزا عبدالحسین، چهارشنبه ششم شوّال، سال ۱۲۲۱، جلد تیماج قهوه یی سیر، روغنی، ضربی صفحات کتاب مجدول بمشگی و طلا وشنگرف.

۱۷۲ گ، ۱۴ س، ۵/۱۲×۵/۲۱ سم.

ذریعه ۱/۳۷۷.

ریاض المسائل فی تحقیق الاحکام بالدلائل

(فقه عربی)

از : میرسید علی بن محمّد علی طباطبائی (۱۲۳۱)

به شماره (۴۲) مراجعه شود.

نسخه حاضر قسمتی از کتاب طهارت تا اوائل غسل، و قسمتی از ارث که پس از ۸ برگ پراکنده اول ارث آغاز می شود.

نسخ نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد. جلد گالینکور مشگی، عطف تیماج، عناوین و نشانها شنگرف.

پیوست کتاب، منظومه صرف و نحو: «العلوی» از سید قطب الدّین محمد حسینی ذهبی شیرازی (۱۱۰۳) و ارجوزه فی شرح حدیث امیرالمؤمنین

(علیه السلام)

: انّ فساد العامّه من الخاصّه و الخاصه خمسه اقسام العلماء و الزّهّاد و التّجّار والغزاه والحکّام، از همو، چاپ سنگی در سال ۱۳۰۶ (زمان مظفرالدّین شاه) به دستور میرزا جلال الدّین محمد الحسینی شریفی ذهبی شیرازی معروف به

مجدالاشراف، صحافی شده است.

۵۴ گ، ۲۲ س، ۱۵×۵/۲۱ سم.

مجموعه

۱ حاشیه معالم الأصول (۱ پ ۷۶ ر)

(اصول عربی

از : خلیفه سلطان سید حسین بن محمد مرعشی آملی (۱۰۶۴)

حاشیه متوسطی است بر کتاب معالم الأصول شیخ حسن عاملی (۱۰۱۱) به عنوان «قوله، اقول»

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... فیقول العبد الغریق فی بحر العصیان المشرّف بالانتساب الی سیدی شباب اهل الجنان الحسین المدعوّ بخلیفه سلطان».

انجام اصل: «فاحتمال التقیه فی احدهما دون الآخر یوجب الترجیح، فما ذکره ساقط».

انجام نسخه: «ثبت بدلیلین العقل و السمع و هو اشد مخالفه لأنه نسخ للاقوی بالاضعف».

۲ آئینه جهان نمای و طلسم گنج گشای (۷۷ پ ۱۵۹ پ)

(اخلاق فارسی)

از : ابوسعید بن مجتبی یمانی (ابوسعید محیی یمنی)؟

در حقیقت انسان و حالات و خوشبختی و عجایب آفرینش اعضاء و جوارح وی، حکومت روح در تن و تأثیر او، به نثر آمیخته به نظم و آوردن حکایات مناسب و تمثیلهای شیرین، در یازده باب که به نام صدر اعظم فخرالاسلام احمد خالدی نگاشته است.

آغاز : «الحمدللّه الذی تعزّز عن وصف الواصفین، وتعالی عن مدرک العارفین و تقدّس عن تصور الغافلین، کو زبانی که بدان شرح جمالش گویم * یا کجا نطق که تا وصف کمالش گویم».

انجام :

«خود از دل باز می گوید بهر دم

که ای اغیار بین آخر مرا بین

ز پندار و جود غیر تا کی؟

همه مائیم و ماها را بما بین».

کتاب اول نسخ، طیب بن ابراهیم فارسیانی، چهارشنبه دهم ربیع الاول سال ۱۲۶۹ در مدرسه صالحیه. کتاب دوم نستعلیق علی بن اللّه ویردی مشهور به بابا سهراب ساکن شال رامند جزء بلوک دارالسلطنه قزوین، ۱۷ جمادی الثانی سال ۱۲۴۰ عناوین شنگرف، جلد

تیماج قهوه یی بدون مقوا، پشت برگ اول مهر بیضوی: عبده المتوکل علی اللّه طیّب دیده می شود

۱۵۹ گ، ۱۴ س، ۱۵×۲۱ سم.

ذریعه ۶/۲۰۶ و آقا نجفی ۲/۲۳۶ (حاشیه)

ذریعه ۱/۵۱ وگنج بخش ۲/۴۵۰ (آئینه جهان نمای).

لسان الذاکرین

(تاریخ فارسی)

از : میرزا محمد هادی بن ابوالحسن شریف نائینی (ق ۱۳)

در فضائل و مناقب امامان معصوم

(علیهم السلام)

و مصائب و شهادت آن بزرگواران به ویژه واقعه کربلا ـ مشتمل بر یک مقدمه و چهار باب و یک خاتمه و هر یک دارای مجالسی از برای سخن رانان و اهل منبر با اشعار بسیاری از مؤلف در موضوعات مناسب، در دو جلد. این کتاب بنام «فتحعلی شاه قاجار و به اهتمام حاج قاسم روضه خوان که شب پایان کتاب یعنی ۱۲۴۲ عمرش به پایان آمد، نگاش یافته است،نسخه حاضر جلد اول می باشد.

آغاز اصل: «نحمدک یا من قربه الجنّه التی وعد المتقون... تشنگان فرات قربش از بیابان محبت به پایان محنت رسیدند».

آغاز نسخه افتاده: «باب اول در بیان آیات و احادیثی که در شأن آن حضرت نازل شده»

انجام نسخه: «حیرانم که آن ناکسان که آب بر روی آن حضرت بستند چگونه تمنّای زلال مرحمت الهی و آشامیدن آن جام ... دارند».

نستعلیق، نام کاتب ندارد، چهارم محرم، ۱۲۵ ؟، جلد تیماج قهوه یی روغنی، ضربی، ترنجدار. عناوین شنگرف.

۲۵۴ گ، ۱۹ س، ۱۴×۲۱ سم.

ذریعه ۱۸/۳۰۴، آقانجفی ۱۱/۳۳.

شرح تجرید الکلام (الجدید)

(کلام عربی)

از : علاءالدّین علی بن محمد قوشچی (۸۷۹)

شرح مزجی مفصلی است بر کتاب: «تجرید الکلام» خواجه نصیرالدّین طوسی (۶۷۲) که به نام ابوسعید گورکان (۸۷۳) نوشته شده است. مؤلف در این شرح نظر به گفته های شمس الدّین محمد اصفهانی و سید شریف گرگانی دارد، و در بسیاری از مباحث سعی می کند که گفته مؤلفو نظرهای شیعه را رد کند. نسخه حاضر المقصد الثالث فی اثبات الصانع تعالی است تا آخر کتاب. مبحث جواهر و اعراض را در آغاز جوانی و پس از

سالها امور عامه و بعد از آن الهیّات را نگاشته است.

آغاز اصل: «خیرالکلام حمداللّه الملک العلّام، بما ابدع العالم علی احسن وجه و نظام».

آغاز نسخه افتاده: «وجود الشی لکان قادرا علی عدمه، لأن نسبه القدره علی الطرفین علی السّواء لکنّ اللازم باطل».

انجام : «و اذا ظن کلّ طائفه انّه لم یقم به الآخر اثم الکلّ بترکه، و هذا آخر ما اشیر هنا (کذا، ظ تیسر لنا) من شرح تجریدالکلام».

نسخ، سلام بن ربیع، عصر جمعه ۱۲ رمضان سال ۱۰۶ جلد مقوّا عطف و گوشه ها تیماج قهوه یی سیر. پیش از کتاب کتابهای چاپی ذیل پیوست است.

۱ اسلام و نظام یا کلید سعادت از ابو تراب هدائی

۲ بیت الاحزان فی ذکر احوال سیده نساءالعالمین از حاج شیخ عباس قمی.

۳ الفوائد الدریه «ترجمه سرّالقدر والحکمه العرشیه بوعلی سینا) از ضیاءالدّین درّی.

۴ محو الموهوم از شریعت سنگلجی با مقدمه شاگرد وی: حسینقلی مستعان. فقط کتاب دوم چاپ سنگی است.

۸۹ گ، ۱۹ س، ۱۴×۵/۲۰ سم.

ذریعه ۳/۳۵۴. آقا نجفی ۳/۵۱.

مجموعه

۱ صیغ العقود والایقاعات (۱ پ ۷ پ)

(فقه عربی)

از : ملامحمد جعفر بن سیف الدّین شریعتمدار استرابادی (۱۲۶۳)

الفاظی که باید هنگام اجراء انواع عقود و ایقاعات خوانده شود با تعریف فقهی آن دو و مختصری از احکام آنها را، مؤلف در این رساله گرد آورده است.

آغاز : «الحمدللّه علی نواله والصلواه والسلام علی رسوله و آله اما بعد فهده رساله من العبد ... لیحصل التمکن من الاتیان بها علی الوجه المعتبر».

انجام : «او انت قد اقمت بالحجّه او دعواک ثابته شرعا کما افید...»

۲ صیغ عقد النکاح و الطلاق (۷ پ ۸ ر)

(فقه عربی)

از : ملا محمد جعفر بن سیف الدّین

شریعتمدار استرابادی

مختصریست در چگونگی خواندن صیغه های نکاح و طلاق، از گفته های علمای گذشته استفاده کرده و برای یکی از دوستان نوشته، نسخه حاضر از میان افتاده دارد، فقط قسمتی از آغاز و انجام است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... هذه رساله فی بیان صیغ عقد النکاح والطلاق جمعتها علی وجه بلغنا من علمائنا و مشایخنا».

انجام : «و نتزوّج الحور العین متنعمین نعیما سرمدا بحقّ اشرف الانبیاء و المرسلین محمد و آله علیهم الف الف الف صلوه و سلام».

۳ حدود و دیات (۸ ر ۶۷ ر)

(فقه فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱).

احکام حدود و دیات و قصاص را به طور مختصر فتوائی در دو قسم که هر قسم دارای چند باب می باشد نگاشته و در پنجم جمادی الاول ۱۱۰۲ به پایان برده است.

آغاز : «الحمدللّه الذی شرّع الدّیات والقصاص و الحدود لرفع الفساد بین العباد و نظام عالم الوجود».

انجام : «اگر در حفظ حیوان تقصیر کرده است ضامن است خواه در شب و خواه در روز، و اگر تقصیر نکرده است ضامن نیست».

کتاب اول و دوم نسخ، اسماعیل خلف شاه محمد تبریزی، یکشنبه ۱۸ ربیع الاول، ۱۲۶۵، کتاب سوّم سه برگ نستعلیق، بقیه نسخ جمعه بعد از ظهر ۲۶ جمادی الأول ۱۲۶۵.

پیش از کتابها کتاب: «نجم الهدایه کبیر : جامع محمدی» از ملّا محمد جعفر بن سیف الدّین شریعتمدار استرابادی (۱۲۶۳) چاپ سنگی بخط نصراللّه تفریشی در سال ۱۲۶۲ می باشد.

جلد تیماج روغنی عصری زرکوب «جدید».

۶۷ گ، ۱۹ س، ۱۵×۵/۲۰ سم.

ذریعه ۱۵/۱۰۹ و آقا نجفی ۴/۳۴۳ (صیغ العقود) ذریعه ۶/۲۹۷ و آقا نجفی ۲/۱۰۵ (حدود و دیات).

شرح المختصر النافع (الشرح الصغیر)

(فقه عربی)

از : میر سید

علی بن محمّد علی طباطبائی (۱۲۳۱)

شرح مزجی استدلالی مختصری است بر کتاب «المختصر النافع» محقق حلّی (۶۷۶). و این شرح جز شرح مفصل دیگر شارح است که به نام «ریاض المسائل» نامیده شده که در شماره (۴۲) گذشت بدین جهت این شرح را «الشرح الصغیر» می نامند و در ۶ جمادی الثانی ۱۲۰۴ به پایان رسانده.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین و صلی اللّه علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین الطاهرین کتاب الطهاره وارکانه اربعه، الاول فی المیاه».

انجام نسخه: «و یستحب ان یخص بهاالقرابه، ثمّ الجیران و ترجیح اهل الفضل و المعرفه مع الإستحقاق».

نسخه حاضر از اول طهارت است تا پایان کتاب زکواه.

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ▯j…▯…عناوین و نشان شنگرف جلد تیماج مشگی بی مقوا، فرسوده، پس از کتاب سه برگ حکایت سلطان محمود و ایاز، اصمعی و جوان عاشق واشعاری چند آمده.

۸۲ گ، سطور مختلف، ۱۵×۵/۲۰ سم.

ذریعه ۱۳/۳۶۰. آقا نجفی ۹/۱۷۸.

مجموعه

۱ حکمه لقمان، و از مجرّبات ابوعلی سینا (۱ پ ۱۴ پ)

(طب سنتی فارسی)

از : ؟

رساله مختصری است در موضوع دردها و داروهای گیاهی. همه مجموعه به جنگ بیشتر شبیه است تا یک کتاب، از هر جا مطلبی بدون ذکر مأخذ آورده. نامی که برده شد بر فراز صفحه آغازین نوشته شده است.

آغاز : «حمدی فزون از حوصله قیاس، و سپاسی برون از ادراک حواس سزاوار درگاه، و شایسته پیشگاه کبریا حکیمی است».

انجام افتاده: «باب درد دل علاجش این است بگیرد صبر سیاه سه مثقال و نیم و... و در ایّام خوردن حبّ از ماست و ترشی و از سبزی پرهیز کند».

۲ مرکبات داروئی؟ (۱۵ ر ۲۹ پ)

فارسی)

از : ؟

رساله ایست در مشروبات و ربّها و طلیها و ضمادها و غیره نخست نام شراب یا ربّ و غیره را بعد مختصری از فوائد و سپس اخلاط (طرز فراهم آوردن) آن را بیان می کند. برخی از عناوین چنین است: باب پانزدهم اندر ربّ ها، باب شانزدهم اندر عمل پروردنیها. باب هفدهم: اندر نقیعها و مطبوخ ها و انواع ماء الاصول. باب هیجدهم اندر جهاء (چنین) مسهل و غیرمسهل.

باب نوزدهم: اندر داروهای قی.

آغاز افتاده: «همه بکوبند و بریزند و در صرّه توزی بندند، و در قرابه افکنند و هفت رطل هم شراب».

انجام افتاده: «پیه بطّ پیه مرغ از هر یکی ده درم، موم سی درم روغن شیره چندانکه حاجت بود».

پس از کتاب ۱۹ برگ داروهای گیاهی و دردها و نحوه معالجه آنها و انواع مختلف از دعاها نوشته شده است.

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، عناوین کتاب دوم شنگرف. جلد تیماج مشگی فرسوده بی مقوّا.

۳۱ گ، سطور مختلف. ۵/۱۵×۵/۱۹ سم.

حقّ الیقین

(عقائد فارسی)

از : ملامحمّد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

اصول دین پنجگانه و ضروریّات دین و شماره گناهان کبیره و پاره یی از موضوعات اخلاقی را به طور مفصل مخصوصاً بحث امامت را بیان می نماید، این کتاب از آخرین تألیفات مجلسی است، و بنام شاه سلطان حسین صفوی تألیف شده. و در تاریخ آخر شعبان ۱۱۰۹ به پایان رسیده است. نسخه حاضر از اوائل کتاب تا طعن هفتم از مطاعن ابی بکر را دارد.

آغاز اصل: «الحمدللّه الواحد الاحد، الفرد الصمد، العلیم القدیر، الذی لیس کمثله شئ».

آغاز نسخه افتاده: «خارجی و علتی بودن او در خارج واجب است، و او را واجب الوجود گویند، یا آنکه

نظر به ذات او، بودن او محالست او را ممتنع الوجود گوین

انجام اصل: «شکران را بکفران مبدل نگردانند، و گاهی بطلب غفران و دعای خیر یاد نمایند».

انجام نسخه افتاده: «طعن هفتم ... پس قدح در یکی از این دو خلیفه البته لازم می آید، و هر که اندک شعوری دارد می داند».

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج مشکی بی مقوا، عناوین شنگرف.

۱۳۰ گ، ۲۲ س، ۱۴×۵/۱۹ سم.

ذریعه ۷/۴۰. آقانجفی ۳/۲۰۱.

جمال الصّالحین

(اخلاق فارسی)

از : میرزا حسن بن عبدالرّزاق لاهیجی (۱۱۲۱)

احادیثی که در آداب و اخلاق و سنن می باشند، در یک مقدمه و دوازده باب و یک خاتمه گرد آورده است بدین ترتیب:

مقدمه: در احادیثی که باعث رغبت به طاعت و دوری از معصیت گردد.

باب اول: در بیان فضائل عقل و علم و مکارم اخلاق و رذائل مناهی در چهارده فصل.

باب دوم: در تنظیف بدن و جامه دارای ده فصل.

باب سوّم: در فضائل نماز و دعا و قرآن پانزده فصل.

باب چهارم: در فضائل ذکر و دعا ده فصل.

باب پنجم: در آداب عادات و مجاری احوال دوازده فصل.

باب ششم: در حقوق اموال و رعایت عیال ده فصل.

باب هفتم: در فضائل روزه و اعتکاف و احکام آن ده فصل.

باب هشتم: در اعمال ماه و سال و روز و هفته دوازده فصل.

باب نهم: در تزویج و احکام آن دوازده فصل.

باب دهم: در آداب سفر و احکام آن ده فصل.

باب یازدهم: در حج و عمره و زیارت ده فصل.

باب دوازدهم: در احکام اموات ده فصل.

خاتمه: در مواعظ و نصایح و فوائد متفرقه.

تاریخ تألیف کتاب را ذریعه به سال ۱۱۲۱ سال در گذشت مؤلف دانسته و آقای اشکوری: «حسینی» گوید: «تاریخ

تألیف را خود مؤلف در جمله «جمال الصالحین مجموعه شد آداب ایمان را» مطابق (۱۰۷۳) به نظم درآورده است».

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین حقّ حمده... امّا بعد چنین گوید: احوج عباداللّه الی فضل ربه حسن بن عبدالرزاق».

انجام : «هر کس یکی از اولیاء ما را به کلمه ای اعانت کند در آن روز بی حساب به بهشت رود».

نسخ، قربانعلی ولد ... طالقانی، روز پنجشنبه ۱۸ جمادی الثانی ۱۲۳۱، جلد گالینگور نو، سرخ، دارای سرلوحه رنگین، عنوان ونشان شنگرف صفحات اصلی مجدول مذهّب. برخی صفحات نونویسی شده است. دو صفحه پس از کتاب خاصیت و فوائد ذکرناد علی

(علیه السلام)

۵۲۰ گ، ۱۴ س، ۱۱/۵×۱۹ سم.

ذریعه ۵/۱۲۹. آقانجفی ۳/۲۱۳.

مختلف

(اخلاق فارسی)

از : سلطانقلی ما فی (ق ۱۳)

کتابی است در پند و اندرز و در حقیقت نقد از روحانیان زمان، چه که به بهانه ریا و خوردن مال مردم و غیره حمله بی رحمانه یی به این قشر مقدّس نموده، گویا از ابناء زمان خویش ضربه خورده، خود نیز از شیخیه می باشد، کتاب دیگری دارد بنام: «تذکره الأیّام».

آغاز افتاده: «که هدایت دنیا و شفاعت عقبی را به اسم مبارک آن بزرگوار رقم کرده اند».

انجام :

«آینه دل صاف کن از لوث زنگ

پاک کن قلب خود از این بوی و رنگ

تا عیان بینی جمال یارشان

گرددت مکشوف سرّ کارشان».

نستعلیق، بخط مؤلف، ۱۲۹۱، عناوین شنگرف، آخر کتاب برگهای سفید،جلد تیماج مشگی بی مقوا

۱۵۴ گ، ۱۵ س، ۱۱×۵/۱۷ سم.

تحفه سلیمانی

(تاریخ فارسی)

از : ملامحمّد مسیح کاشانی مشهور بملا مسیحا (ق ۱۱)

ترجمه تحت اللفظی نیکوئی است از کتاب: «الارشاد» شیخ مفید: (محمد بن محمد بن نعمان بغدادی) با توضیحاتی لازم در حاشیه.

این کتاب در دو جزء و به دستور شاه سلیمان صفوی ترجمه شده، و بنا به گفته آقای اشکوری: (حسینی) در ماه ذیحجه ۱۰۸۷ به پایان رسیده نسخه حاضر شامل هر دو جزء می باشد.

آغاز اصل: «خطبه سرایان منبر هدایت و رهنمائی، و ثمره تعلیم دانش آرایان کشور معرفت و شناخت ایزد بی همال».

آغاز نسخه: «دودمان ولایت نشان امامت، سلاله احمد مختار، یادگار حیدر کرّار».

انجام : «و قیام قیامت از برای حساب و جزا به ظهور خواهد رسید، و اللّه تعالی اعلم است به آنچه واقع خواهد شد».

عربی نسخ معرّب، ترجمه نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج قهوه یی فرسوده، عناوین و نشانها شنگرف.

۲۴۰ گ، سطور مختلف، ۲۱/۵×۳۲ سم.

ذریعه ۳/۴۴۲. آقانجفی ۱۹/۳۴.

الرّوضه البهیّه فی شرح اللّمعه الدمشقیّه

(فقه عربی)

از : شهید دوّم؛ زین الدّین بن علی عاملی (۹۶۶)

به شماره (۴) مراجعه شود.

نسخ، سال ۱۲۴۱، جلد تیماج قهوه یی روشن، صفحات مجدل به شنگرف، عناوین و نشانها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده بعضاً حاشیه خلیفه سلطان دارد، مهر و مالکیت غلامرضا طباطبائی روی برگ اول دیده می شود.

۲۲۱ گ، ۳۰ س، ۲۰×۳۰ سم.

الصافی فی شرح الکافی

(حدیث فارسی)

از : ملا خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹)

شرح گسترده ایست در دوازده مجلد بر کتاب «الکافی» ثقه الاسلام کلینی که پس از شرح عربی خود «الشافی فی شرح الکافی» هنگامی که شاه عباس دوم صفوی به محله: «دیلمیه» قزوین وارد شده بدان پرداخته است، این شرح همانند اصل مدت بیست سال طول کشیده از سال ۱۰۶۴ تا ۱۰۸۴، و آن را به شاه عباس دوم تقدیم نموده است.

متن روایتها را به عربی به عنوان «اصل» می آورد و به فارسی به عنوان «شرح» بیان می کند،و در شرح معنای لغوی و جهات ادبی و چگونگی تلفظ مفردات را توضیح می دهد.

نسخه حاضر جزء اول; شرح کتاب عقل و جهل تا باب سی ام از کتاب توحید می باشد.

آغاز اصل: «فتح گنجینه شاهی، شرح احادیث رازداران الهی، و گشادن نعیم نامتناهی حمد بی شریک است تعالی شأنه».

آغاز نسخه افتاده: «این پادشاه دین پناه باشد انشاءاللّه تعالی، و به عرض رسانید تا عجم به شرف اسلام مشرّف شده اند».

انجام افتاده: «ثم قال: یا امیرالمؤمنین اخبر عن مسیرنا الی اهل الشام، ابقضاء اللّه و قدره؟...».

نسخ، متن روایتها معرّب، عناوین و نشانها شنگرف، جلد بی مقوا تیماج مشگی، ضربی دارای ترنج مذهّب. قسمتی از برگهای آخر وصالی، در حاشیه تصحیح شده و دارای بلاغ می باشد.

۲۶۳ گ، ۲۴ س، ۵/۱۹×۵/۲۹ سم.

ذریعه ۱۵/۴. آقانجفی ۵/۲۶۵.

وسائل الشیعه

(حدیث عربی)

از : شیخ محمد بن حسن حرّ عاملی (۱۱۰۴)

بشماره (۷۴) مراجعه شود.

این نسخه جزء سوّم شامل کتاب زکواه، خمس، صوم، حج، مزار می باشد.

نسخ، صفرعلی نجف آبادی اصفهانی، چهارشنبه، ۲۱ رجب، ۱۲۵۲، جلد تیماج نیلی ضربی ترنجدار، یک لنگه، عناوین و

نشانها شنگرف.

۳۸۴ گ، ۲۹ س، ۲۰×۳۰ سم.

تفسیر شاهی

(فقه قرآن فارسی)

از : سید میرابوالفتح بن میر مخدوم حسینی گرگانی (۹۷۶)

آیات احکام فقهی را به ترتیب کتابهای فقهی از احکام طهارت تا دیات، تفسیر و شرح نموده با اندکی استدلال فقهی، و به شاه طهماسب صفوی تقدیم کرده است.

آغاز : «فاتحه فایحه کتاب فصاحت مآب، و خطبه واضحه خطاب خطابت انتساب حمد و ثنای متکلمی است عزّ شأنه».

انجام اصل : «و از شمایم ختام مسک دماغ جان طالبان را معطّر گرداند».

انجام نسخه : «و امرءٌ فاعل فعل محذوف، و هلک مفسّر آن فعل است یعنی ان هلک امرء و قول خدای تعالی لیس له».

نستعلیق، نام کاتب وتاریخ کتابت ندارد، عناوین و نشانها شنگرف، جلد قهوه یی ضربی، دارای لب گردان، مهر مربع «کتاب از مداخل دکاکین موقوفه حاج لطفعلی وقف شد» در چند جای کتاب بچشم می خورد، اوّل ذیقعده ۱۲۵۸ تاریخ وقف پشت برگ اوّل.

۱۴۲ گ، سطور مختلف، ۱۹×۲۹ سم.

ذریعه ۴/۲۷۷. آقانجفی ۱۶/۲۴۳.

جلاء العیون

(تاریخ فارسی)

از : ملامحمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

زندگانی چهارده معصوم

(علیهم السلام)

را از کتابها و روایتهای معتبر در یک مقدمه در ثواب گریستن بر مصایب معصومین

(علیهم السلام)

و چهارده باب بعدد مقرّبان ربّ الأرباب به نگارش آورده باب پنجم را که در احوالات حضرت سیّد الشّهداء

(علیه السلام)

می باشد مفصل نگاشته است. و کتاب را بنام شاه سلیمان صفوی تألیف کرده.

آغاز : «ستایش بی مثل و انباز، سزاوار خداوند بی نیاز است که تذکیر مصایب، و استماع نوایب سربازان مسالک قرب و وصال».

انجام افتاده: «پس چون کلام حضرت امام حسن

(علیه السلام)

تمام شد نرجس خاتون از دیده من غایب شد».

نسخ، دارای سرلوحه رنگین، صفحات مجدول به مشگی و شنگرف و طلائی، عناوین و نشان شنگرف،

جلد تیماج قهوه یی روغنی ضربی، ترنج دار.

۳۸۹ گ، ۲۰ س، ۲۰×۲۹ سم.

ذریعه ۵/۱۲۴. آقانجفی ۲۰/۵۶. کتابشناسی مجلسی ۲۰۲.

حاشیه المغنی

(نحو عربی)

از : محمد بن ابی بکر دمامینی (۸۲۸)

حاشیه ایست بر کتاب: «مغنی اللبیب» ابن هشام (۷۶۲) بعنوان: «قال، اقول» که دشواریهای آن را توضیح داده، و کمتر به نقد پرداخته است

نسخه حاضر تا قسمتی از بحث لا و در لاحول و لا قوّه الاّ باللّه پنج وجه معروف را ذکر کرده است.

آغاز : «قال: اما بعد حمد اللّه الخ. اقول: الحمد هو الثناء باللّسان علی قصد التعظیم؛ سواء تعلق بالنعمه او غیرها».

انجام نسخه: «لأنّ شرطها ان یکون الکلام الذی قبلها یتضمن بمفهوم الخطاب نفی ما بعدها، وذکره الا بدی فی شرح الجزولیه».

نستعلیق، محمد زکی بن محمد رضی موسوی شوشتری مسکن، و جزائری اصل، شعبان ۱۲۳۳، بدون جلد. عنوان ونشان شنگرف.

۱۲۱ گ، ۲۰ س، ۵/۱۵×۲۷ سم.

کشف الظنون ۲/۱۷۵۲.

لغتنامه؟

(لغت فارسی)

از : ؟

کتاب لغت فارسی و عربی به فارسی است به عنوان «فصل فصل» که در هر فصل اول و آخر کلمه ملاحظه شده است، معانی مختصر هر کلمه را بیان کرده، و بعضاً به اشعار شاعران نیز استشهاد می کند. نسخه حاضر از اوائل حرف الف مع الهمزه تا صاد مع الیاء می باشد.

آغاز افتاده: «ابوالشفا، بالفتح شکر، ابوالمهنأ بالفتح شراب. ابو... کنیه امیرالمؤمنین علی کرم اللّه وجهه است».

انجام : «صفی بالفتح برگزیده و دوست، ومخلص. صیقلی: بالفتح آنکه آئینه و شمشیر را روشن کند».

نستعلیق، جلد گالینگور عطف تیماج قهوه یی روشن، عناوین شنگرف بیشتر برگها از موریانه آسیب دیده، روش خط: اردو.

۲۲۵ گ، ۲۱ س، ۱۸×۵/۲۶ سم.

تحفه الذاکرین

(تاریخ فارسی)

از : میرزا حاج محمّد بن علی محمّد مازندرانی کرمانشاهی (ق ۱۳)

کتابی است مفصل به نثر و نظم از خود در سوگواری حضرت سیدالشهداء حسین بن علی

(علیه السلام)

در یک مقدمه و سی و دو مجلس، و گاهی عنوان «مشعله» به جای «مجلس» به کار برده، از این کتاب بیدل: «تخلّص مؤلف» نیز نام می برند، در هر مجلس نخست اشعاری بعنوان پیش واقعه آورده پس از آن مختصری به نثر حادثه را گفته به شعر می پردازد. قسمت عمده را اشعار مؤلف تشکیل می دهد، به سال ۱۲۷۸ تألیف آن را به پایان برده است.

آغاز :

«بی مهر حسین بمقصد دل نرسی

تا تخم نیفکنی به حاصل نرسی

بر طاعت خود غرّه مشو کز ملکوت

هاروت صفت به چاه بابل نرسی».

انجام : «منقول است که یکی از زحمات که بر ایشان در شام شامات وارد شد این بود، ألا لعنته اللّه علی القوم الظّالمین و...».

نستعلیق، غلام حسین، ۲۴ ربیع اوّل، سال ۱۲۶۱،

جلد تیماج قهوه یی روشن، ضربی، ترنجدار. عناوین و نشانها شنگرف.

۲۳۱ گ، ۱۹ س، ۵/۱۶×۵/۲۵ سم.

ذریعه ۳/۱۸۶، ریحانه ۱/۳۰۱. کتابهای چاپی مشار ۱/۱۲۰۵.

شرح الفیّه ابن مالک

(نحو عربی)

از : عبداللّه بن عبدالرحمن بن عقیل (۷۶۹)

شرح نسبتاً مفصّلی است بر کتاب: «الفیه» محمد بن عبداللّه بن مالك (۶۷۲)، نخست اشعار را به عنوان اصل می آورد سپس توضیحات لازم را می دهد. نسخه حاضر تا اواخر باب کیفیّه تثنیه المقصور و الممدود و جمعهما تصحیحاً» می باشد.

آغاز : «قال محمد هو بن مالك... الکلام المصطلح علیه عند النحویین عباره عن اللّفظ المفید فائده یحسن السّکوت علیها».

انجام افتاده: «و ان کان بد لامن واو قلبت و اوا، فیقول فی حیّ : حیوی؛ لانه من حییت و فی طیّ : طووی، لانه من طویت».

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج مشکی.

عناوین و نشانها شنگرف. بیشتر برگها وصالی شده، داراع بلاغ می باشد.

۲۱۹ گ، ۱۹ س، ۱۴×۲۵ سم.

ریحانه ۸/۱۲۱.

ترجمه صحیفه سجادیّه

(دعا فارسی)

از : ؟

ترجمه نسبتاً شیوائی است بر صحیفه سجادیه، مفید برای همگان با توضیح بعضی از لغات، و بسط برخی از فرازها. گویا همان باشد که در ۱۳/۳۲۰ آقانجفی آمده است.

آغاز افتاده: «شیخ بهائی علیه الرّحمه آورده است که از ... قول حضرت رسول

(صلی الله علیه وآله وسلم)

خیر الدعا دعائی و دعاء...».

انجام : «و نجات ده مرا از فتنه های موجب ضلالت، برحمتک یا ارحم الراحمین و صلی اللّه علی سیدنا محمد رسول اللّه المصطفی و علی آله الطّاهرین».

دعاها نسخ معرّب، ترجمه نستعلیق، جلد شمیز مشگی، عطف تیماج زرکوب، عناوین طلائی، صفحات مجدول به مشگی و طلا، موریانه آسیب فراوانی به خطوط رسانده. تمام برگها وصالی شده است.

۲۲۱ گ، ۱۷ س، ۵/۱۴×۲۵ سم.

لوامع صاحب قرانی «اللوامع القدسیّه»

(حدیث فارسی)

از : ملا محمّد تقی بن مقصود علی مجلسی (۱۰۷۰)

پس از اینکه مجلسی شرح عربی «من لایحضره الفقیه» را که «روضه المتقین» نام دارد به پایان رسانید و به شاه عباس صفوی تقدیم نمود، شاه درخواست کرد که شرحی به فارسی بر کتاب «من لایحضر» بنگارد، مجلسی بنا به این درخواست لوامع صاحب قرانی را نوشت. این همان است که در ذریعه ۱۸/۳۶۹ و آقانجفی ۱/۲۶۴ بنام «اللوامع القدسیّه» آمده، در نسخه حاضر (۴ ر): «آن را بلوامع صاحب قرانی نامیدم» آمده است.

پیش از شرح مقدمه یی مشتمل بر دوازده فائده آورده.

این کتاب در سالهای ۱۰۶۵ ۱۰۶۶ نگارش یافته. شوّال ۱۰۶۵ جلد اول را به پایان برده: (۳۴۳ پ). نسخه حاضر از آغاز تا آخر صلواه می باشد.

آغاز : «حمدی که به اقلام اشجار، و مداد بحار، بر صفحات لیل و نهار شرح سطری از آن نتوان نگاشتن سزاوار فایض

الأنواريست».

انجام : «و ختم حديث باين مبالغه بشود على رغم عمر كه نماز را بهتر از خواب مى داند تمّ الجزء الأول من كتاب من لايحضره الفقيه...».

نسخ، احاديث معرّب، نام كاتب وتاريخ كتابت ندارد تملك و مهر بيضوى «عبده محمد باقر الحسينى» بن حاج محمد ميرزا فراهانى در صفر ۱۲۵۶ (۲۴۵ ر) ديده مى شود. جلد تيماج زيتونى، نشان و برخى عنوان شنگرف

۵۱۴ گ، ۲۳ س، ۵/۱۷×۲۵ سم.

تنقيح الأدّله و العلل فى ترجمه كتاب الملل و النحل

(عقايد فارسى)

از : افضل الدّين محمد بن صدر تركه اصفهانى (۸۵۰)

ترجمه ايست از كتاب «الملل و النحل» محمد بن عبدالكريم شهرستانى (۵۴۸) با افزودن مطالب سودمند و دفع شكوك و شبهاتى كه در اصل نيست.

اين ترجمه به دستور والى عراق محمّد شاه و بنام سلطان شاهرخ گوركانى فراهم و روز يكشنبه سيزدهم رجب به سال ۸۴۳ در محله نيماورد اصفهان به پايان رسيده.

آغاز اصل: «اللّهم صل على ناسخ الملل، و ماسخ النحل و هادى السبل، محامد حمد و سپاس كه گلزار ارم از بهجت اصطفاش شكفيد».

آغاز نسخه : «شدن مثل آن از مقدس صفات محال و باطل سزد. شعر

مى مكن چندين قياس اى حق شناس

زانكه كار حق نگنجد در قياس».

انجام افتاده: «و اگرچه تصدّى اين شغل و تعرّض اين مهمّ را جمعيّت خاطرى و صفاى وقتى فراخور... و اوقات راقم اين تعليق».

نستعليق، نام كاتب و تاريخ كتابت ندارد، جلد تيماج سوخته يى عناوين اوائل شنگرف، بقيه نانوشته.

۲۳۲ گ، ۱۶ س، ۵/۱۷×۵/۲۵ سم.

ذريعه ۲۶/۲۳۸. ريحانه ۲/۱۶۵.

احمد منزوی : فهرست نسخه های خطّی فارسی ۱۷۲۵

روضه الکافی

(حدیث عربی)

از : ثقه الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸)

یکی از بخشهای کافی است: مهمترین کتاب حدیث شیعه که احادیث امامان پاک

(علیهم السلام)

را در سی و چهار کتاب و سیصد و بیست و شش باب مجموعاً مشتمل بر شانزده هزار روایت که در حقیقت **۱۹۹** حدیث بیشتر از تعداد همه احادیث صحاح شش گانه اهل سنت است گرد آورده است.

مؤلف بزرگوار، این کتاب را در زمان غیبت صغری و در مدت بیست سال نگاشته در سه بخش ۱ اصول دارای روایتهای اعتقادی و اخلاقی. ۲ فروع شامل روایتهای فقهی. ۳ روضه: نسخه حاضر که روایتهای متفرقه را

در بر گرفته است.

آغاز : «محمد بن یعقوب الکلینی قال: حدثنی علی بن ابراهیم... عن اسماعیل بن جابر عن ابیعبداللّه

(علیه السلام)

انه کتب بهذه الرّساله الی اصحابهم و امرهم بمدارستها».

انجام : «انّ الدّنیا لاتذهب حتی یبعث اللّه عزّوجلّ رجلا منّا اهل البیت، یعمل بکتاب اللّه عزّوجلّ لایری فیکم منکرا الّا انکره».

نسخ، جلد تیماج حنائی سیر، عناوین شنگرف، حاشیه نویسی دارد، لبه برگها وصالی شده است.

۱۴۶ گ، ۱۸ س ۵/۱۹×۲۵ سم.

ذریعه ۱۱/۲۴۵ و ۳۰۲. آقانجفی ۱/۲۹۲.

اصول الکافی

(حدیث عربی)

از : ثقه الاسلام محمد بن یعقوب الکلینی (۳۲۸)

بشماره (۱۴۱) مراجعه شود.

نسخه حاضر جلد دوم از بخش اصول «باب طینه المؤمن و الکافر» تا پایان کتاب العشره می باشد.

نسخ، تقی الدّین محمد بن شیخ زاهد گیلانی سالوکدهی، آخر جمادی الثانی، ۱۰۶۹، جلد حنائی سیر، عناوین و نشانها شنگرف بعضاً حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده است.

۱۸۹ گ، ۲۱ س، ۱۸×۲۴ سم

ذریعه ۱۷/۲۴۵.

مجموعه

۱ قرابا دین شفائی (۱ پ ۷۶ ر)

(طبّ فارسی)

از : سید مظفر بن محمّد حسینی شفائی (۹۶۳)

نام داروها و چگونگی ساخت و به کار بستن آنها را به ترتیب حروف الفبا از حرف الف تا یاء گرد آورده است.

آغاز : «الحمدللّه الحکیم العلیم والصّلواه علی من اوتی الحکمه والکتاب و هو یشفی بلطفه السقیم و انّه لعلی خلق عظیم».

انجام : «عسل صاف به قدر احتیاج به طرق معهود معجون سازند، و بعد از چهل روز استعمال نمایند؛ شربتی یک مثقال».

۲ قواعد الصحّه؟ (۷۹ ر ۹۳ پ)

(طب عربی)

از : ؟

رساله کوتاهی است که آنچه به نظر وی برای سلامتی تن تأثیر داشته؛ از داروها، خواص سنگهای قیمتی، چگونگی آب، هوا، حمام، ظروف، غذاها، زراعت، روغن ها و امتحان چیزهائی از قبیل: عود، کافور، روغن بادام، قرنفل، زنجبیل، تریاک، زنبق و غیره را با عناوین اسمی یا «القول فی» گردآوری کرده، و در پایان درباره لزوم شناختن پادشاه و مباشرین خوراک وی؛ سموم و علائم آن را، مطالبی نگاشته است.

آغاز افتاده: «من عشبها، زاد فی ریعها؛ و بالضّدّ اذا صحّ هذا فی الأمراض و اجری ذلک ببدن الانسان المعتقد لذلک».

انجام : «السهام و السیوف والسکاکین یتغیّر لونها کانها محمیّه... و یشتبه بهذا ما اثر

فيه الملح و الحامض; لكنّ المسموم عليه كدره و غبره».

۳ ایضاح محجّه العلاج (۹۴ پ ۱۰۹ پ)

(طب عربی)

از : ابوالحسین طاهر بن ابراهیم بن محمد سنجری

قواعد کلّی پزشکی و چگونگی معالجه امراض را بنا به درخواست قاضی ابوالفضل مخلد بن محمّد حمویه، هنگامی که به شاگردان خود مسائل پزشکی تدریس می نموده، تألیف کرده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... هذه قوانین و نکت لا یستغنی عنها من اراد علاج المرضی، و مسالك و طرق لابدّان یسلکها».

انجام : «و عملت علی الجمله المشار الیها، رجوت ان تهتدی الی ارشد الطرق فیما هذه سبیله. و اللّه الموفق والمعین».

کتاب اول و دوّم نستعلیق، سوم نسخ، هر سه کتاب به خط محمد هادی بن میر محمد قاسم حسینی اسفرائینی در شهر سهلت از شهرهای بنگاله، کتاب اول: ۱۴ صفر ۱۰۸۷ چندجا بلاغ دارد، عناوین شنگرف، پس ازاول دو صفحه در موضوع داروها از جمله معجون چوپ چینی از عمادالدّین محمود شیرازی و اسامی گیاهان و دانه ها را که در طبّ بکار می آید نام برده است. جلد شمیز سبز، عطف گالینگور، قسمتهائی از کتاب طعمه موریانه شده است. مهر مستطیل «اللهم صل علی محمد و آل محمد» در برگ اول و مهر بیضوی «علینقی ابن محمد تقی در چند جای کتاب دیده می شود.

۱۰۹ گ، سطور مختلف، ۱۴×۲۳ سم.

ذریعه ۱۷/۶۱ و آقانجفی ۲/۲۳۴ (قراباوین). کشف الظنون ۱/۲۰۹ و آقا نجفی ۵/۳۴۸ (ایضاح).

رساله عملیّه

(فقه فارسی)

از : مصلح الدّین محمد عاملی

مسائل وضو، غسل، تیمم، نماز، زکواه، حج و غیره را فتوی گونه با عنوان های «فصل فصل» بیان کرده، گاهی گفته های بزرگان را می آورد. هر جا مناسب باشد دعاها را بیان می کند.

آغاز افتاده:

«گوشت آن مکروه است، خواه کراهیّت شدید باشد مثل استر، و خواه کراهیت قلیل مثل اسب».

انجام : «امّا میانه مجتهدین خلافست، بعضی بر آنند که در این وقت کل مبلغ که وجه اجاره است به ورثه او دهند».

نستعلیق خوش، میرعزت اللّه بن میرحبیب اللّه، ۱۱ ذیحجّه سال ۱۱۶۸ روز پنجشنبه، جلد تیماج، حنائی، روغنی، سطور ادعیه مجدول بشنگرف، صفحات مجدول بمشکی و شنگرف، عنوان و نشان شنگرف، روی برگ سوم مهر بیضوی: «عبده الرّاجی محمد صادق» دیده می شود.

۱۲۶ گ، ۱۷ س، ۱۴×۲۲ سم.

تحریرات؟

اشاره

(اصول عربی)

از : ؟

مطالب علم اصول را در یک مقدمه و سه فن و یک خاتمه بگونه درس خارج و با عناوین «الموضع، المقام، اصل، الکلام، هدایه، هدایه» و غیره بیان نموده است.

در آغاز، بحث گسترده ای در تعریف فقه و اصول دارد، قسمت عمده کتاب را مباحث الفاظ تشکیل داده، مباحث اجماع و استصحاب را نیز دارد.

آغاز : «بسم اللّه خیرالاسماء. امّا بعد فقد رتبّته علی مقدمه و ثلاثه فنون و خاتمه».

انجام نسخه : «قد تحقق ما هو الحق فی المسئله، و هو الحجیّه فی الموضوعات الصرفه، و عدمها فی استصحاب حکم الاجماع بقسمیه...».

نستعلیق، کاتب و تاریخ کتابت نیامده. جلد تیماج قهوه یی ترنجدار

۳۱۸ گ، سطور مختلف، ۱۶×۵/۲۱ سم.

مجموعه

۱ ابواب الجنان فی حقوق الاخوان (۱ پ ۴۹ ر)

(اخلاق عربی)

از : حاج کریم خان بن ابراهیم کرمانی (۱۲۸۸)

پاسخ پرسش آقا محمد کریم بن آقا بابا کرمانی است از برادران سلوک، مشتمل است بر معنی برادری و شناخت برادر لایق، حقوق برادر ثقه، ترغیب بر، گرفتن برادران و ثمرات آن، و تعداد برادران راه سلوک. عصر روز یکشنبه هشتم ربیع الاول به سال ۱۲۶۱ به پایان آورده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... و بعد فیقول العبد الأثیم کریم بن ابراهیم قد ارسل الیّ السناد الجلیل و...».

انجام : «و انّ فی ذلک لذکری لمن کان له قلب او القی السمع و هو شهید، و هذا آخر ما قدّر اللّه و قضی من... هذه الرساله باسرار حقیقه السلوک اجمالا».

۲ ازهاق الباطل (۵۰ ر ۱۲۳ پ)

(عقائد عربی)

از : حاج کریم خان بن ابراهیم کرمانی

در رد سید علی محمّد باب (۱۲۶۶) مشتمل بر سه باب ۱ قرآن

معجز است و مدعی آورنده مثل آن کافر. ۲ دعوت باب به جهاد خلاف اجماع شیعه است، و باعث فسق ظاهر. ۳ در علامات نقبا و نجبا.

آغاز : «الحمدللّه حمدا یذر حمد الحامدین ورائه، و یملأ اطباق ارضه و سمائه، حمداً لاحمد فوقه و لا کلام».

انجام : «و لما کان القلب مشغولا بالتهیّؤ بالسفر الی مشهد الرّضا

(علیه السلام)

، و کان متبلبلا، لم یسعنی التفصیل».

کتاب اوّل نسخ، ۱۲۶۸. کتاب دوم نسخ شبیه به نستعلیق، محمد کاظم بن محمد رحیم، ظهر روز ۲۵ محرّم سال ۱۲۷۱، جلد شمیز عطف تیماج قرمز.

۱۲۳ گ، سطور مختلف، ۵/۱۵×۵/۲۱ سم.

فهرست کتب مشایخ عظام ص ۳۹۱ و ۳۷۸.

مفاتیح الأصول

(اصول عربی)

از : سیّد محمّد بن علی حائری معروف به مجاهد (۱۲۴۲)

مباحث اصولی گسترده ایست که در ایّام تحصیل در اصفهان نگاشته است.

بحث مقدمه واجب و اجتماع امر ونهی و مسئله ضدّ و حجیّت ظن و برخی مباحث دیگر الفاظ را ندارد. و کتاب را در سال ۱۲۲۶ به پایان برده و به سال ۱۲۲۹ بازنویسی کرده است. نسخه حاضر جلد اول از بحث دلالت لفظ تا پایان نسخ می باشد.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... امّا بعد قال اللّه تبارک و تعالی: و ما ارسلنا من رسول الاّ بلسان قومه. مفاتیح الّلغات. مفتاح فی الدّلاله».

انجام : «کنسخ ستر الرأس و الوقوف علی یمین الامام فی الصّلواه. انتهی، و ما ذکروه جیّد».

نسخ، احتمالا بخط مؤلف، ۴ ذیحجه ۱۲۳۴، در کربلا، جلد تیماج حنائی سیر، ضربی، ترنجدار، عناوین نانوشته.

۲۰۸ گ، ۲۱ س، ۱۵×۵/۲۱ سم.

ذریعه ۲۱/۳۰۰. آقا نجفی ۱۴/۷۳.

ربیع الأسابیع

(دعا فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

اعمالی را که هر هفته یکبار تکرار می شود در چهارده فصل و یک خاتمه به نگارش درآورده است دو سوّم کتاب در فضیلت و اعمال شبانه روزی جمعه و یک سوّم آن در اعمال بقیه روزها می باشد. مؤلف کتاب را به نام شاه سلیمان صفوی تألیف و در ۲۲ جمادی الأول به سال ۱۰۹۹ به پایان برده است.

آغاز : «الحمدللّه الذی جعل یوم الجمعه لعباده المقرّبین عیدا، و میّز بین عبیده فجعل منهم شقیا و سعیدا».

انجام : «الحمدللّه ربّ العالمین، حسبنا اللّه و نعم الوکیل، و لا حول و لا قوه الاّ باللّه العلی العظیم».

نسخ، ربیع الأول ۱۲۴۹، جلد تیماج مشکی، ضربی، دارای سرصفحه رنگین، و ترنجها و زاویه های طلائی، حاشیه

صفحه اول و دوّم گل و بوته طلائی، قرمز، فیروزه یی، دعاها معرّب، صفحات مجدول به طلائی و شنگرف و مشگی، پس از کتاب دعای کمیل به همان خط.

مهر بیضوی: «علی اکبر الحسینی» روی برگ اول دیده می شود.

۲۸۴ گ، ۱۵ س، ۵/۱۳×۲۲ سم.

ذریعه: ۱۰/۷۵. کتابشناسی مجلسی ص ۲۳۵.

الفریضه العادله (رافع الغائله)

(فقه عربی)

از : ؟

یکدوره فقه بسیار مختصر از کتاب صلواه و طهارت تا پایان قصاص و دیات و در پایان صیغ عقود و ایقاعات را فتوی گونه آورده است. در هر کتاب نخست آیات احکام و سپس مطالب فقهی را تحت عناوین: «مسئله، مسئله» بیان می کند. احتمالاً شرح مزجی بسیار کوتاهی باشد از یک کتاب فقهی مختصر، کمتر باستدلال می پردازد.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... کتاب الصلواه التی هی عمود الدّین، والنظر فیه یقع فی المقدمات و المقاصد، و المقدمات سبع».

انجام : «و علی ای الحال فلا یشترط فیه العربیّه، و یصحّ بکلّ لسان، اللّهم اغفرلنا و لآبائنا و...».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج سوخته یی پیش از کتاب روایات اخلاقی ومطالبی از انجیل و بعد از کتاب ۵ برگ از تورات و انجیل درباره اخلاق ومعصومین

(علیهم السلام)

و فوائدی آورده است.

۳۴۹ گ، سطور مختلف، ۵/۱۵×۲۱ سم.

صحیفه سجادیّه

(دعا عربی)

از : حضرت سجاد، علی بن الحسین بن علی بن ابیطالب

(علیهم السلام)

(شهید ۹۵)

به شماره (۱۱۵) مراجعه شود. نسخه حاضر مناجات خمسه عشر را دارد.

نسخ، محمد صادق ابن محمد امین دماوندی، سال ۱۱۲۴ جلد شمیز، عطف تیماج، عناوین شنگرف.

۱۴۶ گ، ۱۲ س، ۵/۱۱×۵/۲۱ سم.

شرح نصاب الصبیان

(لغت فارسی)

از : قاضی محمد کریم بن محمد دشتبیاضی (ق ۱۰)

پدر شارح ابیاتی به نصاب الصبیان ابونصر فراهی ملحق نمود، چون شرح آنها به تنهائی مناسب نبود، این شرح را بر اصل نصاب و ابیات الحاقی پدرش نگاشت.

آغاز : «حمدنا محدود، و شکر و سپاس نامعدود حضرت علیم معبود، و کریم واجب الوجود ... که نصاب صبیان انسان را».

انجام افتاده : «عجز; بفتح عین مهمله، و ضم و سکون جیم و زاء معجمه سرین و طرف ... و بضم جیم کونه درخت و تنه درخت جمع اعجاز».

نستعلیق، تاریخ و نام کاتب ندارد، جلد تیماج قهوه یی بی مقوّا

۷۷ گ، ۲۰ س، ۵/۱۲×۱۹ سم.

ذریعه ۱۴/۱۰۶، آقانجفی ۸/۳۵۲.

مجموعه

۱ المناجات الخمسه عشر (۱ ر ۲۸ ر)

(دعا عربی)

از : حضرت سجّاد; علی بن الحسین بن علی بن ابیطالب

(علیه السلام)

(شهید ۹۵)

پـانزده مناجـات و راز ونیـاز بـا پروردگـار جهانیـان است که مضامین بسـیار والائی دارد، در بین علما مشـهور است، بزرگان بر خواندن آنها مداومت و سفارش می کردند. در ضمن برخی از صحیفه سجادیه ها آمده است.

آغاز : «مناجات التّائبین: الهی البستنی الخطایا ثوب مذلّتی».

انجام : «کما فعلت بالصالحین من صفوتک، و الابرار من خاصتک، برحمتک یا ارحم الراحمین، و یا اکرم الأکرمین».

۲ چهل حدیث (۳۱ ر ۳۵ پ)

(حدیث فارسی)

از : ؟

چهل حدیث کوتاه را که بیشترین آنها از پیغمبر اکرم

(صلی الله علیه وآله وسلم)

می باشد آورده و معنی آنها را به نظم کشیده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین...

حمد مخصوص خداوند است و بس

آن خداوندی که جز او نیست کس

هم درود و هم سلام و هم پیام

بر پیمبر باد و اولادش سلام».

انجام ناتمام: «و قال الرضا

(علیه السلام)

قال اللّه تعالی:

لا اله الاّ اللّه حصنی ...

آن شنیدستم که شاه دین رضا

این حدیث آورد از قول خدا».

۳ علاج الأرواح (۳۶ پ ۱۲۰ پ)

(دعا عربی)

از : حاج کریم خان بن ابراهیم کرمانی (۱۲۸۸)

چون کتابهای: «حقائق الطب، و دقائق العلاج و جوامع العلاج» را در طب و درمانهای داروئی نگاشت بر آن شد که کتابی در دفع ارواح امراض بحرز و دعا بنگارد، کتاب حاضر را در یک مقدمه و دو مقاله به نگارش درآورد؛ مقدمه در معرفت ارواح. مقاله اول در حفظ سلامتی به حجابها و حرزها و تعویذها. مقاله دوّم در رفع مرض از مریضان.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... و بعد یقول ... کریم بن ابراهیم انی لمّا کتبت کتاب».

انجام : «و یضرب بها الحیوان بین عینیه، و ابن آدم بین رجلیه، یبرء بأذن اللّه تعالی».

۴ مواعظ (۱۲۱ ر ۳۶۱ پ)

(اخلاق فارسی)

از : ؟

پند و اندرزهائی است در بیست مجلس؛ ده مجلس مربوط به ماه رمضان از شب یازدهم تا بیستم در موضوع توحید، نبوت، امامت، ولایت و فضائل و مناقب امامان

(علیهم السلام)

و در آغاز هر مجلس آیه نور را آورده است، ده مجلس دیگر مربوط به ماه محرّم در موضوع عزاداری حضرت سیّدالشهداء

(علیه السلام)

، آغاز این منبرها آیه انّ اللّه اشتری من المؤمنین انفسهم و اموالهم را آورده است، عرض امانت را به قبول شهادت ابی عبداللّه الحسین

(علیه السلام)

تفسیر نموده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... خداوند عالم در کتاب خود می فرماید: اللّه نور السموات و الأرض».

انجام : «گناهان را می بخشد، معاصی را بدل به حسنات می کند، چگویم که ثوابش زیاده از زیاده است، و صلّی اللّه علی محمد و آله الطاهرین».

کتاب اول

نسخ زیبا، حسین بن محمد رضوی ۱۲۸۴، پس از این کتاب پانزده بیت به عنوان دوازده امام میرقوام الدّین به خط نسخ همو، کتاب دوم نسخ و نستعلیق، نشانها و عناوین شنگرف، سوم نستعلیق، روز شنبه ۱۵ رمضان ۱۲۹۷، عناوین و نشانها شنگرف. چهارم شکسته نستعلیق ۱۲۹۷ در قریه علی آباد ملایر عنوان و نشان شنگرف، جلد تیماج، روغنی، ضربی، قهوه یی.

۳۶۱ گ، ۱۹ س، ۱۱×۱۸ سم.

ذریعه ۲۲/۲۳۹ (مناجات) و ۷/۳۴ و فهرست کتب مشایخ ۴۱۷ (علاج).

ملتقى الأبحر

(فقه عربی)

از : شیخ ابراهیم بن محمد بن ابراهیم حلبی (۹۵۶)

متن معروف مهمی است در فقه حنفی مشتمل بر مسائلی که در چند کتاب فقهی این مذهب آمده به اضافه مسائل مورد نیاز اجماعی، با تذکر مورد خلاف و پیش انداختن آنچه برتری دارد. بنا به گفته آقای حسینی ۲۰/۱۴۵ روز سه شنبه ۱۳ رجب ۹۲۳ به پایان رسیده است.

این کتاب نزد فقهای حنفیه اهمیت بسزائی دارد، و بر آن شروح و گزارشهای فراوانی نگاشته اند.

آغاز : «الحمدللّه الذی وفقنا للتفقه فی الدّین الذی هو حبله المتین... کتاب الطهاره: قال اللّه تعالی یا ایها الّذین آمنوا اذا قمتم الی الصّلواه... ففرض الوضوء غسل الاعضاء الثلاثه».

انجام : «فاطرح نصیبه من التصحیح او الدیون و اقسم الباقی علی سهام من بقی او دیونهم».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، حاشیه نویسی دارد.

جلد تیماج حنائی سیر، با لب گردان، فرسوده.

۱۴۸ گ، ۱۹ س، ۱۰/۵×۱۷ سم.

معجم المطبوعات ۱/۱۳.

حجّه الیقین (ترجمه حدیث قدسی)

(حدیث فارسی)

از : محمد کاظم بن محمد شفیع بن محمد رضای هزار جریب مازندرانی

ترجمه حدیث قدسی یا چهل سوره از تورات است. اصل آن منسوب است به حضرت علی بن ابیطالب

(علیه السلام)

که از تورات انتخاب و به عربی ترجمه فرموده در پند و اندرزهائی که خداوند متعال با پیامبر خود موسی

(علیه السلام)

سخن گفته است. به گفته مترجم در بین راه زیارت حضرت صاحب الأمر(عج)، به جمع آوری وترجمه این احادیث ملهم شده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... امّا بعد چنین گوید بنده خاطی محمد کاظم ... که به زیارت

صاحب الامر

(علیه السلام)

می رفتم».

انجام : «و حمد برای اوست که بهترین عالم و عالمیان است، و خالق عالم و عالمیان است و الحمدللّه اولا و آخرا و ظاهراً و باطنا».

متن سورها نسخ معرّب، ترجمه نستعلیق، محمد حسن طبیب گیلانی ۱۳۱۰، جلد تیماج مشگی، عنوان و نشان شنگرف پیش از کتاب ۱ «اخبار الأسرار فی مراحل الأبرار تألیف حاج ملا محمّد بن احمد آملی مازندرانی (ق ۱۳) ۲ رساله تحفه الخواص از: میرزا هدایت اللّه بن میرزا حسین وزیر دفتر آشتیانی، با حاشیه صدرالاشراف میرزا جلال الدّین بن میرزا ابوالقاسم ذهبی شیرازی. و پس از کتاب: «اعتمادیه» از محمد بن احمد آملی که هر سه کتاب چاپ سنگی است، صحافی شده است.

۵۲ گ، ۱۲ س، ۱۱×۱۶ سم.

مواهب علیه

(تفسیر فارسی)

از : ملّا حسین بن علی کاشفی (۹۱۰)

چون مؤلف به دستور علی شیرنوائی (۹۰۷) وزیر سلطان حسین بایقرا شروع به نگارش تفسیر چهار جلدی «جواهر التفسیر» خود نمود و جلد اول آن را به اتمام رسانید، و باقی مجلّدات آن به تأخیر افتاد، این تفسیر مختصر را برای وی نوشت تا در فرصت تمام مجلّدات دیگر. جواهر را بنویسد، در اوّل محرم ۸۹۷ در این کتاب شروع و ۹۰۲ به پایان برده است. نسخه حاضر تفسیر

کامل و هر دو جلد را دارد.

آغاز : «بعد از تمهید قواعد محامد الهی، و تأسیس مبانی ثنا خوانی حضرت رسالت پناهی».

انجام : «حسبک من الکونین انه اعطیناک بین الحرفین.

اوّل و آخر قرآن ز چه با آمد و سین؟

یعنی اندر ره دین رهبر تو قرآن بس».

(که بر خلاف حدیث ثقلین است).

نسخ، جلد تیماج حنائی، دارای دو سر صفحه رنگین در آغاز فاتحه الکتاب و

اول سوره کهف، صفحه اول و دوم دندان موشی طلائی صفحات مجدول بمشکی و طلا و شنگرف و لاجورد، دارای سر سوره های زیبا، کلمات قرآنی شنگرف، بر روی برگ اول ملکیت حاجی ابراهیم خان اعتماد الدوله و محمد علی بن ملکان (سلطان) بن خاقان مغفور و فرهاد بن ولیعهد، و حسن وثوق الدوله، و مهر بیضوی «معتمدالدوله» دیده می شود.

۶۱۸ گ، ۲۴ س، ۲۱×۵/۳۲ سم.

ذریعه ۲۳/۲۴۱. آقا نجفی ۴/۷۱.

منتهی المقال فی احوال الرّجال

(رجال عربی)

از : ابوعلی محمد بن اسماعیل حائری (۱۲۱۶)

در این کتاب گفته های «منهج المقال» میرزا محمد استرابادی و سپس حاشیه وحید بهبهانی تنظیم شده و پس از آن مطالبی از مصادر دیگر بر وی افزوده گردیده، مؤلف روات مجهول را نیاورده و گاهی به عنوان «اقول» یا «قلت» تحقیقاتی از خود آورده است.

در آغاز کتاب پنج مقدمه است در موالید معصومین

(علیهم السلام)

و کسانی که حضرت حجه

(علیه السلام)

را دیده اند، و کنیه و القاب ائمه

(علیهم السلام)

و نام کسانی که در نام آنها اشتباه می شود، و فوائد متفرقه رجالی راجع به اسانید کتابها و جز این.

آغاز : «نحمدك یا من رفع منازل الرواه بقدر ما یحسنون من الروایه عن الأئمّه الهداه، و نشكرك یا من عرفنا مراتبهم و درجاتهم علی نحو ضبطهم من أئمتهم».

انجام : «و منهم المفید محمد بن محمد و الحسین بن عبیداللّه الغضائری، فالطریق صحیح».

نسخ، صفرعلی بن اسماعیل صباغ نجف آبادی، اول صفر، ۱۲۳۴ عناوین و نام راویان شنگرف، جلد تیماج مشگی، روغنی،

ضربی ترنجدار، مهر بیضوی «عبده محمد ابراهیم و مهر دیگری ناخوانا پشت آخرین برگ دیده می شود.

۲۸۳ گ، ۲۷ س، ۲۱×۳۰ سم.

ذریعه ۲۳/۱۳. آقا نجفی ۳/۲۶۸.

حقّ الیقین

(عقائد فارسی)

از : ملّا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

بشماره (۱۲۵) مراجعه شود.

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج مشگی، عنوان و نشان شنگرف.

۲۲۷ گ، ۲۲ س، ۲۰/۵×۳۰ سم.

روضه الشهداء

(تاریخ فارسی)

از : ملّا حسین بن علی کاشفی بیهقی (حدود ۹۱۰)

در وقایع و داستان کربلا و شهادت امام حسین

(علیه السلام)

با مختصری از حالات حضرت پیامبر اکرم

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و حضرت زهرا

(علیها السلام)

و امیرمؤمنان و امام حسن و امام حسین، به نثری شیوا و اشعاری مناسب موضوعها; و بنام مرشد الدّین عبداللّه مشهور به «سید میرزا» تألیف شده، و دارای ده باب و یک خاتمه می باشد.

آغاز :

«ای شربت درد تو دوای دل ما

آشوب بلای تو عطای دل ما

از نامه حمد تو شفای دل ما

وز نام حبیب تو صفای دل ما».

انجام افتاده : «فصل پنجم متوسطان در عقب زیدالنار است، و عبداللّه و عبیداللّه و حمزه. امّا حمزه را ابوالقاسم».

نستعلیق، برخوردار بن فضل اللّه، ۱۶ ذیقعده سال ۱۰۷۶ عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج حنائی، ضربی و مهر به خط: نستعلیق «مختار الموسوی» ضربی بر چند جای جلد دیده می شود. صفحات مجدول بشنگرف، عربی معرّب.

۴۰۰ گ، ۱۴ س، ۱۹×۳۰ سم.

ذریعه ۱۱/۲۹۴. آقا نجفی ۱۰/۱۴۸.

جلاءالعیون

(تاریخ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

بشماره (۱۳۳) مراجعه شود.

شکسته نستعلیق نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج مشگی، صفحه ها مجدول بشنگرف و مشگی.

۳۹۳ گ، ۱۷ س، ۲۰×۳۰ سم.

کامل التعبیر

(تعبیر خواب فارسی)

از : حبیش بن ابراهیم بن محمد تفلیسی (۶۲۹)

خواب گزاری مهم مشهوری است به ترتیب حروف که مؤلف پس از کتابت «صحه الأبدان» آن را از کتب مشهور در این علم برای سلطان ابوالفتح قلیچ ارسلان فرزند مسعود ساخته است بیشتر گفته های حکیم دانیال و امام صادق

(علیه السلام)

و ابن سیرین و کرمانی و مغربی و اسماعیل اشعث را نقل می کند. در آغاز کتاب پانزده فصل مربوط به معنی خواب و اقسام آن، و پاره ای از دستوراتی که خواب گزار را لازم می باشد آورده است. و نام مصادری که مؤلف از آنها استفاده کرده در مقدمه آمده است.

آغاز : «سپاس خدای را که واحد و صمد و قادر است، مالك ذوالجلال وحی فاطر است، رازق خلق و عالم ضمایر است».

انجام : «و اگر بیند که یوز در خانه یا محلّه یا شهری درآمد، و بانگ همی کرد، دلیل بود که اهل آن موضع را از دشمنانِ بیم و رنج و اندوه و مضرّت رسد».

نستعلیق خوش، محمد تقی جوکانی، چهارشنبه ۲۹ شوال ۱۲۳۵، جلد گالینگور مشگی، عطف و گوشه ها تیماج، دارای سرصفحه رنگین، حاشیه صفحه اول و دوّم نقاشی و تذهیب، صفحه ها مجدول بشنگرف و نقره یی و آبی، عنوان ونشان شنگرف مالکیت میرزا علی تفریشی بر روی برگ اول دیده می شود.

۲۵۷ گ، ۲۱ س، ۵/۱۹×۳۰ سم.

ذریعه ۱۷/۲۵۴. آقانجفی ۵/۲۷۲.

الکافی

(حدیث عربی)

از : ثقه الاسلام محمّد بن یعقوب کلینی (۳۲۸)

بشماره (۱۴۱) مراجعه شود.

نسخه حاضر از اول اصول کافی است تا اواخر کتاب الجنائز.

نسخ، سال ۱۰۷۵، جلد تیماج حنائی ضربی، عناوین و نشانها شنگرف، چند جای کتاب بلاغ دارد، حاشیه نویسی دارد.

۳۸۴ گ، ۲۵ س، ۱۹×۵/۳۰ سم

القاموس المحیط، و القابوس الوسیط

(لغت عربی)

از : مجدالدّین محمد بن یعقوب فیروزآبادی (۸۱۷)

فرهنگ لغت بسیار مشهوری است در بیست و هشت باب به ترتیب حروف اواخر کلمه، و هر باب در چند فصل به ترتیب حروف اوّل کلمه.

فیروزآبادی کتابی گرد می آورد به نام «اللامع» و چون آن کتاب بسیار مفصل و در حدود شصت جلد می شد، بر آن شد که کتابی مختصر در لغت تألیف نماید که امتیازات کتابهای لغت دگر را داشته باشد، لذا این کتاب را ساخت، و از جهت اختصار برای پاره یی اصطلاحات اشارات مخصوصی وضع نمود. نسخه حاضر جلد اوّل تا اواخر باب الظاء فصل العین می باشد.

آغاز : «الحمدللّه منطق البلغاء باللغی فی البوادی، ومودع اللسان السن اللّسن الهوادی».

انجام نسخه : «و العنظیان بالکسر البذی الفاحش الجافی، و اوّل الشّباب، و عنظی به اسمعه کلاماً قبیحا، و حق الترکیب ان یذکر فی المعتل، لتصریح سیبوبه بزیاده النون فی عنظوان».

انجام اصل: «و غرر السبق، و فتحه الغرب و الشرق و یسلّم تسلیما کثیراً و حسبنا اللّه و نعم الوکیل».

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج مشکی، دارای ترنج، عناوین و لغات شنگرف یا مشگی درشت. مالکیّت و مهر بیضوی «عبدالوهّاب الحسینی» بر روی برگ اول دیده می شود.

۲۶۸ گ، ۲۹ س، ۱۹×۵/۲۹ سم.

کشف الظنون ۲/۱۳۰۷ آقانجفی ۳/۳۴.

بحارالأنوار

(حدیث عربی)

از : ملا محمّد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

بزرگترین کتابی است که احادیث شیعه را در بیست و پنج جلد (بحسب تصمیم اوّلیه مؤلف) گردآوری کرده است،و هر جا نیازی به تحقیق و توضیح بوده به عنوان «بیان» آن را شرح داده، و خدمت بسیار بزرگ و پرارجی به دین و فرهنگ تشیع نموده است.

نسخه

حاضر جلد اول; فتن و محن از جلد هشتم می باشد.

آغاز : «الحمدللّه الّذی اوضح لنا مسالك الدّین باعلامه، و نور لنا بمصابیح الیقین لیالیه کایّامه».

انجام : «لو کان لی ما علی الأرض من صفراء و بیضاء لافتدیت به من هول المطّلع».

نسخ، محمد قاسم بن حاج امیر بیگ، روز چهارشنبه پنجم صفر ۱۲۳۴ در قصبه خوانسار. عناوین ونشانها شنگرف، جلد تیماج قهوه یی روشن، ضربی، دارای ترنج، بر پشت برگ اول وقف «ظل السلطان علی شاه، شاهزاده اعظم، و مهر مستطیل «از شاه ملقب شد علی بظل سلطان» و مهر مربع «انا مدینه العلم و علی بابها» دیده می شود.

۱۳۰ گ، ۳۱ س، ۲۰×۵/۲۹ سم.

ذریعه ۳/۱۶. آقانجفی ۱/۱۰۷.

منهج الصّادقین

(تفسیر فارسی)

از : ملا فتح اللّه بن شکر اللّه کاشانی (۹۸۸)

تفسیر فارسی نسبتاً مفصلی است که باقوال مفسّرین و نکته های ادبی نیز اشاره دارد روایات عامه را برای استدلال، فراوان آورده است. نسخه حاضر از آغاز سوره یس تا اوائل آیه ۸ از سوره حدید می باشد.

آغاز : «ابی بن کعب از حضرت رسالت صلی اللّه علیه و آله روایت کرده که هر که این سوره را بخواند قربه الی اللّه از همه گناهان آمرزیده شود».

انجام ناتمام : «لاتدینون باللّه، که نمی گروید بخدا و بوحدانیت او معترف نمی شوید، و الرّسول و حال آنکه پیغمبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

که».

نستعلیق، آیات معرّب، جلد قهوه یی سیر، بی مقوّا.

۲۰۲ گ، ۱۹ س، ۵/۱۸×۵/۲۹ سم.

ذریعه ۲۳/۱۹۳. آقانجفی ۳/۴۸.

مجموعه

۱ شرح مختصر وقایع نعمت خان عالی (۱ ر ۱۸ ر)

(لغت فارسی)

از : سید حسین علی مشهدی موسوی (ق ۱۳)

توضیح بسیار مختصری است بر بعضی لغات و عبارتهای مشکل کتاب: «وقایع نعمت خان عالی (۱۱۲۰) یا «روزنامه محاصره حیدرآباد».

آغاز : «حمد قادر بیچون که از یک کن خلایق را از عدم بوجود آورده، و نعت خاتم النبیّین سیّد المرسلین صلّی اللّه علیه و آله که ازنور هدایت خویش».

انجام : «... للّه که شرح مختصر نعمت خان عالی بفرصت قلیل صورت اختتام یافت».

۲ وقایع اول ایام محاصره ... حیدرآباد (۱۹ ر ۸۲ پ)

(تاریخ فارسی)

از : میرزا محمد نصیرآبادی شیرازی (۱۱۲۰)

مؤلف که نعمت خان عالی، و دانشمند خان نیز خوانده می شود رویدادهای محاصره حیدرآباد (گلکنده) در سی اُمین سال پاشاهی اورنگ زیب (۱۱۱۸) و گشودن آن به دست پسر اورنگ: محمد بهادر شاه (۱۱۲۰) را که در سال

۱۰۹۸ هجری واقع شده روزانه با نثری دشوار آمیخته به نظم نگاشته است.

عنوانی که گفتیم بر فراز صفحه آغازین آمده است، گاهی به آن «وقایع نعمت خان» و «روزنامه محاصره حیدرآباد» نیز گفته می شود.

آغاز : «دمی که مدرّس کشاف صبح در صفحه صدق و صفا، چون قاضی بیضا، تفسیر و الشمس و الضحی بخط شعاعی آفتاب».

انجام:

«کنون عرض دعایم بر زبان است

زبانم در دعای دوستان است».

۳ ضمیر المعنی (۸۳ ر ۱۲۱ پ)

(لغت فارسی)

از : سید فضل علی (ساکن دارانگر)؟

توضیح لغتها و ترجمه آیات و روایاتی است که در کتاب «وقایع نعمت خان عالی» آمده است، بعضاً به جهات ادبی نیز پرداخته است.

آغاز : «بعد حمد و سپاس، ربّ الجانّ والناس، و نعت حضرت سرور کاینات مفخر موجودات احمد مجتبی و محمد مصطفی

(صلی الله علیه وآله وسلم)

انجام :

«غلام همت آن عارفان باکرمم

که یک صواب ببینند و صد خطا بخشند».

۴ رقعات (۱۲۲ ر ۱۶۰ پ)

(نامه نگاری فارسی)

از : سید جعفر علی خان رضوی؟

نامه ها و فرمانهائی را که به اشخاص مختلف با عبارات ادیبانه نثر آمیخته به نظم نگاشته در این کتاب گرد آورده است.

آغاز : «حدیقه کمال بی زوال خالق منانست بی مثال ... که چون پای چشم صورت بین درو گذارند».

انجام : «و رواج دادن شریعت نبوی، و نیروی طریقت مرتضوی معمور ساخته، بر ... وحشمته بحرمه النبی و آله الأمجاد».

کتابها: شکسته نستعلیق، کتاب اول روز سه شنبه ۲۸ ذیحجه ۱۲۶۳ سه کتاب دیگر به خط سید حسین علی موسوی دوّم در روز سه شنبه هفتم ذیحجه ۱۲۲۳، سوم ۲۷ شوال ۱۲۰۶ ؟ (۱۲۶۰ ظ) عناوین و نشان جز چهارم، شنگرف، جلد (عاریه) جلدِ روز شمار ۱۳۵۲.

موریانه آسیب سختی رسانده است.

۱۶۰ گ، سطور مختلف، ۵/۱۴×۵/۲۱ سم.

ذریعه ۱۱/۲۷۰ و گنج بخش ۴/۲۰۴۳ (روزنامه محاصره حیدرآباد).

مجمع البحرین

(کیمیا فارسی)

از : شاه خیرالّله حقانی مهابنی؟

سی و یک باب است در عمل اکسیر و کیمیاگری که هر باب دارای چندین فصل، که نسخه حاضر باب اول و دوم را ندارد. فهرست بابهای نخستین بدین قرار است.

باب سوم: صاف و تصعید کردن اوپدهات و غیره بیست فصل

باب چهارم: در تدابیر دهات و سیماب و... هفت فصل

باب پنجم: در عمل کند هک و تسقیه وتشویه دوازده فصل.

باب ششم: در تدابیر نوشا در ۹ فصل.

باب هفتم: در تدبیر آبهای تند و تیز ۲۵ فصل.

باب هشتم: در تدابیر حل دهاتها به آبهای حادتند ۲۹ فصل.

باب نهم: در تدابیر اوزان و مزاج ۱۹ فصل.

باب دهم: در بیان ارواح.

باب یازدهم: نمک ها و بودها.

باب دوازدهم: طریق برآوردن از اشجار.

باب سیزدهم: در تصعید ارواح و انفاس.

باب چهاردهم: در حل و تقطیر نمکها و زرجها.

باب پانزدهم: در تقطیر نمک جریش.

آغـاز نسـخه : «بـاب سـیم در بیان صاف کردن و تصـعید کردن اوپـدهات و غیره یعنی سـیماب و کنـدهک و هژتال و نمک و سنگ».

انجام : «ته او آتش ملایم می داده باشد تا گندهک گداخته شده بماند چون نمکها سـیاه شود دیگر داده به دستور عمل تکرار نماید».

پس ازاین سه برگ به عنوان «نوع دیگر، نوع دیگر» ادامه دارد.

نسـتعلیق، سید ولی فرزند سید علی قادری ۲۹ محرم ۱۳۲۰ ؟ سـه برگ اخیر ۲۹ صفر ۱۲۱۹ در بلـده حیدرآباد، در پایان: غلام علی گویـد حسب فرمایش ... محمـد علی خان بهادر قلمی، کتابت حواله محمـد حنیف داروغه کتابخانه شـد، جلـد گالینگور، عناوین و نشانها شنگرف.

۱۳۲ گ،

۱۵ س، ۱۴×۲۵ سم.

ذریعه ۲۰/۲۲.

حاشیه حاشیه تهذیب المنطق

(منطق عربی)

از : مولوی محمد حسن (؟)

حاشیه ای است ظاهراً بر «حاشیه تهذیب المنطق» جلال الدّین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۷) به عنوان: «قوله، قوله» بیشتر به نقد پرداخته است.

آغاز نسخه: «قوله المعنی المصدری الخ قیل المعنی المصدری من مقوله الفعل او الانفعال فهو امر غیر قارّ الذّات».

انجام : «و لا یفی لدفعه الفطره و ان بقی، فلا یمکن رعایتها ایضا فمن هذه الجهه عین الطّرق و هو المراد للمحشی فتأمل».

شکسته نستعلیق، نام کاتب ندارد، ۵ رمضان المبارک، سال ۱۱۸۲. جلد گالینگور، پیش از کتاب و بعد از آن همان حاشیه در کاغذ گاهی آمده است.

۳۹ گ، ۲۵ س، ۱۶×۵/۲۳ سم.

جزوه منبر؟

(تاریخ فارسی)

از : سید مهدی (ق ۱۳)

مطالب متفرقه منبری است در مناقب امامان

(علیهم السلام)

و اخلاق و تاریخ پیامبران

(علیهم السلام)

و سوگواری شهیدان کربلا- به نثر آمیخته با نظم، در برخی مجالس منقبتی ازهفتاد منقبت حضرت علی را ازخصال ابن بابویه قمی (صدوق ۳۸۱) آورده است.

آغاز : «یازدهم از آن هفتاد منقبتی که ابن بابویه علیه الرّحمه در کتاب خصال از حضرت امیرالمؤمنین صلوات اللّه علیه روایت کرده ... و امّا الحادیعشر».

انجام : «دست در گردن یکدیگر درآورده مصیبتهای خود را یک یک شرح می دادند و گریه زاری می کردند».

نسخ، جلد تیماج سرخ بی مقوا، در تاریخ ذیحجه ۱۲۹۹ سید مهدی این جزوه را بعد از خود وقف کرد برای هر که سزاوار است که احتمالاً واقف و کاتب و گردآورنده یک شخص است.

۲۴۳ گ، ۱۵ ۱۴ س، ۱۸×۲۲ سم.

مجموعه

۱ الوسائل الی معرفه الأوائل (۱ پ ۳۷ پ)

(تاریخ عربی)

از : جلال الدّین عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی (۹۱۱)

رساله ایست در اولیات: (شاخه ای است از تاریخ). مؤلّف کتاب «الأوائل» ابی هلال حسن بن عبداللّه عسکری (۳۹۵) را تلخیص و چند برابر ازخود بر آن افزوده به ترتیب کتابهای فقهی (که به کتاب طهاره آغاز می شود) نگاشت، امثال را نیز آورده است.

آغاز : «الحمدللّه الأول فلیس له آخر، و اشهد ان لا اله الاّ اللّه وحده لا شریک له».

انجام : «قال استنشد ابوبکر معد یکرب و قال: اما انّك اول من استنشدته فی الاسلام، آخر الکتاب الحمدلله...».

۲ رساله فی بیان حیواه النبی(صلی الله علیه وآله وسلم)

فی قبره (۳۷ پ ۴۲ پ)

(حدیث عربی)

از : جلال الدّین عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی

آیا پیامبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

در قبرش زنده است؟ چون در

حدیث از رسول خدا

(صلی الله علیه وآله وسلم)

آمده است: هر کس برمن سلام کند خدا روح مرا باز گرداند تا جواب سلام وی گویم، بر آن شد در این موضوع تحقیق کند این رساله را نگاشت.

آغاز : «الحمدللّه و سلام علی عباده الذین اصطفی. وقع السؤال قد اشتهر ان النبی

(صلی الله علیه وآله وسلم)

حی فی قبره».

انجام : «فیتبین بالطرق المزیده ما خفی فی الطریق الناقصه، ... و الحمدللّه وحده و صلّی اللّه علی من لا نبی بعده».

۳ طلوع الثریا باظهار ما کان خفیّاً (۴۲ پ ۵۴ ر)

(حدیث عربی)

از : جلال الدّین عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی

درباره حدیثی که می گوید: مردگان در قبر تا هفت روز آزمایش می شوند.

آغاز : «الحمدللّه و سلام علی عباده الذین اصطفی. و بعد فهذا تألیف یسمی طلوع الثریا باظهار ما کان خفیا. مسئله فتنه الموتی».

انجام : «قال سفیان بن عیینه یقول ... لا حرم جلسائی الحدیث ... لموضع رجل واحد ... و الحمدللّه وحده و صلی اللّه علی سیدنا محمد و آله ...».

۴ شقایق الأترنج فی رقایق الغنج (۵۴ ر ۶۰ ر)

(ادب عربی)

از : جلال الدّین عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی

ازمؤلف معنی و حکم غنج «ناز وکرشمه» را پرسیده اند این رساله را به نثر آمیخته با نظم، و اشعار ادبی در جواب نگاشته است.

آغاز : «الحمدللّه ... الفته جوابا للسائل عن حکمه شرعا و اوردت فیه من الفوائد ما لا مزید علیه جمعاً».

انجام : «و قال فی الحماسه لرجل یهجوبه امرأته: حدیث کقلع الضرّس اونتف شارب * و غنج کخطم الأنف عیل به ضیری...».

۵ الحجج المبینه فی التفضیل بین مکّه و المدینه (۶۰ ر ۶۶ پ)

(حدیث عربی)

از : جلال الدّین

عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی

سخن در این بوده که مکه افضل است یا مدینه مؤلف برتری مدینه را ترجیح داده و این رساله را نگاشته است.

آغاز : «الحمدللّه الذی فضّل بعض خلقه علی بعض حتی فی البلاد و الامکنه و بقاع الأرض».

انجام : «فرأیت یأخذ الحجر حتی ... الحجر حتی اسسه، و یقول: انّ جبرئیل

(علیه السلام)

هو... قالت فکان یقال: انه اقوم مسجد...».

۶ نشر العلمین المنیفین فی احیاء الابوین الشریفین للنبی(صلی الله علیه وآله وسلم)

(۶۶ پ ۷۲ ر)

(کلام عربی)

از : جلال الدّین عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی

در اینکه پدر و مادر و اجداد گرامی رسول خدا

(صلی الله علیه وآله وسلم)

مؤمن و اهل بهشتند.

آغاز : «الحمدللّه ... قال اللّه تعالی حکایه عن نبیّنا محمد صلی اللّه علیه (و آله) و سلّم : و یا قوم مالی ادعوکم الی النجاه و تدعوننی الی النار».

انجام : «قالوا: اذا روینا فی الحلال و الحرام شددنا، و اذا روینا فی الفضائل و نحوها تساهلنا».

۷ کشف الصلصله عن وصف الزلزله (۷۲ ر ۸۷ پ)

(حدیث عربی)

از : جلال الدّین عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی

زمین لرزه چرا و برای چیست؟ از حدیث و گفته های بزرگان گرد آورده و دیدهای خود را نیز افزوده است.

آغاز : «الحمدللّه و الشکر له والصلواه والسلام علی خیر نبی ارسله هذه فوائد مفصله».

انجام : «ثمّ ترجف المـدینه ثلاث رجفات فلایبقی منافق و لا منافقه و لا فاسق و لا فاسـقه الاّ خرج الیه فتخلص المدینه فهذا یوم الخلاص».

۸ معیاد الأذکار فی بیان ذکر الخفی والجهر (۸۷ پ ۱۰۵ پ)

(عرفان عربی)

از : جلال الدّین محمد بن عبیداللّه (؟)

رساله مختصریست در کیفیت ذکر گفتن در سه باب و یک خاتمه. در

آخر یک صفحه فارسی آمده است.

آغاز : «الحمدلمن هو المذکور بالأفئده والأفواه، والصّلواه والسّلام علی رسوله الذی رفع ذکره واصطفاه و علی آله».

انجام افتاده: «صواب چنین می نماید که بر وفق حدیث فضل الدعاء لا اله الاّ اللّه دست بردارند».

همه مجموعه نسخ یک کاتب که نام وی و تاریخ کتابت نیامده، عناوین ونشانها شنگرف، جلد شمیز فرسوده، موریانه به کتاب آسیب جبران ناپذیری رسانده است سه عدد مهر مستطیل «فخرالاسلام خان ۱۱۸۸» و «صمصام الملک» و «حیات النساء بنت رفاهت طلبخان ۱۱۸۳» بر روی برگ اول دیده می شود.

۱۰۵ گ، ۲۵ س، ۱۴×۲۳ سم.

کشف الظنون ۲/۲۰۰۷ و ۱۱۱۵ و ۱۰۵۶ و ۱۴۹۱ و ۱۹۵۲ و ۱/۶۳۲. معجم المطبوعات ۱/۱۰۸۵.

طریق النجاه

(عرفان عربی)

از : حاج کریم خان بن ابراهیم کرمانی (۱۲۸۸)

چون مؤلف کتابهای فراوانی در علم حقیقت و شریعت نوشته بود بر آن شد که کتاب جامعی در علم طریقت: (عرفان) بنگارد، این کتاب را که دارای مباحث گسترده ایست در موضوع نفس در سه جزء نگات. بیشترین مطالب درباره حدیث کمیل بن زیاد و حدیث اعرابی در ارتباط با نفس می باشد.

کتاب به حسب ترتیب مؤلف بنا بود در یک مقدمه و هفت باب و یک خاتمه باشد، ولی تا مقداری از باب ششم بیش تألیف نشده است. فهرست مختصرمطالب بدین قرار است. مقدمه در تکون نفس و شناخت آن در پانزده فصل.

باب اول: در ذکر دارای چهار مقصد.

باب دوّم: در فکر دارای یک مقدمه و سه مقصد و چهارده فصل.

باب سوم: در علم دارای یک مقدمه و نه مطلب.

باب چهارم: در حلم.

باب پنجم: در بیداری

باب ششم: در پاکی. نسخه حاضر جلد اوّل می باشد که مقدّمه و بخشی از

باب اوّل را دارد.

آغاز : «الحمدللّه الرّحمن الّذی علّم القرآن، خلق الأنسان، علّمه البیان، والصّلواه والسّلام علی سیّد الانس والجانّ».

انجام : «و لتفصیل هذالمطلب مقام آخر. و لما کثر حجم الکتاب رأینا ان نختم هذا لمجلد هنا... انّه غفور رحیم».

جلد اول روز دوشنبه ۲۷ ذیقعده سال ۱۲۷۳ به پایان رسیده است.

نسخ، محمد مهدی شریف بن محمد شفیع کرمانی، ۲۹ جمادی الأول سال ۱۲۷۶، جلد تیماج نیلی ضربی، ترنجدار، عناوین و نشانها شنگرف مالکیت محمد باقر بن ابراهیم با دو عدد مهر کوچک دایره یی «باقر بن ابراهیم» در ۱۲۷۶ و مالکیت ابوالحسن بن محمد حسین یزدی بر روی برگ اوّل دیده می شود.

۲۸۴ گ، ۱۵ س، ۵/۱۴×۵/۲۱ سم.

ذریعه ۱۵/۱۷۰. آقانجفی ۳/۲۹.

طریق النجاه

(عرفان عربی)

از : حاج کریم خان بن ابراهیم کرمانی (۱۲۸۸)

بشماره (۱۷۰) مراجعه کنید.

نسخه حاضر جلد دوّم و از قرائت قرآن تا مسئله سوّم مجادله می باشد، و ۲۵ جمادی الاول بسال ۱۲۷۶ پایان یافته است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... انّ هذا هو المجلد الثانی من کتاب طریق النّجاه فی علم الطریقه».

انجام : «و فیما ذکرناه کفایه، حذرا عن الکلال. و لمّا وصل الکلام الی هنا رأیت ان اقطع التحریر لهذا المجلد لما طال بی المقال...».

نسخ، روز یکشنبه ۱۷ شعبان، سال ۱۲۷۶، جلد تیماج نارنجی روغنی، ترنجدار. عناوین و نشانها شنگرف، دارای فهرست مفصل در آغاز. مالکیت محمد باقر بن ابراهیم و مهر دایره یی کوچک «باقر بن ابراهیم» و مالکیت ابوالحسن بن محمد حسینیان بر روی برگ اول دیده می شود.

۳۰۳ گ، ۱۸ س، ۵/۱۴×۵/۲۲ سم.

المختصر النافع

(فقه عربی)

از : محقق حلی، جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید (۶۷۶)

کتاب فتوائی مختصریست که گاهی اشاره به بعضی ادله می کند ودر (۴۴) کتاب آمده است. گویند: این کتاب مختصر «شرایع الاسلام» خود محقق است. نسخه حاضر از اول طهارت تا پایان دیات را دارد.

آغاز : «الحمدللّه الّذی صغرت فی عظمته عباده العابدین».

آغاز نسخه : «بسمله، کتاب الطّهاره، و ارکانه اربعه، الاول فی المیاه، و النظر فی المطلق و المضاف و الأسئار».

انجام نسخه : «لایعقل العاقله بهیمه و لا اتلاف مال، و یختص ضمانها بالجنایه علی الآدمی حسب».

نسخ، جلد تیماج زرشکی، عناوین و نشانها شنگرف، حاشیه نویسی دارد، برخی برگها وصالی و برخی دیگر نونویسی شده، مالکیت و مهر بیضوی «عبده ابوالقاسم الحسینی» بر رو و پشت برگ اوّل دیده می شود.

۲۲۲ گ، ۱۰ س، ۱۵×۲۱ سم.

ذریعه ۲۰/۲۱۳. آقا نجفی ۲/۱۱۲.

جنّات الخلود

(تاریخ فارسی)

از : محمد رضا ابن محمد مؤمن امامی خاتون آبادی معروف به مدرس (ق ۱۲)

در شرح اسماء حسنی الهی و شناخت پیامبران بزرگ

(علیهم السلام)

و تاریخ چهارده معصوم

(علیهم السلام)

و پادشاهان و خلفای اموی و عباسی و توضیح ملتها وادیان، عرض و طول برخی از شهرها، جهه قبله، آداب سفر، جهش اعضاء و فوائد بسیاری دیگر، هر یک در جدولی جداگانه به سبکی زیبا و جالب. مؤلف پس از آنکه جلد اول تفسیر خود «خزائن الانوار» را نوشت و به شاه سلطان حسین صفوی تقدیم کرد و مورد تحسین واقع شد، به اشاره بعضی از خاصان شاه این کتاب را در مدت پانزده ماه که از اواخر ۱۱۲۵ مطابق اسم «جنات الخلود» (یکی ازنونها حساب می شود) شروع و اوائل ۱۱۲۷ مطابق

اسم «باغ عدن» به پایان رسانده به شاه تقدیم نمود.

آغاز : «الحمدللّه الحکیم المعبود المتفّرد بالأزلیه و الأبود، المتعزّز بالکرم و الجود».

انجام : «و تغییر در وضع و اسلوبش باین قسم که هست ندهند، و روح مرا در قالب و قالب مرا در قبر معذّب نسازند...».

شکسته نستعلیق، ۱۲۵۸، دارای سرلوحه زیبا، صفحات مجدول بمشکی و طلا، عناوین بشنگرف و لاجورد. جلد تیماج مشکی.

۳۵ گ، ۴۰ ۳۶ س، ۲۹×۴۱ سم.

ذریعه ۵/۱۵۰. ریحانه ۵/۲۶۸.

اسرار الصّلوه

(فقه فارسی)

از : محمد صالح بن محمد صادق واعظ (ق ۱۲)

ترجمه نسبتاً روان و ساده ایست از رساله: «التنبیهات العلیّه فی وظائف الصّلواه القلبیه» شهید دوم: زین الدّین بن علی عاملی (۹۶۶).

آغاز افتاده: «انوار رحمت از جناب پروردگار عالمیان، و دانای آشکار و نهان بهم رساند، و بعمل قلیل مستوجب ثواب جزیل گردد».

انجام : «زیرا که اینها همه از لطف او و به توفیق او، و از برای رضای اوست و هو حسبنا و نعم الوکیل».

نستعلیق، احمد بن محمد رضائی (ظ) ۱۱ ذیحجه ۱۲۸۸ (ظ) جلد تیماج قهوه یی سیر، ترنجدار.

۱۰۴ گ، ۱۷ س، ۱۳×۵/۲۱ سم.

فهرست کتابهای فارسی مشار ۱/۲۹۱.

مفاتیح الشرایع

(فقه عربی)

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱)

بشماره (۵۰) مراجعه شود. نسخه حاضر جلد اول می باشد.

نسخ، محمد طاهر ابن محمد شریف ملقب به آقابابا، در کرمان، دهه آخر ربیع الاول سال ۱۲۲۷، جلد تیماج قهوه یی دارای ترنج، عناوین ونشان شنگرف، حاشیه نویسی دارد وقفنامه و مهربیضوی «عبده الراجی محمد طاهر بن محمد» روی برگ اوّل دیده مشود. پس از کتاب اشعار حمیری «لام عمر باللّوامربع» آمده است.

۱۹۰ گ، ۱۸ س، ۱۴×۲۰ سم.

مفاتیح الشرایع

(فقه عربی)

از : ملامحسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱)

بشماره (۵۰) مراجعه شود. نسخه حاضر شامل هر دو جلد می باشد.

آغاز جلد دوّم: «فن العادات والمعاملات من کتاب مفاتیح الشرایع، و فیه کتب».

انجام جلد دوم: «هذا آخر المفاتیح و وقع الفراغ من تألیفه عام اثنین و اربعین و الف، و اتفق لتاریخه عدد حروف تاریخه مرفوعه...».

نسخ، عبدالخالق بن محمود درویش دماوندی جلد اول در اواخر دهه آخر ربیع الاول، ۱۰۹۵، جلد دوم ۱۱ رمضان ۱۰۸۶، عناوین ونشان شنگرف، بعضاً حاشیه نویسی دارد. دارای بلاغ و با نسخه ای که بر مصنف خوانده شده مقابله گردیده است. جلد: تیماج قهوه یی ترنجدار.

۴۱۴ گ، سطور مختلف، ۵/۱۲×۵/۲۰ سم.

دیوان ناصر خسرو

(ادب فارسی)

از : ناصر بن خسرو قبادیانی علوی متخلص به حجت (۴۸۱)

در حدود هشت هزار (۸۰۰۰) بیت شامل قصائد و غزلیات و چند رباعی که با نظم الفبا آخر ابیات آمده است.

آغاز :

«خداوندی که در وحدت قدیم است از همه اشیا

نه اندر وحدتش کثرت نه محدث را از وانها

چه گوئی از چه او عالم پدید آورد از اول

که نه مادت بدو صورت نه بالا بود و نه پهنا».

انجام :

«آنچه نخواهی که ندرویش مکار

آنچه نخواهی که بشویش مگوی».

شکسته نستعلیق خوش، عبدالکریم گرگانی، جمادی الأول ۱۲۸۰، عناوین و نشان شنگرف، جلد تیماج زرشکی طلاکوب، لبه کتاب زرین، کتاب را ناسخ به دستور شاهزاده نواب: عزّالدوله عبدالصمد میرزادر زمانی که در شمیران بوده استنساخ شده و تحویل کتابخانه وی گردیده است. مهر مربّع «عزّالدوله ۱۲۸۳» و بیضوی «عزّالدوله ۱۲۷۸ (ظ)» روی برگ اول دیده می شود، برگهای سفید پیش و پس از کتاب وجود دارد.

۲۸۸ گ، ۱۵ س، ۱۳×۲۰ سم.

ذریعه ۹/۱۱۵۵. آقانجفی ۱۸/۳۱۳.

مجموعه

۱ گلستان

(ادب فارسی)

از : شیخ مصلح الدّین بن عبداللّه سعدی شیرازی (۶۹۱)

یکی از بلندپایه ترین کتابهای ادبی فارسی است که در هشت باب بنام سعدالدّین زنگی در سال ۶۵۶ نوشته شده است. فهرست بابها چنین است:

باب اول: در سیرت پادشاهان، دوم در اخلاق درویشان، سوّم در فضیلت قناعت، چهارم در فوائد خاموشی، پنجم در عشق و جوانی، ششم در ضعف و پیری، هفتم در تأثیر تربیت هشتم در آداب صحبت.

آغاز : «منت خدای را عزّوجلّ که طاعتش موجب قربت است، و به شکر اندرش مزید نعمت».

انجام :

«گر نیاید بگوش رغبت کس

بر رسولان بلاغ باشد و بس».

۲ بوستان (در حاشیه کتاب)

(ادب فارسی)

از : شیخ مصلح الدّین بن

عبداللّه سعدی شیرازی

یکی از متون ادبی، اخلاقی است در حدود پنجهزار بیت و در ده باب. بدینقرار: ۱ عدل و رأی و تدبیر و جهانداری ۲ در احسان ۳ در عشق ۴ تواضع ۵ رضا ۶ قناعت ۷ تربیت ۸ شکر ۹ توبه ۱۰ مناجات.

آغاز :

«بنام خداوند جان آفرین

حکیم سخن در زبان آفرین».

انجام :

«بضاعت نیاوردم الاّ امید

خدایا ز عفوم مکن ناامید».

نستعلیق، نام کاتب ندارد، به سال ۱۲۲۹، کتاب اول در ۲۸ جمادی الثانی روز سه شنبه، دوم ۲۱ شعبان عصر روز دوشنبه، جلد گالینگور، دارای سر لوحه رنگین، فواصل و گوشه ها تزیینی.

۱۳۱ گ، سطور مختلف، ۱۴×۵/۲۰ سم.

ذریعه ۱۸/۲۲۰ و آقانجفی ۳/۷ (گلستان). ذریعه ۳/۵۵ و گنج بخش ۳/۱۵۳۹ (بوستان).

خلاصه منهج الصّادقین

(تفسیر فارسی)

از : ملافتح اللّه بن شکراللّه کاشانی (۹۸۸)

خلاصه و مختصری است از کتاب «منهج الصادقین» خود مؤلف. در این خلاصه، نخست ثواب قرائت و سپس تفسیر مزجی ترجمه گونه آمده و جهات ادبی را نیز بعضاً بیان می دارد.

نسخه حاضر جلد دوم و از اوائل سوره حجر تا آخر سوره «ص» می باشد.

آغاز افتاده : «بسمله، لو ما تأتینا چرا نمی آری بما بالملائکه فرشتگان را بگواهی برسالت خود ان کنت من الصادقین».

انجام : «ان هو الاّ ذکر للعالمین، این نیست مگر یادگار جهانیان را، و لتعلمن نبأه بعد حین وبدانید خبر آن بعد از هنگامی».

نستعلیق، روز سه شنبه ۱۱ شوال، عناوین و نشانها شنگرف آیات نسخ معرّب، مهر بیضوی «باقرالعلوم ص ۶۵ و مهر بیضوی «مشیر الممالک» و مالکیت وی پشت برگ اول دیده می شود جلد تیماج سوخته یی، ترنجدار.

۳۰۳ گ، ۲۷ س، ۵/۲۱×۵/۳۲ سم.

ذریعه ۷/۲۳۳. آقانجفی ۳/۴۵.

مجالس ؟

(تاریخ فارسی)

از : ؟

مطالب متفرقه منبری و بعضاً سست و ضعیف در ۸۷ مجلس که پس از چند برگ مجلس اول تا سی مجلس پس از آن به مجلس اول آغاز تا ۵۷ مجلس، اشعاری نیز بمناسبت می آورد.

آغاز افتاده: «شهادت امام حسین

(علیه السلام)

بود، پس این شهادت از صدها سال در مشیت ایزدی قرار گرفته بود».

انجام : «و خیمه هایم را آتش زده، عیالم را اسیر نمودند، شهر بشهر گردانیدند، سر مرا در مجلس شراب ... الا لعنته اللّه».

نستعلیق، برخی عناوین شنگرف، جلد شمیز فرسوده، کاغذ در حال نابودی.

۲۲۲ گ، سطور مختلف، ۲۱×۵/۳۳ سم.

ابواب الجنان

(اخلاق فارسی)

از : میرزا رفیع الدّین، محمد بن فتح اللّه واعظ قزوینی (۱۰۸۹)

مؤلف می خواست کتاب بسیار مفصلی تألیف کند در هشت باب بشماره درهای بهشت که هر بابی در یک جلد باشد، ولی پس ازتألیف باب اول و دوم درگذشت، و باب سوّم را فرزندش محمد شفیع نگاشت. باب اول را در زمان شاه عباس و بنام وی و باب دوم در زمان شاه سلیمان، به سال ۱۰۷۹ نگارش کرده. نسخه حاضر جلد اول می باشد. این کتاب با عباراتی شیوا ونسبتاً ادیبانه و نکته های تاریخی نگاشته شده است.

آغاز : «بهترین مقالی که سر خیل کاروان فنون محاورات تواند بود، و خوشترین کلامی که بشادابی لآلی کلماتش...».

انجام : «و ادویه اخبار و آثار مذکوره بر امزجه قلوب دردمندان سازگار و گوارا گردانیده توفیق انجام باقی جلود را بر وجه صواب کرامت فرماید، بمنه و کرمه».

نستعلیق خوش، ملاعلی شهیر بقاضی بن آخوند ملامحمد کریم. شعبان ۱۲۸۳، عناوین نانوشته، جلد تیماج قهوه یی ترنجدار. ملکیت و مهر بیضوی «عبداللّه الحسینی» روی برگ اول دیده می شود.

۱۵۷ گ،

۲۶ س، ۲۱/۵×۳۳ سم.

ذریعه ۱/۷۶. آقانجفی ۲/۱۷۰.

مجموعه

۱ جهان گشای نادری (۱ پ ۵۶ پ)

(تاریخ فارسی)

از : میرزا محمد مهدی بن محمّد نصیر منشی استرابادی (ق ۱۲)

تاریخ جنگها و کشور گشائی های نادرشاه افشار (۱۱۶۰) تا در گذشت وی، و یک سال پس از مرگش، با مقدمه یی در اوضاع سیاسی ایران پیش از نادرشاه و فتنه افغان و روی دادهای پس از صفویان.

آغاز : «بر دانایان رموز آگاهی، و دقیقه یابان حکمتهای الهی واضح است، که در عهد واوان که اوضاع جهان منقلب و پریشان».

انجام اصل : «به یک گردش چرخ نیلوفری

نه نادر بجا ماند و نه نادری».

انجام نسخه افتاده : «بر سر ایشان ریخته پانصد نفر از رومیه قتیل و اسیر، و سلک جمعیت آنجماعت تفرقه».

۲ مضمار دانش (۵۷ ر ۷۱ پ)

(طبیعی فارسی)

از : نظام الدّین احمد بن ملّاصدرا گیلانی (۱۰۵۹)

پیرامون اسب، و آنچه از آیات و اخبار در این موضوع آمده با خلاصه گفته های اهل فن در فرسنامه ها، به دستور شاه عباس دوّم (۱۰۵۲ ۱۰۷۷) در یک مقدمه و سه مرحله به منزله قلب و دو جناح لشکر، و خاتمه بجای ساقه. بدین تفصیل:

مقدمه: در آغاز آفرینش اسب و رام شدن او.

مرحله اول: در محامد و ذمایم اسب.

مرحله دوم: در آداب تربیت اسب.

مرحله سوم: در معالجات اسب.

خاتمه: (در نسخه نیست).

آغاز افتاده : «فرمانفرمای کوه وقار، آسمان رفتار، مرکز مدار ثابت و سیار، مرآت چهره نیّر اعظم».

انجام افتاده : «و نیم رطل آب جهناز مجموع را در ظرفی کرده یک رطل پیاز در آن افکند».

شکسته نستعلیق، عناوین کتاب اول شنگرف و دوّم مشگی درشت تر، جلد تیماج قهوه یی.

۷۱ گ، ۲۵ س، ۲۰/۵×۳۲ سم.

ذریعه

۵/۳۰۰ و آقانجفی ۱۳/۵۹ (جهانگشا). ذریعه ۲۱/۱۳۴ و آقا نجفی ۱۹/۲۹۹ (مضمار).

تفسیر قرآن؟

(تفسیر فارسی)

از : ؟

تفسیر کوتاهی است که نخست آیه یا آیات مورد نظر را می آورد، سپس تفسیر کرده، گفته های مفسّران پیشین را بیان می کند، گاهی شأن نزول را می گوید (ثواب قرائت و جهات ادبی را بیان نمی کند). نسخه حاضر از اول سوره والصافات تا اواخر سوره نبأ می باشد.

آغاز : «والصّافات صفا... فاتبعه شهاب ثاقب، سوگند به فرشتگان که در آسمان صف زده اند در نماز و عبادت، چنانکه مؤمنان در نماز جماعت».

انجام افتاده: «از هر لرزه او خدای تعالی صد هزار فرشته می آفریند، ایشان در پیش خدا. ایستاده باشند، سر برندارند و سخن نگویند چون ایشان را».

نستعلیق، آیات نسخ معرّب، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد. جلد تیماج قهوه یی،

۱۴۱ گ، ۲۸ س، ۲۰/۵×۳۲ سم.

عین الحیواه

(اخلاق فارسی)

از : ملا محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

شرح گسترده ایست بر وصایا و سفارشهای پیامبر اکرم

(صلی الله علیه وآله وسلم)

به ابی ذر غفاری در مکارم اخلاق و صفات ناپسند با عبارتهایی روان و آسان و دور از تکلّفات لفظی.

آغاز اصل : «لآلی حمد و جواهر ثنا تحفه بارگاه جلال کبریا حکیمی که الواح ارواح قابله نوع بشر را».

آغاز نسخه : «و بیرون آمده با جمعی رفیق شدم، و بایشان گفتم که: شما متکفّل نان و آب من بشوید; من شما را خدمت می کنم در این سفر».

انجام اصل : «و در حیات و ممات این حقیر خاکسار و ذره بی مقدار را از دعا، و طلب مغفرت سیّئات و رفع درجات محروم نگردانند».

انجام نسخه : «و بسندهای معتبر از امام محمّد باقر و امام جعفر صادق صلوات اللّه علیهما منقول است که حق تعالی به حضرت موسی

(علیه السلام)

خطاب فرمود».

نستعلیق، جلد تیماج سوخته یی

فرسوده.

۲۱۱ گ، ۲۸ س، ۵/۲۰×۳۱ سم.

ذریعه ۱۵/۳۷۰. آقا نجفی ۲/۱۸۷.

کنزاللغه

(لغت فارسی)

از : محمد بن عبدالخالق بن معروف (ق ۹)

بشماره (۱) مراجعه شود.

نسخ، عبدالغفار بن صالح، چهارم جمادی الثانی، سال ۱۲۲۳ جلد تیماج مشگی، بیشتر لغتها بشنگرف.

۴۰۶ گ، ۱۹ س، ۵/۲۰×۳۰ سم.

محرق القلوب

(تاریخ فارسی)

از : ملا محمد مهدی بن ابی ذر نراقی (۱۲۰۹)

تاریخ وفات حضرت رسول

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و فاطمه زهرا

(علیها السلام)

و حضرت علی و امام حسن و واقعه کربلا و شهادت حضرت موسی بن جعفر

(علیه السلام)

و امام رضا را در یک مقدّمه و بیست مجلس بنا به دستور عبدالرزّاق خان نگاشته است.

آغاز : «حمد و سپاس تحفه بارگاه حکیمی است جلت عظمته که خاکدان دنیا و زندان این عاریت سرا را دار بلیّت و غم».

انجام : «وای بر مأمون از امام رضا وای بر مأمون، وای بر او، وای بر او، وای بر او، این است زیانکاری بزرگ، که علاج و چاره برای او نیست».

نسخ، عبداللّه بن حسن دیزجی از محال طسوج، ظهر روز سه شنبه سال ۱۲۳۲، عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج مشگی.

۱۵۳ گ، ۲۷ س، ۵/۲۰×۳۰ سم.

ذریعه ۲۰/۱۴۹. آقا نجفی ۱/۱۴۶.

عین الحیات

(اخلاق فارسی

از : ملا محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

بشماره (۱۸۴) مراجعه شود.

نسخ، جعفر خوانساری بن محمد حسین، دهه اول شعبان ۱۲۴۳، جلد تیماج سوخته یی، عناوین ونشانها شنگرف.

۱۹۲ گ، ۳۰ ۲۹ س، ۲۱×۳۰ سم.

المناهل فی الفقه

(فقه عربی)

از : سید محمّد بن علی طباطبائی معروف به مجاهد (۱۲۴۲)

فقه استدلالی مفصلی است که در گذشته به نام «مصابیح الفقه» و با عناوین : «مصباح، مصباح» نگاشته بود، عناوین را تغییر داده بدین نام نامید، گفته های بسیاری از فقهای متقدم و متأخر را می آورد. نسخه حاضر مناهل زکواه و خمس می باشد و در اواسط رمضان روز چهارشنبه بسال ۱۲۳۸ به پایان رسیده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین ... مناهل الزّکواه، الزّکواه لغه: علی ما صرّح به جماعه الطّهاره و الزّیاده والنّموّ».

انجام : «و منها انّ الدّخول لو لم یکن جائزاً لأشتهر، بل تواتر، بل ورد التوقیع، والتالی باطل، و بالجمله الشواهد علی الاباحه کثیره».

نسخ، گویا خطّ مؤلف باشد؟ جلد قهوه یی ترنجدار

۲۴۰ گ، سطور مختلف، ۵/۲۰×۳۰ سم.

ذریعه ۲۲/۳۵۲. آقانجفی ۲۲/۲۰۵.

حیات القلوب

(تاریخ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

در زندگانی پیامبران گذشته وتاریخ پیامبر اکرم

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و امامان

(علیهم السلام)

و حضرت زهرا

(علیها السلام)

و در پایان مباحثی در امامت. در حقیقت ترجمه احادیث جلد پنجم و ششم و هفتم کتاب خود «بحارالأنوار» است. کتاب را به سلطان سلیمان صفوی تقدیم نموده و در سه جلد که هر یک دارای چند باب است به قرار ذیل واقع ساخته است.

جلد اوّل در زندگانی پیامبران گذشته دارای سی و هفت باب.

جلد دوّم در حالات معصومین

(علیهم السلام)

دارای شصت و پنج باب.

جلد سوّم در امامت دارای دوازده باب.

نسخه حاضر جلد دوم (از باب ۲۳ تا پایان جلد) می باشد و در ۲۵ ذیحجه ۱۰۸۷ پایان یافته.

آغاز نسخه : «در بیان مبعوث گردیدن حضرت رسالت پناه

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و مشقتهائی که آن

جناب از جفاکاران امت کشید».

انجام : «و از حق تعالی مزد می طلبم، و از ملامت حق ناشناسان پروا ندارم و هو حسبی و نعم الوکیل».

نستعلیق، عربی نسخ معرّب، روز شنبه چهاردهم ربیع الثانی ۱۲۴۱ نشان و برخی از عناوین شنگرف و برخی نانوشته، جلد تیماج مشکی. در حاشیه تصحیح شده.

۳۱۰ گ، ۲۰ س، ۲۰×۳۰ سم.

ذریعه ۷/۱۲۱. آقا نجفی ۸/۸۶.

المناهل

(فقه عربی)

از : سید محمد بن علی طباطبائی معروف به مجاهد (۱۲۴۲)

به شماره (۱۸۸) مراجعه شود. این نسخه مناهل صوم، اعتکاف، بیع، جهاد، امر به معروف و نهی از منکر را دربر گرفته است.

نسخ محمد حسن، ۱۲۴۴، جلد تیماج قهوه یی ترنجدار، عناوین شنگرف یا نانوشته.

۱۵۵ گ، سطور مختلف، ۲۰/۵×۳۰ سم.

الرّوضه البهیّه فی شرح اللّمعه الدّمشقیّه

(فقه عربی)

از : شهید دوّم؛ زین الدّین بن علی عاملی (۹۶۶)

بشماره (۴) مراجعه کنید. این نسخه هر دو جلد را دربر دارد.

نسخ، زین العابدین بن آخوند ملامحمّد الورد نه اصفهانی روز پنجشنبه ۹ ربیع الثانی ۱۲۵۳، عناوین و نشانها شنگرف حاشیه نویسی دارد. جلد تیماج مشکی.

۲۸۲ گ، ۲۸ س، ۲۰/۵×۳۰ سم.

قواعد الأحکام فی معرفه الحلال و الحرام

(فقه عربی)

از : علّامه حلّی حسن بن یوسف بن المطهّر (۷۲۶)

فتاوی فقهی خویش را تلخیص نموده و ادله و قواعد آنها را بیان کرده است. این کتاب بنا به درخواست فرزندش فخر المحققین (محمد) نگارش یافته و بسال ۶۹۳ بپایان آمده. در ذریعه نقل شده که مسائل این کتاب ۶۶۰ مسئله می باشد. نسخه حاضر از اول طهارت تا پایان دیات است و در آخر آن وصیت نغزی است از مؤلف به فرزند مزبور.

آغاز : «الحمدللّه علی سوابغ النّعماء و ترادف الآلاء، المتفضل بارسال الأنبیاء، لارشاد الدهماء».

انجام : «واصلح ما تجده من الخلل و النقصان، والخطأ و النسیان، هذه وصیتی الیک و اللّه خلیفتی علیک، و السلام علیک و رحمه اللّه و برکاته».

نسخ و نستعلیق، بدون کاتب وتاریخ کتابت، در حاشیه تصحیح شده و دارای بلاغ می باشد. ملکیت ۱ محمد شریف الدّین در سال ۱۱۹۳. ۲ علی بن شیخ صالح بن زین الدّین الهجری ومهر بیضوی «علی بن صالح زین الدّین» ۳ محمد بدیع همدانی ماه شوال ۱۲۴۸ و مهر مستطیل «افوّض امری الی اللّه بدیع» ۴ محمد هاشم بن عبدالخالق ۵ شیخ حسین بن محمد ابوعریش، روی برگ اوّل دیده می شود. جلد تیماج حنائی سیر، ترنجدار، فرسوده.

۳۵۹ گ، ۲۴ س، ۲۰×۲۹ سم.

ذریعه ۱۷/۱۷۶. آقانجفی ۳/۲۵۸. ریحانه ۴/۱۶۷.

اصول کافی

(حدیث عربی)

از : ثقه الأسلام محمّد بن یعقوب کلینی (۳۲۸)

بشماره (۱۴۱) مراجعه کنید. نسخه حاضر از کتاب عقل و جهل تا پایان نوادر کتاب عشرت می باشد.

نسخ، چهارم رجب ۱۰۷۶، حاشیه نویسی دارد و دارای بلاغ درسی می باشد، جلد تیماج قهوه یی سیر، عناوین و نشانها شنگرف.

۲۷۳ گ، ۲۵ س، ۱۹/۵×۲۹ سم.

الرّوضه البهیّه فی شرح اللمعه الدّمشقیه

(فقه عربی)

از : شهید دوم زین الدّین بن علی عاملی (۹۶۶)

بشماره (۴) مراجعه شود. این نسخه جلد دوم می باشد.

نسخ، مهدی گیلانی شب یکشنبه ۱۱ شوّال، سال ۱۲۲۷، نشانها شنگرف، حاشیه نویسی دارد، جلد تیماج قهوه یی، دارای ترنج.

۲۴۳ گ، ۲۱ س، ۲۰×۵/۲۹ سم.

فرهنگ جهانگیری

(لغت فارسی)

از : جمال الدّین حسین بن فخر الدّین حسن انجو شیرازی (ق ۱۱)

فرهنگ لغتی است در اصطلاحات و کنایات و استعارات و دستور زبان فارسی که به دستور اکبرشاه (م ۱۰۱۴) بسال ۱۰۰۵ در آن شروع و بسال ۱۰۱۷ بنام جهانگیر شاه (۱۰۳۷) به پایان برده.

در آغاز این کتاب از چهل و چهار فرهنگ که مؤلفان آنها معلوم و نه فرهنگ دیگر که مؤلفان آنها نامعلوم است نام می برد.

این کتاب مشتمل بر یک مقدمه و دوازده آئین در دستور زبان فارسی، و بیست و چهار باب در لغات به ترتیب اوّل کلمه، و یک خاتمه در کنایات و اصطلاحات و استعارات در پنج در می باشد، قسمت خاتمه در بیشتر نسخه ها، همچون نسخه حاضر دیده نمی شود.

آغاز :

«آنکه بر لوح زبانها حرف اول نام اوست

آن همی گوید اله این ایزد و آن تنکری».

انجام افتاده : «نهفت با اول مکسور و ثانی مضموم دو معنی دارد اول پنهان و پنهان کردن بود، دوّم شعبه ایست از موسیقی. نهل با اول مفتوح نام یکی از مبارزان».

شکسته نستعلیق، صفحه اول و دوم مجدول بشنگرف، عناوین و نشان شنگرف. جلد تیماج قهوه یی روشن یک لنگه، ترنجدار.

۲۶۱ گ، ۲۱ س، ۲۰×۳۰ سم.

ذریعه ۱۶/۱۹۷. آقانجفی ۳/۱۸۰.

کنزاللّغه

(لغت فارسی)

از : محمد بن عبدالخالق بن معروف (ق ۹)

بشماره (۱) مراجعه کنید.

نستعلیق، نام کاتب ندارد، ۲۸ ذیحجه به سال ۱۰۸۱، جلد نـدارد لغتها ونشانها شـنگرف، ملکیت و مهر مسـتطیل «لا اله الا اللّه الملك الحق المبین» محمد باقر حسینی، و ملکیت و مهر مربع «المذنب محمد قاسم بن محمد ابراهیم» روی برگ اول دیده می شود.

۲۸۵ گ، ۲۲ س، ۵/۱۹×۵/۳۰ سم.

جوامع الجامع

(تفسیر عربی)

از : ابوعلی الفضل بن الحسن بن الفضل طبرسی (۵۴۸)

مؤلف پس از اینکه تفسیر مفصـل «مجمع البیـان» و تفسـیر مختصـر «الکـافی الشـافی» خود را نگـاشت بنـا به تقاضای فرزنـدش ابونصر حسن بن فضل این تفسیر متوسط را در ۱۲ ماه بعدد جانشینان پیامبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

ونقباء حضرت موسی

(علیه السلام)

نگاشته و در ۱۸ صفر ۵۴۲ شروع و ۲۴ محرّم ۵۴۳ به پایان برد. به نکته های دقیق تفسـیری عنایت داشته و گفته های زمخشری در تفسیر «الکشاف» ملحوظ وی بوده است. نسخه حاضر جز چند جمله از آخر کامل می باشد.

آغاز : «الحمدللّه الذی اکرمنا بکتابه الکریم، و منّ علینا بالسبع المثانی و القرآن العظیم، و ما ضمنّه من الآیات و الذکر الحکیم».

انجام افتاده : «الخنّاس الّذی عادته ان یخنس و هو منسوب الی الخنوس و هو التأخر کالفواج والثبات لما روی انس بن مالك».

نسخ، شفیع بن مؤمن حسینی طالقانی، ۱۷ جمادی الآخر، سال ۱۰۹۷ (پس از پایان نیمه اول: گ ۲۶۶) وقف و تولیت مؤمن بن شفیع مورخه جمعه دوم رمضان ۱۱۱۲ روی برگ اول دیده می شود. نشانها و برخی از عناوین شـنگرف، حاشـیه نویسی دارد، جلد ندارد.

۵۴۱ گ، ۲۷ س، ۱۹×۲۹ سم.

ذریعه ۵/۲۴۸. آقانجفی ۳/۱۱۱. ریحانه ۴/۳۶.

آتشکده آزر

(تراجم فارسی)

از : لطفعلی بن آقا خان آزربیگدلی (۱۱۹۵)

بشماره (۹۸) مراجعه کنید. در پرتو دوم از مجمره دوم تاریخ تولد خود را صبح شنبه هشتم ربیع الثانی در دارالسلطنه اصفهان به سال ۱۱۳۴ در زمان شاه سلطان حسین صفوی آورده است.

نستعلیق، عناوین و نشان ها شنگرف، جلد تیماج قهوه یی.

۲۶۵ گ، ۲۱ س، ۲۰×۲۹ سم.

تحفه نصایح

(اخلاق فارسی)

از : یوسف گدا، شاه راجوقتال جونپوری

هفتصد و هفتاد و یک بیت است در اخلاق و عرفان و دین مشتمل بر چهل و پنج باب پس از نعت باری تعالی وحضرت رسول

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و مرشد خود محمود و سبب تألیف کتاب باب ۱ توحید ۲ ایمان ۳ عقاید ۴ علم وتعلیم ۵ قضاء حاجت و وضو ۶ نماز ۷ زکواه ۸ روزه ۹ حج و سفر و جهاد ۱۰ تلاوت قرآن ۱۱ در مکاسب و قناعت ۱۲ ازدواج ۱۳ عروس در خانه آوردن، ۱۴ آداب طعام ۱۵ آب خوردن ۱۶ پوشیدن جامه ۱۷ خفتن ۱۸ بیع و شراء ۱۹ صحبت سلطان و اغنیاء ۲۰ حسن خلق ۲۱ وام و سلف ۲۲ کلام و سلام ۲۳ حسد و حقد ۲۴ اخلاص ۲۵ توکل ۲۶ صبر و شکر ۲۷ توبه و زهد ۲۸ بخل و سخاوت ۲۹ نفع رسانیدن به بندگان ۳۰ حلم و غضب ۳۱ امر بـه معروف و نهی از منکر ۳۲ سماع و رقص ۳۳ بازی نرد و شطرنج ۳۴ ذبح و خوردن جانوران ۳۵ سعد و نحس ۳۶ پیری و جوانی ۳۷ رنج و زحمت ۳۸ مصایب ۳۹ شهادت و شهید ۴۰ اسباب بینوائی. ۴۱ بهشت ۴۲ اسباب توانگری ۴۳ موجبات دوزخ ۴۴ متفرقات ۴۵

مناجات. در تاریخ پایان گوید:

«هفتصد بود و پنج دگر هجرت محمد مصطفی

عاشر ربیع آخرین وقت ضحی روز قمر».

آغاز :

«حمدی بگویم بی عدد مر خالق جن و بشر

کرده معلّق آسمان هم اختران شمس و قمر».

انجام :

«گر راه خواهی سوی حق، خود را به پیوندی بدو

باید درون خویش را خالی کنی از کس دگر».

نستعلیق بیستم صفر سال ۱۲۶۷، حسب الفرمایش سید محی الدّین برای خواندن سیدفتاح، دستور غلام حسین عباسی. عنوان و نشان شنگرف، جلد شمیز سفید. موریانه آسیب رسانده است.

۷۵ گ، ۱۱ س، ۱۶/۵×۲۷ سم.

گنج بخش ۳/۱۵۷۷ فهرست کتب مشار ۱/۱۲۲۰.

معدن الجواهر

(اخلاق فارسی)

از : ملّا طرزی (ق ۱۱)

نثری است آمیخته به نظم در اخلاق که مؤلف آن را به نام نورالدّین محمد جهانگیر (۱۰۱۴ ۱۰۳۷) در ۱۷ باب بسال ۱۰۲۵ نگاشته است، خلاصه بابها چنین است:

۱ درجه شهادت و قدرتی که زنده های معنوی راست. ۲ در عشق و محبّت. ۳ در بیوفائی و بی حقیقتی. ۴ در فضیلت دیانت ۵ در وفا و حقیقت پروری. ۶ در پاداش تهمت و افترا. ۷ دادگستری و عدل پروری ۸ توکل و قناعت ۹ اکل حلال و صدق مقال ۱۰ استغنای ایزدی. ۱۱ بخشایش الهی. ۱۲ طینت آدمی بر غم سرشته اند. ۱۳ ندامت فقر. ۱۴ عجایبی که از غیب به ظهور آید. ۱۵ حقیقت سرود ۱۶ کمال دانائی و رسائی اهل تنجیم ۱۷ اندیشه تباه در حق مردم بی گناه.

آغاز : «جهان جهان نیایش جهانداری را سزد که رایات جهانگیری فرمانروایان والاشکوه بر گنبد گردون برافراخت».

انجام :

«چون گفته ام به نام جهان گیر از آن شده

تاریخ آن کتاب جهانگیر پادشاه».

نستعلیق، محمد عظیم الدّین ولد شیخ محمد عابد بن شیخ خیراللّه شنبه، ظهر ۲۷ ذیحجه ۱۱۶۳ در

بلده مرشد آباد به مقام ده باره. عناوین و نشانها شنگرف. جلد ندارد. چند برگ پیش و پس از کتاب اشعار متفرقه آمده است.

۱۵۸ گ، ۱۷ س، ۵/۱۵×۲۳ سم.

ذریعه ۲۱/۲۲۲.

مجموعه

۱ مفید الصبیان (۱ پ ۴۷ ر)

(دستور زبان فارسی)

از : منشی محمد فخرالدّین (ق ۱۳)

چون در هند و دکن با وجود استادان ماهر در زبان فارسی تعلیم اطفال نوآموز خلاف قانون رواج داشته به دستور سید امان اللّه قانونی، مؤلف این مختصر را در سه فصل نگاشت و به سال ۱۲۲۵ مطابق «نسخه میمنت» به پایان برد.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین و العاقبه للمتقین... امّا بعد اگرچه علم فارسی در هند و دکن اشتهار فراوان دارد».

انجام :

«ای ظفر نومید از غفران حق هرگز مشو

هست مولای تو احمد شافع یوم القیام».

۲ رساله قواعد فارسی (۴۸ پ ۱۱۶ پ)

(دستور زبان فارسی)

از : عبدالواسع هانسوی

بنابر تقاضای بعضی از دوستان از کتب معتبره لغت و معانی و غیره انتخاب و مقداری از خطورات ذهنی خود را نیز به کار برده و این رساله را در یک مقدمه و سه باب و یک خاتمه به دستور محمد امیرالدّین صاحب نگاشته است.

آغاز : «اللّهم صلّ علی محمّد و آله و صحبه اجمعین، ربّ اغفر و ارحم و انت خیرالراحمین امّا بعد این رساله چند ورقی است».

انجام : «و اگر جزء ثانی قید اول نباشد مرکب امتزاجی خوانند چنانچه در خانه و بر بام».

۳ دستورالمبتدی (۱۱۷ ر ۱۳۵ پ)

(فقه فارسی)

از : حاج محمد بن محمد حسین بن محمد هارون صدیقی(ق ۱۱)

مؤلف بسال ۱۰۶۵ در شهر بنارس (هنگام گذر) عده ای از مسلمانان قصبه نادر باری را ملاقات

و نیاز آنان را به مسائل طهارت ونماز احساس می کند، چند مسئله ضروری از کتب معتبره به طور مختصر در این رساله گرد می آورد.

آغاز : «الحمدللّه رب العالمین والصّلواه علی رسوله محمد و آله و اصحابه اجمعین، اما بعد چنین گوید».

انجام : «و اگر از این نیز عاجز باشد شصت مسکین را دو وقت طعام دهد شکم سیر، و اللّه اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب».

۴ علم قیافه (۱۴۲ ر ۱۵۳ ر)

(متفرقه فارسی)

از : ؟

در حدود ۲۵۰ بیت است در موضوع قیافه شناسی که به سر و اعضاء آن آغاز و در توصیف قد پایان داده است.

آغاز :

«هست روایت ز فلاطون خبر

علم قیافه برِ اهل نظر

در بیان صفت سر:

آنکه سرش گرد و مدوّر بود

عاقل و دانا و سخنور بود».

انجام :

«گشت چو این علم قیافه تمام

از کرم قدرت حق و السّلام».

۵ هفت ضابطه (۱۵۵ ر ۱۶۸ پ)

(دستور خط فارسی)

از : سید علی خان بن حشمت علی (ساکن ساندی)

رساله کوتاهی است در آداب و مقررات کتابت که پیش از آموزش فن خط، یادگیری آنها برای مبتدیان ضروری است.

آغاز : «الحمدللّه رب العالمین والصّلواه علی رسوله محمد و آله و... امّا بعد چنین گوید».

انجام : «بلفظ دانه مروارید و مرجان. و بلفظ توپ: آستین دار باشد از جامه و رومال».

نستعلیق، کتاب دوم بخط محمّد ظهیرالدّین بن حیدر صاحب ۲۶ جمادی الأول ۱۲۶۴ به دستور محمّد امیرالدّین، چهار کتاب دیگر به خط محمد امیرالدّین بن محمد عزیزالدّین (قاضی قصبه نظام آباد و رسوم) کتاب اول چهارم جمادی الأول ۱۲۶۴ عنوان ونشان و صفحات مجدول بشنگرف. دوّم ۲۶ ربیع الأوّل. سوم ۱۵ ربیع الأول ۱۲۶۳، ظهر چهارشنبه، پس

از این کتـاب اسامی و عـدد روزهای برجها و سـیاق و ریاضـیات و غیره آمـده. چهارم ۲۶ محرم پس از کتـاب اقرارنامه سـراج الملك بهادر در رابطه با سبّ صحابه و حکم قتل. پنجم ۱۲ محرم.

۱۷۳ گ، ۱۳ س، ۱۵×۵/۲۲ سم.

عیون اخبار الرضا(علیه السلام)

(حدیث عربی)

از : شیخ صدوق محمد بن علی بن بایویه قمی (۳۸۱)

حالات حضرت امام رضا

(علیه السلام)

را در صـد و سی و نه بـاب و به نـام صـاحب بن عباد دیلمی نگاشـته هنگامی که ابن عباد دو قصـیده از شـعر خود را در مـدح حضرت امام رضا(علیه السلام)

نزد وی فرستاد.

این کتاب به طور نقل احادیث مسـند گردآوری شـده و پس از خطبه دو قصـیده صاحب را که سـبب تألیف کتاب بوده آورده است. نسخه حاضر در دو جلد آمده است.

آغاز : «الحمدللّه الواحد القهّار، العزیز الجبّار، الرّحیم الغفّار».

آغاز نسخه، افتاده: «السرّ و اخفی، و اشهد انّ محمّداً عبده المکین و رسوله الأمین المعروف بالطاعه المنتخب للشفاعه».

انجـام : «و قـد آلیت علی نفسـی ان لا ـ افـارق هذالمشـهد ما بقیت و الحمـد للّه اوّلاً و آخرا و ظاهراً و باطنا و الصّیلواه... و عترته مصابیح الدّجی و سلّم تسلیماً کثیراً کثیراً».

نسـخ، چند برگ از جلد ۲ نسـتعلیق، آخر شعبان، سه شنبه، سال ۱۰۶۷، عناوین و نشانها شـنگرف. ملکیت و مهر بیضوی: «علی بن رضی الموسوی» روی برگ ۱۲۶، پایان ج ۱، دیده می شود. کاتب شمساد (چنین) دریغی در مدرسه اثنی عشریه فاطمیه در دارالسلطنه اصفهان. جلد ندارد.

۲۷۳ گ، ۱۶ س، ۵/۱۹×۲۴ سم.

ذریعه ۱۵/۳۷۵. آقا نجفی ۱/۲۲۹.

النّفليّه

(فقه عربی)

از : شهید اوّل، محمّد بن مکّی عاملی (۷۸۶)

پس از اینکه شـهید کتابش «الفیّه» را در واجبات نماز به پایان برد، این کتاب را در مستحبات نماز در یک مقدمه و سه فصل و یک خاتمه نگاشت.

آغاز : «الحمدللّه الّذی ضمّ النشر لجمع الشتات، و ارسل خیر البشر بالبیّنات».

انجام : «و بعد التسلیم الحمدللّه الذی قضی حاجتی و اعطانی مسئلتی

ثم یسجد سجدتی الشکر و الحمد للّه ربّ العالمین... اجمعین».

نسخ، ۱۸ ربیع الاول سال ۱۰۶۶، عناوین شنگرف، جلد ندارد.

۳۷ گ، ۱۴ س، ۱۳×۲۰ سم.

ذریعه ۲۴/۲۶۷. آقا نجفی ۱/۸۲.

کحل الجواهر

(فقه فارسی)

از : سیّد هاشم حسینی (ق ۱۳)

مسائل ضروری نماز است به طور فتوی. مؤلف یکی از شاگردان سید محمد باقر بن نقی موسوی رشتی معروف به حجّه الاسلام اصفهانی (۱۲۶۰) می باشد، و این رساله را از دو کتاب «مطالع الأنوار» و «تحفه الابرار» استادش برگزیده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین و الصلواه والسلام... امّا بعد چنین گوید اقلّ خلیقه بل لا شئ فی الحقیقه».

انجام : «یک مرتبه دیگر به سجده رود، و بگوید در آن سجده آنچه را در سجده اول گفته، و بعد از نشستن تشهد و سلام را تمام نماید».

نستعلیق خوب، پنجشنبه ۱۲ شعبان ۱۲۴۳، عناوین شنگرف، جلد ندارد.

۷۸ گ، ۹ س، ۱۰×۱۵ سم.

زبده البیان فی براهین احکام القرآن

(علوم قرآن عربی)

از : ملا احمد بن محمّد (مقدّس) اردبیلی (۹۹۳)

در تفسیر آیات احکام قرآن به ترتیب کتابهای فقهی از طهارت تا دیات، با استدلال و نقل گفته های بعضی از فقها و مفسّرین مشهور.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین و الصّلواه... امّا بعد فاعلم انّ ههنا فائده لابد قبل الشروع فی المقصود من الاشاره الیها».

انجام : «ثمّ علی تقدیر التخصیص ایضا لایبعد التعمیم لفهم العلّه فیستخرج الباقی فتأمل».

نسخ، محمد امین بن حجّه اللّه حسینی سلامی، ظهر یکشنبه ۲۴ ذیحجه، ۱۰۵۵، نشان آیات بعضاً شنگرف، آیات معرّب، وقف معمار باشی برای مدرسه ای به همین نام در تهران روی برگ اول و مهر مربع «وقف مدرسه معمار باشی در تهران» جاهای متعدّد کتاب و مالکیت و مهر مربع «عبدالفتاح بن عبدالوهاب موسوی» در برگ آخر و مالکیت محمد محسن و مهر بیضوی «انّ اللّه یجبّ المحسنین ۱۰۸۵» و مالکیّت و مهر بیضوی راضی و مالکیّت محمد رفیع با مهر

«یا رافع من کل رفیع ۱۲۶۳، و مالکیّت حسین بن علی بن عبداللّه حسینی فریفی بحرانی با مهر «امام حسین بن علی» روی برگ اول دیده می شود. جلد تیماج جگری. حاشیه نویسی دارد.

۳۶۸ گ، ۱۷ س، ۲۰×۵/۲۶ سم.

ذریعه ۱۲/۲۱. آقا نجفی ۸/۳۷۷.

کنز اللغه

(لغت فارسی)

از : محمد بن عبدالخالق بن معروف (ق ۹)

بشماره (۶) مراجعه کنید. نسخه حاضر کامل می باشد.

نسخ، محمد امین بن ملامیر بن ملا روح اللّه سالکدهی، ۲۳ ذیقعده سال ۱۰۸۲، عنوان و نشان و لغتها شنگرف، سطرها در صفحات اولیه سایه دار، جلد شمیز ارغوانی عطف تیماج نیلی سیر.

۳۶۷ گ، ۲۳ س، ۵/۱۶×۵/۲۸ سم.

شرح شافیه

(صرف فارسی)

از : محمد هادی بن محمد صالحی مازندرانی (۱۱۲۰)

شرح مزجی مفصّلی است بر «الشافیه» ابن حاجب در علم صرف که ابن حاجب آن را بعد از «الکافیه» خود در نحو نوشته است. شارح آن را به دستور نواب حسین علی خان نگاشته است.

آغاز : «الحمد للّه ربّ العالمین... امّا بعد چنین گوید ذره بیمقدار تراب اقدام شیعیان ائمه اطهار علیهم صلوات اللّه الملك الجبّار».

انجام : «و حتی از جهت حمل آن بر، الی، چه با او شریك است در انتهاء و غایت».

نستعلیق، روز پنجشنبه ۱۱۸۳، بعضاً نشانها شنگرف، عنوان درشت. پشت برگ اول ملکیت حاج میرزا عبدالوهاب در ۱۳۰۷ و مهر مربع «یا وهاب» دیده می شود. جلد تیماج حنائی سیر، برگها وصالی.

۲۷۹ گ، سطور مختلف، ۵/۱۴×۵/۲۷ سم.

ذریعه ۱۳/۳۱۴. آقا نجفی ۴/۳۷۵. ریحانه ۵/۱۴۸.

ابواب الجنان

(اخلاق فارسی

از : میرزا رفیع الدین محمد بن فتح اللّه واعظ قزوینی (۱۰۸۹)

بشماره (۱۸۱) مراجعه کنید. نسخه حاضر باب دوّم (ج ۲) از کتاب است در عظیم شمردن عمر و صرف آن در تحصیل سعادت اخروی و حفظ آن از تلف و تضییع، که بنام شاه سلیمان صفوی به سال ۱۰۷۹ نگارش یافته، دارای پنج مطلب می باشد بدینقرار:

مطلب اول در شرافت عمر

مطلب دوم: در بیوفائی عمر و بی بقائی آن.

مطلب سوّم: در غفلت آدمی از قدر و قیمت عمر

مطلب چهارم: در ذکر فصول چهارگانه عمر

مطلب پنجم: در ذکر مصارف عمر در چهارده مجلس (مطابق فصل آخر باب اول).

آغاز این جلد : «زلال مقالی که از چشمه سار دل بجدول زبان جاری، و بوستان جانفزای دO...و ایمان به آن آبیاری تواند شد».

انجام نسخه افتاده : «از کتاب قدرت او مشاطه صنعش عروس

جهان را بسرخاب و سفیداب شفق و فلق آراسته».

انجام: «وضعیت چشمان دیده بصیرت را، بعصاکش لطف و عنایت خود به طریق مستقیم حق رهبری نماید، بالنبی و آله الطاهرین».

نستعلیق، حاج محمد بن آقاعلی همدانی، دوشنبه، ربیع الأول ۱۱۰۲، جلد شمیز بنفش عطف تیماج مشگی، عنوان و نشان شنگرف.

۱۷۰ گ، ۲۱ س، ۱۷×۲۷ سم.

آقا نجفی ۱۵/۲۶۷. ریحانه ۶/۲۹۳.

الفوائد الضیائیّه فی شرح الکافیه

(نحو عربی)

از : نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸)

شرح مزجی مختصر و مشهوری است بر «الکافیه» ابن حاجب. جامی این کتاب را برای پسرش ضیاءالدین یوسف بن عبدالرحمن نوشته، و در تاریخ ۱۱ رمضان بسال ۸۹۷ پایان برده است.

آغاز : «الحمد لولیه و الصّلواه علی نبیه و علی آله و اصحابه المتأدبین بآدابه».

انجام : «و علی آله واصحابه و علی من تبعهم من المؤمنین و المؤمنات».

نسخ و نستعلیق، هیجدهم ذیحجه در بلده بارفروش، در مدرسه صدر اعظم سال ۱۲۲۷ روز چهارشنبه و جلد تیماج مشگی، ضربی، ترنجدار فرسوده حاشیه نویسی دارد، مهر بیضوی «عبده الراجی حیدرعلی» روی برگ اول و چند مهر بیضوی «محمد شریف» و «گل باغ حیدر محمد شریف» پشت برگ آخر دیده می شود.

۱۸۸ گ، سطور مختلف، ۵/۱۴×۵/۲۶ سم.

ذریعه ۱۶/۳۴۶. آقا نجفی ۱/۱۰۸.

جمال الصّالحین

(حدیث فارسی)

از : میرزا حسن بن عبدالرّزاق لاهیجی (۱۱۲۱)

به شماره(۱۲۶) مراجعه شود. نسخ خوش، روز دوشنبه ماه صفر ۱۲۴۳، عناوین و نشان شنگرف، دارای فهرست، جلد تیماج جگری.

۲۹۳ گ، ۱۹ س، ۵/۱۵×۵/۲۵ سم.

ذریعه ۵/۱۲۹. آقا نجفی ۳/۲۱۳.

تنزیه الأنبیاء و الأئمه(علیهم السلام)

(اعتقادات عربی)

از : شریف مرتضی علی بن الحسین موسوی (۴۳۶)

سید مرتضی، علم الهدی در این کتاب نسبت گناه را از پیغمبران و امامان

(علیهم السلام)

رد می نماید، و آیه ها و روایاتی که ظاهراً دلالت بر نسبت دارند به نکوترین وجهی توجیه می کند. در آغاز بحث مفصلی در نسبت گناه به پیغمبران و امامان و گفته های دیگران می آورد، سپس آیه هائی که درباره هر یک از پیغمبران آمده تأویل می کند و پس از آن آنچه راجع به امامان

(علیهم السلام) است شرح می دهد.

آغاز : «الحمدللّه کما هو اهله و مستحقّه، و الصّلوه علی خیرته من خلقه، و حجّته فی عباده محمد و آله الأبرار الطّاهرین».

انجام : «و لعلّنا ان نستقصی الکلام فیه و نأتی بما لعلّه لم نورده فی کتاب الامامه فی موضع نفرده له ان اخرّ اللّه تعالی فی المدّه...».

نسخ، سرّ اللّه بن حاج ملاّ محمد شیرازی، ذیحجه، عناوین شنگرف یا نانوشته، مهر بیضوی «و من یتوکل علی اللّه فهو حسبه محمد قاسم» و ملکیت و مهر «محمود الطباطبائی» و ملکیّت غلامرضا در ۱۳۱۵ روی برگ اول دیده می شود. جلد تیماج زرشکی ضربی ترنجدار.

۱۱۴ گ، ۱۹ س، ۱۴×۲۵ سم.

ذریعه ۴/۴۵۶. آقا نجفی ۱/۲۷۱.

روضه الصفا فی سیره الانبیا و الملوک و الخلفاء

(تاریخ فارسی)

از : میرخواند محمّد بن خاوند شاه بن محمود خوارزمشاه (۹۰۳)

بشماره (۵) مراجعه فرمائید. این نسخه جلد اول می باشد که پس از بیان حکمای یونان بحکایت های دو برادر صالح و طالح بهروز و بهرام پرداخته است.

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد. در حاشیه برگ ۱۷۴ تاریخ وفات عباس میرزا فرمان فرمای آذربایجان ماه جمادی الثانی ئیلان ایل ۱۲۴۹ آمده است. جلد تیماج مشگی، بخشی از برگها وصالی شده، عناوین و نشانها شنگرف.

۳۷۴

گ، ۲۱ س، ۵/۱۷×۲۴ سم.

جنگ

(متفرقه عربی، فارسی)

از : ابواحمد بن علی؟

در بخش نخستین اعتقادات شیعه را در موضوع خدا، پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم)

امام، احوالات قیامت، حضرت حجت(علیه السلام) و جز آن به عنوان «یجب ان یعتقد، یجب ان یعتقد» نگاشته، روایات را از غیبت نعمانی، بحار، انوار نعمانیه، کافی و غیره می آورد.

بخش دوم : نماز با بیانی عرفانی. قسمت سوم: روایات و حکایات اخلاقی، تولد پیامبر دعا و فوائد دیگر. گاهی برای ورود در موضوعی مهم دیباچه زیبائی می آورد.

آغاز : «الحمدللّه جزیل النعم و الآلاء، و جمیل الافضال و العطاء، و حسن البلاء و جلیل العظمه و الکبریاء».

انجام : «فقذفت به فاحترق، فکانت تلک الکواکب رجوما للشیاطین فافهم».

نستعلیق، در متن و حاشیه، جلد تیماج مشگی، برگهائی در میان سفید.

۱۰۷ گ، سطور مختلف، ۱۹×۵/۲۳ سم.

خلاصه الأخبار فی احوال الأخیار؟

(تاریخ فارسی)

از : خواند میر، غیاث الدین محمد بن همام الدین شیرازی (۹۴۲)

تاریخ عمومی پیامبران گذشته، مقاله هشتم طبقات سلاطین، طاهریان، صفّاریان، سامانیان بنی امیّه، بنی عباس، دیلمیان، اسماعیلیّه تا سلطنت میرزا شاه محمود پسر میرزا بابر، و جنگ او با میرزا ابراهیم در حوالی رباط شاه ملک.

آغاز افتاده : «ایشان را بغارت و اسیری برد، و قرب صد هزار کس بروجمع گشتند و ابوجعفر بعد از استماع این خبر جمهور بن مراد عجلی را».

انجام افتاده : «در اوائل شعبان میرزا ابراهیم بعزم رزم مخالفان نهضت نموده، در حوالی رباط امیرشاه ملک بمیرزا شاه محمود رسید، جنگی عظیم بوقوع پیوست».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج مشکی بی مقوّا عنوان و نشان شنگرف، اوراق بر هم ریخته است.

طریق النجاه

(عرفان فارسی)

از : حاج کریم خان بن ابراهیم کرمانی (۱۲۸۸)

بشماره (۱۷۰) مراجعه کنید، نسخه حاضر جلد سوم می باشد و در قریه لنجو، ۲۸ صفر، ۱۲۷۹ پایان یافته است.

نسخ، علی نقی بن محمد باقر الراینی، ۱۶ جمادی الثانی، ۱۲۸۰ عناوین نانوشته، جلد تیماج نیلی، ضربی، دارای ترنجهای طلائی، بر فراز صفحه آغازین: موقوفه حاج خسروخان، ۱۳۴۰.

۲۱۵ گ، ۱۸ س، ۲۴×۵/۱۶ سم.

حقّ الیقین

(عقائد فارسی)

از : محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

بشماره (۱۲۵) مراجعه فرمائید.

نستعلیق، عناوین شنگرف، صفحات مجدول به لاجورد و شنگرف و طلائی و مشگی. ملکیت سید کریم امیری فیروز کوهی در ۱۳۱۶ هجری شمسی روی برگ اول دیده می شود.

۵۳۷ گ، ۱۸ س، ۲۳×۵/۱۳ سم.

مجموعه

۱ اقبالنامه جهانگیری (۱ ر ۸ پ)

(تاریخ فارسی)

از : میرزا محمّد شریف معتمدخان نخشبی (۱۰۴۹)

تاریخ عده ئی از پادشاهان هند است که بنام جهانگیرپادشاه نگاشته در سه جلد:

۱ امیر تیمور گورکانی تا همایون (۹۳۷ ۹۶۳.

۲ اکبرشاه (۹۶۳ ۱۰۱۴)

۳ زندگانی و جنگها و سفرهای ابوالمظفر نورالدین محمد جهانگیرشاه (۱۰۱۴ ۱۰۲۷) سال به سال نگاشته.

این کتاب از سال ۱۰۱۴ شروع و به سال ۱۰۳۵ به پایان آمده است، نسخه حاضر متأسفانه فقط ۸ برگ از جلد سوم است.

آغاز : «شایسته سریر سلطنت، و فرمانروائی زیبنده افسر خلافت و کشورگشائی بلند اقبالی تواند بود».

۲ مکاتبات علامی

(ادب فارسی)

از : ابوالفضل علامی بن مبارک (۱۰۱۱)

نامه ها و فرمانهای اکبرشاه به: صدرالصّدور هندوستان موسوی خان، مهابتخان، نجابتخان، ظفرخان، جعفرخان، پندنامه چندربهان (ص ۱۱۷)، فرمان شاه بشاهزاده سلطان مراد، به اعظم خان کوکل ناس ولد شمس الدین (ص ۱۴۵) به عبدالّله خان اوزبک (ص ۱۶۰)، به والی کاشمر (۱۶۴)، به شرفا و کرام مکه و مدینه (ص ۱۶۹) و غیره.

قسمت دوم: نامه های محمد جهانگیرشاه به استانداران و غیره.

قسمت سوم: پند واندرز، تعریف جاهائی از قبیل: صوبه احمر، صوبه الّله آباد، صوبه بهار، صوبه بنگاله، اودیسه، قندهار، بلخ، بدخشان، چمن برهمن.

آغاز افتاده : «داشته به مطالب خاص فایز داراد. (عنوان): سرحلقه ارباب دانش و بینش... دانشمندخان».

انجام افتاده: «و صحایف اوراق زندگانی به دعای ایام

کامرانی استدعای».

نستعلیق رام چند، ولد دیونهای ابن کش رام قوم بروت، روز پنجشنبه، سوم جمادی الثانی، ۱۱۸۵ (ص ۲۱۹)، عناوین شنگرف جلد شمیز عطف پارچه.

۱۳۸ گ، سطور مختلف، ۵/۱۳×۵/۲۲ سم.

گنج بخش ۳/۱۲۰۲. (مکاتبات) آقانجفی ۱/۴۱۱ و گنج بخش ۴/۲۰۲۲ (اقبالنامه).

شرح تهذیب المنطق

(منطق فارسی)

از : جمال الدین محمد بن محمود حسینی معروف به سنائی (؟)

شرحی است در حد توضیح عبارات بر تهذیب المنطق سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳) که در هنگام تحصیل نگاشته، از حاشیه ملاعبداللّه یزدی بهره فراوان برده است.

آغاز : «سپاس بی حدّ و قیاس بی عدّ حکیمی را که زبان را منطق فصیح، و دلرا طریق تصوّر حق و تصدیق صحیح کرامت فرمود».

انجام : «و هذا بالمقاصد اشبه، یعنی آنچه مذکور شد در ثامن از رؤس ثمانیه بمقاصد اشبه است، این ظاهر شد از بیان مذکوره».

نستعلیق خوش، محمد رضـی نوشته و به فرزندش شیخعلی بن رضی تفریشی بخشیده، چهارشنبه ۱۲۷۴، پس از کتاب ۵ برگ فوائدی از جلال الدین دوانی و امیرصدرالدین در «کل کلامی کاذب» آورده است. مهر مربع «افوض امری الی اللّه عبده محمد رضی» روی برگ اول و مهر «یا علی ملاّ علی» در چند جای کتاب دیده می شود. جلد تیماج قهوه ای روشن، ضربی، ترنجدار.

۱۲۴ گ، سطور مختلف، ۱۳×۵/۲۱ سم.

مثنوی سحر حلال

(ادب فارسی)

از : محمّد بن یوسف اهلی شیرازی (۹۴۲)

در حدود ۲۳۰ بیت است در ستایش خدایمتعال، توحید، مناجات، نعت رسول اکرم، پند و اندرز، داستان دختری گل نام، ملک زاده جم و دلباختگی وی نامه جم به گل، جواب گل، رفتن جم به گوی بازی و افتادن از اسب و مردن، در پایان گل

خود را به آتش افکنده و می سوزاند، نتیجه عرفانی داستان که:

غیرت عشق از همه کس برنخاست *

عشق هم از طینت خس برنخاست.

گویا نسخه حاضر گزیده ای از اصل باشد.

آغاز : «ای همه عالم برِ تو بی شکوه *

شوکت خاک درِ تو بیش کوه».

انجام

: «شرطه شد از همت محمودباد *

آخر کار همه محمود باد».

نستعلیق، عناوین ابیات نانوشته، جلد شمیز عطف گالینگور

۲۲ گ، ۱۱ س، ۵/۱۳×۵/۲۲ سم.

ذریعه ۱۹/۲۰۲. گنج بخش ۳/۱۶۴۴. ریحانه ۱/۲۱۰.

مرشد العوام

(فقه فارسی)

از : میرزا ابوالقاسم محمّد بن حسن گیلانی قمی (۱۲۳۱)

بشماره (۴۷) مراجعه فرمائید، این نسخه شامل جلد اول و دوّم می باشد.

نستعلیق، محمد حسین، ۱۶ ربیع الآخر، روز جمعه، ۱۲۳۴ برخی عناوین شنگرف، برخی نانوشته، جلد تیماج مشگی، مالکیت علی اکبر حسینی مشهور به شمس العلما، با مهر بیضوی «شمس العلماء» روی برگ اول دیده می شود.

۱۲۸ گ، ۱۹ س، ۵/۱۶×۲۲ سم.

مجموعه

۱ رساله عملیّه؟ (۱ ر ۵۷ پ)

(فقه فارسی)

از : عبدالرّزاق بن حمد الروی (المروی ظ) (ق ۱۳)

مسائل فقهی را به گونه فتوائی گردآورده، بعضاً گفته دیگران را نیز بیان می کند. نسخه حاضر مسائل روزه، زکواه، خمس و به دنبال آن صدقات است.

آغاز افتاده : «باب سیّم: در صوم است، و در آن چند مطلب است، مطلب اوّل در فضیلت روزه داشتن است».

انجام : «و بر ذوی العلم و العالم، خاصّه فقرای ایشان بر هر یکی هزاران یعنی هزار هزار عوض است».

۲ صیغ العقود و الایقاعات (۵۸ ر ۶۴ پ)

(فقه عربی)

از : ملامحمّد جعفر بن سیف الدین شریعتمدار استرابادی (۱۲۶۳)

بشماره (۱۲۲) مراجعه کنید.

کتاب اوّل نستعلیق به خط، مؤلف دهه اول ذیقعده، ۱۲۶۷، نشانها شنگرف، کتاب دوّم، نسخ، نام کتاب نیامده، عنوان و نشان شنگرف جلد تیماج مشگی یک لنگه.

۶۴ گ، سطور مختلف، ۵/۱۳×۲۲ سم.

حیواه القلوب

(تاریخ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمّد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

بشماره (۱۸۹) مراجعه شود. این نسخه جلد سوّم می باشد.

نستعلیق، آیه ها نسخ معرّب، ابوالقاسم بن میرمحمد رضا حسینی، شب عرفه، ۱۲۵۸، نشان و عنوان شنگرف یا نانوشته، جلد تیماج مشکی.

۱۸۱ گ، ۱۹ س، ۵/۱۴×۵/۲۱ سم.

تذکره الأئمّه

(تاریخ فارسی)

از : ملامحمّد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

بشماره (۴۴) مراجعه فرمائید.

نستعلیق، عبدالرّسول درمی بن میرزا حسن، آخر شوال به سال ۱۱۲۰، عنوان و نشان شنگرف، جلد دورو تیماج روقهوه ای سیر، پشت دارچینی روشن.

۱۰۸ گ، ۱۸ س، ۱۳×۲۱ سم.

مجموعه

۱ الشّافیه (۱ پ ۲۴ پ)

(صرف عربی)

از : ابوعمرو عثمان بن عمر مشهور به ابن حاجب (۶۴۶)

متن مختصری است در صرف که پس از متن «کافیه» در نحو نوشته است. و دانشمندان ادب عربی توجه زیادی به وی دارند.

آغاز : «فقد سئلنی من لایسعنی مخالفته ان ألحق بمقدمتی فی الاعراب مقدمه فی التّصریف علی نحوها».

انجام : «و امّا الحروف فلم یکتب بالیاء غیر بلی والی و علی و حتّی».

۲ شرح الشافیه (۲۵ پ ۱۶۵ ر)

(صرف عربی)

از : فخرالدین احمد بن حسن جاربردی (۷۴۶)

بشماره (۸۱) مراجعه شود.

کتاب اوّل نسخ نشان و برخی از عناوین در حاشیه شنگرف. حاشیه نویسی دارد. کتاب دوم: نستعلیق ۱۲ جمادی الاول سال ۱۳۲۹. جلد تیماج مشگی ضربی.

۱۶۵ گ، سطور مختلف، ۱۵×۲۱ سم.

آقا نجفی ۱/۱۲۸ (شافیه).

مرصاد العباد من المبدأ الی المعاد

(عرفان فارسی)

از : نجم الدین، ابوبکر عبداللّه بن محمّد بن شاهاور اسدی رازی معروف بدایه (۶۵۴)

در بیان آداب تصوّف و تزکیه نفس، و بیان شیخ و مرید و ذکر و مکاشفه و بازگشت نفس و سیر و سلوک و جز اینها. بنام سلطان علاءالدّین ابوالفتح کیقباد بن کیخسرو بن قلج ارسلان و در رمضان ۶۱۸ شروع و رجب ۶۲۰ در شهر سیواس به پایان برده است.

این کتاب دارای پنج باب می باشد مشتمل بر چهل فصل بدین قرار:

باب اوّل: در دیباچه کتاب ۳ فصل.

باب دوّم: در مبدأ موجودات ۵ فصل.

باب سوّم: در معاش خلق، ۲۰ فصل.

باب چهارم: در معاد نفوس سعدا و اشقیا، ۴ فصل.

باب پنجم: در بیان سلوک طوائف مختلفه ۸ فصل.

آغاز : «حمد بی حدّ و ثنای بی عدد پادشاهی را که وجود هر موجود نتیجه جود اوست».

انجام :«یا رب تو مر این

سایه یزدانی را *

بخشای بدین جهان جهانبانی را

اندر کنف عاطفت خویشت دار *

این حامی بیضه مسلمانی را».

نستعلیق، روز پنجشنبه ۱۹ رمضان، ۱۲۳۵، عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج حنائی بی مقوّا.

۱۱۰ گ، ۲۲ س، ۱۵×۲۱ سم.

کشف الظنون ۲/۱۶۵۵. آقا نجفی ۹/۲۵۳.

مجموعه

۱ الألفیّه (۱ پ ۳۶ ر)

(فقه عربی)

از : شهید اول محمد بن مکی عاملی (شهادت ۷۸۶)

هزار واجب از واجبات نماز را در یک مقدمه و سه فصل و یک خاتمه به طور فشرده گرد آورده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... امّا بعد فهذه رساله وجیزه فی فرض الصلواه اجابه لالتماس من طاعته حتم و اسعافه غنم».

انجام : «و لو اطلق القضاء علی صلواه الطواف و الجنازه فمجاز، و کذا النذر. والحمدللّه ربّ العالمین».

۲ الکبری فی المنطق (۳۸ پ ۷۷ ر)

(منطق فارسی)

از : میر سید شریف علی بن محمّد جرجانی (۸۲۵)

قواعد منطقی را در چند فصل بطور مختصر آورده است.

آغاز : «بدان ایّدک اللّه که آدمی را قوّتیست درّاکه، که منقّش گردد در وی صور اشیاء».

انجام : «چنانکه گوئی: این جسم یا لاشجر است یا لاحجر، لیکن شجر است پس لاحجر باشد، لیکن حجر است پس لاشجر

باشد».

۳ الکافیه (۷۸ ر ۱۵۱ ر)

(نحو عربی)

از : ابوعمرو عثمان بن عمر معروف به ابن حاجب (۶۴۶)

متن مختصر مشهوری است که دانشمندان نحو بر آن شروح و حواشی فراوانی نوشته اند، و از کتابهای پرارج نحوی به شمار می رود.

آغاز : «الکلمه لفظ وضع لمعنی مفرد و هی اسم و فعل و حرف، لأنّها امّا ان تدل علی معنی».

انجام : «و المخفّفه تحذف للسّاکن و فی الوقف، فیردّ ما حذف، و المفتوح ماقبلها یقلب الفاً».

۴ الفوائد

الضیائیه فی شرح الکافیه (۱۵۲ ۲۲۹)

(نحو عربی)

از : نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸)

بشماره (۲۰۹) مراجعه شود. نسخه حاضر تا نعت می باشد.

۵ هدایه المسترشدین (۳۴۸ ۳۹۵)

(اصول عربی)

از : شیخ محمّد تقی بن محمّد رحیم طهرانی اصفهانی (۱۲۴۸)

شرح بسیار مفصلی است بر کتاب «معالم الدّین» که به حاشیه معالم معروف شده، از این رو که به عنوان «قوله قوله» شرح نموده است. این شرح در دو جلد می باشد که نسخه حاضر از جلد اوّل است.

آغاز : «الحمد للّه ربّ العالمین... قوله الفقه فی اللّغه الفهم کما نص علیه الجوهری و غیره قال اللّه تعالی و لکن لاـ تفقهون تسبیحهم».

انجام نسخه افتاده : «فانّ الدّاعی الی الصّلواه فی الدّار المغصوبه الاطاعه و هوی النفس».

۶ مفتاح الجنان

(عقائد فارسی)

از : محمد شفیع بن محمد صالح

بشماره (۴۹) مراجعه کنید. این نسخه قسمتی از آن کتاب است.

کتاب اول نسخ حسین بن ابراهیم طباطبائی، ۱۳ جمادی الأول ۱۱۹۶. کتاب دوّم نسخ ملک محمد بن حاج سلطان. کتاب سوّم نسخ حسین الطباطبائی ۱۶ ربیع الثانی سال ۱۰۷۰.

در پایان مهر مربع «عبده حسین الطباطبائی» و مهر بیضوی «انّ ربی غنی کریم» دیده می شود. کتاب چهارم نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد. پس از این، کتاب برگهای پراکنده ای است بدین قرار از ص ۲۳۰ ۲۵۱ حاشیه القوانین، از ۲۵۲ ۲۵۹ از کتاب الموطأ ابن مالک، ۲۶۰ ۲۷۵ فقه (رهن)، ۲۷۶ ۲۸۳ فلسفه ۲۸۴ ۳۰۷ فقه، ۳۰۸ ۳۱۵ اصول (تجزی اجتهاده) ۳۱۶ ۳۳۱ فقه، ۳۳۲ ۳۴۶ اصول. کتاب پنجم و ششم نستعلیق و نسخ، در بیشتر کتابها عنوان و نشان شنگرف. جلد

شمیز سرخ، عطف پارچه.

۴۱۹ ص، سطور مختلف، ۱۵×۵/۲۱ سم.

ذریعه ۱۷/۲۹۵ و ریحانه ۳/۲۱۳ و آقانجفی ۲/۱۲۵ (الکبری). آقانجفی ۱/۵۳ (الألفیّه). و ۲/۲۸۴ (الکافیه). ذریعه: ۲۵/۱۹۵ (هدایه).

مجموعه

۱ زبده الأصول (۱ پ ۵۸ ر)

(اصول عربی)

از : شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

بشماره (۵۵) مراجعه شود.

۲ الاعتقادات (۵۹ پ ۱۰۳ ر)

(عقائد عربی)

از : شیخ صدوق، ابوجعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱)

اعتقادات شیعه امامیه را به طور مختصر در این کتاب آورده، و بنا بگفته الذریعه این اعتقادات را در نیشابور در مجلس خود روز جمعه ۱۲ شعبان سال ۳۶۸ بیان کرده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... باب فی صفه اعتقاد الامامیّه فی التوحید، قال الشیخ ... ابوجعفر».

انجام : «و قد اخرجت الخبر فی ذلک مستقصی شرحه فی کتاب التوحید، و سأجرّد کتابا فی ذلک بمشیّه اللّه و عونه انشاءاللّه».

کتاب اول نستعلیق، شب پنجشنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۶۷. حاشیه نویسی بعنوان «منه» دارد. کتاب دوم: نسخ روز دوشنبه ذیقعده سال ۱۲۵۹. جلد تیماج قهوه ای بی مقوا.

۱۰۳ گ، سطور مختلف، ۵/۱۵×۵/۲۰ سم.

آقا نجفی ۱/۱۱۱. ذریعه ۲/۲۲۶ (اعتقادات).

مرشد العوام

(فقه فارسی)

از : میرزا ابوالقاسم محمّد بن حسن گیلانی قمی (۱۲۳۱)

بشماره (۴۷) مراجعه کنید. نسخه حاضر جلد دوّم می باشد که کتاب صوم و اعتکاف را دربر دارد.

نسخ، مهدی، روز پنجشنبه آخر محرّم ۱۲۲۷، عناوین شنگرف، جلد تیماج قهوه ای، کوچکتر از کتاب. مهر بیضوی «مهدی» در پایان دیده می شود.

۶۲ گ، ۲۳ س، ۱۵×۲۱ سم.

مجموعه

۱ ریاض الفتیان (۱ پ ۶۲ ر)

(لغت فارسی)

از : نظام الدّین بن کمال الدّین معروف به ابن حسام هروی (ق ۸)

شرح نسبتاً مفصّلی است بر «نصاب الصبیان» ابونصر فراهی (۶۴۰) مشتمل بر حلّ مشکلات و معانی لغات و توضیح بحرهای عروضی.

این شرح به فارسی آمیخته به عربی است و جهات ادبی را بیان کرده و از آیات نیز شاهد می آورد. مؤلف آن را در سال (۷۳۷) ساخته است.

آغاز : «سپاس بیقیاس مر قادری را که اساس حیات اناس را بر علم و معرفت نهاده».

انجام : «العلیقه بالمهمله و بالقاف فعیله بمعنی المفعول من العلوق من باب علم یعنی آویختن و علیقه تو بره او».

۲ العوامل (۶۳ پ ۸۲ ر)

(نحو عربی)

از : ملاّ محسن بن محمّد طاهر قزوینی (ق ۱۲)

حروف و عواملی جز آنها که در الفاظ عربی عمل اعرابی دارند در بیست نوع: سیزده نوع سماعی و هفت نوع قیاسی و در پایان دو نوع عامل معنوی را آورده است.

آغاز : «احمدک یامن یرفع الیه صالح العمل... النحو علم یعرف به احوال اواخر الکلمات اعرابا و بناءً».

انجام : «و هذا خلاصه ما اوردناه و هو جزء ممّا یدّخرون لیوم لاینفع مال و لابنون، و لمثل هذا فلیعمل العاملون».

۳ امثله (۸۳ پ ۸۷ پ)

(صرف فارسی)

از :

؟

قواعد صرفی را به طور فشرده بیان کرده است. گویا این رساله حلقه گمشده ایست بین دو کتابِ مشهورِ جامع المقدمات «امثله» و «صرف میر».

آغاز : «بدان که عربان زبر را فتحه می گویند، و حرفی که فتحه دارد مفتوح می گویند، پیش را ضمه می گویند».

انجام : «تصریف ماضی: اجاب، اجابا، ... اجبت اجبنا، تم الکتاب بعون الملك الوهّاب».

۴ ریاض الفتیان (۸۷ پ ۹۰ پ)

(لغت فارسی)

از : نظام الدین بن کمال الدین معروف به ابن حسام هروی

بشماره (۱) همین مجموعه مراجعه کنید.

۵ قوانین الأعراب (۹۱ پ ۹۶ ر)

(نحو عربی)

از : ؟

مختصری است که قواعدی از نحو را در یک مقدمه و چهار باب و یكّ خاتمه گرد آورده است.

آغاز : «نحمده علی ما هدانا الصراط المستقیم و رفع الینا الآیات الذکر الحکیم».

انجام : «والثانی العامل فی المضارع، وهو تجرده عن النواصب و الجوازم، و عملها الرفع فقط، تم و الحمدللّه»

کتابها: نستعلیق، میر نصراللّه بن میرمعصوم، در تبریز کتاب اول ۱۰ شعبان ۱۱۷۹.پس از کتاب دوم یکبرگ قصیده امرء القیس: قفانبک. سوّم ۱۱ جمادی الاول ۱۱۷۹. مهر بیضوی «الواثق باللّه الغنی عبده نصر اللّه الحسینی» و «ادرکنی یا خلیل اللّه» در چند جای کتاب دیده می شود، حاشیه نویسی دارد.

۹۶ گ، سطور مختلف، ۱۶×۲۰ سم.

ذریعه ۱۱/۳۳۳ و آقانجفی ۶/۳۷۵ (ریاض). ذریعه ۱۵/۳۵۹ آقانجفی ۲/۲۸۵ (العوامل).

جنگ

(تاریخ ترکی)

از : عبدالحسین شاکری بن ملّا جعفر بن ملا احمد (ق ۱۳)

بیشترین قسمت کتاب را یادداشتهای منبری که از مرگ معاویه شروع می شود تا پایان شهادت شهداء کربلا. در بین سالهای ۱۲۹۷ تا ۱۳۰۵ در شهر مراغه نگاشته شده بیشتر اینگونه است که حوادث به عربی از کتب مقاتل آورده

شده و سپس به زبان ترکی آمیخته با اشعار بیان گشته است.

آغاز : «قال: لما حضرت معاویه الوفاه دعی ابنه یزید لعنه الله، فاجلسه بین یدیه فقال له».

انجام : «اطفال در دور آن درخت جمع شدند، دامنهای خود را پر از سنگ بر سر آنجناب می زدند».

نستعلیق، عبدالحسین شاکری بن ملّا جعفر عربی خوان تبریزی بن ملّا احمد ۱۷ ذیقعده سال ۱۲۹۷. مهر مربّع «افوض امری الی اللّه عبده عبدالحسین» در چند جای کتاب دیده می شود. جلد تیماج قهوه ای ضربی.

۳۸۲ گ، ۱۷ س، ۵/۱۳×۵/۲۰ سم.

حاشیه تحریر القواعد المنطقیه

(منطق عربی)

از : میر سید شریف علی بن محمد گرگانی (۸۱۶)

حاشیه مختصری است بر کتاب «تحریر القواعد المنطقیه فی شرح الشمسیه» قطب الدین رازی (۷۶۶).

و بسال ۷۵۳ به پایان برده وبه آن حاشیه کوچک نیز گویند.

آغاز : «و قوله: و رتبته علی مقدّمه وثلاث مقالات و خاتمه. اقول: هکذا وجد عباره المتن فی کثیر من النسخ».

انجام : «فلا یکون ایضا جزء علی حده، بل مندرجا فی المبادی التصدیقیه. واللّه اعلم بالصواب».

نستعلیق ۶ برگ آخر نونویسی شده به نستعلیق علی اکبر تفریشی ۷ ربیع الأول، سال ۱۲۷۵، حاشیه نویسی دارد. مهر مربع «یا علی الأعلی» چند جا دیده می شود، عناوین قوله، اقول شنگرف.

۸۱ گ، سطور مختلف، ۱۴×۵/۲۰ سم.

کشف الظنون ۲/۱۰۶۳، آقا نجفی ۱۱/۱۲۷، ریحانه ۳/۲۱۳.

کفایه مجاهد

(طب فارسی)

از : منصور بن محمد بن احمد (ق ۹)

بشماره (۶۵) مراجعه شود. آغاز و انجام نسخه حاضر افتاده است.

نستعلیق، جلد مقوا، سرخ روشن، عناوین و نشان شنگرف.

۱۹۲ گ، سطور مختلف، ۱۳/۵×۱۷ سم.

مجموعه

۱ حاشیه المختصر النافع (۱ ۱۲۸)

(فقه عربی)

از :

حاشیه ای است متوسط بر کتاب «المختصر النافع» محقق حلّی، جعفر بن یحیی بن سعید (۶۷۶) به عنوان (قال دام ظله قال دام ظله)، گفته های شیخ طوسی و سید مرتضی و شیخ مفید را می آورد، ادله احکام را نیز بیان می کند.

نسخه حاضر تا بخشی از مسائل حج می باشد.

آغاز افتاده : «قال دام ظله: والنظر فی المطلق و المضاف و الأسئار، هذه الجمله مركّبه من المبتدا و الخبر».

انجام افتاده: «و الوجه ما فصّله شیخنا انّه مع التعیین لایجزی غیره، و مع عدم التعیین یجزیه، الّا انّ الأفضل هو القران».

۲ سؤال و جواب (۱۳۳ ۳۱۴)

(فقه فارسی)

از : ؟

پرسشها و پاسخ های فتوائی است در مسائل مختلف: خوردنی، نوشیدنی، خرید و فروش هبه، زکواه، وقف، ارث، قضا و شهادت، رضاع، نکاح، دیات، طهارت. چند سؤال و جواب به عربی آمده است.

آغاز : «بسم اللّه خیر الاسماء، نحمده و نصلّی فبعدهما. کتاب الاطعمه والاشربه، سؤال هل یجوز شرب الخمر للتداوی ام لا؟».

انجام : «جواب: هر گاه غسل ترتیبی کند و بداند که همان آب بملك غیر می رود عدوانا و ضرر می رساند باو غسل او باطل است».

کتاب اول نسخ عنوان «قال» شنگرف یا نانوشته. دوّم شکسته نستعلیق، عنوان «سؤال» و «جواب» شنگرف، حدود ۲۰ برگ وسطها نانوشته. جلد مقوا.

۳۱۴ ص، سطور مختلف. ۱۶×۲۲ سم.

ترجمه اصلاح العمل

(فقه فارسی)

از : ملّا حسن بن محمد علی یزدی حائری (ق ۱۳)

ترجمه ایست از رساله عملی «اصلاح العمل» سید محمد مجاهد بن سید علی طباطبائی (۱۲۴۲)

در یک مقدمه و مطالبی چند. مترجم از شاگردان برجسته سید مجاهد می باشد.

در ذریعه ۲/۲۸۱ این ترجمه را «اکمال الاصلاح» نامیده

است. نسخه حاضر تا پایان روزه و مسائلی از حج را دارد.

آغاز : «الحمدللّه الذی ارشدنا الی اصلاح الاعمال، و جعل لنا شریعه و منها جا للارتقاء الی مدارج القرب و الکمال».

انجام : «و عذری که از برطرف شدن آن مأیوس است، واجب است او را گرفتن نایب».

نستعلیق زیبا، روز پنجشنبه، ۲۷ جمادی الأول، سال ۱۲۳۹ عناوین شنگرف، جلد تیماج مشگی، ضربی یک لنگه.

۱۸۹ گ، ۱۵ س، ۵/۱۴×۵/۲۱ سم.

ریحانه ۳/۴۰۲ (ملاحسن).

روضه الصفا، فی سیره الأنبیاء و الملوک والخلفاء

(تاریخ فارسی)

از : میرخواند محمد بن خاوند شاه بن محمود خوارزمشاه (۹۰۳)

بشماره (۵) مراجعه شود. نسخه حاضر جلد ششم می باشد.

آغاز : «جواهر حمد و سپاس و لآلی شکر بیقیاس نثار بارگاه پادشاهی را که سراپرده عظمت او برتر از کون و مکان است».

انجام :

«دعای صبح خیزانش قرین باد

سعادت یار و دولت همنشین باد».

نسخ، آخر رمضان ۱۰۴۷، عناوین شنگرف یا نانوشته.

جلد تیماج مشگی، فرسوده و موریانه خورده.

۲۶۴ گ، ۲۵ س، ۵/۲۵×۳۸ سم.

تحریر القواعد المنطقیّه فی شرح الشمسیّه

(منطق عربی)

از : قطب الدین محمد بن محمّد رازی (۷۶۶)

شرحی است معروف به عنوان «قال اقول» بر کتاب «الشمسیه» نجم الدین عمر بن علی کاتبی قزوینی (۶۷۵) که بنام غیاث الدین محمد بن خواجه رشید الدین وزیر سلطان خدابنده، در یک مقدمه و سه مقاله و یک خاتمه نوشته، و در جمادی الثانی ۷۲۹ به پایان برده است.

آغاز : «انّ ابهی درر تنظم بنان البیان، و از هر زهر تنشر فی اردان الأذهان حمد».

انجام : «و الصلواه و السلام علی خیرخلقه محمد المحمود و آله...».

نستعلیق ونسخ، غلامحسین مازندرانی، در شهر بارفروش، در مدرسه حاج حسین، رجب ۱۲۴۳، جلد تیماج مشگی ترنجدار، عنوان و نشان شنگرف یا نانوشته.

۱۸۴ گ، ۱۵ س، ۱۱×۲۲ سم.

ذریعه ۳/۳۸۸. آقا نجفی ۲/۱۹۰.

منتخب؟

(خواب گزاری فارسی)

از : ؟

کتابی است مفصل در تعبیر خواب که در دیباچه نام کتابها و مؤلفان بسیاری را در موضوع یاد شده می آورد پس از آن در مقدمه دو فصل:

۱ در حقایق اصول و دقایق فروع خواب بر قاعده کتاب التّحبیر دارای ده نکته.

۲ در آداب نائم ... دارای ده نکته.

و سپس خواب دیدن پیامبران و بزرگان، و ابیاتی در خواب دیدن خلفا، و امامان شیعه.

و بالأخره احکام به ترتیب حروف و به آبادانی آغاز می گردد، در هر قسمت حکایتی هم می آورد.

نسخه حاضر تا حرف نون، «نرگس» می باشد.

آغاز افتاده : «و دستور کرمانی و ارشاد مغربی و تعبیر ابن اشعب و کنز الرّؤیا مأمونی منقول است».

انجام افتاده : «و تعبیر کرد که آنکس را که نرگس داده طلاق و آن کس را که مورد داده باقی گذارد».

نستعلیق خوش، نام کاتب و تاریخ کتابت نیامده، عناوین شنگرف مهر مربّع «عبده محمد ذکی» و بیضوی، «بنده آل علی کلب علی ۱۰۳۸» در چند جا به چشم می خورد. جلد تیماج مشکی ضربی تک لنگه.

۲۷۵ گ، ۲۱ س، ۱۳×۵/۲۲ سم.

مجموعه

۱ الحقایق

(اخلاق عربی)

از : ملامحسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱)

مطالبی ارزنده و عالی در برخی از اسرار دینی و فضائل اخلاقی که از آیات قرآن و احادیث معصومین

(علیهم السلام)

و گفته های بزرگان برگرفته در شش مقاله که هر مقاله در چند باب و هر باب در چند فصل نگاشته بدین قرار:

مقاله اول: فیما هو بمنزله الاصول، دارای سه باب.

مقاله دوّم: فی مساوی الاخلاق و تهذیبها، دارای چهار باب.

مقاله سوّم: فی ذم الدنیا و الاغترار بها، دارای پنج باب.

مقاله چهارم: فی مکارم الاخلاق و تحصیلها، دارای شش باب.

مقاله پنجم: فی العبادات و اسرارها، دارای هفت باب.

مقاله ششم: فی سائر الاعمال الصّالحه، دارای پنج باب.

این کتاب به سال ۱۰۹۰ مطابق کلمه «ختمنا» تألیف شده و گویا آخرین تألیف وی باشد، و به گفته ذریعه ۷/۲۸ تلخیص کتاب دیگر فیض «المحجّه البیضاء فی احیاء الاحیاء» می باشد.

آغاز : «الحمدللّه الّذی نوّر قلوبنا بنور الایمان، و عرّفنا من اسرار الحدیث و القرآن».

انجام : «و لنختم الکلام حامدین للّه و مصلّین

على نبيّه و اهل بيت نبيّه عليه و عليهم الصّلواه و السّلام و الحمدللّه».

۲ الشّهاب، فى الحكم و الأداب (ص ۲۶ ۷۸)

(حديث عربی)

از : شيخ يحيى بحرانی

هزار حديث كوتاهی است از سخنان حضرت رسول اكرم

(صلی الله علیه وآله وسلم)

در سی باب به ترتيب حروف الفباء كه صحّت آنها نزد گردآورنده به اثبات رسيده است.

در ذريعه ۱۴/۲۴۸ گويد: «شيخ علی بحرانی در انوار البدرين احتمال داده مؤلف: شيخ يحيى بن حسين بن عشيره بحرانی باشد كه از شاگردان شيخ حسين بن مفلح صيمری (۹۳۳) است.

آغاز : «الحمدللّه جامع الشتات ليوم النّشور، و باعث الأموات من الأجداث و القبور».

انجام : «يا فاطمه! احفظی ما اوصيتک به، و اوصی به نساء امتی فمن اطاعک فهی من اهل الجنه و من خالفک فهی من اهل النار».

۳ فتوح الابرار (ص ۷۹ ص ۱۴۰)

(حديث عربی)

از : ؟

كلمات مسجع و موزون حضرت علی

(عليه السلام)

را به ترتيب الفباء با حذف سند تنظيم نموده است.

آغاز : «الحمدللّه دلنا على ذاته بذاته، و هو منزه عن مشابهه مخلوقاته».

انجام : «و عزيزها منكوب، و سالمها محروب، و مالكها مملوک،و تراثها متروک».

نسخ، كتاب اوّل: عبدالصاحب ابواسحاق مهماندوستی بن حاج محمّد حسين، عصر چهارشنبه، آخر ذيقعده، ۱۱۲۶. دوم:

عبدالواسع مهماندوستی ذیقعده ۱۱۵۵. عنوان و نشان کتابها شنگرف. جلد تیماج مشگی فرسوده. کتاب دوّم و سوّم در حاشیه آمده است.

۱۳۵ گ، ۱۹ س، ۵/۱۵×۲۴ سم.

ذریعه ۷/۲۸ و آقا نجفی ۴/۳۲ (حقایق). ذریعه ۱۶/۱۱۸ و آقانجفی ۱۳/۳۲۲ (فتوح الأبرار).

كفايه المقتصد (المعتقد)

(فقه عربی)

از : ملا محمّد باقر بن محمد مؤمن محقق سبزواری (۱۰۹۰)

فقه استدلالی است با نقل گفته های بزرگان فقهاء، با اختصار در بخش عبادات، و تفصیل

بیشتر در معاملات، گویا مؤلف این کتاب را متمم کتاب دیگر خود (الـذخیره) قرار داده است که تنها در عبادات است. نسـخه حاضر از کتاب طهارت تا نکاح می باشد.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... ربّ سهّل و یسّر و لا تعسّر علینا یا ربّ العالمین و ارشدنا الی طریق الحق».

انجام : «و فی وجوب سقی الزرع و الشجر و حرثه مع الامکان قولان اشهرهما العدم».

نسخ و نستعلیق محمد مؤمن افندی بن ابی المفاخر بن ملک علی تونی، ۲۲ شعبان ۱۱۷۹ و مالکیت وی (ص ۲۷۷). محمد جواد بن حاج ملّا اسماعیل ۱۹ رجب ۱۲۵۹ (ص ۵۰۳) و هشتم شعبان (۱۲۵۹) (پایان).

عناوین شنگرف یا نانوشته، جلد تیماج مشگی بی مقوا.

۳۵۱ گ، سطور مختلف، ۵/۱۲×۲۲ سم.

ذریعه ۱۸/۹۹. آقا نجفی ۱۱/۲۹۴.

ترجمه نصایح ارسطو به اسکندر

اشاره

(فلسفه فارسی)

از : ؟

آنچه برای یـک پادشـاه سیاسـتمدار لازم است از صـفات نفسـانی و امور کشوری و آداب جنگ و مقررات لشگری و طب و بهداشت و غیره در ده فصل گرده آورده است بدین ترتیب:

فصل اول در اقسام پادشاهان.

فصل دوم: صفات و تدبیرات لازم برای پادشاهان.

فصل سوم: عدالت که کمال پادشاهی است.

فصل چهارم: تعداد وزیران و نگهبانان و آداب آنان.

فصل پنجم: آداب ومراتب نویسندگان.

فصل ششم: صفات ایلچیان و رسولان.

فصل هفتم: صفات ناظران رعایا و خراج گیرندگان.

فصل هشتم: نگهداری سپهسالاران و سروران لشکر.

فصل نهم: آداب و حیله های جنگ.

فصل دهم: علوم طلسمات و اسرار نجوم، استمالت دل، خاصیت سنگها و گیاهان.

آغاز : «به درستی که آنچه سؤال کردی چیزی است که بر نمی تواند داشت آن را سینه های جاندار چه جای کاغذهای بی جان».

انجام : «دو و هشت صاحب دو غالب است، دو و هفت صاحب هفت غالب است، دو و

شش صاحب دو غالب است».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد. پیش از کتاب سه برگ شرح زندگانی: اسداللّه بن محمد ابراهیم بن هاشم بن محمود بن محمد علی بن علی از رجال دوره فتحعلی شاه قاجار که خود را از فرزندان حاج قوام ممدوح خواجه حافظ معرفی می کند، ولادت خود را روز سه شنبه ۱۶ جمادی الثانی ۱۱۹۷ در دار السلطنه اصفهان می نویسد، در اوائل، شرح متوقّف شده است. جلد شمیز عطف پارچه فرسوده.

مجموعه

۱ من لایحضره الطبیب (۱ پ ۳۶ پ)

(طب عربی)

از : ابوبکر محمد بن زکریّای رازی (۳۱۱)

سی و هفت باب است در بیان دردها که هر جا و هر وقت می توان تهیه کرد، و در سفر نیز با خود برد.

باب اول در سر دردها و باب آخر در تب ها و برخی از باب ها در علاجهای کلّی است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... انّ رجلا جلیلا فاضلا یرید الخیر للناس، و یتحرّی صلاح احوالهم، احبّ ان نعمل له مقاله».

انجام : «و الأورام فی الکبد و غیرها من الأعضاء فلیؤخذ علاجها ممّا ذکر اوّلا و یمزج من هذا».

۲ تحفه حکیم مؤمن (۳۸ پ ۲۱۱ پ)

(طب فارسی)

از : سید محمد مؤمن بن محمد زمان تنکابنی دیلمی (ق ۱۱)

قواعد کلی طبی و کیفیت داروسازی را در پنج تشخیص بنام شاه سلیمان صفوی (۱۱۰۵) گرد آورده است. عناوین پنج تشخیص بدین ترتیب است:

۱ سبب اختلاف اقوال اطباء.

۲ صفات افعال ادویه.

۳ خواص و کیفیت ادویه مفرده و مرکبه، به ترتیب حروف الفباء.

۴ تداوی سموم.

۵ اوزان و دستورات دواسازی.

آغاز اصل : «سبحانک اللّهم یا قدّوس و یا طبیب النفوس، اتمم لنا انوار معرفتک».

آغاز نسخه : «تشخیص

اول در بیان اختلاف اطباء در بیان مهیّت و خواص و قدر شربت».

انجام افتاده : «صفرا و تبدیل مزاج کبد و بدن و اشیاء مبرّده مرطبه».

نستعلیق، احمد بن حسن حسینی تنکابنی در اصفهان در مدرسه چهارباغ ۱۰ ذیقعده سال ۱۲۷۱ (پایان کتاب اول) عناوین و نشانها شنگرف. برگهای آخر کتاب دوّم از بین رفته است. جلد تیماج مشکی فرسوده.

۲۱۱ گ، سطور مختلف، ۵/۱۵×۵/۲۱ سم.

آقا نجفی ۱۸/۷۰ و ۳/۱۶۷.

سراج القلوب

(عقائد فارسی)

از : ابونصر بن محمد قطان غزنوی

چهل و چهار باب است در آفرینش جهان، کیفیت زمین، آسمان، بهشت، دوزخ شگفتیهای خلقت، داستان پیامبران و فوائدی دیگر که به گفته مؤلف بیشتر آنها پرسشهائی است جهودان از پیامبر اکرم

(صلی الله علیه وآله وسلم)

سؤال نموده و حضرت جواب فرموده اند.

آغاز : «الحمد للّه ربّ العالمین... امّا بعد چنین گوید... که این رساله ایست در بیان غرایبهای پیشینیان».

انجام :

«هر که به شب خواب کرد

خاک بسر می کند».

نسخ خوش، احمد بن الحسین، روز دهم ربیع المولود، ۱۲۹۶ دارای فهرست پیش از کتاب. عنوان ونشان آبی، بعد از کتاب دو برگ معجزات امامان

(علیهم السلام)

از تحفه المجالس، مهر بیضوی «احمده و اصلی علی احمد» دیده می شود (پایان). آغاز در نسخه ها مختلف است، جلد مقوا.

۱۲۵ گ، ۱۹ س، ۱۵×۲۲ سم.

ذریعه ۱۲/۱۵۹. آقا نجفی ۵/۱۵۶.

منشآت

(نامه نگاری فارسی)

از : ؟

نامه های مختلفی را که در مناسبتها به پادشاهان یا دوستان و بستگان نویسند گرد آورده، و سیاق قدیمی و اصطلاحات عربی و معادل آنها را در فارسی پایان بخش قرار داده است.

آغاز : «عریضه که به پادشاه نویسند. عرضه است کمترین بندگان بموقف عرض ایستادگان».

انجام : «یوم السبت، یوم الأحد یوم الاثنین... یوم الجمعه».

شکسته بی نقطه، نام کاتب ندارد، ۱۲۵۹ (ص ۴۲) جلد تیماج سوخته ای بی مقوا، عناوین شنگرف.

۶۷ گ، ۷ س، ۱۷×۲۲ سم.

حدود و دیات و قصاص

(فقه فارسی)

از : ملّا محمد باقر بن محمّد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

بشماره (۱۲۲) مراجعه شود.

نسخ، عناوین نانوشته، جلد تیماج مشگی بی مقوّا.

۱۱۰ گ، ۱۵ س، ۱۲×۵/۲۱ سم.

دیوان فرّخی سیستانی

(ادب فارسی)

از : حکیم ابوالحسن علی بن جولوغ (۴۲۹)

حدود هشت هزار بیت قصائد و غزلیات و مدایح و رباعیات می باشد.

آغاز :

«برآمد نیلگون ابری زردی نیلگون دریا

چو رأی عاشقان گردان چو طبع بیدلان شیدا».

انجام :

«گویند که معشوق تو زشت است و سیاه

گر زشت و سیاهست مرا نیست گناه

من عاشقم و دلم بدو گشته تباه

عاشق نبود ز عیب معشوق آگاه».

شکسته نستعلیق زیبا، سید اسداللّه تفریشی (از اول تا ص ۴۴۹ و از ص ۴۴۰ ۴۷۵ ناشناس. از ۴۷۵ ۵۳۷ ناشناس دیگر. از ۵۳۷ تا پایان سید غلامرضا اشلالی بدستور شاهزاده عزّالدوله به تاریخ سه شنبه ۱۷ صفر ۱۳۰۱ در تجریش شمران. پس از کتاب چند یادداشت و اشعاری از عبدالعظیم درویش: افق، آمده است.

۳۳۵ گ، ۱۲ س، ۱۷×۲۲ سم.

ذریعه ۹/۸۱۹. آقا نجفی ۶/۳۵۳.

مجموعه

۱ فرائد الأصول (۱ پ ۱۴۳ پ)

(اصول عربی)

از : شیخ مرتضی بن محمد امین انصاری شوشتری (۱۲۸۱)

کتاب تحقیقی بی نظیری است مشهور به رسائل، در پنج رساله: قطع، ظن، برائت، استصحاب، تعادل، و یکی از مهمترین کتب درسی حوزه های علمیه شیعه می باشد که دانشمندان شروح و حواشی بسیاری بر آن نگاشته اند.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... فاعلم انّ المکلّف اذا التفت الی حکم شرعی».

انجام افتاده: «او مثبتا له مع عدم التمکن من الاحتیاط کاصاله الفساد فی المعاملات و نحو ذلک ففیه الأشکال».

۲ جواهر الکلام (۱۴۴ پ ۲۰۸ پ)

(فقه عربی)

از : محمد حسن بن شیخ باقر (۱۲۶۶)

بشماره (۸۳) مراجعه شود. این نسخه، بخش خلل در صلواه است (از ص ۲۲۷ ج ۱۲ تا ص ۳۹۷ چاپ بیروت).

نسخ، جلد تیماج قهوه ای ضربی، ترنجدار، مالکیت موسی بن محمد جعفر و مهر بیضوی «یا

موسی بن جعفر» روی برگ اوّل و مهر مربّع «از جمله کتب موقوفه مرحوم جنت مکان آقای حاج ملا جعفر مجتهد طهرانی» و بقیه خوانده نمی شود چند جای کتاب دیده می شود.

۲۰۸ گ، ۲۰ س، ۱۵×۵/۲۱ سم.

ذریعه ۱۶/۱۳۲ (فرائد).

المسائل الفقهیه؟

(فقه عربی)

از : ؟

مباحث فقهی اهل سنت را نسبتاً کوتاه و فتوی گونه در چند کتاب و هر کتاب دارای چند فصل آورده است، نخستین آنها کتاب الطهاره و آخرین: کتاب صدقات است. در هر کتاب آیه یا آیاتی می آورد و سپس احکام را بیان می نماید.

آغاز : «کتاب الطهاره، قال اللّه تعالی: و انزلنا من السماء ماء طهورا، لایجوز رفع الحدث و لا ازاله النجاسه الاّ بالماء».

انجام : «و هل یستحب التصدق بالفاضل عن الحاجه ام لا؟ ... و الاّ فیستحب».

نسخ، ۱۲۸۷، جلد تیماج قهوه ای، ضربی، پس از کتاب ۱۴ برگ مسائل گوناگون از منابع مختلف: انوار، فتاوی ابن حجر، شرح محرّر مصری، روضه، ایضاح، سلماسی، قاضی خان، شرح منقع، صغیر، قونوی و جز اینها آمده است.

۱۵۵ گ، ۱۵ س، ۵/۱۶×۵/۲۱ سم.

تحفه المبتدئین

(نحو فارسی)

از : علی بن شیخ حسین کربلائی

مباحث مهمّ نحوی را در یک مقدمه و چند فصل و یک خاتمه به طور نسبتاً کوتاه و ساده نگاشته است، مقدمه در تعریف علم نحو و خاتمه در تجزیه و ترکیب سوره فاتحه می باشد.

آغاز : «الحمدللّه رافع درجات العالمین، وممیّز حال من انتصب لاسعافهم من العالمین».

انجام : «و جرّ اوبیاء است، چه جمع مذکّر سالم است، و جمع مذکر سالم بیاء مجرور می شود، و الحمد للّه ربّ العالمین».

نسخ خوش، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج قهوه ای ضربی، عناوین شنگرف.

۸۲ گ، ۱۱ س، ۱۴×۵/۲۱ سم.

شرح نصاب الصبیان

(لغت فارسی)

از : ؟

شرح مختصریست بر «نصاب الصبیان ابونصر فراهی (۶۴۰) با عناوین «بیت بیت» یا «قطعه اخری قطعه اخری».

آغاز افتاده : «یا یار یا خادم، یا داماد ابی نصر و خدمت کرده باد بدخواه نواسه یا یار».

انجام : «حوّا، بفتح حاء مهمله و تشدید واو و مدّ : نام مادر بشر...و حوا مار افسانی را نیز گویند.».

نستعلیق روز پنجشنبه، ۱۸ ذیحجه، ۱۲۰۸، عناوین ونشان شنگرف، جلد تیماج مشکی، عطف پارچه سبز گلدار.

۷۱ گ، ۱۷ س، ۵/۱۵×۵/۲۱ سم.

مجالس حسینیه؟

(تاریخ فارسی)

از : ؟

بیست و هشت مجلس است در عزاداری حضرت ابیعبداللّه

(علیه السلام)

که در آغاز خطبه ای به عربی و سپس ترجمه آن به فارسی و بعد از آن بیان مصیبت به نثر آمیخته به نظم از خود و دیگران می آورد. در بیشتر مجالس مقایسه ای ظریف بین معراج رسول خدا

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و معراج حضرت سیّدالشهدا

(علیه السلام)

در کربلا به عمل آمده است. در هر مجلس خطبه ای جداگانه دارد.

آغاز : «الحمد للّه الّذی ذلّ له رقاب الأکابره، و خضع له قلوب القیاصره».

انجام :

«آن را فلك از شعف ثناخوان

این نه فلك از غمش در افغان

آن کز طبقات چرخ بسترد

این سر بمحیط غم فرو برد».

نسخ سید باقر بن عبدالمجید موسوی، ۱۲۸۷، جلد تیماج، قهوه ای روشن، ضربی.

۱۵۸ گ، ۱۹ س، ۱۵/۵×۲۲ سم.

مجموعه

۱ قرابادین شفائی (۱ پ ۹۲ پ)

(طبّ فارسی)

از : سید مظفر بن محمد حسینی شفائی (۹۶۳)

بشماره (۱۴۳) مراجعه شود.

آغاز این نسخه : «الحمد للّه ربّ العالمین و العاقبه للمتقین... امّا بعد بر ضمیر منیر اربابان علوم مخفی نماناد».

۲ مختصر نسخه ها؟ (۹۳ ر ۹۷ پ)

(طب فارسی)

از : میرزا نصراللّه جوادی

برخی نسخه ها را که مؤلف به دست آورده و برخی دیگر را خود آزموده در این رساله گرد کرده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... این رساله مختصری است از بعضی نسخه های متفرقه مجرّبه».

انجام افتاده: «جمیع امراض چشم را برطرف می نماید... رفع کشته سرب کشته».

نستعلیق میرزا نصراللّه جوادی، روز دوشنبه، رجب، ۱۲۶۷، جلد شمیز، عطف تیماج فرسوده، عناوین شنگرف یا نانوشته.

۸۲ گ، ۱۶ س، ۵/۱۵×۵/۲۱ سم.

دانشنامه جهان

(طبیعیّات فارسی)

از : غیاث الدّین علی بن امیران حسینی اصفهانی (ق ۹)

در فلسفه طبیعی و آفرینش باد، باران، رعد، برق، زلزله، آب، کاینات، تشریح مشتمل بر ده فصل و بیست اصل و چهار نتیجه و یک خاتمه. و بنا به گفته ذریعه ۸/۴۶: بسال ۸۷۹ در بدخشان به پایان برده است.

آغاز : «سزاوار ستایش و سپاس مبدعی است که به اقتضای ذات او».

آغاز نسخه: «کیفیت حرارت و برودت را قوّت فعل بخشید، و رطوبت و یبوست را قوّت انفعال رسید».

انجام : «و آن پرده ها منتج می باشند از عروق صغاری که پیدا اند از غصون رحم».

نستعلیق دوازدهم رجب،سال ۱۳۷؟ عناوین و نشان شنگرف، جلد مقوا، عطف گالینگور.

۱۲۴ گ، ۱۷ س، ۱۴×۲۱ سم.

آقا نجفی: ۱۴/۸۲.

رشگ بهشت (کاشف الأسرار)

(عقاید فارسی)

از : اسداللّه بن عبدالغفّار بن آقائی شهر خواستی مازندرانی (ق ۱۳)

مؤلف در آغاز، شرح زندگی خود را هنگامی که به تشویق میرزا محمد یوسف اشرفی مازندرانی (مستوفی دیوان) جهت تحصیل علوم عازم عراق بوده مبتلای صوفیان بدآئین و درویشان. بیدین شده، و در زمره آنان درآمده بیان می دارد. پس از پی بردن به اسرار ایشان این کتاب را در ردّ تصوف، و آشکار نمودن کردار زشت آنان (بی پرده) نگاشت. مؤلف این کتاب را به نام فتحعلی شاه نوشته، و از کتاب دیگرش «زشت و زیبا» (ص ۲۶) نام می برد.

آغاز افتاده : «صاحب صیانت عطارد نظیر، مستوفی دیوان قدر تواman ... میرزا محمد یوسف».

انجام : «اللّهم اجعل سلطنته متّصله بسلطنه قائم آل سیّد المرسلین علیه و علی آبائه».

نستعلیق خوانا، احتمالاً خط مؤلف، آخر محرّم، سال ۱۲۲۷ عناوین و نشان ها شنگرف، جلد تیماج قهوه ئی.

۱۷۶ گ، ۱۲ س، ۲۱×۵/۱۴

سم.

الفصول الغرويه فی الأصول الفقهيّه

(اصول عربی)

از : شيخ محمّد حسين بن محمد رحيم اصفهانی (۱۲۵۵)

اصول استدلالی گسترده ايست با ردّ و ايراد بسيار در يک مقدمه و چند مقاله و يک خاتمه، بر گفته های ميرزای قمی صاحب «قوانين» اعتراضهای فراوان نموده است.

نسخه حاضر جلد دوّم می باشد (از مقاله دوّم)، روز جمعه نوزدهم ذيحجه ۱۲۳۲ در نجف اشرف به پايان برده.

آغاز : «الحمدللّه الذی ارشدنا الی معالم الشريعه ومعارج اليقين، و نور قلوبنا».

انجام نسخه : «المقاله الثانيه فی الأدله السمعيه، القول فی الكتاب. فصل، اتفق علماء الاسلام».

انجام: «هذا غايه ما اردنا بيانه، و قصدنا فی سلك التحرير تبيانه، و الحمدللّه اوّلاً و».

نسخ، روز دوشنبه سوّم رجب سال ۱۲۴۸. جلد تيماج مشكی

۳۵۰ گ، ۱۸ س، ۱۴×۵/۲۰ سم.

ذريعه ۱۶/۲۴۱. آقا نجفی ۹/۲۱۰.

شوارق الالهام فی شرح تجريد الكلام

(كلام عربی)

از : ميرزا عبدالرّزاق بن علی بن حسين لاهيجی معروف به فيّاض (۱۰۵۱)

شرح مزجی استدلالی است بر كتاب «تجريد الكلام» خواجه نصيرالدين طوسی، در اين شرح الفاظ توضيح داده شده و مطالب مهمّ شرح و بيان گشته است.

شارح شرح ديگری دارد بنام «مشارق الالهام» كه بنا به گفته رياض العلماء ۳/۱۱۵ فقط مقصد اول در امور عامه نوشته شده است، نسخه حاضر تا پايان امور عامه می باشد.

آغاز : «ربّنا افتح بيننا و بين قومنا بالحق و انت خير الفاتحين، الحمدللّه الّذی هدانا لهذا».

انجام : «فانّ شرب السّقمونیا علّه فاعلیّه عرضیّه لحصول البروده، و علّه معدّه ذاتیّه له ایضا».

شکسته نستعلیق محمّد شریف ابن حاج حیدر نوری، ۱۲۳۷ جلد تیماج قهوه ای، ضربی، ترنجدار، حاشیه نویسی دارد. پیش از کتاب و پس از آن بعضی از اصطلاحات تصوّف از کمال الدّین عبدالرّزاق کاشی و فوائد دیگری آمده است.

۲۲۱ گ، ۱۷ س،

۲۱×۵/۱۴ سم.

ذریعه ۱۴/۲۳۸. آقا نجفی ۳/۹۱.

حق الیقین

(عقائد فارسی)

از : محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

بشماره (۱۲۵) مراجعه شود.

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت نیامده، عنوان و نشان شنگرف، جلد تیماج مشکی، ضربی.

۲۹۳ گ، سطور مختلف، ۲۱×۵/۱۵ سم.

معالم الأصول

(اصول عربی)

از : شیخ حسن بن زین الدین شهید دوّم (۱۰۱۱)

بشماره (۵۶) مراجعه شود.

نسخ، یکشنبه یازدهم جمادی الثانی، ۱۲۲۲، جلد تیماج قهوه ای، بی مقوا، عناوین و نشان ها شنگرف.

۱۴۴ گ، ۱۵ س، ۲۱×۵/۱۴ سم.

اکمال الاصلاح (ترجمه اصلاح العمل)

(فقه فارسی)

از : ملاحسن بن محمد علی یزدی حائری (ق ۱۳)

بشماره (۲۳۴) مراجعه شود. این نسخه تا پایان خمس است.

نسخ، ابن علی بفروئی یزدی، روز دوشنبه، رجب، سال ۱۲۳۳، جلد تیماج حنائی.

۱۱۶ گ، سطور مختلف، ۲۱×۵/۱۵ سم.

جنگ

(حدیث عربی)

از : یعقوب علی بن ملّا قربان مازندرانی (ق ۱۳)

روایات و جز آن از کتابهای مختلف: روضه کافی، عدّه الداعی، اصول کافی، مکارم الأخلاق و خصال و غیره، پرسش از: آنچه را که انسان باید بداند و آنچه را که نباید بداند و آنچه را که ممکن است بداند کدامند؟ و پاسخ از شیخ احمد احسائی (۱۲۴۱)، یک جلد از نهج البلاغه ابن ابی الحدید و جز اینها را گرد آورده است.

آغاز :

«و بی ذکر اسمائی تیقّظ رؤیه

و ذکری بها رؤیا توسّن هجعه».

انجام : «قال: لأنا نصبر علی ما نعلم و شیعتنا یصبرون علی ما لا یعلمون».

نستعلیق خوش، بخط گرد آورنده، ۱۲۶۲، جلد تیماج قهوه ای روشن، ضربی، ترنجدار.

۱۷۹ گ، سطور مختلف، ۱۲×۵/۲۱ سم.

شرح التصریف

اشاره

(صرف عربی)

از : ؟

شرحی است مزجی بر کتاب تصریف با توضیح عبارات و آوردن مثال و بیان ادلّه قواعد، و این تصریف جز تصریف معروف عبدالوهاب زنجانی است.

آغاز تصریف : «اعلم انّ ابواب التصریف خمسه و ثلاثون بابا، ست منها للثلاثی المجرد».

آغاز شرح : «الحمد للّه الّذی صرّف صیغ وجودنا الی کلمات صحیحات، و خفق بادغام رحمته ثقل او زار التکریرات».

انجام شرح : «و تحصیله انّما یکون بثلاث خصال، من الرجال، من اللّه تعالی، و الخدمه لاهله، خصوصا الاستاذ، والمواظبه علیه والاجتهاد».

نسخ، خلیل بن ابراهیم، ۱۲۰۵، نشان متن شنگرف، پس از کتاب ۲ صفحه بعنوان شرح عوامل آمده که آغاز آن چنین است: «بسمله، حمد له، و بعد فاعلم انه لابد لكل طالب معرفه الاعراب من معرفه مأه شئ».

۳۳ گ، ۱۷ س، ۱۳×۵/۲۰ سم.

مقباس المصابیح

(دعا فارسی)

از : محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

تعقیبات نمازهای پنجگانه را که در بحارالأنوار ایراد کرده بود در این رساله جداگانه جمع نموده با دعاهای صبح و شام در ده فصل و بنام شاه سلیمان صفوی نگاشته و به سال ۱۰۹۶ به پایان برده است.

آغاز : «الحمدللّه الّذی جعل الصّلواه للمؤمنین معراجا، و التعقیب لصعودها علی مدارج القبول منهاجا».

انجام : «سبحان ربّ الملائکه و الرّوح، سبحان العلیّ الأعلی، سبحانه و تعالی».

نستعلیق دعاها بنسخ خوش، ۱۴ محرم ۱۱۲۴، از نسخه خط مؤلف استنساخ شده است، جلد تیماج مشگی ضربی، پیش از کتاب دعا و زیارت آمده است عنوان و نشان شنگرف کتاب به صورت بیاض نوشته شده است.

۱۰۷ گ، سطور (چلیپا) مختلف، ۵/۹×۲۰ سم.

ذریعه: ۲۲/۱۷. آقا نجفی ۱/۴۸.

دیوان قادری

(ادب فارسی)

از : کمال الدین شاهمیر قادری (۱۱۸۷)

در حدود یک هزار و سیصد بیت غزلیّات، مدایح رسول گرامی اسلام

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و حضرت علی

(علیه السلام)

است با تخلص کمال و کمالی سروده شده. برخی از اشعار به زبان اردو می باشد.

آغاز :

«سپاس منعم یکتای غیر همتا را

که داد نعمت توحید و معرفت جان را».

انجام :

«بر لب آمد جان مشتاق کمال

روی بنما ای خدا را کوی خویش».

نستعلیق، شیخ عبداللّه احمد حسین صاحب، ۱۳۲۲، صفحه ۱، ۲، ۱۰۷ گل و بوته. صفحات مجدول بشنگرف یا مشگی، برگهای سفید آخر کتاب. بدون جلد.

۵۵ گ، ۱۵ س، ۱۶×۵/۲۰ سم.

دستور الصید

(دامپزشکی فارسی)

از : ؟

مقرراتی را که دانستن و بکاربستن آنها برای شکارچی لازم است در هفتاد و هفت باب بسال ۱۰۸۳ گرد آورده است، اقسام گوناگون دردهای شکار و شکاری و راه معالجه آنها را بیان نموده است.

آغاز افتاده : «بلکه سنه ۱۰۸۳ هجری نبوی درآورده بر عطیه مفتح الابواب بر هفتاد و هفت باب درج نموده».

انجام افتاده : «و اگر در اثنای راه رفتن نظر شکار بر آن افتد، به هر جائی که رسیده باشد بحال ماند جنبش نکند».

نستعلیق جلد شمیز، عناوین مشگی یا نانوشته.

۷۷ گ، ۱۱ س، ۱۵×۲۰ سم.

رساله فی التقلید

(فقه عربی)

از : ؟

مباحث تقلیـد را با تحقیقات فراوان و آوردن گفته های دیگران و ردّ و ایراد در این رساله گرد آورده است، گویا از ملّاً حبیب اللّه بن علی مدد ساوجی کاشانی باشد.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... فی التقلید وهو داخل تحت المسائل الفرعیّه دون الأصولیّه العملّیه».

انجام : «و للتأمّل فی امثال هذه المسائل مجال واسع، الحمد للّه اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا».

شکسته نستعلیق، جلد تیماج مشگی بی مقوا، کوچکتر از کتاب.

۴۵ گ، سطور مختلف، ۵/۱۴×۵/۱۹ سم.

الاعتقادات

(عقائد عربی)

از : شیخ صدوق، ابوجعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱)

بشماره (۲۲۷) مراجعه شود.

نسخ و نستعلیق، محمّد زمان بن محمّد یوسف کوجیانی، سال ۱۰۹۰ عناوین شنگرف، جلد تیماج قهوه ای.

۵۰ گ، ۱۵ س، ۵/۱۰×۲۰ سم.

جنگ

(ادب فارسی)

از : ؟

مراسـلات، قبـاله جـات، وقفنـامه، صـلحنامه عقـدنامه و سایر عقود و ایقاعات را و برای هر یک خطبه ای مناسب و اشـعاری در اواخر کتاب گرد آورده است.

در برگ (۶۷) عقـدنامه رقیه بیکم دختر اعتماد الدوله با شاهزاده سـلطان حمزه میرزا بهادر خان در روز چهارم صـفر سال ۹۹۰ بانشاء بهاءالدّین محمد العاملی آمده است.

آغاز : «... عالی اینکه چون عارض ... عمده الاعیان محمد تقی بیک یساول بحصول».

انجام : «استغفر اللّه العظيم و اتوب اليه... و اسئله ان يصلّى على محمد و آله و ان يتوب عليّ».

شكسته نستعليق، برخى از عناوين شنگرف، جلد تيماج قهوه اى ضربى.

۱۰۰ گ، سطور مختلف، ۹×۲۰ سم.

رياض المسائل فى تحقيق الاحكام بالدلائل

(فقه عربى)

از : مير سيد على بن محمّد على طباطبائى (۱۲۳۱)

بشماره (۴۲) مراجعه شود. نسخه حاضر جلد اوّل تا پايان صلواه مى باشد.

نسخ، حيدر بن محمد جعفر، سال ۱۲۵۲، برخى از عناوين و نشان متن شنگرف، جلد تيماج نارنجى.

۱۷۹ گ، ۳۴ س، ۲۲×۳۷ سم.

مجموعه

۱ وصاياى پيغبمر(صلى الله عليه وآله وسلم)

به ابن مسعود (۱ر ۳۳ر)

(حديث عربى)

از : ؟

سفارشهاى پيامبر

(صلى الله عليه وآله وسلم)

به عبداللّه بن مسعود را با عناوين (يابن مسعود يابن مسعود) كه در بحار ۷۷/۹۲ آمده است نوشته است.

۲ ترجمه اسرار الوحى (۳۴پ ۶۱ ر)

(حديث عربى)

از : ؟

پرسشهائی را که پیامبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

شب معراج از حق تعالی نمود و جواب آنها را باعناوین «یا احمد یا احمد» آورده و ترجمه نموده است.

آغاز : «سپاس و ستایش بخشنده وجود و زیبنده سجود را که به انوار فیض خویش اسرار وحی بر دل انبیاء مکشوف گردانید».

انجام : «و دل او تاریک گردانم تا فراموش کند، و حلاوت محبّت خویش ویرا نچشانم و بر تست سلام و رحمت من».

۳ امامت (۶۵ پ ۷۳ پ)

(عقائد فارسی)

از : یوحنا اسرائیلی (بنی اسرائیل)

یوحنا در این کتاب خود را یهودی سرگردان معرفی می کند با صاحبان مذاهب چهارگانه اهل سنت به بحث می نشیند، در پایان برتری رفض و تشیع را بر سایر عقاید اثبات می کند، گویند: این رساله را ابوالفتوح رازی نگاشته و به یوحنای اسرائیلی مصری نسبت داده

آغاز : «حق تعالی به برهان تحقیق حجاب تقلید از خواطر همگنان مرفوع گرداناد».

انجام : «و خدایتعالی بر ما گواه است که از حق عدول نجویم، و الحمدللّه ربّ العالمین و

صلّى اللّه على محمّد و آله اجمعين».

۴ الباب فی مكايد ابليس و تغريره (۷۴ پ ۸۱ ر)

(اخلاق فارسی)

از : ؟

با سوژه زينهار از شيطان مطالبی اخلاقی را باستناد آيات و روايات نگاشته است، گويا بابی است از يک كتاب.

آغاز : «بدانكه ابليس ملعون ما را دشمنی عظيم است. امّا اول كسی خواهد كه از».

انجام افتاده : «و اگر نيكويی پيدا شد... زينهار در مسلمانان چنين اعتقاد نكنی».

كتاب اول نسخ با ترجمه زيرنويس لغات، دوّم نسخ و نستعليق. سوم و چهارم نستعليق عناوين شنگرف، صفحه ها مجدول بشنگرف، جلد تيماج مشكی بی مقوا. پس از اول و دوم حديثی چند آمده است.

۸۲ گ، سطور مختلف، ۱۳×۵/۱۸ سم.

بحار ۷۷/۹۲ و مكارم الاخلاق ۵۱۹ (وصايا) آقا نجفی ۸/۱۹۱ و مؤلفين مشار: ۶/۸۷۳ (امامت)

جنگ

(متفرقه فارسی)

از : جعفر حضرتقلی

اشعار مختلف: غزل، مدايح از سعدی، محتشم، جامی و معمی، مرثيه، سفرنامه كربلا و جز آن ها را در اين بياض گردآورده است.

آغاز :

«ای ببالا چون صنوبر ای برخ چون م و ه

زلف داری همچو عنبر لب چو ش و ك ور».

انجام :

«شه سرير غم و ابتلا سلامٌ عليک

سرور سینه خیرالنساء سلامٌ علیک»

شکسته نستعلیق، ۱۲۵۸ (تاریخ دستکاری شده). جلد شمیز،

۷۵ گ، سطور مختلف، ۱۱×۵/۱۹ سم.

مجموعه

۱ حاشیه حاشیه الیزدی علی تهذیب المنطق (۱ پ ۷۳ پ)

(منطق عربی)

از : ملّا محسن بن محمّد طاهر قزوینی (ق ۱۲)

حاشیه ای است با عناوین «قوله قوله» بر حاشیه ملا عبداللّه یزدی (۹۸۱) بر تهذیب المنطق تفتازانی.

این حاشیه هنگام تدریس تدوین می شده و در دهه آخر شعبان ۱۱۳۲ بدان شروع نموده و در نیمه ماه رمضان همان سال در قزوین به پایان رسانده است.

آغاز : «الحمدللّه الّذی خلق فسوّی والّذی قدّر فهدی، والّذی صوّر فاحسن و انطق فاتقن».

انجام : «و اسئل اللّه تعالی ان یرحمنا برحمته التی وسعت کلّ شئ و ان یجعلنا مع...».

۲ شرح کبری (۷۴ پ ۱۲۸ ر)

(منطق فارسی)

از : ابوالبقاء بن عبدالباقی حسینی

شرح مزجی مختصری است بر رساله «الکبری» سید میرشریف جرجانی. این شرح بنام ابوالفتح محمّد همایون غازی بهادر نوشته شده است.

آغاز : «عنوان صحیفه همایون حمد وسپاس حکیمی را شاید بحقیقت ذاتش خارج از تصوّر عقل».

انجام : «و مقدمه داله برفع هر دو او را نتیجه وضع جزئین باشد؛ امثال اینها از سابق ظاهر است».

۳ حاشیه حاشیه الیزدی علی تهذیب المنطق (۱۲۹ پ ۶۱۴ ر)

(منطق عربی)

از : شیخ اسحاق حویزی

حاشیه ایست با عناوین «قوله قوله» بر

حاشیه ملاّ عبداللّه یزدی بر «تهذیب المنطق» تفتازانی. این حاشیه تا مبحث قیاس نگاشته شده و ناتمام مانده است.

آغاز : «الحمدللّه حق حمده. قوله: افتتح بحمداللّه. الظاهر انه ظرف لغو متعلق بافتتح و الباء صله».

انجام : «فالظاهر انه لیس شئ من الاستقراء و التمثیل مع انه موصل الی التصدیق».

نستعلیق محمد شریف ابن مشهدی حیدر، ۱۷ شعبان، ۱۲۲۷ عناوین و نشان ها شنگرف، جلد تیماج مشگی، ضربی بدون مقوا. در چند جای کتاب مهر بیضوی «گل باغ حیدر محمد شریف» دیده می شود.

۱۶۴ گ، سطور مختلف، ۱۰×۵/۱۸ سم.

آقا نجفی ۷/۱۲۶ و ذریعه ۶/۶۲ (حاشیه ملامحسن) آقانجفی ۲/۱۲۴ (ابوالبقا). آقا نجفی ۸/۱۱۸ و ذریعه ۶/۶۰ (اسحاق).

الأجوبه الجلیّه فی الأصول النحویه

(نحو عربی)

از : ؟

مختصری است در مسائل نحوی به صورت سؤال و جواب که در پایان فهرست کوتاهی دارد.

آغاز : «س ما هو الکلام؟ ج الکلام هو اللفظ المرکب المفید بالوضع».

انجام : «بتقدیر فی نحو صلواه البستان ای فی البستان. و الذی یخفض بالتّبعیّه هو التوابع الأربعه و قد مرّ بیانها».

نستعلیق نام کاتب و تاریخ ندارد. جلد شمیز، عطف پارچه.

۳۱ گ، ۱۲ س، ۱۱×۵/۱۷ سم.

مجموعه

۱ حاشیه معالم الأصول (۱ ر ۶۲ پ)

(اصول عربی)

از : خلیفه سلطان سید حسین بن محمد مرعشی آملی (۱۰۶۴)

بشماره (۱۱۹) مراجعه شود.

۲ حاشیه معالم الأصول (۶۶ پ ۱۵۶ پ)

(اصول عربی)

از : ملّا میرزا محمّد بن حسن شیروانی (۱۰۹۸)

حاشیه ای است به عنوان «قوله قوله» مشهور و معروف.

آغاز : «قوله الفقه فی اللغه الفهم. انما ابتدء بتعریف الفقه دون اصول الفقه».

انجام اصل: «و الاّ یکون نسخا علی التّقدیرین کذا قیل و لعله اجمل اعتمادا».

انجام نسخه: «اذ ترتب المفسده علی اللازم من حیث خصوصیّه لایقتضی عدم ترتّب المصلحه».

۳ تهذیب الوصول الی علم الأصول (۱۵۷ پ ۲۲۸ پ)

(اصول عربی)

از : علاّمه حلّی حسن بن یوسف بن المطهّر (۷۲۶)

بشماره (۹۵) مراجه شود.

نسخ، کتاب اوّل: محمد جعفر بن غنی کرمانی طبیب، یکشنبه، ربیع الثانی سال ۱۲۳۵ در شهر فسا، برخی عناوین قوله شنگرف. دوم و سوم: نام کاتب وتاریخ نیامده است. جلد تیماج قهوه ای، روغنی، ضربی، ترنجدار. پس از کتاب اول مغالطاتی چند و حلّ آنها آمده است.

۲۲۸ گ، سطور مختلف، ۱۰/۵×۱۷/۵ سم.

آقانجفی ۱/۳۸ و ذریعه ۶/۲۱۰ (حاشیه شیروانی).

حاشیه معالم الأصول

(اصول عربی)

از : خلیفه سلطان سید حسین بن محمّد مرعشی آملی (۱۰۶۴)

بشماره (۱۱۹) مراجعه کنید.

نستعلیق محمد رفیع مازندرانی بن محمد شریف، ۲۹ ذیقعده، ۱۱۸۹، جلد تیماج قهوه ای سیر، ضربی.

۷۸ گ، ۱۸ س، ۱۰×۱۷ سم.

مجموعه

۱ تحفه الغرائب (۱ ر ۵۳ پ

(علوم قرآن فارسی

از : ملا محمّد بن شیخ محمّد الهی هروی

برگزیده ای است از کتاب جواهر القرآن تألیف احمد بن محمد بن ابراهیم تمیمی در خواص سور و آیات، که هروی آن را در سفر مکّه در مدینه یافته، مطالبی از آن انتخاب و از دیگر کتب نیز فوائد وخواصی بر آن افزوده در دوازده باب به عدد امامان دوازده گانه نگاشته است. که عناوین آن چنین است.

۱ در کشف قلوب و صفای باطن.

۲ در طلب جاه ومنصب و تسخیر قلوب.

۳ در گشایش کارها و فتح روزی و توانگری.

۴ در دفع امراض.

۵ در دفع سحر و جن و ام الصبیان.

۶ جهت دفع دشمنان و حسودان.

۷ در ادای قرض و حفظ بدن.

۸ در دفع حرام خوردن و ناسزا گفتن.

۹ در اظهار معادن و دفاین و حضور غاییان و گریختگان.

۱۰ در تسخیرارواح و جنّ.

۱۱ در محبت والفت میان طالب و مطلوب.

۱۲ در اوراد متفرقه و مقصودی که دارند.

آغاز افتاده : «شدن مدعیان. باب هفتم: در ادای قرض و رغبت بگذاردن آن و در امان بودن از بدیها».

انجام نسخه : «صبح بیست و یک عدد، ظهر بیست و دو عدد، عصر بیست و سه عدد، مغرب بیست و چهار عدد، عشاء ده عدد».

۲ شرح دعای صباح (۵۴ ر ۶۴ پ)

(دعا فارسی)

از : قطب الدین محمّد حسینی نیریزی (۱۱۷۳)

دعا را از روی نسخه خط کوفی به سال

۱۱۳۰ در قزوین نزد میر ابراهیم قزوینی که آن مرحوم آن را همان ایام از روی خط کوفی حضرت علی

(علیه السلام)

که نزد عوض خان بوده نقل نموده بود استنساخ نموده و به سال ۱۱۵۹ با نسخه دیگری به خط کوفی منقول از خط آن حضرت مقابله کرده، و بدرخواست بعضی از مؤمنین وتشویق داعیان سعادتمند آن را ترجمه نموده، رباعیاتی مناسب هر فراز از خود یا از برخی عارفان آورده است.

آغاز : «نورانی ترین صبحی چون صفای مرآت که در هر بامداد از خامه زبان اهل اشتیاق بر صحیفه آفاق درآید».

انجام : «بحق رحمتت ای رحم کننده ترین رحم کنندگان، و رحمت فرست خدایا بر آقای ما محمّد

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و آلش که پاکیزگانند. الهی قلبی محجوب...».

۳ ادعیه و ختومات؟ (۶۵ ر ۱۲۹ پ)

(دعا فارسی)

از : ؟

منتخبی است از کتاب های : «اوراد فتحیه» میرسید علی همدانی (۷۶۸) و صحیفه سجادیه و مناجات منسوب به حضرت علی

(علیه السلام)

و جواهر القرآن تمیمی و دیگر کتب که بیشتر ختمها به روش عرفانی است.

آغاز : «الحمدللّه علی نعمائه و الصّلواه والسّلام علی محمّد و آله الطّاهرین. امّا بعد منقول از مولانا نورالحق والدین جعفر نوراللّه مرقده».

انجام : «واجعلنی لنعمائک من الشاکرین، و لآلائک من الذاکرین، وارحمنی برحمتک یا ارحم الرّاحمین».

۴ شرح جنّه الأسماء (۹۱ پ ۹۴ ر)

(علوم قرآن فارسی)

از : ؟

رساله بسیار کوتاهی است جهت برآمدن نیازها، اسماء شش گانه الهی : «فرد، حی، قیّوم، حکم، عدل، قدس» آورده و شماره هر کدام را با بسم اللّه الرّحمن الرّحیم نوزده حرف می داند، دستور می دهد که برای هر حاجتی آیتی از آیات مطابق مقصود را نوزده بار

بخواند، تا پایان دستور، عنوانی که ذکر شد بر فراز صفحه آمده، مطالب را به امام غزالی نسبت داده و برای هر حاجت کلماتی از قرآن آورده است.

آغاز : «از امام غزالی رسیده که تتبع کردم قرآن مجید را از اوّل تا آخر و استنباط کردم از آنچه هر مطلب دنیوی و اخروی».

انجام : «زیادتی نعمت و الحمد للّه ربّ العالمین».

نستعلیق زیبا، دعاهای نسخ معرّب، نام کاتب و تاریخ ندارد برخی عناوین و ترجمه زیرنویس دعای صباح شنگرف، جلد تیماج، حنائی، بدون مقوّا.

۱۲۹ گ، ۱۴ س، ۱۰/۵×۱۷ سم.

آقانجفی ۱۶/۱۱۸ و ذریعه ۳/۴۵۶ (تحفه).

آقانجفی ۱۱/۱۰۹ و ذریعه ۱۳/۲۵۵ (کتاب دوّم).

مجموعه

۱ شرح العوامل المأه (۱ پ ۱۵ ر)

(نحو عربی)

از : ؟

شرح مزجی مختصری است بر «العوامل المأه» شیخ عبدالقاهر جرجانی (۴۷۱).

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... اما بعد فانّ العوامل فی النحو علی ما الّفه الشیخ... مأه عامل لفظیه و معنویه».

انجام : «و هذه مأه عامل لایستغنی الصغیر و الکبیر... و ذلک آخر مااوردنا بیانه علی طریق الاختصار».

۲ سی فصل (۱۶ پ ۶۷ ر)

(تقویم فارسی)

از : خواجه نصیرالدین محمد بن محمد بن الحسن طوسی (۶۷۲)

بشماره (۲۸) مراجعه شود.

۳ معرفت تقویم؟ (۷۲ پ ۱۲۳ ر)

(تقویم فارسی)

از : ؟

اصول تقویم را بنا به درخواست جوانی از سادات حسینی در بدایت سن و نهایت شوق به تحصیل کمالات، و بنام نواب محمد کریم خان در سال ۱۱۸۲ در یک مقدمه و بیست فصل و یک خاتمه نگاشته است.

آغاز : «اعداد شکر و سپاس و ثنای خاص بیقیاس بر آن پادشاهی سزا است».

انجام : «رجوع در شرح بیست باب بیرجندی نماید که مطلب حاصل

می شود انشاءاللّه تعالی».

۴ باب چهارم؟ (۱۲۷ پ ۱۴۲ ر)

(طبیعی فارسی)

از : ؟

در خواص جواهر و سنگهای ارزشمند و شناساندن آنها از قبیل: مروارید، یاقوت، لعل، زمرد، الماس، فیروزه، مغناطیس، عقیق، لاجورد و جز آنها. گویا بابی است از یک کتاب.

آغاز : «باب چهارم در خواص جواهر و احجار. مروارید: همچو استخوانی است که ایزد تعالی از کمال قدرت خود».

انجام : «و اگر آن را حل کنند، دور اندام خود مالند و در میان آتش روند آتش کار نکند».

۵ تجوید؟ (۱۴۳ پ ۱۴۹ ر)

(تجوید فارسی)

از : ؟

رساله کوتاهی است در اصول و قواعد مهم تجوید که قاریان در آنها اتفاق نظر دارند، چون احکام تنوین و نون ساکنه و ادغامات و تفخیم و ترقیق راء.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... امّا بعد چون قراء سبعه را در اصول قراآت».

انجام : «بدانکه حروف تلدون که ماقبل از ساکن واقع شود، که ثالث او مضموم باشد و لازم، عاصم رضی اللّه عنه کسره می دهد: قل ادعو، اوانقص...».

کتاب اول نسخ، محمد زکی، پنجشنبه جمادی الآخر، سال ۱۲۹؟ دوم نستعلیق سه شنبه، ۱۱ ذیقعده ۱۲۱۶، پشت برگ اول وقف نامه محمد اکبر میرزا فرزند نصراللّه میرزا مجموعه را برای اولاد خود، با مهر بیضوی: «افوض امری الی اللّه عبده محمد اکبر» دیده می شود، پس از کتاب ۵ برگ رموز تقویم و بیان مثلثات اربعه آمده است. سوم نستعلیق شنبه چهارم رمضان ۱۲۱۶، پس از کتاب: مقدمه کتابی به نام سی فصل و شرف کواکب و غیره آمده. چهارم و پنجم نستعلیق.

عنوان و نشان دوّم و سوّم شنگرف، پس از کتاب پنجم: اشعاری در رموز و انواع وقف، و

حسب الخواهش ابن عم نواب کامیاب قلمی گردید، پنجشنبه ۲۸ ماه ؟ ۱۲۱۶.

۱۴۹ گ، سطور مختلف، ۱۱×۱۷ سم.

مجموعه

۱ معرفت تقویم (۱ ر ۲۵ پ)

(تقویم فارسی)

از : اسحاق منجم ابن یوسف طبیب گیلانی

این کتاب در یک مقدّمه و سه باب و یک خاتمه قرار گرفته است.

مقدّمه: در حساب جمل.

باب اول: در علاماتی که تعلق به حروف جمل دارد، دارای چهار فصل.

باب دوم: در علاماتی که تعلّق به حروف آخر اسامی کواکب و غیره دارد، دارای دو فصل.

باب سوّم: در مدار تعیین ساعات خیر و شرّ، دارای شش فصل.

خاتمه: در اختیارات ساعات.

آغاز : «حمد بیحدّ و درود بیعدد، احدی را سزد که صفایح صحایف افلاک را به خامه نقش بند».

انجام : «میان دو نحس و طریقه محترقه و خالی السیر خاصه که از نحس منصرف بود هیچ کاری نشاید».

۲ معرفت تقویم (۲۶ پ ۳۹ پ)

(تقویم فارسی)

از : نظام الدّین، عبدالقادر بن حسن رویانی لاهیجی (ق ۹)

بشماره (۲۸) مراجعه شود.

۳ معرفت تقویم (۴۰ پ ۸۱ پ)

(تقویم فارسی)

از : ؟

بشماره (۲۷۵) مراجعه کنید.

نستعلیق، کتاب اول ۲۷ جمادی الثانی سال ۱۲۳۰، دوم بدون تاریخ، سوم: بیستم جمادی الاول همان سال، عناوین و نشانها شنگرف و برخی نانوشته. جلد تیماج مشکی بدون مقوا.

۸۲ گ، سطور مختلف، ۱۱×۱۷ سم.

آقا نجفی ۴/۱۶۲ (کتاب اول).

مجموعه

۱ خلاصه الحساب (۱ پ ۳۴ پ)

(ریاضیات عربی)

از : شیخ بهاءالدّین محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

بشماه (۱۷) مراجعه شود.

۲ الفتحیّه (۳۵ پ ۸۳ پ)

(هیئت فارسی)

از : علاءالدین علی بن محمّد قوشچی (۸۷۹)

مختصری است در یک مقدّمه و دو مقاله و یک خاتمه.

مقدّمه: در آنچه پیش از شروع در این علم دانستنی است در دو قسم: هندسیات، طبیعیات.

مقاله اولی: در بیان احوال اجرام علوی در شش باب.

مقاله

دوم: در بیان هیئت زمین و قسمت او باقالیم سبعه در یازده باب.

خاتمه در معرفت ابعاد و اجساد.

آغاز : «الحمد للّه ربّ العالمین حمدالشاکرین، و الصّلواه علی خیر خلقه محمد و آله اج

انجام : «و اصغر ثوابت مرصوده بیست و سه برابر زمین است».

کتاب اول نسخ، حسن بن ملاّ ـ جعفر خوئی سوّم ذیقعده، ۱۲۵۷ جدولها و عناوین شنگرف یا نانوشته، حاشیه نویسی دارد. کتاب دوم نستعلیق به خط همو دوشنبه آخر شوال همانسال، عناوین و اشکال هندسی شنگرف، تملک کاتب روی صفحه پایانی دیده می شود. پس از کتاب توضیح اقالیم هفتگانه آمده است.

۸۳ گ، سطور مختلف، ۱۱×۵/۱۵ سم.

آقا نجفی ۱/۵۵ و گنج بخش ۱/۱۸۸ و کشف الظنون ۲/۱۲۳۶ (فتحیه).

حاشیه تحریر القواعد المنطقیّه والحاشیه الشریفیّه

اشاره

(منطق عربی)

از : ؟

حاشیه ای است متوسط بر «تحریر القواعد المنطقیّه» قطب الدّین محمّد بن محمّد رازی (۷۶۶) و بر حاشیه میر سید شریف علی بن محمّد گرگانی (۸۱۶) با عناوین «قال الشّارح» و «قوله» که هنگام تدریس برای حلّ مشکلات آن نگاشته و برخی فوائد را بر آن افزوده است.

آغاز : «مطلع کل منطق و مبدأ کلّ کلام حمد اللّه الملک العلاّم، نحمده علی ما خصّنا».

انجام : «هذا آخر ما سمح به القلم من الکلام علی شرح الرّساله الشمسیّه و الحاشیه الشریفه الشریفیه...».

نستعلیق، اوائل شعبان، سال ۹۲۹، عناوین شنگرف، جلد گالینگور آبی.

۱۱۰ گ، ۱۹ س، ۹×۱۶ سم.

المختصر النافع

(فقه عربی)

از : محقّق حلّی: جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید (۶۷۶)

بشماره (۱۷۲) مراجعه شود، نسخه حاضر بخشی از کتاب بیع تا اواخر دیات است.

نستعلیق، جلد گالینگور آبی، عطف پارچه، عناوین شنگرف یا نانوشته.

۵۶ گ، ۱۳ س، ۵/۱۰×۱۷ سم.

انوار التنزیل و اسرار التأویل

(تفسیر عربی)

از : قاضی ناصرالدّین عبداللّه بن عمر بیضاوی (۶۸۵)

تفسیر مزجی مختصری است که با اضافه از چند تفسیر دیگر تلخیص شده، و بسیار مورد اعتماد دانشمندان بزرگ واقع شده، و حواشی و شروح زیادی بر آن نگاشته اند.

نسخه حاضر از آیه ۴ سوره هود (۱۱) تا آیه ۱۰۴ و سپس از سوره طه (۲۰) تا پایان قرآن می باشد.

آغاز افتاده : «و ما من دابه فی الأرض الاّ علی اللّه رزقها، غذاؤها و معاشها لتکفله ایّاه».

انجام : «عن النبی

(صلی الله علیه وآله وسلم)

من قرأ المعوّذتین فکأنّما قرأ الکتب الّذی (کذا) انزلها اللّه تعالی».

نسخ، محمد علی بن محمد صادق قزوینی، نیمه ماه جمادی الأوّل سال ۱۱۹۷، جلد تیماج مشگی، ترنجدار، فرسوده، حاشیه نویسی دارد.

۱۷۱ گ، ۳۳ س، ۵/۳۶×۲۲ سم.

آقا نجفی ۱/۲۲۰، کشف الظنون ۱/۱۸۶، معجم المطبوعات ۱/۶۱۶.

مجموعه

۱ الأصول الأکبریه (۱ پ ۵۲ پ)

(صرف عربی)

از : على اكبر بن على، اللّه آبادى (؟)

کتاب متوسطی است که قواعد مهم صرف را بیان نموده، و به تعریف صرف آغاز، و به باب التمرين و باب الخط پایان داده است. نام اصلی این کتاب «الاصول» می باشد.

آغاز : «الحمدللّه العلیّ الولیّ له بکلّ برهان و بیان، و الصلواه على نبیّه و آله و صحبه بکلّ لسان و جنان».

انجام : «و يوصل يوم و حين باذ، اذا بنيا؛ و كثيراً ما يحمل اعرابهما على بنائيهما».

۲ شرح الأصول الأكبريه (۵۳ پ ۲۰۹ ر)

(صرف عربی)

از : قاضی على اكبر بن على، اللّه آبادى

شرح مزجی است بر الأصول الأكبريه خود با توضیح عبارات و آوردن مثال.

آغاز : «بحمدالمنّان الكريم وبالصّلواه على رسوله محمّد ذى الخلق العظيم، و على آله الّذين هم

علی الصّراط القویم».

انجام افتاده: «اکتفی بعضهم بنقطه واحده لأنّ الفرق بین المعجمه والمهمله یحصل بها»

نستعلیق، میان بختا، کتاب اوّل نوزدهم ذیحجه ظهر جمعه، سال احد بهادر شاه؟ دوّم: سیزدهم شوّال سال ۱۰۵۹. مهر بیضوی «بسم اللّه الرحمن الرحیم کتبخانه، راجه سید محمد مهدی سنه ۱۳۳۵ ظ ریاست پیرپور» در چند جای کتاب و مهر ده ضلعی «مهر کتبخانه سید ابوجعفر تعلقه دار پیرپور سنه ۱۳۳؟» روی برگ اول دیده می شود جلد تیماج حنایی، نشان ها شنگرف. دوم دارای فهرست.

۲۰۸ گ، سطور مختلف ۵/۱۶×۲۹ سم.

معجم المطبوعات ۲/۱۳۵۹ (شرح الاصول).

تذکره هفت اقلیم

(تراجم فارسی)

از : امین احمد بن خواجه میرزا احمد رازی شیرازی

در هفت اقلیم و در هر اقلیم وضع جغرافیای یکایک شهرها را آورده، و در هر شهر بیوگرافی پادشاهان، دانشمندان، بزرگان و شاعران گذشته و آن عصر را نگاشته است تاریخ ساخت آن جمله «تصنیف امین احمد رازی» گو، مطابق ۱۰۰۲ می باشد.

آغاز :

«خرد هر کجا گنجی آرد پدید

بنام خدا سازد آن را کلید».

آغاز نسخه : «که به مردانگی اتصاف داشتند سوار شده سلطان شمس الدین...».

انجام افتاده:

«گر نیک و بد از هم مگزینی بهتر

گر خار به جای گل بچینی بهتر».

نستعلیق، عناوین و نشانها شنگرف، جلد گالینگور مشگی.

۲۲۷ گ، ۲۱ س، ۱۷×۲۹ سم.

ذریعه ۴/۵۲. کشف الظنون ۲/۲۰۴۴. مؤلفین مشار ۱/۶۸۳.

تذکره الأولیاء

(تصوّف فارسی)

از : فرید الدین محمد بن ابراهیم عطار نیشابوری (۶۲۷)

بشماره (۱۶) مراجعه شود.

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج مشکی.

۲۰۱ گ، ۲۵ س، ۱۸×۵/۲۶ سم.

جنگ

(متفرّقه فارسی)

از : ؟

مختصریست در نامه نگاری، قباله ها، خطبه ها، قواعد و فوائد و مشکلات نحوی و ماده تاریخ و جز آنها به زبانهای فارسی، عربی، و گاهی ترکی.

آغاز : «بچه مشغول کنم دیده را؟ دایم ترا می جوید، بچه تسلّی دهم دل را؟ دایم تو را بیاد آرد».

انجام :

«گفتا که چه او در شب آدینه گذشت

در خلد برین گزید مأوی «بغرف»».

که کلمه«بغرف» را در بیت، مطابق ۱۲۸۲ حاج میزا موسی ماده تاریخ وفات میرزا محمد علی قرار داده است.

شکسته نستعلیق و نسخ، جلد تیماج قهوه ای بی مقوا، به صورت بیاض از دو طرف نوشته شده، برگهای سفید در میان دارد.

۲۰ گ، سطور مختلف، ۲۱×۵/۲۶ سم.

حاشیه المطوّل

(بلاغت عربی)

از : محی الدین، حسن بن محمّد چلبی فناری (۸۸۶)

حاشیه مختصر و مفیدی است بر شرح «تلخیص المفتاح» سعد الدین تفتازانی معروف به «مطوّل»

آغاز افتاده : «الهمنا حقایق المعانی و دقایق البیان، الأقرب الی الفهم انّ المراد بالالهام فی هذا المقام معناه اللغوی».

انجام : «و التذکره للاحکام المذکوره فی علمی المعانی و البیان، انما لم یتعرض للبدیع لکونه خارجه (کذا) عن البلاغه».

نستعلیق، محمد صالح بن محمد سعید حسینی قزوینی، در مدرسه التفاتیه قزوین، شوّال، ۱۰۵۹، جلد تیماج قهوه ای سیر، ضربی ترنجدار. عناوین «قوله قوله» شنگرف یا نانوشته. مهر بیضوی «لا اله الاّ اللّه الملک الحق المبین» پیش از کتاب، و وقف میرزا محمد تقی با مهر مربع ناخوانا روی برگ اول و مالکیت محمّد ولی سوکه هی با مهر مربع «المتوکل علی اللّه الغنی عبده محمد ولی» پشت برگ پایانی دیده می شود.

۲۳۳ گ، ۲۷ س، ۱۳×۲۶ سم.

آقانجفی ۹/۴۰. ریحانه ۱/۴۵۱.

شرایع الاسلام

(فقه عربی)

از : محقّق حلّی جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید (۶۷۶)

بشماره (۳۳) مراجعه شود.

نسخ، محمد جعفر بن جواد آقا گیلانی، ۲۴ رمضان سال ۱۰۹۸ در مشهد، عناوین شنگرف، حاشیه نویسی دارد، میرزا محمد گیلانی بن عبدالرحیم روز یکشنبه ۱۵ صفر ۱۱۰۷ مقابله و تصحیح و حاشیه نویسی کرده است. پیش از کتاب فوایدی آمده است.

۲۸۱ گ، ۲۰ س، ۱۸×۲۴ سم.

قواعد الاحکام فی معرفه الحلال و الحرام

(فقه عربی)

از : علاّمه حلی، حسن بن یوسف بن المطهر (۷۲۶)

بشماره (۱۹۲) مراجعه شود. آغاز و انجام افتاده دارد.

نسخ، عناوین و نشانها شنگرف، حاشیه نویسی دارد، دارای بلاغ می باشد. جلد شمیز عطف تیماج. وقف مرحوم حاج شیخ محمد آل طاهر (خمینی)

۲۸۱ گ، ۱۹ س، ۵/۱۸×۵/۲۴ سم.

کنزاللغه

(لغت فارسی)

از : محمّد بن عبدالخالق بن معروف (ق ۹)

بشماره (۱) مراجعه شود.

نستعلیق، عناوین و نشانها شنگرف، جلد سوخته ای سیر روغنی، ترنجدار، فرسوده.

۴۲۶ گ، ۱۹ س، ۵/۱۷×۵/۲۴ سم.

ابواب الجنان

(اخلاق فارسی)

از : میرزا رفیع الدین، محمد بن فتح اللّه واعظ قزوینی (۱۰۸۹)

بشماره (۱۸۱) مراجعه شود. نسخه حاضر جلد دوم می باشد.

نستعلیق، عناوین و نشان ها شنگرف، جلد تیماج مشگی.

۳۴۱ گ، ۲۱ س، ۱۲×۵/۲۳ سم.

غررالحکم و دررالکلم

(ادب عربی)

از : ابوالفتح عبدالواحد بن محمّد آمدی تمیمی (۵۱۰)

کلمات کوتاه حضرت امیرمؤمنان

(علیه السلام)

را به ترتیب حروف گرد آورده است، مؤلف چون دید که جاحظ فقط صد کلمه از گفته های آن حضرت را انتخاب نموده بر

آن شد که کلمات بیشتری انتخاب کند، و گوید: تمام کلمات حضرت را نیز استقصا نکرده ام این کلمات به حذف اسانید به ترتیب حروف اول کلمه آمده است.

آغاز : «الحمدللّه الذی هدانا بتوفیقه الی جادّه طریقه، و فضلّنا بتوحیده علی کافّه عبیده».

انجام : «یقبح بالرّجل ان یقصر عمله عن علمه، و یعجز فعله عن قوله».

نسخ خوش معرّب، رجبعلی ابن احمد، سال ۱۲۹۹، عناوین و نشانها شنگرف، پس از کتاب برگهای سفید دارد.

جلد تیماج قهوه ای روشن، ضربی.

۱۴۸ گ، ۱۹ س، ۵/۱۵×۲۳ سم.

آقا نجفی ۱/۲۵۴، ریحانه ۱/۶۲، ذریعه ۱۶/۳۸.

کلیله و دمنه

(اخلاق فارسی)

از : ابوالمعالی، نصراللّه منشی بن محمد بن عبدالحمید (ق ۶)

ترجمه ایست از عربی کتاب «کلیله و دمنه» معروف، که عبداللّه بن مقفع بامر منصور دومین خلیفه عباسی (۱۵۸) از پهلوی به عربی درآورد.

ابوالمعالی نیز به دستور بهرام شاه سیزدهمین سلطان غزنوی (۵۴۸) آن را به پارسی ترجمه کرد

اصل اولی قدیمی آن از زبان پرندگان و حیوانات در اخلاق و تهذیب نفوس نگارش بیدپا فیلسوف هندی است که برای دابشلیم پادشاه هند نگاشته است.

آغاز : «سپاس و ستایش مر خدای را جلّ جلاله که آثار قدرت او بر چهره روز روشن تابان است».

انجام : «منتظر سحاب رحمت پادشاهانه اند از جام عدل و رأفت ملکانه سیراب گرداناد».

نستعلیق، حسینقلی بن کربلای علیقلی بیگ آشتیانی، یکشنبه ۲۲ محرّم، سال ۱۳۲۷، صفحات مجدول، دارای تصاویری از حیوانات و مجالس شاهان و جز

آن به تناسب مطالب کتاب، جلد شمیز رنگین، عطف تیماج.

۱۸۵ گ، ۱۵ س، ۱۸×۵/۲۲ سم.

ذریعه ۱۸/۱۳۵. ریحانه ۸/۲۲۲ و ۷/۲۰۷، گنج بخش ۳/۱۳۸۴.

مجموعه

۱ گلستان (۱ ر ۶۶ پ)

(ادب فارسی)

از : شیخ مصلح الدین بن عبداللّه سعدی شیرازی (۶۹۱)

بشماره (۱۷۸) مراجعه شود.

۲ جامع الأخبار (۶۸ ر ۱۲۶ ر)

(حدیث عربی)

از : ؟

بخشی از اخبار اعتقادی و اخلاقی و فقهی را بدون ذکر سند در چهار ده باب دارای یکصد و بیست و سه فصل بدینقرار آورده است.

باب اوّل: در سه فصل. ۱ فی معرفه اللّه. ۲ فی التوحید. ۳ فی العدل. باب دوم: ۱۵ فصل. باب سوّم: ۷ فصل. باب چهارم: ۹ فصل. باب پنجم: ۳ فصل. باب ششم: ۴ فصل. باب هفتم: ۷ فصل. باب هشتم: ۸ فصل. باب نهم: ۸ فصل. باب دهم: ۳ فصل. باب یازدهم: ۵ فصل. باب دوازدهم: ۱۰ فصل. باب سیزدهم: ۷ فصل. باب چهاردهم در اخبار متفرقه: ۳۴ فصل.

آغاز افتاده : «امّا بعد فانی مذکنت ابن عشرین سنه حتی ذرف سنی الی خمسین متشوق الی جمع کتاب یشتمل ابوابا و فصولاً».

انجام : «فانّ امر السفیانی من الامر المحتوم، و خروجه فی رجب، و هذه قصته، و امره عظیم من شداید العظام».

۳ اسماء و القاب معصومین(علیه السلام)

(۱۲۶ پ ۱۳۹ ر)

(تاریخ فارسی)

از : ؟

اسمها و کنیه ها و لقبهای امامان

(علیهم السلام)

را با فرازهائی از زندگی آن بزرگواران به گونه فشرده نگاشته است.

آغاز : «در ذکر بعضی از احوال و فضائل و اسماء و کنی و القاب ائمه معصومین

(علیهم السلام)

امام اوّل».

انجام : «چنانکه گفته اند:

پدر نور و پسر نوری است مشهور

از اینجا فهم کن نور علی نور».

۴ اصول دین

(۱۳۹ پ ۱۴۶ پ)

(عقاید فارسی)

از : ؟

اصول پنجگانه دین را از سوره فاتحه الکتاب و توحید و آیات دیگر استفاده کرده و به دستور سلطان محمّد قطب شاه نگاشته است.

آغاز : «بعد از حمد ذوالجلال و درود نبی وآل، بر لوح خیال اهل کمال می نگارد».

انجام افتاده: «آن را پایدار پندارد، ناگاه از وی درگذرد، و وی را در عذاب بگذارد».

نستعلیق، عربی نسخ معرب کتاب اول چهارشنبه شوال، ۱۲۵۳، دوم ظهر جمعه دوّم ذیحه ۱۲۴۴ در حاشیه گلستان توضیح لغات و فوائد بسیاری آمده است جلد تیماج سرخ.

۱۴۶ گ، سطور مختلف، ۱۷×۲۲ سم.

ذریعه ۵/۳۶. آقانجفی ۳/۱۲ (جامع الاخبار).

الباقیات الصالحات

(تاریخ فارسی)

از : رحیم بن کریم بن ابراهیم بن مهدیقلی بن محمد حسن شاه قاجار (ق ۱۴)

حمد و ثناء و نیایش پروردگار و مدایح و مناقب و سوگ امامان

(علیهم السلام)

را به نثر و نظمی به عربی و فارسی نگاشته است.

نام مؤلف و نیاکانش در ص ۱۶ و ۷۱ آمده است.

آغاز : «افضل ما به الأفتتاح فی البدء و البداء، و اکمل ما به الاختتام فی الختم و النهاء هو جمیل حمد لیس له انتهاء».

انجام :

«که زحق قدس مهدوی است گواه

که هو اللّه لا اله سواه».

نسخ و نستعلیق، حسین بن علی رضا یزدی در کمال آباد رفسنجان شب سه شنبه ۲۹ ربیع المولود سال ۱۳۱۴، عنوان و نشان شنگرف، جلد تیماج مشگی، بی مقوّا.

۱۳۹ گ، ۱۷ س، ۱۷×۲۲ سم.

علل الشرایع و الأحکام

(حدیث عربی)

از : شیخ صدوق، ابوجعفر محمّد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱)

روایتهائی را که در علّت برخی از احکام شرعیه و امور اعتقادی و آفرینش بسیاری از چیزها و جز اینها از امامان

(علیهم السلام)

وارد شده گرد آورده و با عنوانهای: «باب، باب» در دو جلد نگاشته است. نسخه حاضر هر دو جلد را دارد.

آغاز افتاده : «... باب العلّه التی من اجلها سمی النجف النجف».

انجام : «فانک ان اذعت سرّنا بلیت فی نفسک و مالک و اهلک و ولدک».

نسخ، ابوالحسن بن علی نقی، ۱۰۸۳، عناوین و نشانها شنگرف دارای بلاغ مقابله با نسخه مصحّحه در پایان. جلد تیماج حنائی یک لنگه.

۲۳۷ گ، ۲۳ س، ۱۴×۵/۲۳ سم.

ذریعه ۱۵/۳۱۳. آقا نجفی ۲/۱۶۸.

تقویم

اشاره

(تقویم فارسی)

از : ؟

تقویم سال ۱۲۶۶ می باشد که در جدولهای ظریف و منظم همانند تقویمهای حبیب اللّه نجومی و مصباح و غیره. برخی از

جداول بدین قرار است.

جدول اختیارات و بروج.

جدول معرفه الأهله مع جدول معرفه احکام السّنه الترکیه.

جدول معرفه طالع السنه و جز اینها.

در این تقویم بیشتر، رمز بکار رفته حتی روزهای هفته و ماه با حروف است.

نسخ و نستعلیق زیبا، نام کاتب ندارد، همه تقویم بشنگرف و مشگی، جلد کاغذی، صفحات مجدول بشنگرف و مشگی و طلائی. حاشیه صفحه ها آراسته بطلائی.

۱۵ گ، سطور مختلف، ۱۴×۵/۱۹ سم.

الرّمل؟

(رمل عربی)

از : ؟

احکام رمل را در دوازده خانه نگاشته است.

آغاز افتاده : «خانه اوّل در قطار اول خانه دوم در قطار دویم خانه سیّم در قطار سیم خانه».

انجام افتاده : «موجود باشند در ظاهر و معلوم باشند در باطن و متولدات معدوم در ظاهر».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، خانه های رمل شنگرف، جلد ندارد.

۷۰ گ، سطور مختلف، ۱۱×۵/۱۷ سم.

مجمع الفتاوی

(فقه فارسی)

از : زین العابدین بن محمد

فتاوی پدرش: حاج کریم خان کرمانی را جمع آوری نموده و به ترتیب کتاب «فصل الخطاب» همو در پنج بخش و یک خاتمه بقرار ذیل نگاشته است.

بخش اوّل: در عبادات دارای ۹ باب.

بخش دوّم: در سیاست مدن دارای ۶ باب.

بخش سوّم: در مکاسب دارای ۸ باب.

بخش چهارم: در انحاء تصرّف در مال دارای ۱۰ باب.

بخش پنجم: در معایش و عشرت دارای ۴ باب.

خاتمه: در آنچه متعلّق به اموات است دارای ۴ باب.

شب چهارشنبه هفتم ذیقعده سال ۱۳۰۲، در لنکر کرمان نگارش آن به پایان آمده است.

آغاز : «الحمدللّه و سلام علی عباده الذین اصطفی. و بعد چنین گوید مسکین».

انجام : «که در این صورت پانزده روز را قضا می کند، و باقی ساقط است، و فدیه می دهد و اللّه العالم، زین العابدین».

نستعلیق، محمّد باقر بن محمّد حسینی زنوری در کرمان، پنجشنبه ۱۶ ربیع الثانی، سال ۱۳۰۹، عناوین و نشانها شنگرف، بی جلد مالکیت و مهربیضوی: «محمد باقر الحسینی» روی برگ اول دیده می شود.

۷۷ گ، ۱۹ س، ۱۷×۵/۲۱ سم.

فهرست کتب مشایخ ۳۹۸ و ۶۰۹.

الاعتقادات

(عقائد عربی)

از : ابوجعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱)

بشماره (۲۲۷) مراجعه شود.

نسخ، علی قلی «فراش» بن خانعلی، اواخر ربیع الاول، روز کسوف ۱۰۶۵ در دارالسلطنه اصفهان، حاشیه نویسی دارد. عناوین و نشانها شنگرف. پیش از کتاب ۱۵ برگ حدیث و کلمات عرفا و فوائد دیگر، جلد شمیز یک لنگه، عطف تیماج فرسوده.

۸۲ گ، ۶ س، ۵/۱۴×۲۵ سم.

مجموعه

۱ الاحتجاجات؟ (۱ ر ۲۷ ر)

(عقاید عربی)

از : ؟

احتجاجهای مناسب داستان کربلاـ را از کتاب «الاحتجاج» احمد بن علی بن ابی طالب طبرسی (ق ۶) برگزیده و با عناوین «احتجاج» نگاشته است.

آغاز : «احتجاج الحسین بن علی

(علیه السلام)

علی عمر بن الخطاب فی الامامه والخلافه. روی انّ عمر».

انجام : «قد تم ما کان متعلّقا بواقعه الطّف من کتاب الاحتجاج...».

۲ اللهوف علی قتلی الطفوف (۲۸ ر ۹۸ ر

(تاریخ عربی)

از : رضی الدین علی بن موسی بن طاوس حلّی (۶۶۴)

سرگذشت و حادثه عاشورا و شهادت حضرت ابا عبداللّه

(علیه السلام)

و یارانش را در سه مسلک بگونه فشرده بیان نموده است تا زائران حرم آن حضرت از همراه بردن مقتلی گرانبار بی نیاز باشند.

فهرست مسلکها بدین قرار است.

المسلک الأول فی الامور المتقدمه علی القتال.

المسک الثانی فی وصف حال القتال و ما یقرب من تلک الحال.

المسلک الثالث فی الأمور المتأخّره عن قتله

(علیه السلام)

آغاز : «الحمدللّه المتجلّی لعباده من افق الألباب المجلّی عن مراده بمنطق السنّه و الکتاب».

انجام : «و ههنا منتهی ما اوردناه و آخر ما قصدناه».

۳ مقتل ابی عبداللّه الحسین(علیه السلام)

(۹۹ پ ۱۹۳ ر)

(تاریخ عربی)

از : لوط بن یحیی بن سعید ازدی معروف به ابی مخنف (۱۵۷)

حادثه کربلا را از وصیت و مرگ معاویه تا مرگ یزید

نگاشته است.

در بودن این مقتل همان که ابومخنف نگاشته مورد تردید است، ر،ک به ذریعه ۲۲/۲۷ و ریحانه ۷/۲۵۸ و لؤلؤ و مرجان میرزا حسین نوری.

آغاز : «حدثنا ابوالمنذر هشام بن محمد بن السّائب الکلبی. قال حدثنا عبدالرّحمن».

انجام : «ثمّ الانتقام منه فی جهنم فانّها مقرّه لعنه اللّه علیه الی یوم القیامه، الا لعنه اللّه علی القوم الظالمین».

۴ اخبارالمختاربن ابی عبیده الثقفی(اخذ الثار) (۱۹۳ر ۲۶۲پ)

(تاریخ عربی)

از : لوط بن یحیی بن سعید ازدی معروف به ابی مخنف

داستان قیام مختار را از بودن وی در زندان عبیداللّه بن زیاد تا آوردن سر مصعب بن زبیر در کاخ «دارالاماره» کوفه به حضور عبدالملک مروان و پس از آن داستان سدیف و ابوالعباس سفاح را نگارش کرده است.

آغاز : «روی ابومخنف رضی الله تعالی عنه قال: لمّا قتل مولانا و مولا کل مؤمن و مؤمنه الحسین بن امیرالمؤمنین

(علیه السلام)

انجام : «و هذا ما انتهی الینا من قصّه السّفّاح و السّدیف رحمهما اللّه علی التمام و الکمال».

۵ الأرشاد فی معرفه حجج اللّه علی العباد (۲۶۳ ر ۳۲۵ پ)

(تاریخ عربی)

از : شیخ مفید، محمد بن محمد بن نعمان بغدادی (۴۱۳)

تاریخ مختصری است از زندگانی معصومین

(علیهم السلام)

و بیان معجزات و کرامات آنان و ذکر گروهی از اصحابشان بعنوانهای «باب» و «فصل»

این کتاب در موضوع خود اهمیت بسزائی دارد و مورد اعتماد دانشمندان است.

نسخه حاضر زندگانی امام حسین

(علیه السلام)

از ولادت تا شهادت و فضیلت زیارت و اولاد آن حضرت است.

آغاز افتاده : «بسمله، باب ذکر الامام بعدالحسن

(علیه السلام)

و تاریخ مولده و دلائل امامته و مبلغ سنّه و مدّه خلافته...».

انجام افتاده : «و فاطمه بنت الحسین و امّها امّ

اسحاق بنت طلحه بن عبداللّه تمیّمیه».

نستعلیق، عبدالعلی عراقی، روز جمعه ۲۷ رمضان. کتاب سوم ربیع الثانی. چهارم جمادی الأولی و پس از کتاب داستان نوحه فیل از «المناقب الحیدریه». پنجم : اواسط جمادی الآخر همه کتابها بسال ۱۲۹۷. در پایان قضایای امیرمؤمنان از ارشاد مفید. جلد تیماج قهوه ای بی مقوّا.

۳۲۵ گ، ۱۱ س، ۱۱×۵/۱۷ سم.

ذریعه ۱/۳۴۸ (اخبار المختار).

مجموعه

۱ الکافیه (۱ پ ۳۹ پ)

(نحو عربی)

از : ابوعمرو عثمان بن عمر معروف به ابن حاجب (۶۴۶)

بشماره (۲۲۶) مراجعه شود.

۲ الشمسیه فی القواعد المنطقیه (۴۰ پ ۷۲ پ)

(منطق عربی)

از : نجم الدین علی بن عمر کاتبی قزوینی (۶۷۵)

در قواعد منطق مختصر و بسیار مشهور و بنام شمس الدین محمّد بن بهاء الدین جوینی نگاشته و دارای یک مقدمه و سه مقاله و یک خاتمه می باشد، بدین قرار:

المقدّمه: فی ماهیّه المنطق و موضوعه.

المقاله الأولی: فی المفردات. در چهار فصل.

المقاله الثانیه: فی القضایا و احکامها در یک مقدمه و سه فصل.

المقاله الثالثه: فی القیاس و احکامه در پنج فصل.

الخاتمه: فی مواد الأقیسه و اجزاء العلوم.

آغاز : «الحمدللّه الّذی ابدع نظام الوجود، و اخترع ماهیات الأشیاء بمقتضی الجود».

انجام : «لامتناع ان یکون جزء الشئ مطلوبا ثبوته له بالبرهان. و لیکن هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه الأوراق».

۳ تنقیح العبارات فی توضیح الاستعارات؟ (۸۰ پ ۹۱ ر)

(بیان عربی)

از : محمد معروف بن مصطفی بن احمد شهرزوری، نودهی (۱۲۵۴)

حدود یکصد و هفتاد بیت است در علم بیان که از رساله ابوالقاسم در استعاره و متعلقات تلخیص نموده، مطالب مشکل آن را توضیح داده و فوائدی از خود افزوده است.

آغاز :

«قال الفقیر المذنب الملهوف

آمل عفو ربّه معروف».

انجام :

«و الحمد

للّه و صلّى البارى

على النّبىّ احمد المختار

و آله الهادين من ضلال

و صحبه الغرّ ذوى الكمال».

۴ قطر العارض فى علم الفرائض (۹۱ پ ۹۹ پ)

(فقه عربى)

از : محمد معروف بن مصطفى بن احمد شهرزورى، نودهى

مسائل ارث شافعى است بنظم كه اصل آن «فرائض المنهج» به نثر بوده و مختصر، ناظم مسائل بسيارى از كتب مورد اعتماد بدون ذكر نام آنها به اصل افزوده با آوردن مثالهايى جهت توضيح.

آغاز :

«قال فقير ربّه الرّؤف

محمّد الشهير بالمعروف».

انجام افتاده:

«حتما على ابن اخ منتسب

لأبوين و ابن عم لأب».

۵ العقائد؟ (۱۰۰ ر ۱۰۳ ر)

(عقائد عربى)

از : ؟

حدود هشتاد و سه بيت است در اعتقادات شافعى در اصول دين و صحابه و اهلبيت

(عليهم السلام)

و برخی مسائل کلامی دیگر.

احتمالاً «فرائد العقاید» محمد معروف بن مصطفی شهرزوری نودهی باشد.

آغاز :

«سأحمد ربّی طاعه وتعبّدا

و انظم عقدا فی العقیده اوحدا».

انجام :

«کذاک سلام اللّه ثمّ رضاؤه

عن الآل والأزواج و الصّحب سرمدا».

۶ شرح امّ البراهین (۱۰۵ ر ۱۰۸ پ)

(عقائد عربی)

از : شیخ محمّد بن منصور هدهدی

شرح مزجی مختصریست بر«امّ البراهین» محمد بن یوسف بن حسین سنوسی (۸۹۵) در عقائد.

آغاز : «الحمدللّه و الصّلواه و السلام علی رسول اللّه. اعلم انّ الحکم العقلی ینحصر فی ثلاثه اقسام: الوجوب و الاستحاله و الجواز».

انجام : «و عن التّابعین لهم باحسان الی یوم الدین، و سلام علی المرسلین، و الحمدللّه ربّ العالمین».

۷ فرائض المنهج (۱۰۹ پ ۱۱۴ پ)

(فقه عربی)

از : قاضی زکریا بن محمد بن احمد انصاری شافعی (۹۲۵)

بخش احکام ارث کتاب «منهج الطلاّب» یا «المنهج» خود انصاری است در فقه شافعی که آن را از کتاب «منهاج الطالبین» ابوزکریا یحیی بن شرف، محی الدین نووی (۶۷۷) تلخیص کرده

است.

آغاز : «یبدء من ترکه میت (کذا) بما تعلّق بعین، کزکواه و جان و مرهون».

انجام : «و من الثّانیه اخذه مضروبا فی نصیب الثانی او وفقه».

۸ انموزج اللبیب فی خصائص الحبیب (۱۱۷ ر ۱۱۸ پ)

(حدیث عربی)

از : جلال الدین عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی (۹۱۰)

تلخیصی است از کتاب مفصّل خود «الخصائص الکبری یا کفایه الطالب اللبیب فی خصائص الحبیب» در معجزات و خصائص پیامبر اکرم

(صلی الله علیه وآله وسلم)

انموزج در دو باب آمده است.

باب اول: آنچه پیامبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

داشت و پیامبران پیشین نداشتند دارای چهار فصل.

باب دوم: آنچه آن حضرت داشت و امتش نداشتند. دارای چهار فصل.

آغاز : «الحمدللّه الذی اتقن بحکمته کل شئ فاحتبک، و ابعث حبیبه محمّد

(صلی الله علیه وآله وسلم)

فانار به کلّ حلك».

انجام : «و کان لایفتح فیه باب و لا خوخه و لا کوّه بحال. و الحمدللّه ربّ العالمین».

۹ الاحتفال فی سؤال لأطفال (۱۲۹ پ ۱۳۲ پ)

(کلام عربی)

از : جلال الدین عبدالرحمن بن ابی بکر سیوطی

در موضوع اینکه اگر کودکی بمیرد آیا مورد آزمایش قرار خواهد گرفت؟ و آیا دو فرشته مأمور، در قبر از وی بازجوئی می نمایند.

آغاز : «مسئله. اختلف فی الأطفال هل یفتنون فی قبورهم و یسألهم منکر و نکیر اولا؟».

انجام : «و هذا کالنص فی انّ الصغیر یسئله منکر و نکیر. انتهی. و اللّه اعلم، و الحمد للّه...».

۱۰ عقائد النسفی (بدایه العقول) (۱۳۳ ر ۱۳۶ پ)

(عقائد عربی)

از : ابوحفص عمر بن محمد بن احمد نسفی (۵۳۷)

در توحید و صفات الهی و برخی از امور اعتقادی بر پایه مذهب اهل سنت، بسیار کوتاه و معروف.

آغاز : «قال اهل الحق: حقایق الأشیاء ثابته والعلم

بها متحقّق، خلافا للسوفسطائیه».

انجام : «و رسل الملائکه افضل من عامّه البشر، و عامّه البشر افضل من عامّه الملائکه».

۱۱ تهذیب المنطق (۱۳۶ پ ۱۴۳ پ)

(منطق عربی)

از : سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲)

بشماره (۲۶) مراجعه شود.

۱۲ جمع الجوامع (۱۴۳ پ ۱۸۶ پ)

(اصول عربی)

از : ابوالنّصر عبدالوهّاب بن علی بن عبدالکافی (۷۷۱)

مختصریست مشهور در اصول فقه بروش اهل سنت که از تعداد یکصد جلد کتاب گرد آورده، و برگزیده دو شرح خود بر «مختصر ابن حاجب» و «المنهاج» و مسائل دیگری را بر آن افزوده، در چند مقدمه وهفت کتاب نگاشته است.

آغاز : «نحمدک اللّهمّ علی نعم یؤذن الحمد بازدیاها، و نصلّی علی نبیّنا محمد هادی الأمّه لرشادها».

انجام : «فدونک مختصرا بانواع المحامد حقیقا، واصناف المحاسن خلیقا، جعلنا اللّه به مع الذین انعم اللّه علیهم... رفیقا».

نسخ، کتاب اول سعد اللّه دوشنبه ذیقعده ۱۲۷۵. دوم شعبان همان سال. پس از کتاب اشعار مناجات شافعی و ابی بکر و مطالب دیگری. سوم عبدالرحمن بن جامی بوریدری پنجشنبه۱۳۰۰ چهارم سعداللّه ۱۲۸۰ و پس از کتاب اشعار اخلاقی به عربی. پنجم و ششم بخط همو، ۱۲۷۷ پس از ششم چند حاشیه از عبداللّه سویدان دملیجی، هفتم ۱۲۷۵، و حاشیه هایی از شیرازی، احکام شجاج انوار، احکام جراح، حاشیه محرر و ابن حجر. نهم عبدالرحمن بوریدری ۱۳۰۰. بقیه کتابها بخط سعداللّه بوریدری. پس از کتابها: فوائد و جدولهای شناختن طالع سال و احکام سال پنجم ترکی، قمر در بروج دوازده گانه، شناختن اسرار قلوب.

۱۸۶ گ، سطور مختلف، ۱۱×۱۸ سم.

معجم المطبوعات ۲/۱۵۳۸ و ریحانه ۵/۱۷ و آقا نجفی ۱۱/۱۲۷ (الشمسیه). الاعلام: ۷/۱۰۵ (تنقیح و قطر العارض). معجم المطبوعات ۱/۱۰۵۸ و

آقا نجفی ۶/۱۱۷ (ام البراهین). ریحانه ۳/۱۴۸ (انموزج). معجم المطبوعات ۲/۱۸۵۴ و آقانجفی ۱۱/۳۷۷ (عقائد النسفی). معجم المطبوعات ۱/۱۰۰۲ (جمع الجوامع).

معجم المطبوعات ۲/۱۵۳۸ و ریحانه ۵/۱۷ و آقا نجفی ۱۱/۱۲۷ (الشمسیه). الاعلام: ۷/۱۰۵ (تنقیح و قطر العارض). معجم المطبوعات ۱/۱۰۵۸ و آقا نجفی ۶/۱۱۷ (ام البراهین). ریحانه ۳/۱۴۸ (انموزج). معجم المطبوعات ۲/۱۸۵۴ و آقانجفی ۱۱/۳۷۷ (عقائد النسفی). معجم المطبوعات ۱/۱۰۰۲ (جمع الجوامع).

المزار؟

(زیارت عربی)

از : ؟

زیارت های معصومین

(علیهم السلام)

را با عنوانهای «فصل فصل» آورده و پس از آن: زیارت حضرت سلمان، قبور شیعه، زیارت از غیر، زیارت کوفه، اعمال مسجد سهله و وداع مسجد کوفه و سهله، زیارت جامعه و نمازهائی را که در زیارتگاهها باید خواند، نگاشته است.

آغاز افتاده: «لدیکِ و بلّغها منی. و السّلام علیها و رحمه اللّه و برکاته. قال »فی المصباح: اذا وقفت علیها للزیاره فقل».

انجام افتاده: «زیاره اولاد الأئمّه

(علیهم السلام)

، الطیبین الطّاهرین».

نسخ، عناوین شنگرف، جلد تیماج قهوه یی سیر بی مقوا.

۱۷۰ گ، ۱۰ س، ۱۱×۱۸ سم.

شرح تجرید الکلام

(کلام عربی)

از : علاءالدین علی بن محمّد قوشچی (۸۷۹)

بشماه (۱۲۱) مراجعه شود. نسخه حاضر از المقصد الثالث فی اثبات الصانع تا بحث احباط می باشد.

نستعلیق، عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج قهوه یی سیر حاشیه نویسی دارد.

۷۸ گ، ۱۵ س، ۱۳×۱۸ سم.

مجموعه

۱ الولایه المطلقه (۱ پ ۲۵ ر)

(عقاید عربی)

از : آقا محمد رضا قمشه یی اصفهانی (۱۳۰۶)

در معنی و تقسیم ولایت به عامه و خاصه «مطلقه ومقیده» و اختصاص ولایت به پیامبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و امامان پاک

(علیهم السلام)

آغاز : «الولایه من الولی به معنی القرب، وهی امّا عامّه تعمّ جمیع المؤمنین و الیها اشیر».

انجام: «کما اعترف به الشارح نفسه و نقل عنه، هذا ما اردت بیانه فی هذا الفص الشیثی».

۲ وحده الوجود (۲۶ ر ۳۰ ر)

(عرفان عربی)

از : آقا محمد رضا قمشه یی اصفهانی

گفتار کوتاهی است در وحدت وجود از نظر عرفان و دید فلسفه به استناد روایات امامان

(علیهم السلام)

آغاز : «قد اختلف اصحاب القلوب من مشایخ العرفاء بعد اتفاقهم فی وحده الوجود بل الموجود».

انجام : «و صمدیته باندماج حقایقها فیه، هذا بیان المرام فی هذا المقام. و اللّه العالم».

۳ احدیّه الغیب (۳۰ پ ۴۰ پ)

(عرفان عربی)

از : صدرالدین محمد بن اسحاق قونوی (۶۷۳)

مختصری است در مقام احدیّت غیبی به روش عرفانی که در پایان نتیجه می گیرد: آن کس که خود را شناخت در جهان غیر خدا چیزی نبیند.

آغاز : «الحمدللّه الذی لم یکن قبل وحدانیته قبل الاّ و القبل هو، و لم یکن بعد وحدانیته بعد الاّ والبعد هو».

انجام : «الاّ بخدمه شیخ واصل، و استاد حاذق. لیهتدی بنوره و لیسلک هو بهمته، و یصل به الی مقصوده ان

شاء اللّه تعالی...».

۴ رساله فی طریق التّصوّف (۴۱ ر ۴۴ پ)

(تصوّف عربی)

از : محی الدین عربی، محمد بن علی بن محمّد (۶۳۴)

مختصری است در سلوک صوفیان که برای قلب شش وجه و مقابل هر وجه حضرتی از حضرات بزرگ الهی می داند. بنا به درخواست امام فخر رازی این رساله را نگاشته است.

آغاز : «اعلم انّ القلب علی خلاف بین اهل الحقایق و المکاشفات کالمرآت».

انجام : «فانظر حذرهم من الزلل مخافه الفوت، فان اردت انوارهم و اسرارهم فاسلک آثارهم الغیب».

۵ الرساله العینیّه (۴۶ پ ۷۱ پ)

(عرفان فارسی)

از : احمد بن محمد بن محمد غزالی (۵۱۰)

نامه ای است عرفانی که غزالی به عین القضاه همدانی نگاشته، و در آن پند و اندرزهائی به نثر شیوا و شعر فارسی و عربی آورده است.

آغاز : «سلام اللّه تعالی وبرکاته علی المجلس الأسمی، المنعمی الأقضوی، الرضوی الکفوی الجمالی الشرفی».

انجام : «و نعوذ باللّه من دعاء لا یسمع،و قلب لایخشع، و بطن لا یشبع، وعلم لاینفع».

۶ الطریق الی اللّه (۷۲ ر ۷۵ ر)

(عرفان عربی)

از : شیخ نجم الدین، احمد بن محمد بن عمر، خیوقی کبری (۶۱۹)

همه راههای رسیدن به حق و حقیقت را منحصر در سه نوع می داند:

۱ راه سوداگران و بازرگانان که راه اخیار است.

۲ راه مجاهدان و ریاضت کشان که راه ابرار است.

۳ راه سلوك وپرواز به حق که راه زیرکان و چابکان است (راه عشق و محبت)

سومین را بهترین راه دانسته و برای آن ده پایه می شمارد.

توبه، زهد در دنیا، توکل بر خدا، قناعت، عزلت، ملازمت ذکر، توجه به خدای متعال، صبر، مراقبت، رضا.

آغاز : «الحمدللّه الذی هدانا... الطرق الی اللّه بعدد انفاس الخلایق، وطریقنا الذی

نشرع فی شرحه».

انجام : «لایزید له نور، و لا یثمر له الولایه و النبوّه، فافهم تر شد، والسلام علی من اتبع الهدی».

۷ اسرار النجوم (۷۶ پ ۹۵ پ)

(ستاره شناسی عربی)

منسوب به : ارسطو

صد فصل کوتاه است در اسرار ستارگان و آثار آنها.

گویند ارسطو این رساله را برای اسکندر نوشته است.

آغاز : «کتاب اسرار النجوم... الفلک مطبوع و افعاله اتفاقیّه، و الأنسان مختار وافعاله اختیاریّه».

انجام : «دلالتها یظهر فی الدرج التی یخالفها و لا یتجاوزها، کالمنشاران تجریه و السکین التی یقطع بها».

کتاب اوّل تا ششم نستعلیق خوش، سید حسین خان نعمت اللّهی رهنمون، تفریشی، بدستور آقا سید حسین شمس العرفاء طهرانی. اوّل و دوّم و چهارم: ربیع الثانی ۱۳۵۱، سوّم: صفر ۱۳۵۳ پنجم شوال ۱۳۴۸، ششم ربیع الثانی ۱۳۵۳، کتاب هفتم نسخ، نام کاتب نیامده، اواخر رمضان ۱۲۷۲، عناوین نانوشته. در پایان سوّم «با کمال دقت این نسخه تصحیح گردید»آمده است.

۹۵ گ، سطور مختلف، ۵/۱۱×۵/۱۷ سم.

ذریعه: ۲۵/۱۴۳ (الولایه).

ریحانه ۳/۴۳۱ (احدّیه) و ۵/۲۵۵ (چهارم). آقا نجفی ۱۹/۲۲۶ و ریحانه ۴/۲۳۴ (پنجم). ریحانه ۶/۱۴۳ و آقا نجفی ۱۸/۲۰۹ (الطریق). آقانجفی ۱/۳۳۱ (اسرار).

منشئات

(نامه نگاری فارسی)

از : معتمدالدّوله فرهاد میرزا بن عبّاس بن فتحعلی شاه قاجار (۱۳۰۵)

نامه هائی است که در تاریخهای مختلف به شخصیات مختلف نوشته است، و در آنها جنبه های ادبی پارسی رعایت شده.

آغاز : «ستایش مرخدائی را که از آب و خاک جان پاک آفریده، و او را از همه آفریدگان برگزیده».

انجام : «و کاغذ که به اینجا رسید شاطر برگشت، و کاغذ شما را رسانید، از آن عبارت که نوشته بودید؛ جف القلم والسلام».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج حنائی

۸۴ گ، سطور مختلف، ۵/۱۵×۱۷ سم.

آقا نجفی ۹/۲۵۰ ریحانه

.۵/۳۳۱

مجموعه

۱ جواهر الفرائض (الفرائض النّصیریّه) (۱ پ ۲۰ ر)

(فقه عربی)

از : خواجه نصیرالدین، محمد بن محمد بن حسن طوسی (۶۷۲)

رساله مختصری است در قواعد مهم ارث در دو بخش و هر یک دارای فنها و بابها و فصول.

آغاز : «للّه الحمد اهل الحمد و ولیّه، و منتهاه و بدیّه، و الصلواه علی محمد حبیبه و صفیّه، و علی آله مفاتیح الاسلام».

انجام : «و لعمّها اثنان، و لعّمتها واحد، و هذا هو الجواب عنه، و باللّه العصمه و التوفیق و هو حسبنا و نعم الوکیل».

۲ شرح جواهر الفرائض (۳۱ ر ۶۸ ر)

(فقه فارسی)

از : شاه ابوالحسن بن احمد شریف قائینی

مؤلف شرحی عربی برکتاب «جواهر الفرائض» خواجه نصیرالدین طوسی نگاشته و به شاه طهماسب صفوی تقدیم داشته است، شاه از وی خواست که عربی را به فارسی برگرداند. جملاتی از اصل کتاب را نقل نموده، ترجمه تحت اللفظی می نماید، و آنجا که نیاز به شرح بیشتری دارد توضیح می دهد.

آغاز اصل : «عنوان دفتر فرایض رایضان توسن نفس سرکش به جز ایزد متعال چیزی دیگر لایق ننماید».

آغاز نسخه : «و خال و خاله و اولاد ایشان، و دلیل هر یک خالی از ضعف نیست».

انجام : و بر این، ختم رساله شد، الحمدللّه وارث میراث الأرض والسّماء، و الصّلواه و السّلام علی خاتم الانبیاء و آله...».

نستعلیق محمد فاضل موسوی حسینی کتاب اول ۱۴ رمضان ۱۰۸۱ ، عناوین و نشانها شنگرف و برخی نانوشته، پس از کتاب ۱۱ برگ مسائلی از ارث «تذکره» علامه و سخن ابوالهذیل علاف در «حمار بشر اعقل من بشر!» آمده است. کتاب دوّم ۲۴ رمضان ۱۰۸۲ ، نشانهای متن شنگرف،

حاشیه نویسی دارد، جلد تیماج نارنجی سیر.

۶۹ گ، سطور مختلف، ۱۰×۵/۱۷ سم.

ذریعه ۱۶/۱۵۰ و ریحانه ۲/۱۷۰ و آقانجفی ۱/۶۰ (جواهر). ذریعه ۱۳/۳۸۰ و آقانجفی ۱/۱۱۷ (شرح).

ترجمه دعای ابوحمزه ثمالی

(دعا فارسی)

از : ؟

ترجمه تحت اللفظی است از دعای مشهور ابوحمزه ثمالی که از امام زین العابدین

(علیه السلام)

نقل شده و در سحرهای ماه رمضان خوانده می شود.

آغاز : «الهی لاتؤدبنی بعقوبتک، و لا تمکر بی فی حیلتک تا پایان دعا».

آغاز ترجمه : «خداوندا تأدیب مکن مرا به عقوبت خود، و مکر مکن با من در حیله خود».

انجام ترجمه : «و راضی کن مرا از عیش به آنچه قسمت کرده ای از برای من، ای رحم کننده ترین رحم کنندگان».

نسخ، ترجمه نیز به نسخ و شنگرف زیرنویس، جلد تیماج قهوه ای بدون مقوا، مرمّت شده، دو مهر بیضوی «محمد الحسینی» و«عبده سید محمد الحسینی بن عبدالمجید» روی برگ اول دیده می شود.

۴۲ گ، ۱۴ س، ۱۱×۵/۱۷ سم.

مجموعه

۱ لبّ اللّباب (۱ ر ۵۳ ر)

(فلسفه عربی)

از : حاج کریم خان بن ابراهیم کرمانی (۱۲۸۸)

در اسرار آفرینش فرشتگان و عوالم و مرکبات و بسائط، دارای یک مقدمه و ده باب و شب پنجشنبه ۲۲ جمادی الاول ۱۲۷۲ به پایان رسیده است.

و عناوين كتاب بدين قرار است.

المقدمه: فی بيان ما يجب تقديمه قبل الشروع فی المقصود.

الباب الأول: فی الاشاره الی خلق الأرضين و السّماوات.

الباب الثانی: فی جسمانيّه الكرات الثلاث عشره.

الباب الثالث: فی معنی الاختيار.

الباب الرّابع: فی انّه اذا ركّب شيئان حصل امر بين الأمرين.

الباب الخامس: فی انّ اجزاء المركب بمنزله الحروف، و المركب بمنزله الكلمه.

الباب السادس: فی تقسيم البسائط الی قسمين، عوامل و معمولات.

الباب السابع: فی انّ بسائط هذا العالم تتركب و لم تختلط فی غير الانسان.

الباب الثامن: فی انّ للبسائط مقام ذاتها و مقام افعالها.

الباب التاسع: فی انّ كلّ ما سوی ظهور ذلک القلب منحط عن درجه الجامعيّه.

الباب العاشر: فی انّ

من المواليد من فيه جميع ذوات القبضات.

آغاز افتاده: «و متممات الكلمه التّامه، و لعنه اللّه على اعدائهم الأقشاب، ما طلع نجم و غاب».

انجام : «فافهم هذا الباب فانه نتيجه الأبواب السّابقه، و لبّ اللباب، و خلاصه الكتاب، و انّ فيه لعبره لاولى الألباب».

۲ رساله فى جواب ميرزا زين العابدين الحسينى الشيرازى(۵۵ ر ۱۱۹ پ)

(فلسفه عربى)

از : حاج كريم خان بن ابراهيم كرمانى

ميرزا زين العابدين در نامه اى سه سؤال از وى نموده:

۱ حقيقت و مجعوليت امكان و استدلال از حكمت و موعظه و مجادله.

۲ جواب كسانى كه قائل به عدم امكان مجعوليت امكانند و آن را امرى انتزاعى مى دانند.

۳ شرائط و حقيقت محبت.

كريم خان پرسش وى را متن قرار داده، به عنوان شرح جواب گفته است. و عصر سه شنبه ۱۴ ربيع الاول ۱۲۶۰ در كرمان به پايان آورده.

آغاز : «الحمدللّه و سلام على عباده الذين اصطفى. و بعد فيقول العبد الأثيم».

انجام : «و اظنّنى اسافر نحوكم فيما بعد لأمور و اللّه اعلم بها، و هو ولى التوفيق».

۳ رساله فى امر الجنّ (۱۲۰ ر ۱۲۸ پ)

(فلسفه عربى)

از : حاج كريم خان بن ابراهيم كرمانى

به گفته خود ميان برادران شيرازى درباره جن اختلافى پديد آمده، و نيز در اينكه امام زمان

(عليه السلام)

در هور قليا هستند يا در اين دنيا؟ اين رساله را نگاشته و شب پنجشنبه ۲۱ شعبان ۱۲۷۲ به پايان آورده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین، و صلّی اللّه علی محمد سید المرسلین، و آله خیره الخلق اجمعین، و رهطه المخلصین».

انجام : «و یؤلف بین قلوبکم و یرزقکم التسلیم لأئمتکم مع المحسنین».

۴ رجوم الشیاطین (۱۲۸ پ ۲۵۱ پ)

(عقائد عربی)

از : حاج کریم خان بن ابراهیم

کرمانی

در موضوع خداشناسی، و نفس انسانی، و دور نمودن شیاطین از نفوس مؤمنین به روش خاص شیخیه، و با شواهدی از آیات و روایات، در دو اشراق و هر یک دارای سماوات و نجوم تنظیم شده، و دوشنبه، هفتم جمادی الآخر ۱۲۶۸ ، در قریه لنجر به پایان رسیده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... انّ هذه رساله کریمه، و کلمات عظیمه، بل هی درّه یتیمه، و جوهره ثمینه».

انجام : «فلیکن هذا آخر کتابنا، لیکون ختامه مسکا، و فی ذلک فلیتنافس المتنافسون».

نسخ، محمد حسن چترودی، کتاب اول در پنجم رجب، ۱۲۷۳ پس از کتاب حدیثی در بحار از جابر. چهارم جمادی الثانی همان سال برخی عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج مشگی بی مقوّا.

۲۵۲ گ، سطور مختلف، ۱۱×۵/۱۶ سم.

آقانجفی ۹/۲۳۰ (کتاب اوّل) و ۱۸/۲۶۳ (چهارم)

فهرست مشایخ ۳۶۴ (دوّم) و ۴۸۴ (سوّم).

دیوان منتخبات و ادبیات

(ادب فارسی)

از : علی کمالی ساوجی (ق ۱۴)

اشعاری از سعدی، بلخی،نظامی، صادق ملا رجب، بهار، مولوی، سلمان ساوجی قاآنی، ابن بناء، فاریابی، امینی، فردوسی و جز آنان را گرد آورده است.

آغاز :

«گر دست من بدان کله عنبرین رسد

پایم فراز پایه چرخ برین رسد.

انجام:

«سربازم و پیرایه ندارد سخن من

این قدر مکن عشوه و با ما، به از این باش».

نستعلیق، به خط گردآورنده، ۱۳۲۸، صفحات مجدول به شنگرف در تاریخ ۱/۱۲/۱۳۳۶ بابائی آن را امانت گرفته است، جلد شمیز عطف و گوشه ها تیماج.

۱۰۶ گ، ۱۰ س، ۱۰×۱۶ سم.

مجموعه

۱ الجنّه الواقیه و الجنّه الباقیه (۱ پ ۸۴ ر)

(دعاء عربی)

از : شیخ تقی الدّین ابراهیم بن علی کفعمی (۹۰۵)

بشماره (۹۹) مراجعه شود. این نسخه را در پایان بمیر محمّد باقر داماد نسبت داده اند.

۲ وجیزه (۸۴پ ۹۰ پ)

(دعا عربی)

از : ؟

برخی از دعاها و ختم هائی است که آزمایش شده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین، و الصلوه و السلام علی سیدنا و نبیّنا و شفیع ذنوبنا و حبیب قلوبنا...».

انجام : «(پایان دعای سمات) : و به جای کذا و کذا حاجات خود را ذکر کن».

نسخ، نام کاتب ندارد، پیش از کتاب اول سه برگ دعای توبه به خط نسخ عبدالحسین حسینی، شب ۲۱ رمضان ۱۳۴۴. ملکیت محمد اسماعیل با مهر بیضوی وی و داود الحسینی و مهر بیضویش و مهر مربع «العبد المذنب جواد حسینی» نهاوندی روی برگ اول و جاهای دیگر کتاب دیده می شود، عناوین شنگرف، کتاب دوم، چهارم رجب ۱۳۲۹، پس از پایان: دعای کمیل ناقص و سپس کامل به خط رحمن بن فرج اللّه محجوب نهاوندی چهاردهم شوال ۱۳۷۷ آمده است.

جلد تیماج

قهوه یی، ضربی.

۹۷ گ، سطور مختلف، ۱۰×۱۶ سم.

مجموعه دعا

(دعا عربی و فارسی)

از : ؟

سوره هائی از قرآن چون یس، الرحمن، تبارک، الفتح، الواقعه، الحشر، المنافقون، الجنّ، النّبأ، الکهف، العنکبوت و جز آنها. و سپس دعای سیفی، العلوی المصری، سمات و جز آنها را از کتاب مهج الدعوات، مصباح کفعمی و غیره گرد آورده است.

آغاز : «بسمله، یس * و القرآن الحکیم *».

انجام : «سبحان ربّ الملائکه و الرّوح، سبحان العلّی الأعلی، سبحانه و تعالی».

نسخ خوش، نام کاتب وتاریخ کتابت ندارد، صفحات مجدول به شنگرف و طلائی، عناوین شنگرف، جلد تیماج حنایی سیربی مقوا

۱۰۲ گ، ۱۵ س، ۱۰×۵/۱۶ سم.

تحفه الغرائب

(علوم قرآن فارسی)

از : ملّا محمّد بن شیخ محمد الهی، هروی

بشماره (۲۷۴) مراجعه شود. نسخه حاضر: برگها درهم ریخته، گویا خلاصه ای از اصل باشد.

نسخ و نستعلیق، عناوین ونشانها شنگرف، جلد تیماج قهوه ای بی مقوا، اواخر: ختم یس مغربی، دعای اعتصام، حرز یمانی «سیفی» حرز عظیم و جز آنها آمده است. در ص ۱۱۶ مهر مستطیل «یاعلی روز جزا دست من و دامن تو» دیده می شود.

۱۰۷ گ، سطور مختلف، ۹/×۵/۱۵ سم.

مصابیح الطریق

(فقه فارسی)

از : ملاحسن بن محمد علی یزدی حائری (ق ۱۳)

مختصری است از ترجمه «اصلاح العمل» استادش سید محمد مجاهد طباطبائی که خود آن را ترجمه کرده و «اکمال الاصلاح» نامیده است. این مختصر در سه مقصد است: طهارت، صلوه، صوم.

آغاز : «الحمد للّه الذی اوضح لنا العمل بنصب الأعلام و الدلائل، و اظهر سبیل الخیرات بنشر السنن و الشرایع».

انجام : «و اگر دوائی بخورد که به جهت آن خواب رود، آن خواب نیز ضرر ندارد».

نسخ، روز جمعه ۱۵ محرم، سال ۱۲۳۵، نشانیها شنگرف جلد تیماج مشگی.

۱۵۶ گ، ۱۴ س، ۱۰×۱۵ سم.

ذریعه ۲۱/۱۱۲

النافع یوم الحشر فی شرح الباب الحادیعشر

(کلام عربی)

از : فاضل مقداد بن عبداللّه سیوری حلّی (۸۲۶)

بشماره (۵۵) مراجعه کنید.

نستعلیق، محمد حسین بن نورالدین طباطبائی، ۱۳۱۵، عناوین و نشان شنگرف، جلد تیماج نارنجی. در پایان برگهای سفید دارد.

۹۴ گ، ۹ س، ۱۰/۵×۱۵ سم.

مجموعه دعا؟

(دعاء فارسی)

از : ؟

دعاهای مختلفی است از کتابهای دعا برگزیده و درسی و یک فصل آورده است. بخشی از آنها بدین قرار است.

۱ دعای احتجاب۹ دعای حرز امیرالمؤمنین

(علیه السلام)

۲ حرز امام جعفر صادق

(علیه السلام)

۱۰ دعای حرز امام حسن و امام حسین

(علیهما السلام)

۳ حرز امام موسی کاظم

(علیه السلام)

۱۱ من دعائه فی التحلیل والتکبیر

۴ حرز امام رضا

(علیه السلام)

۱۲ دعای حاجت

۵ دعای جلیل القدر سلمان۱۳ دعای سجده شکر امام رضا

(علیه السلام)

۶ دعای قنوت امام صادق

(علیه السلام)

۱۴ دعای مفتاح الفتوح

۷ دعای حفظ بعد از نماز۱۵ آیات برکات

۸ دعای حضرت فاطمه زهراء

(علیه السلام)

۱۶ هفت حصار

و ادعیه بسیاری دیگر

آغاز : «دعای احتجاب. در مهج الدعوات از حضرت رسول

(صلی الله علیه وآله وسلم)

روایت شده که».

انجام : «نجّنا من الهمّ الذی نحن فیه، برحمتك یا ارحم الرّاحمین».

نستعلیق، دعاها نسخ معرّب، مجموعه به صورت بیاض است.

جلد تیماج مشگی

۳۶۷ گ، ۱۲ س، ۱۱×۱۸ سم.

مراسلات

(نامه نگاری فارسی)

از : ؟

طرز نگارش نامه به وزراء و بزرگان، اقرارنامه، عقدنامه، تسلیت، بیع شرط، اجاره نامه، ضمانت، وکالت، شراکت و جز آنها را با عباراتی شیوا و اشعاری مناسب گرد آورده است. دفتر را از هر دو طرف (که بیشتر در بیاض عمل می شود) شروع کرده اند.

آغاز :

«شکایت نامه ای خواهم به سوی یار بنویسم

سلامی زین دل غمگین بدان دلدار بنویسم

حکایتهای هجرانم به صد دفتر نمی گنجد

چگونه شرح مشتاقی بیک طومار بنویسیم؟».

انجام : «دستور بندگان اعلی حضرت، قدر قدرت، قضا مهابت، جمشید شوکت، فریدون حشمت...».

نستعلیق، ۳۳ ۱۳۲۸. جلد تیماج قهوه ای. مهر بیضوی «عبده الرّاجی نقی الموسوی» پشت برگ ۱۱۲ دیده می شود.

۱۲۳ گ، ۹ س، ۱۰/۵×۱۷ سم.

گلچین خراباتی

(اخلاق فارسی)

از : سید علی سرباز همدانی (زنده در ۱۳۲۰)

اشعار اخلاقی، سوگواری ومدایح امامان

(علیهم السلام)

و جز آنها را از شعرائی چون سعدی، محتشم کاشانی، موافق، شهریار، میرداماد، نورعلی شاه و کسان دیگر گرد آورده، گاهی کنار اشعار تصویر و صحنه ئی سیاه و سفید کشیده است.

آغاز :

«شنیدم تا نمیرد کس نبیند روی جانان را

بیامفتون بمیر از عشق او تا بنگری سیرش».

انجام:

«ای دل از خواهش بیجای تو بیچاره شدم

شکوه ات می برم آخر ببر دادرسی».

نستعلیق، گردآورنده و جز او، ۱۳۲۷، جلد تیماج مشگی

۱۰۳ گ، سطور مختلف، ۹×۵/۱۲ سم.

زیارتنامه

(دعا عربی)

از : ؟

در آداب سفر، اعمال مدینه منوّره زیارت پیامبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و امامان بقیع، زیارت امیرالمؤمنین

(علیه السلام)

اعمال نجف، مسجد کوفه، مسجد سهله، اعمال کربلا و زیارت امام حسین و شهدا و جز اینها.

آغاز : «سوره جمعه و سپس: مروی است از حضرت صادق

(علیه السلام)

که هر که اراده سفری نماید باید که در روز شنبه سفر کند».

انجام : «بسم اللّه و الحمدللّه اوّلاً و آخرا، و صلّی اللّه علی رسوله و علی المعصومین من ذریّته دائما موبدا».

نسخ خوش، محمد کاظم بالْغُلُوْئی، پنجشنبه، ۲۵ شوّال ۱۲۶۵، به درخواست مشهدی کاظم بزّاز فرزند آقا تقی سمسار قمی، عناوین و نشانها شنگرف، پشت برگ اول وقف عباس فرزند محمد حسین طهرانی بر قرّاء، جلد تیماج قهوه ئی، ضربی.

۱۷۹ گ، ۱۲ س، ۸×۵/۱۵ سم.

مجموعه

۱ اجوبه سؤالات (۱ پ ۴۵ ر)

(فقه فارسی)

از : سید مهدی طباطبائی (ق ۱۳)

پاسخ پرسشهای فقهی فتوائی است که از: آقا سید علی طباطبائی کربلائی «ظاهراً صاحب ریاض» پرسیده و پیوست سؤالها نگاشته است.

آغاز : «الحمدللّه الّذی فضّل نبیّنا محمّداً و اوصیائه علی العالمین تفضیلاً، فانزل علیه الکتاب تنزیلا».

انجام : «جواب: می توانی اقتدا بکنی و خود را به صفوف برسانی براه رفتن، به نحوی که در فقه مقرّر است».

۲ ادعیه (۴۵ پ ۱۰۹ پ)

(دعا فارسی)

از : ؟

دعای فرج، ختم انا فتحنا، سوره و الصافات، تعقیبات مشترکه، آداب نماز شب، دعاهای ایام هفته از صحیفه سجادیه، دعای هر روز رمضان، دعای افتتاح و جز اینها را گرد آورده است.

آغاز : «دعای فرج: اللّهم کما لطفت فی عظمتک دون اللّطفاء، و علوت بعظمتک دون العظماء».

انجام : «دعای عدیله. شهداللّه انّه لا

اله الاّ هو... و صلّى اللّه على خير خلقه محمّد و آله اجمعين».

كتاب اوّل: شكسته نستعليق، جمعه ۲۸ جمادى الآخر، سال ۱۲۱۳ در قلعه خوى، مدرسه ملاّ قربان نمازى، بخواسته آقا محمد، تاجر قزوينى. پشت برگ اوّل مهر مربع «عبده محمد باقر» و مهر بيضوى «الراجى محمد بن محمد صادق» ديده مى شود، عناوين و نشانها شنگرف، كتاب دوم نسخ خوب، عناوين و نشانها شنگرف، جلد تيماج قهوه اى، عطف فرسوده. مجموعه به صورت بياض مى باشد.

۱۰۹ گ، سطور مختلف، ۷×۱۶ سم.

جنگ دعا

(دعا عربى)

از : مسيح كاشانى، نزيل اصفهان؟

توضيحى درباره دعاى توسل دوازده امام خواجه نصير، و پس از آن اصل دعا، دعاى طلب فرزند ومال، بهبودىِ مرض. دعاى طمطام، دفع دشمنان، دعاى حاجت و جز آنها. عنوان كتاب و نام مؤلف بر فراز صفحه آغازين آمده است، شايد مراد ركن الدين، مسعود بن حكيم نظام الدين على كاشانى (۱۰۶۶) باشد.

آغاز افتاده : «در كشتى بود، و از دجله شكار ميكرد، و كتاب مزبور را به نزد آن شقى بردم».

انجام افتاده : «واجعلنى لأنعمك من الشاكرين، و لآلائك من الذاكرين، الهى و كم من ظنّ».

نسخ و نستعليق، عناوين شنگرف، جلد تيماج مشكى، كتاب به صورت بياض آمده است. گاهى توضيح دعاها به فارسى است.

۱۰۶ گ، سطور مختلف، ۵/۷×۵/۱۴ سم.

مجموعه دعا

(دعا فارسى)

از : ؟

فهرست دعاهاى مهمّ چنين است:

۱ دعاى كميل.۸ دعاى رؤيت هلال رمضان

۲ دعاى صباح.۹ اعمال شب قدر.

۳ جوشن کبیر.۱۰ دعاهای روز ماه رمضان.

۴ دعای رؤیت هلال.۱۱ دعای سحر

۵ تعقیبات نماز.۱۲ زیارت وارث

۶ آیه الکرسی.۱۳ دعای جوشن صغیر

۷ دعای عدیله.۱۴ زیارت حضرت امام حسین

(علیه السلام)

۱۵ دعای ایمان

دعاهای دیگر نیز در میان هستند.

آغاز : «دعای کمیل بن زیاد نخعی. اللّهم انی اسئلک برحمتک التی...».

انجام : «اللّهمّ ربّ شهر رمضان الّذی انزلت فیه القرآن ... یا رحمن یا علام».

نسخ، عناوین شنگرف، جلد تیماج قهوه یی روشن، بدون مقوّا، مالکیت محمود در برگ پیش از کتاب آمده است.

۱۴۲ گ، ۱۰ س، ۷×۱۴ سم.

الکلم الطیب و الغیث الصّیّب

(دعا عربی)

از : سید صدرالدین، علی خان بن نظام الدین احمد دشتکی شیرازی مدنی (۱۱۲۰)

بشماره (۹۹) مراجعه شود.

نسخ خوش، ۱۲۷۲، عناوین شنگرف، جلد تیماج قهوه یی روشن بی مقوا.

۷۵ گ، ۹ س، ۷×۵/۱۳ سم.

جنگ دعا و حرز و نجوم

(متفرقه فارسی)

از : ؟

احکام دیدن ماه نو، احکام اموات، دعای عدیله، نمازها، خسوف و کسوف معرفه الأیام والشهور، آداب طعام خوردن، سکّزیلدوز «هشت ستاره» آداب لباس پوشیدن، بیرون رفتن از خانه، دعاهای ماه رمضان، اختلاجات الأعضاء و جز آنها را برگزیده است.

آغاز : «بسمله، هر ماه نو که شود، در حین نو شدن در هر برجی که باشد باید چیزی دیده شود، حمل در سلاح مصقول».

انجام : «بسمله، الّا تعلوا علیّ و اتونی مسلمین، اجب یا جبرائیل انت و خدامک، اللّهم صلّ علی محمد و آل محمد الأوصیاء».

نسخ و نستعلیق، جلد شمیز، خطوط بسیار ریز

۲۱۱ گ، سطور مختلف، ۵/۵×۵/۸ سم.

ابواب الجنان

(اخلاق فارسی)

از : میرزا رفیع الدین، محمد بن فتح اللّه واعظ قزوینی (۱۰۸۹)

بشماره (۱۸۸) مراجعه شود. نسخه حاضر جلد اوّل می باشد.

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد. عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج قهوه یی فرسوده.

۱۴۵ گ، ۲۲ س، ۱۹×۳۱ سم.

مجموعه

۱ ترکیب الأخبار (۱۶ ر ۱۰۰ پ)

(اخلاق فارسی)

از : ؟

مطالبی در توحید، نبوت، اخلاق، سوگواری را با اشعاری مناسب به عناوین: «مجلس، مجلس» گرد آورده است. «نسخه حاضر تا هشت مجلس می باشد.»

آغاز افتاده : «عالمیان بلند کرد، و خدا را به حق ایشان قسم داد که مرا در نزد پیغمبر، شب خجالت مده... مجلس دوم از کتاب ترکیب الاخبار».

۲ المصیبه الحسینیه من ذخیره الباقریه (۱ ر ۶۷ پ)

(اخلاق فارسی)

از : ؟

مطالبی تاریخی، اخلاقی، تفسیری و سوگواری را با عناوین «مجلس، مجلس» به گونه سخنرانیهای مذهبی از کتابها از جمله کتاب جامع الأنوار «مختصر بحارالأنوار» نگارش شیخ محمد تقی بن محمد باقر مشهور به آقا نجفی اصفهانی گرد آورده است.

آغاز افتاده : «آن است این جانب بماند، تا بعد از مطالب معترضه ذکری که لازم شد انشاءاللّه بنویسیم از کتاب جامع الأنوار».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت نیامده، کتاب اول صفحات و عربی و عناوین مجدول به شنگرف، عناوین مشگی. در صحافی، برگهای دو کتاب پس و پیش شده، آغاز و انجام مشخص نیست.

۱۶۷ گ، سطور مختلف، ۲۰×۵/۳۱ سم.

روضه الصّفا فی سیره الأنبیاء والملوک و الخلفاء

(تاریخ فارسی)

از : میرخواند محمد بن خاوند شاه بن محمود خوارزمشاه (۹۰۳)

بشماره (۵) مراجعه شود. نسخه حاضر جلد دوّم می باشد.

نسخ، محمد رفیع شریف بن میرزا محمد صادق شهدادی، ۱۵ صفر، سال ۱۲۴۵، در نائین، به دستور میرزا محمّد حسین خان، دارای سرصفحه رنگین به: لاجوردی، طلائی، شنگرف و سفید، عناوین و نشان شنگرف، صفحه آغازین مجدول به طلائی و شنگرف و مشگی، جلد تیماج مشگی ضربی، مذهّب

۳۷۸ گ، ۲۱ س، ۲۰×۳۰ سم.

الرّوضه البهیّه فی شرح اللّمعه الدّمشقیّه

(فقه عربی)

از : شهید دوّم; زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

بشماره (۴) مراجعه شود. نسخه حاضر جلد اوّل می باشد.

نسخ، ۱۷ شوال، ۱۲۳۷ ، عناوین و نشان ها شنگرف، پیش از کتاب وقف نامه عام ملا محمد تنکابنی، واصطلاحات اسامی علماء و کنیه امامان، وقف محمد تقی با مهر مربع «لا اله الاّ اللّه الملك الحق المبین عبده محمد تقی» دیده می شود، حاشیه نویسی دارد، جلد تیماج مشکی.

۱۷۴ گ، ۲۳ س، ۲۱×۳۰ سم.

محرق القلوب

(تاریخ فارسی)

از : ملاّ محمّد مهدی بن ابی ذرنراقی (۱۲۰۹)

بشماره (۱۸۶) مراجعه فرمائید.

نسخ، ۲۳ صفر، سال ۱۲۳۰، عناوین و نشانها شنگرف جلدتیماج قهوه یی سیر.

۱۸۴ گ، ۲۵ س، ۲۰×۳۰ سم.

۱ سؤال و جواب (الرسائل الفقهیه)

(فقه فارسی)

از : سید محمد باقر بن محمد نقی، حجّه الاسلام شفتی (۱۲۶۰)

پرسشها و پاسخهائی است که گویا یکی از شاگردان شفتی آنها را گرد آورده و به ترتیب کتابهای فقهی تنظیم نموده است، با مقدمه ای در تقلید، جوابها گاهی عربی و استدلالی و مفصّل آمده است. نسخه حاضر از تقلید تا پایان دیات، و خاتمه ای در متفرقات می باشد.

آغاز : «سؤال؛ هر گاه شخصی تقلید مجتهدی را از مجتهدین زاد اللّه امثالهم نماید، در حال حیات آن مجتهد».

انجام : «فرمودند: هر کسی که زیارت کند فاطمه را پس از برای اوست بهشت و آنچه مشهور در السنه است راجع به این می شود».

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد. بی جلد، عناوین و نشانها شنگرف، در این کتاب سه رساله از شفتی آمده: ۱ رساله فی الوقوف ص ۱۶۵. ۲ رساله فی حرمه ام الموطوء و بنته و اخته علی الواطیء المکلف ص ۲۵۷. ۳ رساله فی تحقیق اقامه الحدود ص ۳۸۰، گویا

هر یک بخشی از سؤال و جواب باشد روی برگ اوّل یادداشت بازگشتن محمد حسین بن فضل اللّه حسینی به همراه نائب السلطنه از کرمان بدارالسلطنه اصفهان و شرفیابی خدمت مؤلف کتاب (حاج سید باقر) و مرحمت کردن این کتاب به حسینی در روز چهارشنبه، چهاردهم ربیع الآخر سال ۱۲۴۷ با مهر بیضوی «عبده محمد حسین بن فضل اللّه الحسینی» آمده است.

۲۱۴ گ، ۳۵ س، ۲۰/۵×۳۰ سم.

فهرست خطی سپهسالار ۱/۴۲۲، طبقات اعلام الشیعه، الکرام البرره ۱/۱۹۳، ذریعه ۱۰/۲۵۱

الرّوضه البهیّه فی شرح اللمعه الدّمشقیه

(فقه عربی)

از : شهید دوم; زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

بشماره (۴) مراجعه شود. نسخه حاضر جلد اوّل و دوّم می باشد.

نسخ، محمد بن بهاءالدین بن علینباطی روز یکشنبه، ۱۶ شوّال سال ۱۱۱۲، در اصفهان. عناوین ونشانها شنگرف، در محرّم ۱۱۱۶ با نسخه اصل خط مؤلف مقابله وتصحیح شده، حاشیه نویسی دارد، پیش و پش از کتاب دعا و اشعار منسوب به حضرت علی

(علیه السلام)

و فوائد دیگری آمده است. مهر بیضوی «عبده حسین بن محمد»: مصحح روی برگ اوّل و آخر، و مهر بیضوی «عبده محمد هاشم» و مالکیت و مهر بیضوی «عبده الرّاجی محمد الموسوی» در برگ اوّل دیده می شود، جلد تیماج قهوه ای مرمّت شده.

۴۱۸ گ، ۲۱ س، ۲۱×۳۰ سم.

برهان قاطع

(لغت فارسی)

از : محمّد حسین بن خلف تبریزی متخلص به برهان (ق ۱۱)

فرهنگ لغت فارسی به فارسی است، به ترتیب آغاز لغتها، مشتمل بر لغات و اصطلاحات بدون آوردن شواهد تا طولانی نشود، در نه فائده که دارای مطالبی است کلی به عنوان مقدّمه کتاب، و بیست و نه گفتار به عدد حروف لغت فارسی.

این کتاب به نام سلطان عبداللّه قطبشاه (۱۰۸۳) بن قطبشاه بسال ۱۰۶۲ مطابق جمله «کتاب نافع برهان قاطع» نگارش یافته است.

آغاز :

«ای راهنما به هر زبان در افواه

یزدان و کرسطوس و تنگری و اله

ازنام تو بردند زبانها به تو راه

لا حول و لا قوّه إلّا باللّه».

انجام : «و نام مردی بوده صاحب مذهب و مجتهد نصاری، و کبک نر را گویند که جفت کبک ماده است».

نسخ خوانا، محمد بن صالح بن دوست محمّد خراسانی، روز پنجشنبه ۱۴ ذیحجه، ۱۲۳۰، عناوین و لغات شنگرف.

پیش و پس از کتاب تاریخ سلجوقیان و خلفای

عباسی و فوائد دیگری آمده است. پشت برگ اول بخشیدن محمد علی بن محمد شفیع پس ازتملک کتاب را به فرزندش علی اکبر با مهر مربع «محمد علی بن محمد شفیع، و مهر بیضوی» عزّ من قنع و ذلّ من طمع»، و روی برگ اول وقفنامه علی اکبر بن محمد علی منشی کرمانی کتاب را بر اولاد خود و مهر مربع «العبد احقر علی اکبر» دیده می شود. جلد تیماج مشگی، ضربی

۴۵۳ گ، ۲۸ س، ۵/۱۹×۳۰ سم.

ذریعه ۳/۹۸ ، آقانجفی ۱۲/۱۴۰.

تفصیل وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه

(حدیث عربی)

از : شیخ محمد بن الحسن حرّ عاملی (۱۱۰۴)

بشماره (۷۴) مراجعه شود. نسخه حاضر جلد پنجم (نکاح تا پایان لقطه) می باشد.

نسخ، محمد جعفر بن کربلای خدابخش بروجنی، روز سه شنبه، اوّل صفر، ۱۲۰۶، عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج، مشکی ضربی، ترنجدار.

۲۶۰ گ، ۲۸ س، ۲۱×۳۱ سم.

الروضه البهیه فی شرح اللمعه الدّمشقیه

(فقه عربی)

از : شهید دوم زین الدین بن علی عاملی (۹۶۶)

بشماره (۴) مراجعه شود. نسخه حاضر جلد دوم می باشد.

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد. عناوین ونشانها شنگرف، حاشیه از شیخ علی، آقا جمال، مسالك و غیره دارد، وقفنامه محمد ابراهیم کتاب را بر اولاد خود در ماه جمادی الآخر ۱۲۳۱ با مهر مربع «محمد ابراهیم» روی برگ اوّل دیده می شود. جلد تیماج قهوه ای سیر.

۲۹۵ گ، ۲۲ س، ۱۹×۵/۲۸ سم.

جامع عبّاسی

(فقه فارسی)

از : نظام الدین محمد بن حسین تفریشی ساوجی (پس از ۱۰۳۸)

بشماره (۱۰۹) مراجعه شود. نسخه حاضر از باب ششم تا بیستم می باشد.

نستعلیق، شاه بنده ابن شاه رضا، ۲۷ صفر، ۱۰۷۳ عناوین و نشانها شنگرف، جلد شمیز شیری، عطف تیماج مشگی.

۱۸۹ گ، ۲۳ س، ۱۷×۲۶ سم.

معارج النّبوه فی مدارج الفتوّه

(تاریخ فارسی)

از : معین الدین محمد بن محمد مسکین فراهی (۹۰۷)

تاریخ مفصل زندگانی پیامبر اکرم

(صلی الله علیه وآله وسلم)

است در یک مقدمه و چهار رکن و یک خاتمه، و هر یک دارای چند واقعه و فصل. نسخه حاضر بخش اول کتاب می باشد، و برگها نامنظم. خصوصیّات این کتاب ۱ تفسیر عرفانی. ۲ بیرون آوردن لطیفه ها و نکته ها از قضایا. ۳ آوردن اشعار از خود یا دیگران. تکیه بر ایدرویش، ایدرویش. این کتاب را به سال ۸۹۱ نگاشته است.

آغاز افتاده : «مالک نشده بود او شام و یمن و نجد را مالک شد، و به تصرف او به اقطاس مصر رسید».

انجام افتاده: «در وقت هجرت هاجر بوده است با رضیع او یعنی اسماعیل

(علیه السلام)

، آنجا احتیاج به آن تقدیر لفظ موضعی بود».

نستعلیق، عربی نسخ، عناوین و نشان ها شنگرف، جلد شمیز عطف و گوهاشه ها تیماج.

۱۴۶ گ، ۱۵ س، ۵/۱۶×۲۶ سم.

گنج بخش ۴/۲۰۰۴، آنجفی ۹/۷۵.

من لایحضره الفقیه

(حدیث عربی)

از : شیخ صدوق محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱)

یکی از چهار کتاب روایتی است که نزد شیعه اصول نامیده شده و به روایتهایشان اهمیت فراوان می دهند، دارای (۵۹۶۳) حدیث مرسل و مسند در (۶۶۶) باب می باشد، و در آخر اسانید روایات مفصل آمده است.

زمانی که مؤلف در بلخ بود با شریف ابوعبداللّه محمد بن الحسن مشهور به نعمه ملاقات نموده شریف درخواست کرد کتابی دراحکام فقه مانند کتاب «من لایحضره الطبیب» محمد بن زکریای رازی (۳۱۱) تألیف نماید، مؤلف این خواهش را پذیرفت و این کتاب را از منابع روایتی صحیح شیعه گرد آورد.

نسخه حاضر جلد سوم از کتاب القضاء تا پایان کتاب می باشد.

آغاز : «کتاب القضاء و الأحکام:

قال ابوجعفر محمد بن علی... قال ابوعبداللّه جعفر بن محمّد الصادق

(علیه السلام)

ایّاکم ان یحاکم بعضکم بعضاً الی اهل الجور».

انجام : «و ما کان فیه عن سعد بن طریف الخفاف... عن الحسین بن علوان عن عمرو بن ثابت عن سعد بن طریف الخفاف».

نسخ، خلیل اللّه بن محمّد علیانی دامغانی، ظهر یکشنبه هفتم محرّم ۱۰۸۷، عناوین و نشانها شنگرف، دارای بلاغ تصحیح و مقابله در خدمت امیر محمد خان و ملاّ علی رضا سمنانیان در سمنان عصر چهارشنبه، شعبان ۱۰۸۸، عبدالصمد بن ابراهیم کوهزری، ملکیت محمد مهدی با مهر بیضوی وی، و محمد بن الکاظم با مهر مربع «الواثق باللّه الغنی عبده محمد علی» پشت برگ اول و آخر دیده می شود، حاشیه نویسی از وافی و مصنف دارد، جلد شمیز، عطف پارچه.

۲۲۵ گ، سطور مختلف، ۱۹×۵/۲۴ سم.

ذریعه ۲۲/۲۳۲، آقانجفی ۱/۱۴۵.

ریاض عالمگیری (الریاض الثانیه)

(طب فارسی)

از : محمّد رضا بن ابوالفضل سلیمان، طبیب شیرازی (ق ۱۱)

در طبّ سنتی برای عالمگیر اورنگ زیب (۱۱۱۸) به سال ۱۰۸۷ در پنج ریاض نگاشته است، نسخه حاضر ریاض دوّم و در دوازده منظر می باشد.

آغاز : «اللّهم لانصر غیرک (کذا) فی کلّ الارادات، و لا معین لنا فی جمیع الحالات فوفق وفق یا مجیب الدّعوات، و اختم و اختم یا خالق الحروف و الکلمات».

انجام افتاده : «نافع للجبن الحار جدا بسقی رطل الی رطلین حلب من ساعته مع خمسه».

نستعلیق، عناوین و نشان ها شنگرف، جلد گالینگور سرخ عطف و زاویه ها تیماج حنائی، موریانه به کتاب آسیب رسانده.

۱۲۶ گ، سطور مختلف، ۵/۱۵×۲۳ سم.

گنج بخش ۱/۲۹۴.

حاشیه معالم الاصول

(اصول عربی)

از : ؟

حاشیه ای است بر معالم الاصول شیخ حسن بن زین الدین شهید دوم (۱۰۱۱) به عنوان «قوله قوله»، و به گفته های صاحب قوانین، و سید استاد و برخی محشین معالم چون السید الخلیفه، و المحشی الصالح و المحشی المدقق نیز نظر دارد.

آغاز افتاده: «علیه فقیه و علیم فلایکون الفقه به معنی العلم، فمدفوع اولا بما مرّ من ق و ثانیاً بانّ المثبت مقدم سیما هنا لکثرته».

انجام افتاده : «و فی المنتهی انّ الأمر تعلّق بجمیع اجزاء الوقت، والوجوب مستفاد منه و فی العمده الّذی یدل».

نسخ، عناوین «قوله» و نشان ها شنگرف، جلد تیماج مشگی، تصحیح شده و دارای بلاغ می باشد.

۱۷۲ گ، ۲۱ س، ۱۵×۲۱ سم.

مکتوبات فیضی (فیّاضی)

(ادب فارسی)

از : ابوالفیض بن شیخ مبارک بن شیخ خضر فیضی (فیاضی) (۱۰۰۴)

در دربار اکبرشاه هندی (۱۰۱۴) بوده است. این کتاب را خواهرزاده و شاگرد وی در پنج لطیفه و سه منطوق گرد آورده است، بدین قرار:

لطیفه ۱ : عرایض بوالادرگاه.

لطیفه ۲ : مفاوضات فیاضی بشر فاوعلما و عرفا.

لطیفه ۳ : بحکمای معاصر

لطیفه ۴ : بسلاطین مظفر الأعلام.

لطیفه ۵ : به... و اخوان و اقارب.

منطوقه اول: مناجات فایض البرکات علامی، فهامی (برادر ابوالفیض)

منطوقه دوّم: رقعات لطایف خیر الانامی.

منطوقه سوّم: مکاتیب متفرقه که اعزّه و اقارب به شیخ فیضی نوشته اند.

بر خلاف تهمت بیدینی بفیضی و برادرش «علّامی» دیباچه این کتاب اشعاری از فیضی در مدح امامان در بر دارد، گویا علّت تهمت، شیعه بودن ایشان باشد.

آغاز : «یا ازلی الظهور یا ابدی الخفا ... خاك ذرّه بیمقدار و بها، ونم قطره هست هست هست نما را».

انجام : «رقاصی ترانه فال و سور غزل نمك احوال سوق رو رقصیده

تا روی صبر».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، موریانه آسیب فراوان رسانده، عناوین نانوشته، بیشتر کلمه ها بی نقطه. جلد شمیز پوست ماری، عطف و گوشه ها تیماج قهوه ای.

۱۳۶ گ، ۱۵ س، ۱۲×۲۱ سم.

مؤلفین چاپی مشار ۱/۲۱۹ ، ریحانه ۴/۳۷۹.

مفاتیح الشرایع

(فقه عربی)

از : ملا محسن بن مرتضی، فیض کاشانی (۱۰۹۱)

بشماره (۵۰) مراجعه شود. نسخه حاضر جلد دوّم «فن العادات والمعاملات» می باشد.

نسخ، میر محمّد ابن میرعمادالدین، اول شهر... الحرام، ۱۱۱۹. عناوین شنگرف، جلد تیماج مشگی، ترنجدار، فرسوده. برگهای پایانی وصالی شده، تصحیح گردیده. پیش و پس از کتاب فوائدی آمده است.

۲۴۹ گ، ۱۵ س، ۱۲×۵/۲۰ سم.

الحقایق

(اخلاق عربی)

از : ملامحسن بن مرتضی، فیض کاشانی (۱۰۹۱)

بشماره (۲۳۸) مراجعه فرمائید.

نسخ، محمّد سنجر، ۹ رجب، سال ۱۰۹۴، عناوین شنگرف، جلد تیماج سوخته یی سیر، روغنی، روی برگ اول فهرست کتاب و مالکیت عبدالوهاب ملکی و محمد تقی، و غلام حسین ملکی، و مهر بیضوی «تلك الجنّه التی نورث من عبادنا من کان تقیا» و مهر مربع: «المتوکل علی اللّه محمد تقی...» دیده می شود. پشت برگ پایانی آمده: «لافقر عباداللّه الی عفوه و غفرانه محمد تقی المجلسی عفی عنه»

۱۹۸ گ، ۱۹ س، ۵/۱۳×۵/۲۱ سم.

قواعد نحوی؟

(نحو فارسی)

از : ؟

موضوع علم را به طور کلّی تعریف نموده و پس از آن کلمه و کلام را موضوع نحو معرفی کرده و سپس معنی کلمه و مفرد و کلام را گفته، و بعد از آن اسم و فعل و حرف و علائم هر یک را آورده است. از علم صرف در حدّ صیغه های ماضی را دارد و بس، در خاتمه ترکیب حمد را دارد.

آغاز افتاده: «هر علمی چیزی است که بحث کرده شود در آن علم از احوال آن چیز، مثلاً موضوع علم طب بدن انسان است».

انجام : «و جرّ او بیاء است، چه مذکر سالم است، و جمع مذکر سالم بیاء مجرور می شود».

نسخ، عناوین شنگرف، جلد تیماج مشگی بدون مقوا، روی برگ پایانی مهر بیضوی «عیسی» و مهر بیضی شکل دیگری «عبده الراجی محسن» و مهرهای دیگری هست.

۵۲ گ، ۱۸ س، ۵/۱۲×۵/۲۱ سم.

فرحنامه جلالی

اشاره

(طب فارسی)

از : ؟

اسب و بز و جز اینها از حیوانات اهلی و وحشی و گیاهان و چیزهای دیگر را که در طب کاربردی دارند به ترتیب حروف الفباء آورده، و آثار و خصوصیات هر یک را گفته است.

نامی که گفته شد روی جلد و برگ اول آمده، گویا همان است که «ایضاح المکنون» فی الذیل علی کشف الظنون ۲/۱۸۶ آورده و آن را از مطهر بن ابی القاسم بن ابی سعید جمالی معروف به یزدی می داند که آن را در ماه رمضان ۵۶۰ به پایان برده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... خواص و منافع اسب: بدان که از جانوران ذوات الأربع هیچ جانور».

انجام افتاده : «و از آنجا به اطراف برند، و در ترکستان و چین و خطا

قیمتی دارد».

نستعلیق، نشان ها و عنوانها شنگرف یا مشگی درشت تر، جلد شمیز، عطف پارچه، از برگها افتاده است.

۱۳۷ گ، ۱۵ س، ۵/۱۴×۲۰ سم.

دیوان راضی

(ادب فارسی)

از : شیخ محمد رضا رازی تبریزی (ق ۱۱)؟

در حدود دو هزار و سیصد بیت است در غزل های عرفانی

آغاز :

«دست دعا سحر نه برآید به سوی ما

شرم گناه پرده گذارد بروی ما

در موج بحر عشق فتادیم چون حباب

ترسیم تا ز کف نرود آبروی ما».

انجام:

«گر نگاهی نکند یار سوی ما راضی

چه کند دیده دیدار و چه دارد جانی».

نستعلیق، راضی: (ناظم)، تاریخ کتابت ندارد، جلد شمیز عطف و گوشه ها گالینگور، مهر ده ضلعی هند «تعلیقه دار کتبخانه سید پیرپور» روی برگ اول دیده می شود.

۸۰ گ، ۱۶ س، ۵/۱۱×۵/۲۰ سم.

ذریعه ۹/۳۴۷، کاروان هند ۱/۴۲۹.

مجموعه

۱ لوایح (۱ پ ۲۳ ر)

(عرفان فارسی)

از : نورالدین، عبدالرّحمن بن احمد جامی (۸۹۸)

در موضوع جسم ولطافت روح و وحدت وجود خدا و صرف الوجود بودن حق، و غیر ذاتی بودن صفات با دید عقل، وعین ذات بودن به حسب تحقق و حصول، و جز اینها از مباحث عرفانی.

این رساله در یک دیباچه و ۳۵ لایحه با نثری شیوا آمیخته به نظمی زیبا آمده، و آن را بشاه همدان اهدا کرده است.

آغاز : «لا-احصی ثناء علیک، کیف و کل ثناء یعود الیک... خداوندا سپاس تو بر زبان نمی آریم، و ستایش تو بر تو نمی شماریم».

انجام:

«چون لاله توان بود درو گر پس از این

لب بگشای بنطق خاکت بدهن».

۲ مرآت المحققین (۲۳ پ ۴۴ پ)

(عرفان فارسی)

از : شیخ محمود ابن امین الدّین شبستری (۷۳۰)

در موضوع خداشناسی ونفس و اقسام آن و نیروهای خدمتکار هر یک به روش فلسفی عرفانی: و در هفت باب آمده است.

آغاز : «حمد بی حد و ثنای بیعدّ حضرت ذوالجلال را که آثار قدرت او در

عالم آفاق و انفس از آفتاب جهان تاب بر چشم اهل بصیرت تابانست».

انجام اصل: «چون نظر بذات کنیم همه در تصرّف امر و قدرت یک ذات ببینیم، اینجا معنی وحدت روی نماید».

انجام نسخه: «دیگر مناسبت جسم با عنصر آتش آن است که اگر آتش نباشد هیچ نباتی در زمین به درنیاید، و اگر بدر آید هیچ».

نسخ، برگ پایانی نونویس به نستعلیق و مرمت شده.

جلد تیماج مشکی خشک، عطف مرمت شده به تیماج حنائی سیر.

۴۴ گ، ۱۵ س، ۵/۱۲×۵/۱۹ سم.

آقانجفی ۱/۱۳۱ (لوایح) و ۱۳۴ (مرآت).

الجواهر الفاخره

(حدیث عربی)

از : ابوحامد، محمد بن محمد غزالی (۵۰۵)

روایاتی در: آفرینش رسول اکرم

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و سایر آفریدگان و رستاخیز و صراط و بهشت و دوزخ و فضیلت ماه ها و جز این ها را با داستانهای مناسب گرد آورده و در حدود هفتاد باب نگاشته است. فهرست بابهای آغازین چنین است:

۱ باب خلق محمد

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و خلق جمیع المخلوقات منه.

۲ باب خلق آدم من جمیع الأرض.

۳ باب فی ذکر الملائکه.

۴ باب فی ذکر خلق ملك الموت.

۵ باب فی ذکر کیفیّه اخذ ملک الموت.

۶ باب فی جواب الأرواح عند القبض.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... و علی آله الطیبین الطّاهرین و اصحابه اجمعین و بعد جاء فی الخبر انّ اللّه تعالی خلق شجره لها اربعه اغصان».

انجام : «و ادخلنا بفضلک و کرمک الی جناتک جنات النعیم، برحمتک یا ارحم الراحمین و الحمدللّه ربّ العالمین».

نسخ، سید محمود، ۱۲۷۴ ، جلد شمیز، عطف تیماج فرسوده پس از کتاب فهرست بابها و فضیلت ماه رمضان و نمازها و فوائد دیگری آمده، موریانه آسیب رسانده است.

۱۰۰ گ، ۱۵ س، ۵/۱۵×۲۰ سم.

لئالی مخزونه

(دعا فارسی)

از : ملاّ احمد بن عباس بن علی یزدی

مختصریست درختمها و حزرها و دعاهائی که تأثیر آنها به تجربه رسیده، مشتمل بر هشت باب و یک خاتمه، باب اول درختمهای سریع الاجابه و آن شصت و هفت ختم است. و خاتمه در آداب و شرایط دعا.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... امّا بعد این رساله ایست مشتمل بر ختومی چند به جهت توسعه رزق و توانگری و دفع فقر و...».

انجام : «پس اکثری از دعاها که مستجاب نمی شود به جهت آن است که بی آداب و شروط است».

نسخ،

اسداللّه تفریشی فرزند میرزا عباسقلی معلّم، پنجم شعبان ۱۳۲۴، برخی از عناوین شنگرف، جلد شمیز، عطف پارچه بین صفحه ۶۴ و ۶۵ افتاده است.

۶۵ گ، سطور مختلف، ۱۴×۵/۱۹ سم.

ذریعه ۱۸/۲۶۲

قرابادین شفائی

(طب فارسی)

از : سید مظفّر بن محمّد حسینی شفائی (۹۶۳)

بشماره (۱۴۳) مراجعه شود. نسخه حاضر: آغازش افتاده است.

نسخ، دوّم رمضان در دارالسّلطنه قزوین ۱۰۵۱ جلد تیماج قهوه ای سیر فرسوده، عناوین و نام داروها شنگرف.

۷۷ گ، ۱۷ س، ۱۳×۵/۱۹ سم.

مجموعه

۱ الاحادیث عن رسول اللّه و... (۱ پ ۲۳ ر)

(حدیث فارسی)

از : ؟

آیات و روایاتی از پیامبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و امیرمؤمنان

(علیه السلام)

در موضوع فضیلت علم و علما ونماز، زکوه و نکوهش خمر و جز آنها را گرد آورده و ترجمه نموده است. عنوانی که گفته شد در پایان رساله آمده است.

آغاز : «قوله تعالی و اسئلوا اهل الذکران کنتم لا تعلمون. یعنی به پرسید و سؤال کنید از اهل کتاب آنچه شما نمی دانید».

انجام : «و در مسجد بازار دوازده، و در خانه خود یک نماز باشد. صدق رسول اللّه صلّی اللّه علیه و آله و سلّم».

۲ حقّ الیقین و الصّراط المستقیم (۲۳ ر ۱۵۷ ر)

(عقائد فارسی)

از : ؟

مختصریست در موضوع اصول پنج گانه اعتقادی و مسائل فقهی و به تعبیر مؤلف در معرفت واجبات علمی و معرفت واجبات عملی مشتمل بر ۶ کتاب و یک خاتمه.

آغاز : «بسمله، الحمدللّه ربّ العالمین، شکر بی نهایت موجودی را که آفریدگار جهان است، و ثنای بی نهایت مر پادشاهی را که دارنده زمین و زمان است».

انجام: «و روش دین ایشان به هدایت خاندان است بیزاری نمودن از این قوم».

نسخ، عناوین نانوشته، کتاب دوّم روز شنبه، ۱۳۶۸ جلد گالینگور مشگی، عطف تیماج حنایی طلاکوب، تجلید جدید.

۱۵۷ گ، ۱۵ س، ۱۲/۵×۱۹ سم.

شرح خوان خلیل

(ادب فارسی)

از : عبدالرزاق بن محمّد اسحاق حسین سورتی

شرحی است مختصر بر خوان خلیل نورالدین محمد ظهوری ترشیزی (۱۰۲۶ در ستایش عادل شاه ابراهیم (۱۰۳۷) بیجاپوری و چند تن از امیران روزگار او به نثر آمیخته به نظم.

آغاز، پس از ترجمه ترشیزی:

«ای از تو بر اهل تخت و اکلیل سبیل

گر ذکر جمیل است و

گر قدر جلیل».

از: حرفی است که به معنی علّت و ابتدا و تجرید و بیان می آید، و دیگر معنی ها دارد».

انجام : «و واگوئی به کاف فارسی بازگفتن، حرف، حرف شنیده را و واگویه یعنی جرجا به هر دو جیم فارسی در زبان هندی باشد».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد،موریانه آسیب رسانده، جلد شمیز، عطف گالینگور، تجلید نو.

۶۲ گ، ۹ س، ۵/۱۳×۵/۱۸ سم.

آقا نجفی ۲۰/۲۵۹، گنج بخش ۳/۱۲۶۴.

مجموعه

۱ یوسف و زلیخا (۱۸ پ ۲۵ ر)

(عرفان فارسی)

از : نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸)

اورنگ پنجم از هفت اورنگ جامی است که همه داستانهای عرفانی منظوم می باشند. نسخه حاضر بخش کوچکی است از یوسف و زلیخا.

آغاز :

«سخن را خود سرانجامی نمانده است

از آن نامه به جز نامی نمانده است

در این خمخانه شیرین فسانه

نمی یابم صدائی زان میانه».

انجام:

«کشیدش بر جبین داغ غلامی

بر آمد زانگهش نام تمامی».

۲ مراآت المحققین (۲۶ ر ۳۹ پ)

(عرفان فارسی)

از : شیخ محمود بن امین الدین شبستری (۷۳۰)

بشماره (۳۴۳) مراجعه شود.

۳ اسرارالسلوک (۴۲ پ ۵۸ ر)

(عرفان فارسی)

از : صامت بروجردی (محمد باقر)

در حدود سیصد و پنجاه بیت است شامل: غزلیّات عرفانی و اوصاف پیر کامل و تجلّی ذکر، ظهور نور محمّدی

(صلی الله علیه وآله وسلم)

، سرشت انسان، ترقیات موالید ثلاثه، ترقی جمادی به عالم نباتی، ترقی حیوان به عالم ملکوتی و جز آنها با تأویلهای عرفانی.

آغاز :

«چون کنم حمد و ثنای پاک را

ره کجا بر حمد او ادراک را

حق مبّرا از خیالات عقول

چون کند اوصاف او هر بوالفضول».

انجام:

«قصرها و مالها یکجا بماند

خواجه شوی زن بجای مردشان؟».

۴ اشعاری عرفانی (۵۹ ر ۷۱ ر)

(عرفان فارسی)

از : حسینی

در حدود پانصد بیت

است در توحید، نعت پیامبر

(صلی الله علیه وآله وسلم)

، عشق، معرفت زکوه، روزه، نماز، حج، عارف، دل، روح، عقل، توکل: صابر، قرب و بعد،توفیق و شوق، غیب و حضور، تجرید و جز آنها از مطالب عرفانی.

آغاز :

«بسمله، باز طبعم را هوای دیگر است

بلبل جان را نوای دیگر است

باز شهباز دلم پرواز کرد

تا چه رسم است اینکه باز آغاز کرد».

انجام :

«طول و عرضی خواستم این نامه را

مصلحت نامد شکسته خامه را».

۵ سیر و سلوک به زبان رمز (۷۱ پ ۷۵ ر)

(عرفان فارسی)

از : ؟

شرح هجران و فراق،و آتش سوزان اشتیاق را به رمز مکتب رفتن و فراگیری الف آغاز کرده، و در موضوع الف غوغای دل را ذوقی و عرفانی به نثر و نظم، مختصر و زیبا به پایان برده است.

آغاز : «ای درویش دلریش، وای آشنای بی خویش، ساعتی خاموش باش، و سراپا گوش، از عمر گذشته روایتی دارم، و از عیش با غم حکایتی».

انجام:

«ز یمن مقدم آن شاه عادل

جدا گردد ز هم ناحق و باطل».

۶ لطیفه غیبیه (۷۶۹ پ ۱۱۴ پ)

(عرفان فارسی)

از : محمّد بن محمد دارابی (ق ۱۱)

پاسخ از خرده گیریهائی است که بر اشعار حافظ شیرازی گرفته اند، و از این راه شعرهای او را بی ارج نشان داده اند.

این کتاب در یک مقدمه و سه باب و یک خاتمه آمده است بدین قرار:

مقدمه: در بیان اصطلاحات اهل عرفان.

باب اول: در بیان ابیات مشکله.

باب دوّم: در بیان معانی ابیاتی که به اصطلاح اهل عرفان است.

باب سوّم: در بیان ابیات خلاف ظاهر.

خاتمه: در تفألاتی که از دیوان حافظ ظهور یافته است.

آغاز : «فصیح ترین کلامی که فصحای بلاغت شعار، و بلغای فصاحت آثار، کتابه دیوان

نمایند»

انجام : «و از آن حالت سنگ مزار آن سر دفتر عشق را از بوسه های پیاپی ننگ شکر ساخت و الحمدللّه...».

۷ دیوان سبزواری (۱۱۵ پ ۱۳۰ ر)

(عرفان فارسی)

از : حاج ملا هادی بن حاج مهدی سبزواری (۱۲۸۹)

نزدیک سیصد و پنجاه بیت غزلیات عرفانی است با تخلص اسرار که مطلع آن پیرامون نفس ناطقه انسانی است.

آغاز :

«ألا یا ایّها الورقی ثری تثوی اطلعن عنها

که اندر عالم قدسی ترا باشد نشیمنها».

انجام:

«همه نظام به نوبت به نزد کثرت ذات

همه دوام ولایت مر اسطوانه وحدت».

نستعلیق خوش، کتاب اول: عناوین شنگرف، پیش از کتاب پانزده برگ لغت عربی به فارسی، سه برگ نبض و اقسام آن و عروق فصد به نسخ و نستعلیق آمده. دوم: سه شنبه ربیع الأول ۱۲۹۱، در حاشیه سؤال و جواب جبر و تفویض، و دو برگ از کتاب «حدائق السحر فی محاسن الشعر» رشیدالدین وطواط (۵۷۸). سوّم: در متن و حاشیه آمده.

چهارم نستعلیق یحیی تفریشی متخلص به فانی در قریه کوکان پنجم روز چهارشنبه ۶ جمادی الاول، ۱۲۹۵، عناوین ونشانها شنگرف، ششم نستعلیق شکسته، رضاقلی فرزند محمد حسن دادمرزی، روز سه شنبه، ۱۲۹۵، برای برادرش آقا میرزا یحیی.

هفتم: نستعلیق، برخی عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج قهوه ئی روشن، ضربی، بی مقوا.

۱۳۰ گ، سطور مختلف،۱۲×۱۸ سم.

ریحانه ۱/۳۸۵ (یوسف و...)، ذریعه ۹/۵۹۰ (اسرار)، آقانجفی ۱۶/۳۴۱ (لطیفه)، ریحانه ۲/۴۲۲ و آقا نجفی ۱۴/۳۳۸ (دیوان اسرار).

رجعت

(عقائد فارسی)

از : ملا محمد باقر بن ملّا محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

احادیثی پیرامون بازگشت پیامبر اکرم

(صلی الله علیه وآله وسلم)

و امامان پاک به دنیا و حکومت آن بزرگان را گرد آورده، ترجمه و شرح نموده، و آن را نوزدهم رجب، ۱۰۷۸ به پایان

برده است. این رساله به نام شاه سلیمان صفوی تألیف شده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... که چون بر کافه ارباب فطنت و ذکاء، و عامّه اصحاب بصیرت و اعتلاء ظاهر و هویدا است».

انجام : «پس دست را بر ران راست خود سه مرتبه می زنی، و سه مرتبه می گوئی: العجل، العجل، العجل یا صاحب الزّمان».

نسخ، ملا محمّد بن محمد شریف، هفدهم صفر، ۱۰۹۰، جلد تیماج حنائی، ضربی. صفحات مجدول به سبز سیر و شنگرف. پیش از کتاب: ملکیت محمد بن ملاّ محمد قاسم، و بر صفحه پایانی دو مهر بیضوی: «صلوات بر محمد و آل محمد» و «صلّ علی محمد و آل محمّد» و دو عدد مهر دایره ئی: «افوّض امری الی اللّه اللّطیف ملاّ محمّد بن شریف» و «الواثق الی اللّه اللّطیف ملا محمّد بن محمد شریف» دیده می شود.

۶۷ گ، ۱۷ س، ۵/۱۰×۱۶ سم.

آقانجفی ۱/۲۰۹، کتابشناسی مجلسی ۲۳۷.

مصابیح الطریق

(فقه فارسی)

از : ملا حسن بن محمد علی یزدی (ق ۱۳)

بشماره (۳۱۲) مراجعه شود. این نسخه تا اواخر خیارات را دارد.

نسخ، نام کاتب وتاریخ کتابت افتاده، جلد تیماج قهوه یی بدون مقوا، ضربی.

۱۵۵ گ، ۱۳ س، ۱۱×۱۵ سم.

من لا یحضره الفقیه

(حدیث عربی)

از : شیخ صدوق، محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱)

بشماره (۳۳۵) مراجعه شود. نسخه حاضر جزء دوم و از باب ما یجوز الاحرام فیه وما لا یجوز تا باب نوادر العتق می باشد.

نسخ خوانا، کاتب و تاریخ کتابت ندارد، عنوانهای «باب» و نشانها شنگرف، حاشیه نویسی از کتابهای لغت چون: کنزاللغه، نهایه، صحاح و جز اینها دارد. جلد تیماج قهوه یی روشن، بی مقوا.

۱۰۳ گ، ۲۱ س، ۵/۱۹×۲۵ سم.

الفوائد الضیائیه فی شرح الکافیه

(نحو عربی)

از : نورالدین عبدالرّحمن بن احمد جامی (۸۹۸)

بشماره (۲۰۹) مراجعه فرمائید.

نستعلیق و نسخ، برخی از عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج مشگی بدون مقوّا، مالکیت و مهر بیضوی «لطف اللّه» در آغاز و پایان، و مهر بیضوی دیگر یا اباالحسن ادرکنی فراز صفحه آغازین دیده می شود.

۱۷۲ گ، سطور مختلف، ۱۳×۲۵ سم.

ابواب الجنان

(اخلاق فارسی)

از : میرزا رفیع الدین محمد بن فتح اللّه واعظ قزوینی (۱۰۸۹)

بشماره (۱۸۱) مراجعه کنید. نسخه حاضر جلد اول می باشد.

نستعلیق خوش، بیستم شوال، سال ۱۰۸۱، عناوین و نشان شنگرف، جلد ندارد، چند یادداشت بر صفحه پایانی دیده می شود.

۲۳۳ گ، ۲۲ س، ۵/۱۷×۵/۲۴ سم.

ارشاد الاذهان الی احکام الایمان

(فقه عربی)

از : علاّمه حلی، حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲۶)

کتاب فقهی مختصر و مفیدی است از طهارت تا دیات، می گویند پانزده هزار مسئله در بر دارد. علاّمه آن را بنا به درخواست فرزندش فخرالمحققین «محمد» نگاشته است پس از خطبه می فرماید: همچنانکه خداوند متعال اطاعت پدر و مادر را بر فرزند واجب کرده است، همچنین بر ایشان واجب نموده که نسبت به فرزند شفقت و دلسوزی داشته باشند، خواسته های مشروعش را برآورند.

این کتاب یازدهم شوّال، سال ۶۹۶ به پایان رسیده است.

آغاز : «الحمد للّه المتفرّد بالقدم و الدّوام، المتنزه عن مشاهده الأعراض و الأجسام، المتفضل بسوابغ الانعام».

انجام : «و من اراد التوسط فعليه بما انفذناه فی التحرير او تذکره الفقهاء او قواعد الاحکام، او غير ذلك من کتبنا...».

نسخ و نستعليق، روز يکشنبه يازدهم ذيقعده، سال ۱۰۵۲ عناوين و نشان ها شنگرف، حاشيه نويسی دارد، جلد شميز، عطف نايلون، تجليد نو، پيش از کتاب حاشيه هائی، و بر فرود صفحه آغازين مالکيت و مهر بيضوی «يوسف ايّها الصديق» آمده است.

۲۲۹ گ، سطور مختلف، ۱۶×۵/۲۵ سم.

ذريعه ۱/۵۱۰، آقانجفی ۳/۱۵۳.

ترجمه قطب شاهی

(حديث فارسی)

از : شيخ محمّد بن علی بن خاتون عاملی (ق ۱۱)

ترجمه کتاب «اربعين حديث» استادش شيخ بهاءالدين محمد عاملی (۱۰۳۱) می باشد که به تعبير خود شرحی است در لباس ترجمه، و ترجمه نمائی در ضمن شرح

ابن خاتون اين کتاب را به دستور سلطان محمّد قطب شاه (۱۰۳۵) از پادشاهان قطبشاهيّه هند نگاشته و مقابله اش را اواسط ذيحجه ۱۰۵۵ به پايان برده است.

آغاز:

«ای از تو حديث معرفت را تبيين

وی ترجمه وصف تو تنزيل مبين».

بهترين حديثی که مجلس آرايان انجمن يقين، سر لوح کتاب بيان مزيّن به جواهر».

انجام

افتاده : «در درک مطالب، و دریافت حقیقت اشیاء بلندپایه ترند از اصحاب ارصاد جسمانی».

نستعلیق، عربی نسخ، عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج نیلی، ضربی، پیش از کتاب فهرست بسیار مفصل آنچه در بر دارد، برگهائی از آغاز و پایان وصالی شده است.

۳۶۳ گ، ۱۹ س، ۵/۱۵×۵/۲۴ سم.

آقانجفی ۱۱/۲۰۴، ریحانه ۷/۲۹۰.

حاشیه فرائد الأصول

(اصول عربی)

از : ؟

حاشیه مختصری است بر فرائد الأصول شیخ مرتضی بن محمد امین انصاری (۱۲۸۱)، با عناوین «قوله قوله»، گویا ناتمام مانده است.

آغاز : «اعلم انّ المکلّف اذا التفت الی حکم شرعی... . اقول: المراد من الحکم الشرعی اعم من الوجود و العدم».

انجام افتاده: «و تلک الأدله تدل علی نفی الحکم الواقعی فیما اذا کان منشأ الحرج المرض».

نستعلیق شبیه نسخ، جلد تیماج حنائی فرسوده، ۶ برگ مربوط به اجماع منقول و جز آن که برگها کوچکتر از برگهای اصلی است پیوست می باشد.

۱۰۸ گ، سطور مختلف، ۱۸×۵/۲۲ سم.

شرح تجرید الکلام

(کلام عربی)

از : علاءالدین علی بن محمد قوشچی (۸۷۹)

بشماره (۱۲۱) مراجعه شود. نسخه حاضر از مبحث جواهر و اعراض تا پایان کتاب می باشد.

نستعلیق، عطاءاللّه بن ملّا عطاءاللّه در دارالسلطنه اصفهان (ص ۴۰۲) روز سه شنبه چهاردهم محرم ۱۰۷۲، عناوین و نشانها شنگرف، حاشیه نویسی دارد، جلد تیماج قهوه ئی ضربی، دارای ترنج، روغنی.

۲۷۳ گ، سطور مختلف، ۱۳×۲۴ سم.

جنّه الامان الواقيه و جنّه الایمان الباقیه

(دعا عربی)

از : شیخ تقی الدّین ابراهیم بن علی کفعمی (۹۰۵)

بشماره (۹۹) مراجعه شود.

نسخ، محمّد قاسم معلّم شیرازی بن خواجه درویش، ۱۰۵۲ دارای سرصفحه طلائی، شنگرف، آبی و فهرست گسترده، صفحات مجدول به طلائی و لاجوردی و مشگی، حاشیه نویسی دارد عناوین ونشانها شنگرف. جلد تیماج قهوه ئی سیر، ضربی.

۴۱۹ گ، س ۱۸، ۱۴×۵/۲۴ سم.

حاشیه المطوّل

(بلاغت عربی)

از : سید میرشریف علی بن محمّد گرگانی (۸۲۵)

حاشیه ای است به عنوان «قوله قوله» بر شرح سعدالدین تفتازانی معروف به «مطوّل» مؤلّف گوید: این حاشیه را به طور مختصر هنگامی که بعضی از شاگردان مطوّل را نزد من می خواندند نگاشتم، پس از پایان یافتن کتاب خواهش نمودند که نوشته ها را گرد آورده تنظیم نمایم.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... و بعد فهذه حواش علی الشرح المشهور لتلخیص المفتاح کنت قد قیدته علیه مجملاً حال ما قرأ علی بعض احبّتی».

انجام : «و مثل الرّقطاء، الرقطه سواد یشوبه نقطه بیاض، یقال دجاجه رقطاء».

نسخ زیبا، جمال محمد بن ابومحمد، ۷ صفر، ۹۹۷ عناوین و نشانها شنگرف، صفحه ها مجدول بمشکی، لاجوردی طلائی، جلد تیماج قهوه ئی روشن. مهر بیضوی «عبده الرّاجی محمد الحسنی الحسینی در آغاز و پایان دیده می شود.

۲۱۷ گ، ۱۷ س، ۱۶×۲۵ سم.

آقا نجفی ۱/۱۱۸.

ترجمه مکارم الأخلاق

(حدیث فارسی)

از : ؟

ترجمه روان و ساده ای است از کتاب «مکارم الأخلاق» ابونصر حسن بن فضل بن حسن طبرسی (ق ۶) در موضوع آداب و اخلاق اسلامی.

آغاز : «حمد و ثنای قیّومی را که عقول و ذریّات آدم از ادراک کنه او قاصر است».

انجام افتاده: «در رفتن ایشان تواضع و فروتنی است پوشانیده اند چشمهای خود را از چیزی که حرام است».

نستعلیق خوب، عربی نسخ، عناوین و نشانها شنگرف، صفحه ها مجدول به لاجوردی و شنگرف، جلد ندارد.

۲۰۹ گ، ۲۰ س، ۱۲×۵/۲۴ سم.

عالم گیرنامه

(تاریخ فارسی)

از : محمّد کاظم قزوینی بن محمد امین منشی (ق ۱۱)

تاریخ گورکانیان بخصوص عالمگیر اورنگ زیب (۱۱۱۸) را به دستور وی به نثری آمیخته به نظم نگاشته و کتاب را به نام او کرده است.

آغاز : «ای داده بعقل بر تو ... تو کامیاب شاهنشاهی ... اللهی، اورنگ نشینان کشورسنان را تیغ زبان باقبال ثنای ... عالمگیر است».

انجام : «سینه تارک افتخار افراخت، و بهادر خان چنانچه گزارش یافت به دفع فتنه بهادر... معیّن شده...».

نستعلیق شبیه به اردو، عناوین و نشانها شنگرف روی برگ اول مهر ده ضلعی «مهر کتبخانه سید جعفر تعلیقه دار پیرپورسنه ۱۳۱۳» دیده می شود. موریانه به کتاب آسیب رسانده است، جلد شمیز، عطف گالینگور فرسوده.

۲۵۹ گ، ۱۵ س، ۱۵×۵/۲۳ سم.

فهرست کتابهای چاپی مشار ۳/۳۴۸۶.

مثنوی مطلع الأنوار

(ادب فارسی)

از : ابوالحسن امیرخسرو بن سیف الدین محمود دهلوی (۷۲۵)

یکی از پنج مثنوی او یعنی: «مطلع الانوار» «خسرو و شیرین» و «مجنون و لیلی» و «آئینه اسکندری» و «هشت بهشت» می باشد که آنها را به پیروی از نظامی گنجوی سروده است. این مثنوی در بیست مقالت آمده و به گفته ذریعه: ۹/۲۹۸ به سال ۶۹۷ به پایان رسیده و ۳۳۱۰ بیت را دربر دارد.

آغاز :

«بسم اللّه الرحمن الرحیم

خطبه قدس است بملک قدیم

رایحه حکمت و توقیع راز

نیست مکر کاین رقم جان گداز».

انجام افتاده:

«دل برود چشم تو مایل بود

دست نظر رشته کش دل بود

دیده بادام چوبی پرده گشت

مغز وی از هر دهنی خورده گشت».

نستعلیق زیبا، عناوین شنگرف و لاجوردی، صفحات و مصراع ها مجدول به مشگی، لاجوردی، طلائی، جلد تیماج حنائی بی مقوّا.

۱۰۵ گ، ۱۵ س، ۱۵×۲۳ سم.

آقا نجفی ۹/۳۳۰.

دیوان نوائی

اشاره

(ادب ترکی)

از : نظام الدین امیر علی شیر نوائی، جغتائی (۹۰۶)

حدود دو هزار و دویست بیت غزلیات عارفانه است که به زبان ترکی جغتائی «ازبکستان» شوروی سابق با تخلص نوائی سروده است.

نامبرده وزیر دانشمند سلطان حسین میرزا بایقرا گورکانی (۹۱۱) بوده و به گفته ذریعه **۹/۱۲۲۶** در شعر فارسی با: «فنائی» و «فانی» تخلص می کرده است.

آغاز :

«اشرقت من عکس شمس الکأس انوار الهدی

یار عکسین میده گوردیب جام دین چقدی».

انجام:

«ای حسینی سلطنتدیق آنچه فخریم یوقتو رور

کیم دیکایلار کویی ننگ خیل گداسیندن منی».

نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد تیماج زعفرانی، ضربی دارای ترنج.

۸۵ گ، ۱۳ س، ۵/۱۶×۵/۲۱ سم.

ریحانه ۶/۲۴۰.

مجموعه

۱ زبده الأصول (۱ پ ۷۱ پ)

(اصول عربی)

از : شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱)

بشماره (۵۵) مراجعه شود.

۲ الدرر البهیه (۷۲ پ ۷۶ پ)

(صول عربی)

از : ملّا محسن بن محمّد سمیع کرمانشاهی (پس از ۱۲۲۱)

منظومه ایست در ۹۱ بیت که مهمترین قواعد اصولی را دربر دارد، در این نسخه آغازی در حاشیه مطابق با آقانجفی ۱/۴۰ و ذریعه ۸/۱۲۱ آمده این چنین :

«سبحان من لایزال محسنا

حمدی الیه الملک المهیمنا

احمده شکرا علی نوا له

مصلیا علی النبی و آله»

و آغاز در متن :

«ابدأ بالحمد و بالصّلواه

علی النبی و آله الهداه

فی نظم تلک الدرر الفقهیه

نظائر الحکم بها محویّه».

انجام:

«فرجّحوا بایّما یرجّح

من عقل او نقل و ذامتّضح

و اوّلوا المرجوح کیلا یطرحوا

و الجمع للشاهد ایضا صرّحوا».

۳ معالم الاصول (۷۸ پ ۱۵۵ پ)

(اصول عربی)

از : شیخ حسن بن زین الدین شهید دوّم (۱۰۱۱)

بشماره (۵۶) مراجعه شود.

نسخ زیبا، اسماعیل بن خلیل، اول ۱۲۳۳، در دوّم نام کاتب و تاریخ کتابت نیامده، گویا همو، سوم: سه شنبه ۹ ربیع

الثانی ۱۲۳۳، نشانها و عنوانها شنگرف، اول و دوّم حاشیه نویسی دارد.

جلد تیماج قهوه ئی، ضربی، در مجموعه فوائدی نیز آمده است.

۱۵۵ گ، سطور مختلف، ۱۵×۵/۲۱ سم.

آقا نجفی ۱/۴۰.

معالم الأصول

(اصول عربی)

از : شیخ حسن بن زین الدین شهید دوّم (۱۰۱۱)

بشماره (۵۶) مراجعه کنید.

نستعلیق و شکسته نستعلیق، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد جلد تیماج حنائی، ضربی «مالکیت سید کاظم ابن سید حسین رشتی و یوسف نجفی گیلانی با مهر بیضوی «یوسف ایها الصدّیق» و مالکیت محمد رشتی با مهر وی بر فراز صفحه نخستین و مهر مربع «عبده کاظم بن حسین موسوی» روی صفحه اول و آخر دیده می شود. حاشیه نویسی دارد. موریانه آسیب جزئی به کتاب رسانده.

۹۴ گ، سطور مختلف، ۱۵×۵/۲۱ سم.

الرمل؟

(رمل فارسی)

از : ؟

مطالب را در موضوع رمل و دانستن پاسخ پرسشهائی که از رمّال پرسند و او باید جوابگو باشد با عنوانهای «اگر پرسند اگر پرسند» نگاشته است.

آغاز : «بسمله، در بیان خانه اوّل که خانه اوّل تن و جان است، و ابتدای کارها اگر شکل اوّل سعد باشد دلیل بر سعادت کند و قوّت طالع».

انجام : «هفتم طبیب که در این رنج واقف است، این چیزی صحت یافتن این قاعده ابداح است، قاعده سکن».

نستعلیق، عناوین و نشانها شنگرف، جلد شمیز، عطف گالینگور، پشت جلد و فراز صفحه اول: کتاب مهراین» آمده پس از

کتاب دو صفحه جدول «قاعده سکن» آمده است.

۸۵ گ، سطور مختلف، ۱۵×۵/۲۱ سم.

جنگ

(اخلاق فارسی)

از : شیخ علی نصیر الشریعه اصطهباناتی (ق ۱۴)

روایت، حکایت، تاریخ، مرثیه، شعر و آنچه که در مجالس وعظ و ارشاد بکار آید به صورت پراکنده گرد آورده، و در محرم ۱۳۳۸ شروع و جمادی الثانی ۱۳۴۴ به پایان برده است.

آغاز :

«ساصبر محروما و ان کنت موجعا

کما صبر العطشان فی البلد القفر».

انجام : «آه آه شوقا الی رؤیتهم، اولئک الّذین انعم اللّه علیهم من النبیین والصّدیقین و الشهداء و الصّالحین، و حسن اولئک رفیقا».

نستعلیق، بخط گردآورنده: در صفحه ۳ اجازه امور حسبیه میرزا ابراهیم حسینی معروف به میرزا آقا اصطهباناتی به صاحب اثر و مهر بیضوی «ابراهیم الحسینی» و مهر بیضوی دیگر «عبده الراجی ابوالحسن» کاتب اجازه، دیده می شود، جلد تیماج حنائی سیر.

۲۴۰ گ، سطور مختلف، ۵/۱۸×۵/۲۱ سم.

مجموعه

۱ تجوید (۱ پ ۳۶ پ)

(علوم قرآن فارسی)

از : ؟

مختصریست در مهمترین قواعد تجوید که در مقدمه دندانها و ویژگی هر یک را بیان نموده، و در خاتمه وقف و بخشهای آن را توضیح داده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... این مختصریست در معرفت بعضی از قواعد ضروریّه تجویدیّه».

انجام : «یا دو مطلب باشد، مثل: ربّنا ظلمنا انفسـنا سـکته، و ان لم تغفرلنا و ترحمنا، یا کلمه مستقله باشد، مثل و قیل من واق. و، وقفه، وس سکته است».

۲ آداب الصّلاه (۳۷ پ ۸۷ پ)

(فقه فارسی)

از : ملّا محمد باقر بن محمّد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

در آداب و چگونگی نمـاز و مسـتحبات و تعقیبات آن به طور مختصـر، در آغاز پاره ای از مسائل اعتقادی را آورده، و پس از آن آنچه متعلّق به نماز است و در بخش پایانی آنچه اختصاص به

زنان دارد.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... چنین گوید احقر عباداللّه... که چون نماز عمده ارکان ایمان است، می باید بنده مؤمن شرایط و آداب آن را بداند».

انجام : «این مجملی است از احکام مختلفه مردان و زنان، و احکام دیگر هست که در کتب مبسوط مذکور است».

نسخ، جلد تیماج مشکی بی مقوّا، در کتاب اول عناوین نانوشته. پس از کتاب دعای عقیقه بدو گونه و مهر بیضوی «عبده علی الموسوی» که گویا کاتب نسخه باشد آمده است.

۸۷ گ، ۱۰ س، ۵/۱۴×۵/۲۰ سم.

آقا نجفی ۱/۲۰۵، کتابشناسی مجلسی ۶۷.

سراج منیر

(اخلاق فارسی)

از : قاضی محمد شریف بن شمس الدّین محمد کاشف شیرازی (۱۰۶۰)

بشماره (۲۴) مراجعه شود.

نستعلیق زیبا، ذیحجه ۱۲۶۱ ، روی برگ اول ملکیت با مصالحه و مهر بیضوی «فخرالدین بن محمد حسین طباطبائی» و ملکیت با هبه و مهر بیضوی «غلامرضا و بقیه خوانده نشد » دیده می شود. عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج قهوه ای روشن، روغنی ضربی، ترنجدار.

۹۳ گ، ۱۱ س ، ۱۴×۲۱ سم.

عین الحیاه

(دعا فارسی)

از : محمد مهدی بن علی اصغر بن محمد یوسف قزوینی (۱۱۲۹)

دعاهائی را که مخصوص به زمانی نیست، و می توان آنها را در هر حال خواند از مصباح کفعمی و جز آن گرد آورده با ترجمه بیشتر آنها و توضیح و شرح، در یک مقدمه و سه باب قرار داده اینچنین:

مقدمه: در بیان فضایل آنها.

باب اوّل: در ادعیه منقوله از مصباح کفعمی.

باب دوّم: در ادعیه منقوله از غیر مصباح

باب سوّم: در مناجاتها.

برخی از دعاها ترجمه نشده است.

آغاز : «بهترین کلامی که وسیله استجابت دعوات تواند بود، و خوشترین مرامی که باستدعای آن ادراک مأمولات توان نمود».

انجام : «من صفوتک الأبرار من خاصتک یا ارحم الراحمین، از جمله برگزیدگان تو که نیکوکارانند از جمله دوستان خالص تو، ای رحم کننده تر رحم کنندگان».

نستعلیق زیبا، دعاها نسخ معرّب، چهار دهم محرم ۱۲۴۱ عناوین و نشانها شنگرف، چند یادداشت ولادت و وفات پس از کتاب آمده، جلد تیماج مشگی، ضربی.

۱۷۰ گ، سطور مختلف،۱۴×۲۱ سم.

آقا نجفی ۱۰/۳۵۹، ذریعه ۱۵/۳۷۰.

مجموعه

۱ پریشان (۱ پ ۳۰ ر)

(ادبیّات فارسی)

از : میرزا حبیب اللّه قاآنی بن محمّد علی گلشن (۱۲۷۲)

حکایت، اخلاق، طنز و جز آنها را به نظم و نثر ادبی نگاشته، که هدف مؤلف: ساختن کتابی در برابر گلستان سعدی بوده، و آن گونه است که خود گوید:

در این کتاب پریشان چه بینی از ترتیب

عجب مدار که چون نام خود پریشانست.

قاآنی آن را به نام سلطان محمد شاه نبشته است.

آغاز : «توانا خدائی که بیخودان بزم محبّت گاهی هست قدرت اویند، و گاهی مست رحمت او، چه هر چشمی بیخود بر هم زنند برهان قدرت اوست، و چون باز

کنند دلیل رحمت او».

انجام:

«یا رب از این غم دل من شاد کن

از غم دنیا دلم آزاد کن».

۲ دیوان حکیم قاآنی

(ادبیات فارسی)

از : میرزا حبیب اللّه قاآنی بن محمد علی گلشن

حدود پانزده هزار و پانصد بیت است در قصاید، غزلیات، مدایحِ سرشناس هایِ زمان خویش، ترکیب بند و جز اینها. گویا همه دیوان نباشد.

آغاز :

«دوشم ندا رسید ز درگاه کبریا

کای بنده کبر بهتر از این عجز باریا

خوانی مرا خبیر و خلاف تو آشکار

دانی مرا بصیر و نفاق تو برملا».

انجام افتاده:

«ای دریغا قدر قاآنی نداند هیچکس

جز خدیو ملك ایران جانشین تخت کی».

نستعلیق، علی رشتی، دوازدهم صفر ۱۲۷۵ (پایان کتاب اول) عناوین شنگرف، مجموعه در متن و حاشیه آمده، در نظم ابیات حروف آخر به ترتیب الفباء رعایت شده، جلد تیماج قهوه ئی روشن، روغنی، ضربی.

۲۱۵ گ، ۲۱ س متن، ۴۲ س حاشیه، ۱۴×۲۲ سم.

ذریعه ۳/۱۹۷ (پریشان).

جامع القوانین

(ادبیّات فارسی)

از : خلیفه شاه محمد کنوجی (۱۰۸۵)

مختصریست در آداب نامه نگاری بروشـی ادیبانه و انشائی شـیوا که در یک مقدمه و چهار فصل و یک خاتمه آمده است این چنین:

فصل اوّل: در مکتوبات (نامه های واقعی).

فصل دوّم: در رقعات (نامه های انشائی یا منشآت)

فصل سوّم: در مراسلات شامل دو بخش

۱ در مراسلات تهنیت آمیز.

۲ در مکاتبات تعزیت انگیز.

فصل چهارم: در آداب و القاب.

خاتمه: در چندین قوانین، صدور فرامین، نوازش نامه ها و جز آنها.

آغاز : «ستایش و نیایش مر احدی را، که کاتب فصاحت بیان خرد دانشوران از تحریر انشای ثنای بیکرانش چون قلم سرگردان است».

انجام : «چون وسـمه مشـکبار زهره جبینان نازنین، منظور نظر دانا دلان سـخن آفرین باد، از حرمت آنکه ایزد پاک کرده اسـت مخاطبش بلولاک».

نستعلیق، دوّم شوال، روز یکشنبه، ۲۵۰ (بقیه را موریانه

خورده) عناوين و نشان شنگرف، جلد تيماج حنائى

۵۶ گ، ۱۵ س، ۵/۱۲×۵/۲۲ سم.

فهرست كتب چاپى مشار ۱/۵۵۰، گنج بخش ۳/۱۱۴۹.

مفاتيح الشرايع

اشاره

(فقه عربى)

از : ملّا محسن ابن مرتضى فيض كاشانى (۱۰۹۱)

بشماره (۵۰) مراجعه شود. نسخه حاضر جلد دوّم مى باشد.

نسخ، سيد مصطفى نهاوندى بن ميرسيد على حسينى، روز دوشنبه، دهه دوم ذيحجه، ۱۱۹۰، عناوين و نشانها شنگرف، جلد گالينگور جديد.

۲۳۹ گ، ۱۷ س، ۱۳×۲۱ سم.

مجموعه

۱ الدرّه النّجفيّه (۱ پ ۹۱ پ)

(فقه عربى)

از : سيد محمّد مهدى بن مرتضى بحرالعلوم (۱۲۱۲)

بشماره (۲۸) مراجعه شود.

۲ صرف ملّا (۹۱ پ ۹۴ ر)

(صرف فارسى)

از : ؟

يكصد و بيست بيت است در قاعده هاى مهم صرف كه در بخش پايانى عنوان هاى «قاعده قاعده» دارد.

آغاز :

«بسمله، صرف الّلسان نحو ثنائه اولی

و عطف البیان الی خاتم اولیائه احری

کلمات عرب سه قسم بود

نامشان حرف و فعل و اسم بود».

انجام:

«واو چون ز پی شود وارد

الفی را که او بود زائد

پی دفع ثقالت او همه جا

می شود همزه چون کساء رداء».

۳ وجیزه التصریف (۹۵ پ ۱۱۵ پ)

(صرف عربی)

از : ابن عباس عرب

پانصد بیت است در قواعد صرف که در نظم آنها توجه به «الشافیه» ابن حاجب (۶۴۶) داشته است.

کتاب در یک مقدّمه و هفت باب آمده بدین قرار:

الباب الأول: فی اصول الأبنیه.

الباب الثانی: فی المنسوب.

الباب الثالث: فی الجمع.

الباب الرابع: فی اسم الجنس.

الباب الخامس: فی الوقف.

الباب السادس: فی المقصور.

الباب السابع: فی ذی الزّیاده.

آغاز :

«الحمدللّه العزیز المقتدر

و خالق الخلق لأمر قد قدر

ثمّ الصّلواه للنبی الأمجد

خیرالوری بدرالدّجی محمّد».

انجام:

«و ما ذکرت فی جمیع ما سبق

فکلّه یکون بالحق احقّ».

کتاب اول و سوّم نسخ، عناوین شنگرف. کتاب دوّم: نستعلیق، علی بن حاج محمد حسین ساکن قلعه مسیب پائین از توابع دارالسّلطنه اصفهان. جلد تیماج زرشگی سیر، بی مقوّا.

۱۱۵ گ، سطور مختلف، ۵/۱۵×۲۱ سم.

اسرار الآیات وانوار البیّنات

(فلسفه عربی)

از : صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰)

در اسرار آیات الهی و نشانه های عظمت آفریدگار که در انواع آفریدگان بودیعت نهاده شده و ملّا صدرا آنها را از آیه های قرآن روی پایه های فلسفی اشراقی و آراء عرفانی کشف نموده است.

این کتاب مباحثی پیرامون مبدأ و

معاد را در بردارد و در سه طرف (علم ربوبی، افعال الهی، معاد) آمـده، و هر طرف دارای مشاهـدی مشـتمل بر چنـد قاعده می باشد.

آغاز : «نحمدك اللّهمّ یا من بیده ملکوت الأرض والسّماء، و الیه یتشوّق و یدور الأشیاء، یا حی یا قیّوم، ایّاك نروم و نصلّی و نصوم».

انجام : «فصار الحسّ و الخیال واحـدا حینئـذ، و المتخیل بعینه محسوسا، و المحجوب مکشوفا، و المعلوم حاضـرا، کقوله: علمت نفس ما احضرت».

نستعلیق، محمد حسین، روز یکشنبه، آخر شعبان، ۱۱۶۰ عناوین و نشانها شـنگرف، صفحه ها مجدول بطلائی و مشگی، دارای سرصفحه زیبا، جلد شمیز، عطف گالینگور، موریانه به کتاب آسیب رسانده، کاتب بیك واسطه از نسخه مصنف نقل کرده.

۱۹۰ گ، ۱۷ س، ۱۲×۲۰ سم.

ریحانه ۳/۴۱۷، آقا نجفی ۱۹/۳۸۳.

المختصر النافع

(فقه عربی)

از : محقق حلّی، جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید (۶۷۶)

بشماره (۱۷۲) مراجعه شود. نسخه حاضر از آغاز تا پایان کتاب الوصایا می باشد.

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، عناوین و نشان ها شنگرف، برخی از عناوین نانوشته، جلد تیماج نیلی روشن

۱۲۹ گ، ۱۲ س، ۱۴×۲۱ سم.

جنگ

اشاره

(متفرقه فارسی)

از : ؟

مطالبی تفسیری، حدیث،تاریخ، داستان، اشعار پند و اندرز، سوگواری و جز آنها را که در مجالس ارشاد بکار آید گردآورده و بدون نظم نگاشته است.

آغاز : «و جادلهم بالتی هی احسن، مقدمه بعد از پنج دلیل نبوت در هر زمان عالم بوده در اسلام، مثل ابن جوزی».

انجام:

«بنده حلقه بگوش ار ننوازی برود

لطف کن لطف که بیگانه شود حلقه بگوش».

نستعلیق، نام کاتب و مؤلف وتاریخ کتابت ندارد، کاغذ

مربوط به نیمه دوم قرن حاضر است.

۲۹۶ گ، سطور مختلف، ۱۳×۲۰ سم.

مجموعه شعری

(عرفان فارسی)

از : ؟

شعرهای پراکنده ای است از شاعرانی چون: کلیم، سرور، صبوحی، هلالی، سحر، مجید، رفیق، هجری، هاتف، دامی، طبیب، فغانی، نقی، طوفان، مشتاق، محتشم، عاشق، جامی، وحشی، سعدی، عرفی، شاهی، عراقی، حافظ، غیرت و دیگران که بیشترین در موضوع عرفان، و بگونه غزل می باشد.

آغاز :

«بدل کردم بمستی عاقبت زهد ریائی را

رسانیدم به آب از یمن می بینا و تقوا را».

انجام:

«جانم شده گمراه وبدل مانده خیالی

زانسرو که می رفت بصد ناز خرامان».

شکسته نستعلیق زیبا، مجموعه به صورت بیاض است، پس از پایان یادداشت خرید آن از ساوه به پنج ریال در دهه اوّل شوال ۱۳۵۰ قمری، و هدیه آن به ریحان اللّه در پنجشنبه ۷ ذیقعده ۱۳۵۲، و پایان آن: «سید مرتضی شریف عسکری» آمده است. جلد تیماج سبز بی مقوّا.

۱۵۹ گ، ۱۵ بیت، ۱۱×۲۱ سم.

مجموعه

۱ شرح مراح الأرواح (۱ پ ۹۷ ر)

(صرف عربی)

از : حسن بن علاءالدین الأسود (۱۰۲۵)

شرحی است متوسط بر کتاب «مراح الأرواح» احمد بن علی بن مسعود با عناوین «قال اقول» که الفاظ پیچیده آن را معنی نموده و مشکلاتش را توضیح داده است.

آغاز : «الحمدللّه الّذی صرف افکار قلوبنا الی صراط مستقیم، و نوّرها بنور الهدایه الی الدین القویم».

انجام : «و فی التی لایجتمع الاعلالان یکون حکمها ایضا کحکم طوی للمبالغه نحو طویان اقول: ای مستغن عن الشرح».

۲ مراح الأرواح (۹۸ ر ۱۱۵ پ)

(صرف عربی)

از : احمد بن علی بن مسعود (ق ۷)

مختصری است در علم صرف دارای هفت باب بدین قرار

الباب الاول: فی الصحیح.

الباب الثانی: فی المضاعف.

الباب الثالث: فی المهموز.

الباب الرّابع: فی المثال.

الباب الخامس: فی الاجوف.

الباب السادس: فی الناقص.

الباب السابع: فی اللّفیف.

آغاز : «قال المفتقر

الی اللّه الودود احمد بن علی بن مسعود غفراللّه له و لوالدیه... اعلم انّ الصرف ام العلوم و النحو ابوها».

انجام افتاده: «و اذا اردت ان تعرف احکام نونی التأکید فی اللّفیف و الناقص فانظر الی حروف العلّه... و ان کانت ضمیر افا نظر الی ماقبلها».

کتاب اول نستعلیق متن نسخ، ابوالحسن بن محمد کریم رضوی دلیجانی، به دستور برادرش میرزا محمد معصوم، ظهر روز سه شنبه محرّم ۱۰۹۷، دوم نسخ، عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج مشگی روغنی، ضربی، ترنجدار، فرسوده، مرمت شده.

۱۱۵ گ، سطور مختلف، ۱۲×۲۰ سم.

آقا نجفی ۷/۲۲۰. معجم المؤلفین ۳/۲۴۶. الأعلام ۱/۱۷۵.

لیلی و مجنون

اشاره

(ادبیات ترکی)

از : محمد بن سلیمان فضولی، حلّی بغدادی (۹۶۳)

در حدود دو هزار و ششصد بیت است در غزلهای عرفانی به سوژه لیلی ومجنون همانگونه که شاعران دیگری چون نظامی گنجوی و جز او چنین کرده اند.

آغاز افتاده:

«لؤلو سینی ایلیوب جهانتاب

لب تشنه لری دورایله سیراب

لردون کبی لطف ایدنده ظاهر

دامن دامن تو کر جواهر».

انجام:

«دم خیر سوزمدن اور دمادم

ویر خیردیمزمن ایسم ایسم

هم مصلحت اول که ارمیم دم

ختم ایله لم که خیر بالسم».

نستعلیق،نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، عناوین شنگرف جلد تیماج مشگی بی مقوا.

۹۷ گ، ۱۴ س، ۵/۱۳×۵/۱۸ سم.

ذریعه ۱۸/۳۹۵. ریحانه ۴/۳۴۳.

مجموعه اشعار

(عرفان فارسی)

از : ؟

شعرهائی در موضوع اخلاق، عرفان، سوگواری و جز آنها به صورت غزل، مخمس رباعی و دیگرگونه از: واعظ قزوینی، خواجه عبداللّه انصاری و دیگران فراهم آورده و در این مجموعه نبشته است.

آغاز :

«ای به درگاه تو درویش و توانگر محتاج

بسکه دریای کرمهای تو باشد مواج

گردو صد معصیت از خلق به بینی هر دم

هیچکس را، ز دَرِ خویش نسازی اخراج».

انجام:

«در عالم مظاهر شیخ شریعتم

در کشور حقایق پیر طریقتم

در شرع، شیخ شهر شدیم اور گمرهان (چنین)

در شاه عشق راهل هدایتم چنین».

نستعلیق، نام کاتب نیامده، خطها گوناگون. حدود سال ۱۳۵۴ قمری، جلد تیماج مشگی بی مقوا.

۱۷۱ گ، سطور مختلف، ۱۱×۵/۱۷ سم.

مجموعه

۱ زادالعقبی (۱ ر ۹ پ)

(دعا فارسی)

از : ؟

دعاهای مختصری است در آداب وضو، بیرون رفتن از خانه، نماز والدین، دعای آمرزش، بعد از نمازهای یومیه، دعای حضرت امام محمد تقی، امام حسن عسکری، امیرالمؤمنین

(علیه السلام)

، شرح صنمی قریش، دعای آن.

عنوانی که گفته شد بر فراز صفحه آغازین آمده است.

آغاز : «بسمله، روایت کرده ثقه الاسلام در کافی و رئیس المحدثین در فقه و شیخ الطائفه در تهذیب از عبدالرحمن بن کثیر الهاشمی».

۲ مجموعه دعاهای مختصر (۱۰ ر ۱۱۵ پ)

(دعا فارسی)

از : ؟

تعقیبات نمازها، دعاهای وقت خواب، نور و شرح آن، شمایل و شرح آن، تاج نامه و شرح آن، هفت آیه، شش قفل، جوان عرب، مجیر، قرض،گنج العرش، روزهای ماه رمضان، استغاثه، دوازده امام

(علیه السلام)

(به نظم) و جز آنها در این مجموعه آمده است.

آغاز : «بسمله، الحمد للّه ربّ العالمین... امّا بعد بر لوح برادران ایمانی می رساند که این مختصری است مفید».

انجام:

«و علیهم صلواتی و سلامی الفا

بنهار و لیال و

غدات و عشیّ».

۳ لبّ الحسنات (۱۱۶ ر ۱۷۵ ر)

(دعا فارسی)

از : ملامحسن محمّد بن مرتضی، فیض کاشانی (۱۰۹۱)

دعاهای کوتاه و آداب و اوراد روزها و شبها و ساعتها را در سه باب و هر باب دارای چند فصل به دستور شاه عباس دوّم صفوی (۱۰۷۷) گرد آورده و در ماه صفر ۱۰۷۳ به پایان برده است.

عنوانهای باب چنین است:

باب اول: در اوراد متکرّره ایام و لیالی.

باب دوّم: در اوراد ایّام هفته.

باب سوّم: در اوراد شهور. مؤلف اینجا از کتاب «زادالعقبی» خود نام می برد (۱۵۵ ر).

آغاز افتاده : «من العباد حسبی الّذی هو حسبی مذکنت حسبی اللّه و نعم الوکیل و چون از خوابگاه برخیزد بگوید: اللّهم اعنّی علی هول المطّلع».

انجام: «بانجام آمد خلاصه اعمال حسنه سنه، مسمّات بلبّ الحسنات. والحمد للّه اوّلاً و آخرا».

نستعلیق، دعاها نسخ، عناوین و نشان ها شنگرف، و برخی نانوشته، جلد تیماج قهوه ئی، روغنی، ضربی. پس از کتاب سوّم در موضوع توبه و دعای آن و دعاهای مختلف و مناجات عبداللّه عباس (چنین) دعاهای: بعد از نماز صبح، خضر

(علیه السلام)

، صلوات، حاجات، اول ماه، تسبیح، و دانستن شب قدر و جز آنها آمده است.

۱۹۴ گ، سطور مختلف، ۱۱×۱۷ سم.

آقا نجفی ۲۱/۱۹۵ (لبّ الحسنات).

القوانین المحکمه

(اصول عربی)

از : میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی (۱۲۳۱)

دوره مهمی است در اصول فقه و بسیار عمیق و از روز تألیف تا اواخر قرن چهارده از کتب درسی حوزه های علمیه شیعه بشمار می رفت، دانشمندان همواره آن را مدّ نظر داشته اند.

این کتاب در دو جلد که یک مقدمه و چند باب و یک خاتمه را دربر دارد با عنوان های «قانون قانون» آمده، و در قم آخر

ربیع الثانی به سال ۱۲۰۵ به پایان رسیده است. نسخه حاضر هر دو جلد را دارد.

آغاز : «الحمدللّه الذی هدانا الی اصول الفروع و فروع الاصول، و ارشدنا الی شرایع الأحکام بمتابعه الکتاب و سنّه الرّسول».

انجام : «فلابد من ملاحظه المجموع و موازنه بعضها مع بعض، و التزام الراجح و ترک المرجوح، رجّح اللّه حسناتنا فی میزان المحاسبه علی السّیئات».

نسخ، محمّد جعفر بن آقا محمد گلپایگانی، سه شنبه، ۱۶ صفر، ۱۲۵۰ در دارالسلطنه اصفهان در مدرسه صدریه، در حاشیه تصحیح شده و دارای بلاغ می باشد، حواشی از مصنف دارد، عناوین و نشانها شنگرف، پشت برگ اول وپایانی: مالکیت محسن با مهر بیضوی «یا محسن قداتاک المسیء» و مالکیت عبدالحمید و مهر بیضوی وی دیده می شود. جلد تیماج مشکی، ضربی.

۲۰۷ گ، ۲۹ س، ۱۶×۵/۲۷ سم.

آقانجفی ۱/۱۴۷، ذریعه ۱۷/۲۰۲.

الروضه البهیه فی شرح اللّمعه الدّمشقیه

(فقه عربی)

از : شهید دوّم، زین الدّین بن علی عاملی (۹۶۶)

بشماره (۴) مراجعه شود. نسخه حاضر هر دو جلد را دارد.

نسخ، محمد ابراهیم بن خواجه محمد، پنجم رمضان ۱۰۸۵، عنوان و نشان شنگرف، جلد جدید تیماج مشگی عطف زرکوب، پس از کتاب صورت نامه ای است از شخصی بنام علی بن مؤید به مرحوم شهید اوّل «شمس الدین» مبنی بر:

تقاضای تشریف فرمائی معظم له به خراسان. حاشیه نویسی دارد.

۳۷۹ گ، ۲۱ س، ۵/۱۸×۲۵ سم.

حاشیه الشرح الجدید للتجرید و حواشی الدوانی

(کلام عربی)

از : ؟

حاشیه ای است بر شرح تجرید علاءالدین علی بن محمد قوشچی (۸۷۹) و حاشیه های ملّا جلال الدین دوانی با عنوان های

«قوله، قال المحقق، قال المحقق فی الحاشیه، قال الشارح» گویا از: آقا حسین بن جمال الدّین خوانساری (۱۰۹۹) باشد که در ذریعه ۶/۱۱۴ آمده است.

آغاز افتاده: «تتوهمن انّه علی هذا یکون مداخلا علی الوجه الثانی لظهور فساده... قوله انما اقحم لفظ النوع اه، النکتان اللّتان ذکرهما انما تجریان فی بعض الاحتمالات».

انجام افتاده : «قال الشارح اذ من اجزائها ما یجوز ان یکون علّه... و لا یلزم محذور قولک علّه المرکب علّه لکل جزء منه فیلزم ان یکون».

نسخ خوب، نام کاتب وتاریخ کتابت ندارد،عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج قهوه یی.

۱۱۳ گ، ۲۷ س، ۵/۱۶×۵/۲۵ سم.

الوافی

اشاره

(حدیث عربی)

از : ملّا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱)

بشماره (۷۱) مراجعه شود. نسخه حاضر جزء دوّم می باشد که ۱۲۷ باب را در بردارد آغازین آنها «باب الأضطرار الی الحجّه» و پایانی آنها «باب النوادر» است.

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، باب النوادر افتاده برگهای پایانی وصالی شده، عناوین و نشان ها شنگرف پیش از کتاب فهرست بابها آمده. جلد تیماج مشگی، ضربی، ترنجدار.

۲۳۶ گ، ۲۱ س، ۱۸×۵/۲۵ سم.

کنزاللّغه

(لغت فارسی)

از : محمد بن عبدالخالق بن معروف (ق ۹)

بشماره (۱) مراجعه شود.

نستعلیق، بیستم شعبان، روز جمعه، سال ۱۰۳۳، عناوین و نشانها شنگرف، جلد تیماج قهوه یی سیر، روغنی، ضربی مهر بیضوی

«مجید الموسوی» در نخستین صفحه و بیضوی «عبده المسیح» در صفحه آغازین و پایانی دیده می شود.

۱۹۰ گ، ۲۳ س، ۱۸×۲۵ سم.

شرح تجرید الکلام (الجدید)

(کلام عربی)

از : علاءالدین علی بن محمد قوشچی (۸۷۹)

بشماره (۱۲۱) مراجعه شود. نسخه حاضر مبحث جواهر و اعراض می باشد.

نستعلیق، ظهر دوشنبه، ۱۰۳۸ در مشهد، در اطاق صحن خواجه علی بن حاج محمد هاشم مشهدی، حاشیه از اسفار، حاشیه قدیم، ملا عبدالرزاق وجز اینها دارد. جلد تیماج حنایی، روغنی ضربی.

۲۵۷ گ، ۲۱ س، ۱۳×۲۵ سم.

جهان گشای نادری

(تاریخ فارسی)

از : میرزا محمد مهدی بن محمّد نصیر منشی استرابادی (ق ۱۲)

بشماره (۱۸۲) مراجعه فرمائید.

نسخ، نام کاتب را محو کرده اند، روز جمعه دوازدهم شوال، ۱۲۳۶، عناوین و نشان ها شنگرف، جلد تیماج مشگی، ضربی.

۱۹۷ گ، ۲۵ س، ۱۴×۲۵ سم.

مجموعه

۱ رضاع (۱ پ ۶ ر)

(فقه فارسی)

از : ملاّ محمّد تقی بن مقصود علی مجلسی اصفهانی (۱۰۷۰)

در احکام رضاع و آنان که با شیر دادن بر انسان حرام می شوند، و شرایط رضاع حرام کننده با اشاره به دلایل مسائل، که بیست و هشت مورد را می شمارد.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... که چون در این عصر افراط و تفریط بسیار در امر رضاع شده بود».

انجام : «و حضرت فرمودند که: این فعل مکروه است، و شیر و گوشت او باک ندارد، الحمدللّه ربّ العالمین...».

۲ الاعتقادات (۸ پ ۱۸ ر)

(عقائد عربی)

از : محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (۱۱۱۱)

در بیان عقاید شیعه و راه صحیح سلوک الی اللّه آن گونه که از امامان معصوم

(علیهم السلام)

وارد شده است. راه عرفا و متصوفه را نکوهش نموده و پدر خود را از آنان جدا می داند.

آغاز : «الحمدللّه الّذی سهّل لنا سلوک شرایع الدین و اوضح اعلامه، و بیّن لنا مناهج الیقین فاکمل بذلک علینا انعامه».

انجام : «وفقنا اللّه و ایّاک لما یحبّ و یرضی، و یجعلنا و ایّاک ممّن یذکر فتنفعه الذکری».

۳ مفاتیح الشرایع (۲۲ پ ۲۳۹)

(فقه عربی)

از : ملاّ محسن محمد بن مرتضی کاشانی (۱۰۹۱)

بشماره (۵۰) مراجعه شود.

کتاب اول نستعلیق، محمد محسن بن حبیب اللّه، ۲۱ ربیع الثانی ۱۱۱۵، پس از پایان دو صفحه در اوزان شرعیه به تقدیر شیخ محمد و تقدیر محمد

محسن در ۱۴ رجب ۱۱۱۵ نگارش یافته است مهر مربع «یا امام زین العابدین» روی برگ ۹ دیده می شود.

کتاب دوّم نسخ محمد مهدی بن حبیب اللّه، هیجدهم رمضان ۱۱۱۹، عناوین شنگرف، پس از پایان خاصیت و تأثیر «حرز دافعه» و سپس حرز در دو صفحه آمده است.

کتاب سوّم: نستعلیق محمد مهدی بن حبیب اللّه بیرجندی قائینی شروع به استنساخ روز چهارشنبه چهاردهم ربیع الاول ۱۱۱۹ در قریه خراشاد، و پایان در بیست و پنجم رمضان ۱۱۲۰ عناوین و نشان شنگرف. پیش از کتاب ولادت و وفات بسیار کسان آمده و پس از آن دانستن وزن صاع، جلد ندارد.

۲۳۹ گ، سطور مختلف، ۵/۱۷×۲۳ سم.

آقانجفی ۱۳/۱۸۸ (رضاع) و ۱/۸۳ (اعتقادات).

صحیفه کامله سجّادیّه

اشاره

(دعا عربی)

از : حضرت سجّاد، علی بن الحسین بن علی بن ابیطالب

(علیهم السلام)

(شهادت ۹۵)

بشماره (۱۱۵) مراجعه شود. نسخه حاضر با ترجمه زیرنویس می باشد.

دعاها نسخ، ترجمه نستعلیق. نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد صفحه ها مجدول بشنگرف و مشگی و طلائی، عناوین طلائی، ترجمه بشنگرف، جلد تیماج مشگی.

۱۹۰ گ، ۲۰ س، ۵/۱۵×۲۴ سم.

اشعّه اللّمعات

(عرفان فارسی)

از : نورالدین عبدالرّحمن بن احمد جامی (۸۹۸)

شرحی است مزجی و شیرین بر «اللّمعات» فخرالدین ابراهیم بن بزرگمهر (یاشهریار) بن عبدالغفار همدانی معروف به عراقی از

شعراء و عرفای قرن هفتم (و ۶۸۸).

این شرح با استفاده از گفته های بزرگان اهل تصوف و عرفان بخصوص ابن عربی و صدرالدین قونوی و یاران او صورت گرفته، و در آغاز آن اصطلاحات صوفیان توضیح داده شده و به سال ۸۸۶ موافق لفظ «اتممته» به پایان آمده است.

آغاز افتاده : «و هم نقد گنج خانه وجود ولوای حمد به دست اوست، و مقام محمود جای نشست او».

انجام افتاده: «و هر که از حقایق عشق و دقایق جمال به زبان حال یا مقال سخن می گزارد».

نستعلیق زیبا، عناوین و متن شنگرف، صفحه ها مجدول به مشگی، آبی، طلائی، صفحه آغازین دارای حاشیه گل و بوته به فیروزه ئی، سرخ، زرد، طلائی و دندان موشی.

در حاشیه کتاب دیوان منسوب به حضرت علی

(علیه السلام)

و ترجمه آنها به نظم فارسی آمده است. جلد تیماج سوخته ئی، ضربی.

۱۵۵ گ، ۱۲ س، ۱۲×۵/۲۲ سم.

آقانجفی ۱۷/۲۹۵.

مجموعه

۱ خزان و بهار (۱ پ ۱۳۷ ر)

(اخلاق فارسی)

از : قاضی محمد شریف (شریفا) ابن محمد اسماعیل متخلص به کاشف (ق ۱۱)

داستان کسانی را که پس از رنج و گرفتاری به آسایش رسیده اند با نثری ادبی شیوا و اشعاری از خود گرد آورده و در یک مقدمه و چهارده اساس و یک خاتمه نگاشته است. بیشتر داستانها از کتاب «الفرج بعد الشّده» ابن جوزی انتخاب شده و بقیه را خود مؤلف گرد آورده است.

سرگذشت نگارنده و مؤلفات وی در خاتمه آمده است. کتاب را بنا به درخواست برادر کهترش محمد اسماعیل

نگاشته و در سلخ شعبان، سال ۱۰۶۰ به پایان آمده است.

آغاز : «چمن آرای فرج بعد از شدّت در خزان بهار روزگار لطف شامل حضرت سبحانی است».

انجام:

«فردوس گلی ز بوستانش

عرش آمده فرش آستانش

در حشر بود ردای او بس –

تن پوش برهنگان بی کس».

۲ جهانگشای نادری (۱۴۷ پ ۱۹۷ ر)

(تاریخ فارسی)

از : میرزا محمّد مهدی بن محمّد نصیر منشی استرابادی (ق ۱۲)

بشماره (۱۸۲) مراجعه شود.

کتاب اوّل نسخ، پس از کتاب: پر کردن مربع، صیغه ازدواج، طلاق، قبالجات و جز این ها آمده. دوّم نستعلیق، برخی از عنوان ها شنگرف و برخی نانوشته. جلد تیماج مشکی روغنی

۱۹۷ گ، سطور مختلف، ۵/۱۵×۵/۲۱ سم.

گنج بخش ۲/۹۱۴. آقانجفی ۲/۲۷۵. (خزان و بهار)

القضاء والشهادات

(فقه عربی)

از : حاج میرزا محمّد بن ملّا محمد کاظم خراسانی (ق ۱۴)

تقریرات درس استاد و پدر خود ملّا محمد کاظم خراسانی «صاحب کفایه» (۱۳۲۹) می باشد، مطالب ارزشمند و فائده های شریف را که بهره برده و در کتابهای پیشینیان نبوده دربر دارد.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... انّی بینا احضر بحث والدی المحقق... سنح بخاطری ان اعمل رساله».

انجام نسخه : «فنقول تارتایظهر الامام

(علیه السلام)

علمه و تعلّقت مشیّته الشّریفه بالعمل علی الواقع فلایبقی مجال حینئذ لأستعمال شئ من موازین القضاء و لا علیه یمین».

نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، جلد شمیز، عطف و گوشه ها تیماج.

۱۲۰ گ، ۱۷ س، ۵/۱۵×۲۲ سم.

ذریعه: ۱۷/۱۴۲. معجم المؤلّفین ۸/۱۳۸.

مجموعه

۱ مشورت با کلام اللّه (۱ پ ۲۱ پ)

(علوم قرآن فارسی)

از : ؟

روش استخاره با قرآن را و اینکه سمت راست سطرهفتم اولین حرف کلمه چیست؟ از الف تا یاء بیان کرده و پس از آن دعاهای گوناگون کوتاه را آورده است.

آغاز : «از حضرت امیرالمؤمین مرویست هر که خواهد مشورت با کلام اللّه کند، اوّل وضو بسازد».

انجام : «با وضوء و رو به قبله در خلوت با جمعیت خاطر یا حیّ یا قیّوم از مجرّبات شمرده اند، به تجربه رسیده».

۲ رساله ای در تجوید قرآن (۲۱ پ ۴۵ پ)

(تجوید فارسی)

از : محمد بن علی بن محمد حسینی

مختصری است در بیان تجوید قرآن که یک مقدمه و شش باب و یک خاتمه را در بر دارد.

آغاز : «الحمدللّه الّذی هدانا للایمان و رزقنا مجاوره بیته وتلاوه القرآن».

انجام : «و لب علامت آیه غیر بصریست، پس بنابراین رمزی که در مصاحف می نویسند بعدد بیست باشد».

۳ اصطلاح کلمات قرآنیه (۴۵ پ

۵۹ ر)

(علوم قرآن فارسی)

از : محمد جعفر

بگفته خود کلمات قرآن که بعضی بر بعضی مشتبه می شود یا احتمال اشتباه می رود به ترتیب سور قرآنی آورده و حلّ اشکال نموده است.

آغاز : «الحمدللّه علی نواله و الصّلواه و السّلام علی محمّد و آله. امّا بعد چنین گوید خادم شرع انور».

انجام : «سوره الناس و فیها کلمتان الأولی ملك النّاس بفتح میم و کسر لام و کاف. الثانیه: من الجنّه بکسر جیم است».

شکسته نستعلیق، نام کاتب نیامده، کتاب اول تاریخ ندارد. دوّم: ۱۳۱ ؟ سوّم: ۲۱ ربیع المولود، ۱۳۰۱ در قریه گرگان در پایان تفأول به قرآن از حضرت علی

(علیه السلام)

که به شماره (۱) همین مجموعه ذکرش گذشت، و پس از آن آداب سفر و فوائد دیگری آمده.

جلد تیماج نیلی، ضربی بدون مقوا.

۶۶ گ، ۱۳ س، ۱۵×۵/۲۱ سم.

مجموعه

۱ حفظ صحت و دفع مرض (۱ پ ۶ ر)

(طب فارسی)

از : ؟

چون مرض وبا آمده بوده بحسب خواهش بعضی از بزرگان این رساله کوتاه را در یک مقدمه و دو فصل فصلی در حفظ صحت، و فصلی در رفع مرض نگاشته است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین، و صلّی اللّه علی محمد و آله الطیبین و رهطه المخلصین».

انجام : «و بتجربه رسیده که آنها که قابل علاج بوده اند به همین طور معالجه شده اند».

۲ الاراده الالهیه (۷ ر ۹ پ)

(فلسفه عربی)

از : ؟

مختصری است در موضوع اراده پروردگار و آفرینش حقایق اشیاء و امر و نهی خداوند متعال بروش فلسفی عرفانی. گویا همان است که در فهرست کتب مشایخ/۳۱۳ آمده است.

آغاز : «اعلم انّه لمّا اقتضت الحکمه الالهیّه لاقتضاء الکینونات الامکانیه».

انجام : «قال

(علیه السلام)

لازلت اکرّر

هذه الآیه حتّی سمعتها من قائلها... وکذلک کان حال مولانا امیرالمؤمنین

(علیه السلام)

فی اغلب الاوقات...».

۳ رساله قطیفیّه (۱۰ ر ۱۳ پ)

(کلام عربی)

از : احمد بن زین الدین احسائی (۱۲۴۱)

پاسخ پرسشهای شیخ احمد بن صالح بن طوق قطیفی است که ۱۶ پرسش بوده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... فیقول العبد... انّ الابن الأرشد الأسعد».

انجام : «قد سئل ایّده اللّه عن هذه المسئله فی المسائل الأولی وکتبنا جوابها، فلا فائده فی ذکره...».

۴ دلیل المتحیرین (۱۴ ر ۶۰ ر)

(عقائد عربی)

از : سید کاظم ابن سید قاسم رشتی (۱۲۵۹)

پاسخ پرسشی است در سبب اختلاف فرقه های اسلامی.

و نسب شیخ احمد احسائی (ص ۳۲) و فهرست کتب وی (۹۳) و کتب مؤلف (رشتی) را نیز دربر دارد (ص ۱۰۴).

آغاز : «الحمدللّه الّذی ارشد من استرشده الی سبیل الرشاد، و اوصل من استهداه الی اعلی الغایات و افضل المراد».

انجام : «و منها رساله فی الجن من اثبات وجودهم... جوابالمسئله اتت من قزوین اتی بها... میرزا موسی ابن... حاج میرزا حسن الشهیر بالرّشتی».

۵ اجوبه اسئله میرزا احمد (۶۲ پ ۸۴ پ)

(متفرقه عربی)

از : شیخ احمدبن زین الدّین احسائی

پاسخ پرسشـهائی است که میرزا احمد در موضوع فرق بین مبدأ و مشـتق در اصل وضع و پرسشـها و پاسـخهائی درباره وجود و جز آنها آمده است.

آغاز : «قال: سلّمه اللّه تعالی ما الفرق بین المبدأ والمشتق فی اصل الوضع؟»

انجام : «اکتبوا علی ذیل قرآنکم لتعرفوا و تأمنوا من الزّلل والخطأ. الحمدللّه ربّ العالمین».

۶ رساله در جواب سؤال شاهزاده محمّد ولی میرزا (۸۵ ر ۹۰ ر)

(کلام فارسی)

از : حاج کریم خان بن ابراهیم کرمانی (۱۲۸۸)

پاسخ پرسشی است از چگونگی طیّ الأرض

در یک مقدمه و چهار فصل، و کرمانی آن را روز شنبه بیست و ششم ربیع الأوّل ۱۲۶۶ به پایان برده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... که چون از سرکار... در خصوص معنی طیّ الأرض و کیفیّت آن».

انجام : «دیگر به جمیع اقسام می توانید جواب بدهید، و از هیچ امری عاجز نیستید».

۷ فائده فی کیفیّه تنعّم اهل الجنه وتألم اهل النار دائماً (۹ پ ۹۷ پ)

(کلام عربی)

از : شیخ احمد بن زین الدین احسائی

مختصری است در چگونگی برخورداری اهل بهشت از نعمتها همیشگی و رنج اهل دوزخ همواره.

آغاز : «اعلم انّه قد ثبت کما قرّرنا فی اجوبتنا انّ اهل النّار متألمون ابداً».

انجام : «و سمیّت ضحاضیح النیران و الجنان بذلک، لأنّها یقع من نار او جنّه تأوی الأتباع».

۸ جواب سؤال فتحعلیشاه قاجار (۹۷ پ ۱۰۴ پ)

(کلام عربی)

از : شیخ احمد بن زین الدین احسائی

آیا پس از مرگ مؤمن، تنها روح وی به بهشت می رود یا با صورت مثالی یا جسمانی و پاسخ را اوائل رمضان ۱۲۳۶ به پایان برده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... حضرت الجناب العالی الشأن، الوثیق الأرکان حاوی السلطنتین... فتحعلی شاه».

انجام : «الی هنا انتهی الجواب لخدمه الحضره المحترمه مدّ اللّه ذلک الظلّ الظّلیل علی البلاد».

۹ رساله قطیفیّه (۱۰۶ پ ۱۴۱ ر)

(کلام عربی)

از : شیخ احمد بن زین الدین احسائی

پاسخ پرسشهای است که شیخ احمد بن شیخ صالح قطیفی در مسائل مختلف کلامی: مشیّت، وجه اختصاص اللّه و قدّوس و سبحان و... به خداوند وامتیاز موجودات بوجود است یا بعدم و جز اینها.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمين... انه قد ارسل اليّ الشيخ احمد... مسائل قد تصعّبت على الأذهان».

انجام :

«فقال السّائل و لو بحجر؟ فقال

(علیه السلام)

: اما تری الحجر الأسود؟ و اقول اللّهمّ لا تؤاخذنی بما یقولون...».

نسخ، عبداللّه در نجف اشرف، پیش از کتاب پنجم ۱ فائده در عدم قدرت بر اثبات نعت و صفت و... برای خدا ۲ شبهه آکل و مأکول، و پس از ششم نامه (ظاهراً) سیّد کاظم رشتی به کریمخان کرمانی، درباره بازگشت به وطن و تدبیر امور، آمده، عنوان ونشان شنگرف، هفتم صبح پنجشنبه یازدهم محرم، ۱۲۵۲. پس از هشتم جواب سؤال آخوند ملارشید، عناوین نانوشته. پس از نهم جواب سؤال شیخ احمد بن صالح قطیفی از حقیقت عالم ذر و جز او آمده است. همه مجموعه از کتب شیخیه است.

جلد تیماج قهوه یی، ضربی بدون مقوّا.

۱۴۳ گ، سطور مختلف، ۱۶×۵/۲۱ سم.

مجموعه

۱ دیوان فرّخی سیستانی(۱ پ ۸۷ ر)

(ادب فارسی)

از : حکیم ابوالحسن علی بن جولوغ (۴۲۹)

بشماره (۲۴۵) مراجعه شود. نسخه حاضر گزیده ئی از آن و در حدود دو هزار و هشتصد بیت است.

۲ منتخبی از اشعار شعراء نامدار (۸۷ ر ۱۰۶ پ)

(ادب فارسی)

از : احمد گلچین معانی

حدود دویست و هشتاد بیت غزل، رباعیات و جز آنها می باشد که از خود و شاعران گذشته و حال به اشاره (صاحب کتاب) دوست خود: عبدالحسین بیات برگزیده و روز جمعه نهم مرداد ۱۳۳۲ خورشیدی به پایان آورده و تقدیم وی نموده است.

نام برخی از شاعران که شعرشان آمده چنین است:

حکیم خاقانی، مغربی، سنائی، لاادری، مصاحب نائینی، آذربیگدلی، حسین خوانساری، فسونی تبریزی، جلال الدین بلخی، جمال اردستانی، مجدالدّین همگر شیرازی.

سید محمد نجفی، احمد جام، جامی، امیرشاهی سبزواری، حکیم انوری و جز اینان.

آغاز :

«چشم بر کار دولت دار چنان

که غیوران بر

اهل پرده خویش».

انجام:

«اوفتاد اندر ترازوی قضا

کاش می گفتند چند ارزید و رفت».

کتاب اول نستعلیق خوش، دوّم خوب، گویا کاتب گرد آورنده باشد. جلد تیماج قهوه ئی روشن، ضربی، بی مقوا.

۱۰۶ گ، ۱۷ س، ۱۴×۲۱ سم.

مجموعه

۱ خلاصه البحار (۱ ر ۹۶ پ)

(حدیث عربی)

از : ؟

گزیده ئی است از جلد ۱۵ (دوبرگ درباره ابتلاء مؤمن) و از جلد هفتم و هشتم بحارالأنوار مجلسی (۱۱۱۱) در فضائل و مناقب امامان

(علیهم السلام)

آغاز : «قال المجلسی قدّس اللّه روحه و نوّر ضریحه فی المجلد الخامس عشر من کتاب: «بحارالأنوار» فی بیان الایمان و الکفر».

انجام : «عن ابن عباس: انّ حمزه حین قتل یوم احد و عرف بقتله امیرالمؤمنین

(علیه السلام)

فقال: انا للّه و انا الیه راجعون، نزلت الّذین اذا اصابتهم مصیبه...».

۲ تفسیر العسکری (۹۸ پ ۱۹۰ پ)

(تفسیر عربی)

منسوب به امام حسن عسکری

(علیه السلام)

تفسیر مختصری است از برخی آیات قرآن منسوب به حضرت امام حسن عسکری

(علیه السلام)

(۲۶۰). گویند بر ابویعقوب یوسف بن محمد بن زیاد و ابوالحسن علی بن محمّد بن سیار املاء فرموده است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین... قال الشیخ ابوالفضل شاذان بن جبرئیل ابن اسماعیل القمی ادام اللّه تأییده».

انجام افتاده: «و انّ قتلته و اعوانهم و اشیاعهم المقتدین بهم برآء من دین اللّه، انّ اللّه لیأمر ملائکته المقرّبین».

کتاب اوّل نستعلیق، دوّم نسخ، نام کاتب و تاریخ کتابت ندارد، برخی از عناوین نانوشته. جلد تیماج مشگی، بی مقوّا کوچکتر از کتاب.

۱۹۰ گ، سطور مختلف، ۱۶×۵/۲۱ سم.

ذریعه ۴/۲۸۵. آقانجفی ۲/۷۱.

منابع و مآخذ

آقا بزرگ تهرانی، محمّد محسن: الذّریعه الی تصانیف الشّیعه، ۲۶ ج، بیروت، دارالأضواء، ۶۱۴۰۳ ق.

آقا بزرگ تهرانی، محمّد محسن: نقباء البشر فی القرن الرّابع عشر، ۴ ج، مشهد، دارالمرتضی ۱۴۰۴ ق.

آقا بزرگ تهرانی، طبقات اعلام الشیعه فی القرن الخامس و السّادس، ۴ ج، قم، مؤسسه مطبوعاتی اسماعیلیان.

ابراهیمی، ابوالقاسم خان: فهرست کتب مشایخ عظام، ۲ ج، کرمان.

استادی، رضا: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مسجد اعظم، ۱

ج، قم، ۱۳۶۵ ش.

افندی، میرزاعبداللّه: ریاض العلماء، ۶ ج، قم، نشرکتابخانه مرعشی نجفی، ۱۴۰۱ ق.

انوار، سید عبداللّه: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملّی (جمهوری اسلامی)، ۶ ج، تهران، نشر کتابخانه ملّی (جمهوری اسلامی) ۱۳۶۵ ش.

امین عاملی، سید محسن: اعیان الشّیعه، ۱۰ج، بیروت، دارالتعارف للمطبوعات،۱۴۰۳ق.

امین عاملی، حسن: فهرست و مستدرکات اعیان الشیعه ، ۴ ج، بیروت، دارالتعارف للمطبوعات، ۹۱۴۰۳ ق.

بامداد، مهدی: شرح حال رجال ایران در قرن ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ هجری، تهران، کتابفروشی زوّار، ۱۳۶۳ ش.

پاشا، اسماعیل: ایضاح المکنون فی الذّیل علی کشف الظنون، ۲ ج، تهران، مکتبه اسلامیّه و جعفری تبریزی ۱۳۷۸ ق.

* حائری، محمّدعلی: فهرست نسخه های عکسی، ۲ ج، قم، کتابخانه مرعشی نجفی ۱۳۶۹ش.

حاجی خلیفه، مصطفی: کشف الظنون عن اسامی الکتب و الظنون، ۲ ج، تهران، مکتبه اسلامیّه و جعفری تبریزی ۱۳۷۸ ق.

حجّتی، سیّد محمّد باقر: فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده الهیّات و معارف اسلامی، تهران، دانشگاه، ۱۳۴۵ ش.

حسینی، سید احمد: فهرست نسخه های خطی کتابخانه آیه اللّه مرعشی نجفی و راهنما، ۲۵ ج، قم، کتابخانه مرعشی نجفی، ۷۳۱۳۵۴ ش.

حسینی، سید احمد: مؤلفات الزیدیه، ۳ ج، قم، کتابخانه مرعشی نجفی، ۱۴۱۳ ق.

حسینی، سیداحمد: فهرست نسخه های خطی کتابخانه آیه اللّه گلپایگانی، ۳ج، قم، ۱۳۵۷.

دانش پژوه، محمدتقی: فهرست نسخ خطی کتابخانه آستانه مقدّسه قم، تهران، نشر آستانه مقدّسه قم.

درگاهی، حسین: کتابشناسی مجلسی ۱ ج، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۰ ش.

زرکلی، خیرالدین: الاعلام، ۸ ج، بیروت، دارالعلم للملایین ۱۹۸۹ م.

سرکیس، یوسف الیان: معجم المطبوات العربیّه و المعرّبه، ۲ ج، قم، کتابخانه مرعشی نجفی، ۱۴۱۰.

سمرقندی، دولتشاه: تذکره الشعراء، ۱ ج، تهران، کتابفروشی بارانی، ۱۳۳۷ ش.

سهیلی خوانساری، احمد: فهرست کتابهای خطّی کتابخانه ملّی ملک، ۶ ج، تهران، نشر هنر، ۶۶۱۳۵۲ ش.

(شهید مطهری) ۱ ج، تهران، دانشکده معقول و منقول، ۱۵۱۳۱۳ ش.

* شیروانی، محمّد: نسخه های خطی کتابخانه وزیری یزد، ۵ ج، تهران، انجمن آثار ملّی، ۵۸۱۳۵۰ ش.

صفائی، سید احمد: کشف الاستار، ۳ ج، مؤسسه آل البیت، ۱۴۰۹ ق.

فندیک، ادوارد: اکتفاء القنوع ممّا هو مطبوع، ۱ ج، قم، کتابخانه مرعشی نجفی، ۱۴۰۹ ق.

کحّاله، عمررضا: معجم المؤلفین، ۱۵ ج، دمشق، مطبعه التّرقّی ، ۸۱ ۱۳۷۶ ق.

کنتوری، سید اعجاز حسین: کشف الحجب و الأستار، ۱ ج، قم، کتابخانه مرعشی نجفی، ۱۴۰۹ ق.

مدرّس، محمّدعلی: ریحانه الأدب، ۸ ج، تهران، کتابفروشی خیّام، ۱۳۶۹ ش.

مشار، خانبابا: فهرست کتابهای چاپی فارسی، ۵ ج، تهران، مؤلف، ۵۵۱۳۵۰ ش.

مشار، خانبابا: مؤلفین کتب چاپی فارسی و عربی، ۶ ج، تهران، مؤلف، ۴۴۱۳۴۰ ش.

منزوی احمد: فهرست نسخه های خطی کتابخانه گنج بخش، ۴ ج، اسلام آباد (پاکستان) ، مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، ۱۳۵۷ ش.

منزوی، احمد: فهرست نسخه های خطی فارسی، ۷ ج، تهران، مؤسّسه فرهنگی منطقه ئی، ۱۳۴۸ ش.

و اللّه ولیّ الاعانه و التّوفیق و بیده ازمّه التّحقیق.

پی نوشتها

۱- مولوی

۲- حدیث نبوی

۳- بحار الانوار، ج ۱ ص ۸۲.

۴- نهج البلاغه ، میزان الحکمه ، ج ۳ ص ۲۴۶۲.

۵- نهج البلاغه ، میزان الحکمه ، ج ۳ ص ۲۴۶۲.

۶- یا بنی اجعل نفسک میزانا فیما بینک و بین غیرک : ای پسرم (در خواسته ها و انتظارات از دیگران) نفس خود را میزان قرار بده (نهج البلاغه ، خطبه ۵۱).

۷- غررالحکم و شرح اصول الکافی ، ج ۸، ص ۱۷۷.

۸- صغرا

۹- کبرا

۱۰- سوره یونس ، آیه ۱۰۰.

۱۱- غرر الحکم و بحار الانوار، ج ۷۴ ص ۱۵۸.

۱۲- الکافی ، ج ۲، ص ۲۴.

۱۳- عوالی اللئالی ، ج ۲ ص ۵۷.

۱۴- مستدرک

الوسائل ، ج ۱۱، ص ۲۰۸.

۱۵- علی (علیه السلام): التفکر یدعو الی البر و اعمل به ؛ اندیشیدن صحیح ، انسان را به سوی نیکی و عمل به آن دعوت می کند (بحار الانوار، ج ۱، ص ۳۲۲).

۱۶- disputing

۱۷- بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۷.

۱۸- میزان الحکمه ، ج ۳، ص ۲۴۶۲.

۱۹- ایها الناس لا تستو حشوا فی طریق الهدی لقله اهله .

۲۰- الملک ، آیه ۱۰.

۲۱- قرآن کریم

۲۲- در اینجا اصطلاحا غرب ؛ شامل کلیه کشورهای اروپایی و امریکایی می شود.

۲۳- سوره بقره آیه ۱۴۳.

۲۴- کتاب من لا یحضره الفقیه ، ج ۴، ص ۱۹، ح ۴۹۷۱.

۲۵- کتاب من لا یحضره الفقیه ، ص ۱۸، ح ۴۹۶۹

۲۶- الکافی ، ج ۵، ص ۵۵۹.

۲۷- سوره احزاب ، آیه ۳۲.

۲۸- الکافی ، ج ۲، ص ۶۴۸.

۲۹- شیئان لایعرف فضلهما الا من فقدهما: الشباب و العافیه ؛

دو چیز است که اهمیت آن فهمیده نمی شود مگر هنگامی که آنها از دست بروند: جوانی و سلامتی (غرر الحکم ، ۷۶۴).

۳۰- به دنبال شیطان گام برندارید او دشمن شما است .(انعام ۲ آیه ۱۶۸)

۳۱- دار بالبلاء محفوفه و بالغدر معروفه ...(نهج البلاغه ، خطبه ۲۲۶)

۳۲- غرض الاسقام (نهج البلاغه ، نامه ۳۱)

۳۳- رميه المصائب (نهج البلاغه ، نامه ۳۱).

۳۴- و نصب الافات (نهج البلاغه ، نامه ۳۱).

۳۵- التقى رئيس الاخلاق (نهج البلاغه ، حكمت ۴۱۰).

۳۶- اعراف ۷ آیه ۱۷: ثـم لاـ تينهـم من بين اءيـديهم و من خلفهم و عن اءيمـانهم و عن شـمائلهم . ۳۷- اسراء ۱۷ آیه ۶۴: و استفزز من استطعت منهم بصورتک و اجلب عليهم بخيلك و رجلك .

۳۸- سوره ۷ آیه ۲۷: انه

یریکم هو و قبیله من حیث لا ـترونهم . ظاهرا خود شیطان نه تنها نامحسوس است ، بلکه حمله ها و ضربه هایش نیز نامحسوس است . باید دانست که همان وسوسه ها و شک ها و اندیشه های ناروا و خیال های بد بر دل آدمی وارد می سازد، به طوری که یک لحظه از آدمی غافل نمی شود.

۳۹- اعراف ۷ آیه ۵۰۶: و اما ینز عنک من الشیطان نزغ فاستغذ بالله انه سمیع علیم .

۴۰- مومنون ۲۳ آیه ۹۷: و قل رب اعوذ بک من عمزت الشیاطین و اغوذ بک رب ان یحضرون .

۴۱- درباره اسلحه و ابزار و وسایل مقابله با دشمن از خاتم النبیاء محمد مصطفی نقل شده است : قال رسول الله (صلی الله علیه و آله) لا صحابه الا اخبرکم بشی ء ان انتم فعلتموه تباعد الشیطان منکم کما تباعد المشرق من المغرب قالوا بلی قال (صلی الله علیه و آله): الصوم یسود وجهه و الصدقه تکسر ظهره و الاستغفار تقطع و تینه و الحب فی الله و الموازره علی الصالح یقطعان دایره . (سفینه البحار، جلد ۲، ص ۶۴).

۴۲- ص ۳۸ آیه ۸۲: قال فبعزتک لا غوینهم اجمعین الا عبادک منهم المخلصین ؛ به عظمت و جلالت همه را گمراه می کنم ، مگر بندگان مخلصت را.

۴۳- اعراف ۷ آیه ۲۷: انه یراکم هم و قبیله من حیث لا ترونهم .

۴۴- قال (علیه السلام): یا کمیل ، ما من حرکه الا و انت محتاج فیها الی معرفه (تحف العقول ، ص ۱۷۱).

۴۵- بطن المرء عدوه ؛ شکم انسان دشمنش است . (غرر الحکم ، ۴۴۲۴).

۴۶- عدی

عدوک نفسک التی بین جنبیک (تنبیه الخواطر، ج ۱، ص ۲۵۹، به نقل از میزان الحکمه).

۴۷- یوسف ۱۲ آیه ۵۳.

۴۸- یکی از راه هایی که شیطان در انسان نفوذ می کند از طریق خیال و خاطره است و خاطره هایی که در شبانه روز به دل آدمی راه پیدا می کند و تبدیل به شوق و اراده و منجر به عمل می شود و آن سه قسم است :

۱- قسم اول ، آنچه برای انسان آشکار است ، که ((رحمانی)) است ؛ مثل این که موقع نماز بر دلش می گذرد که اول وقت نماز بخوان یا انفاق بکن یا صله رحم انجام بده یا نیاز برادر مسلمانت را برآورده ساز و تمام کارهای خیری که به دل انسان خطور می کند.

۲- قسم دوم ، ضد اولی است ؛ یعنی هرچه مورد نهی عقل و دین است همه کارهای بد که موجب ضرر به خود یا دیگری است ، به طور کلی هر خاطره ای که نتیجه اش بریدگی از خدا و اضطراب و شک و تردید در مورد دین و آخرت باد، قطعا ((شیطانی)) است .

۳- قسم سوم ، خاطره هایی که مبهم است و شیطانی بودن آن نیاز به فکر و دقت زیادی دارد و یا گاهی پس از واقع شدن در مهلکه شیطانی بودن آن آشکار می شود. تمام سرگرمی ها، مثل سرگرمی انسان در حال نماز تا از فیض حضور قلب محروم شود و تمام سرگرمی ها و خیال هایی که به نوعی در مرحله اول آن مباح است ، ولی نتیجه اش غفلت و نسیان یاد خداست

. خاطره های غم انگیزی ترس و هراسی که روزی از آینده و گذشته به طوری که انسان از قضای الهی ناراضی می شود و با دل بستن به اسباب دنیوی و غفلت از مسبب الاسباب اصلی همه اینها، یاءس و نومیدی و... خاطره های شیطانی است ، ولی مبهم .

۴۹- ان الشیطان یجری فی ابن آدم مجری الدم ؛ شیطان مانند خون در اجزای بدن فرزند آدم در حرکت است .

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ یَسْتَوِی الَّذِینَ یَعْلَمُونَ وَالَّذِینَ لَا یَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان
WWW
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹